

Луиза Мей Олкът
Малки жени

Играта на пилигрими

– Коледата няма да е никаква Коледа, ако не се раздават подаръци – промърмори Джо, излегната на килима.

– Наистина е ужасно да си беден – въздъхна Мег, като погледна към старата си рокля.

– Струва ми се, че не е никак честно едни момичета да имат толкова много красиви неща, а други да нямат нищо – допълни с болка малката Ейми.

– Имаме си мама и татко, а можем да разчитаме и една на друга – обади се бодро от ъгъла Бет.

Четирите млади личица, осветявани от огъня, в миг се оживиха при тази ободрителна забележка, но бързо помръкнаха отново, след като Джо добави с тъга:

– В момента си нямаме татко, а може би той ще отсъства още дълго. – Тя не каза „възможно е той никога да не се завърне“, но всички си помислиха точно това, припомняйки си колко далече е той от тях, там, където сега се водят битки.

За минута настъпи неловко мълчание, а след това Мег каза с променен глас:

– Вие всички знаете причината, поради която мама предложи да не си разменяме подаръци тази Коледа – просто сегашната зима ще бъде много трудна за всички. Мама смята, че ние не бива да харчим пари за удоволствия, след като мъжете живеят в трудности и лишения в армията. Вярно е, че не можем да направим кой знае какво, за да им помогнем, но бихме могли да живеем с някои малки лишения, при това би трябвало да го направим с удоволствие. За мен обаче това е толкова трудно... – Мег поклати глава и с тъга си спомни за всички прекрасни неща, които ѝ се иска да има.

– Но нима малките суми, които евентуално ще похарчим, могат да им бъдат от някаква полза? Всяка от нас има по един долар и едва ли ще помогнем с нещо на армията, ако ѝ дадем тези пари. Съгласна съм да не очаквам подарък от мама или от всяка от вас, но аз самата бих искала да си купя книгата „Русалката и Синтрам“, толкова дълго си мечтая за нея – обади се Джо, която си беше книжен плъх.

– А аз предвиждах да изхарча моя долар за нови ноти – каза Бет със съвсем лека въздишка, която не бе чула от никой друг, освен от четката за почистване на огнището и от дръжката на чайника.

– Аз бих искала да получа кутия моливи за рисуване. Те наистина ми трябва – решително допълни Ейми.

– Мама не спомена нищо за нашите собствени пари, тя едва ли ще ни ги поиска. Хайде всяка от нас да си купи това, което би искала, и да си направим един малък празник. Сигурна съм, че сме работили достатъчно сериозно и го заслужаваме – извика Джо, като оглеждаше внимателно токовете на обувките си.

– Поне за себе си определено мога да твърдя, че е така. Да обучавах онези малки мързеливци почти по цял ден, след като толкова много ти се иска да се забавляваш у дома – това наистина не е никак малко – заоплаква се Мег.

– Твоето е нищо в сравнение с мъките, на които съм подложена аз самата – обади се Джо. – Представяш ли си какво е да бъдеш затворен по цял ден в една стая с изнервена и капризна старица, която непрекъснато иска нещо от теб и никога не е доволна? Тя е в състояние да изнерви до такава степен човек, че да го накара да се хвърли през прозореца или най-малкото да се разплаче.

– Знам, че не е никак хубаво да се оплаквам, но не мога да си представя по-ужасна работа на този свят от миенето на чинии и подреждането. Тази работа ужасно ме потиска, а и ръцете ми така задебеляват, че просто не знам как ще продължа да свиря – въздъхна Бет, като гледаше тъжно ръцете си, и този път всички чуха въздишката ѝ.

– Не мога да повярвам, че някой е подложен на мъчение, подобно на моето – извика Ейми. – Никоя от вас не е принудена да ходи на училище заедно с онези нахални момичета, които се подиграват, ако не знаеш уроците си, присмиват се на дрехите ти, поставят какви ли не етикети на баща ти, ако не е достатъчно богат, и те подиграват грубо, ако носиш ти не е хубав.

– Може би искаш да кажеш, че обиждат баща ти, а не че му поставят етикети*, татко да не е някаква бутилка? – поправи я Джо с усмивка.

[* На английски език „обиждам“ е libel, а „поставям етикети“ – label. Двете думи имат близко произношение, поради което могат да се сбъркат. – Б.пр.]

– Много добре знам какво искам да кажа, няма какво да ме поправяш. Необходимо е човек да използва повече думи и да обогатява речника си – с подчертано достойнство ѝ отвърна Ейми.

– Стига сте спорили помежду си, момичета. Помисли си, Джо, не ти ли се иска сега да имаме парите, които татко загуби, когато бяхме малки? Господи, колко щастливи и доволни бихме били, ако нямаше сегашните си проблеми – възкликна Мег, която добре помнеше добрите времена от ранното си детство.

– Нима забрави, че само преди няколко дни твърдеше, че сме много по-щастливи от децата на семейство Кинг, защото независимо от парите си те непрекъснато се карат и враждуват помежду си.

– И сега мисля същото, Бет. Нима наистина не сме по-щастливи? Вярно, че се налага да работим, но умеем и заедно да се веселим и въобще ние сме един чудесен весел екип, както би казала Джо.

– Да, Джо действително се изразява малко странно – отбеляза Ейми и погледна осъдително към издължената фигура на килима. Джо моментално скочи на крака, бръкна в джобовете си и започна да свирка.

– Стига, Джо, това е съвсем момчешко!

– Точно затова го правя.

– Ненавиждам грубите момичета, на които им липсва финес!

– Аз пък мразя чувствителните лигли, които непрекъснато маниерничат!

„Птичките дружно си живеят в своето малко гнездо“ – запя Бет, която умееше да вдвоява мир. На лицето ѝ бе изписана такава смешна физиономия, че двете момичета забравиха за острия си спор и се усмихнаха.

– Наистина, момичета, всяка от вас носи своята вина – започна наизидателно Мег, вживявайки се в ролята на по-голямата сестра. – Ти, Джозефин, си вече достатъчно голяма, за да се откажеш от момчешките номера и да се държиш както подобава. Когато беше по-малка, почти никой не обръщаше внимание на това, но погледни се сега колко си висока, а ако вдигнеш нагоре косата си, ще заприличаш на истинска млада дама.

– Не съм никаква дама! И щом като вдигнатата коса ме превръща в такава, тогава ще я нося на две плитки отзад поне докато навърша двамайсет години – извика Джо и гневно издърпа панделката си. После разтърси глава и гъстата ѝ коса покри раменете ѝ. – Не обичам да мисля за това, че трябва да порасна, да се превърна в една мис Марч, облечена в дълга рокля и с вид на китайска принцеса! С една дума – ужасно е да си момиче, аз си харесвам момчешките игри и момчешкото поведение! Просто не мога да се примиря с мисълта, че не съм се родила момче. Сега е по-лошо от всякога, защото умирам от желание да замина и да се бия заедно с татко, а съм принудена да стоя тук вкъщи и да плета като някаква жалка старица!

След тази тъжна тирада Джо разтърси чорапа, който плетеше, иглите се удържа една в друга като кастанети, а кълбото отхвъркна чак в другия край на стаята.

– Бедната ми сестричка! Наистина е ужасно, но нищо не може да се направи, така че ще трябва да се примириш единствено с това да се опиташ да играеш ролята на брат за нас, сестрите ти, както и с мъжкото име, което си си измислила – зауспокоява я Бет, като постави главата ѝ на коленете си и я погали с нежните си пръсти, които съвсем не бяха загрубели, независимо от непрекъснатото миене на чинии и чистенето.

– Що се отнася до теб, Ейми – продължи Мег, – ти започваш да се държиш прекалено надут. Засега това е само смешно, но ако продължаваш така, ще се превърнеш в една малка гъска. Харесват ми добрите ти маниери и изисканият начин, по който се изразяваш, но внимавай да не прекаляваш – понякога твоите абсурдни изрази звучат толкова ужасно, колкото и жаргонът на Джо.

– Разбра се, че Джо е мъжкарана, а Ейми – надута гъска. Тогава каква съм аз, моля? – попита Бет, готова да се намеси в лекцията.

– Ти си просто едно мило същество и нищо повече – отвърна с топлина Мег и никой не се противопостави на тази оценка, тъй като „мишлето“ беше любимката на

цялото семейство.

Тъй като нашите млади читатели сигурно биха искали да знаят „как точно изглеждат тези герои“, ще спрем тук за момент, за да им представим четирите сестри, седнали с плетките си около огнището. Те са се настанили удобно и се чувстват прекрасно в тази стая, макар че тя е стара, килимът е доста избелял, а мебелите са доста обикновени и износени, но по стените висят няколко чудесни картини, шкафовете са пълни с книги, а прозорците са отрупани с цъфнали хризантеми и коледни рози. Всичко това създава една прекрасна атмосфера и уют.

Маргарет, най-голямата от сестрите, е на шестнайсет години. Тя е истинска красавица, светла, с големи очи, пухкава кафява коса, сладки устни и бели ръце, с които особено се гордее. Петнайсетгодишната Джо е много висока, слаба и с по-тъмна кожа. На пръв поглед тя изглежда малко скована, като че никога не знае къде да дене дългите си като на жребче крайници. Носът ѝ е малко смешен, устните – решителни, а острите ѝ сиви очи сякаш са в състояние да видят всичко, като непрекъснато се променят – в един миг са напрегнати, после стават малко насмешливи или замислени. Едно от най-красивите неща е дългата ѝ гъста коса, но Джо обикновено я държи вързана с панделка отзад, за да не ѝ се пречка. По заоблените ѝ рамене и издължените ѝ крайници, както и по малко поокъселите ѝ дрехи човек веднага би могъл да забележи момичето, което бързо се превръща в жена, макар че това никак не му харесва.

Елизабет – или просто Бет, както всички я наричат – е едно розово, гладко сресано тринайсетгодишно момиче с блестящи очи, малко срамежливо и плахо, с тих глас и спокойно изражение на лицето, което почти никога не се променя. Баща ѝ я нарича „моето малко спокойствие“ и това определение чудесно ѝ подхожда. Тя като че ли живее в един свой собствен щастлив свят и го напуска единствено за да се срещне с малцината хора, които обича и на които вярва. Макар и най-малка, Ейми е най-важната личност – поне по нейното собствено мнение. Една истинска снежна царица, със сини очи, руса коса, която пада на къдрици върху раменете ѝ. Бледа и слаба, тя винаги се държи с достойнство, като млада дама, която непрекъснато следи за маниерите си. Що се отнася до характерите на четирите сестри, за това ще дадем възможност на читателите сами да си направят изводи.

Часовникът удари шест. Бет измете набързо около огнището и постави на чистото място чифт пантофи да се стоплят. И като че видът на износените обувки изпълни и четирите момичета с радостно чувство – мама си идваше и всички те искаха да я посрещнат с блеснали лица.

Мег забрави за своите лекции и запали лампата, Ейми стана от люлеещия се стол, без никой да я кара, а Джо съвсем забрави колко уморена се е чувствала допреди малко, взе пантофите и ги приближи до огъня.

– Тези пантофи съвсем са се изпокъсали, мама има нужда от нови.

– Бих могла да ѝ купя един чифт с моя долар – обади се Бет.

– Не, аз ще го направя! – извика Ейми.

– Не забравяйте, че аз съм най-голямата – започна Мег, но Джо я сръза решително:

– Аз съм мъжът в семейството в момента, след като татко го няма, така че аз ще осигуря пантофите. Татко специално ми поръча да се грижа за мама, докато той отсъства.

– Знаете ли какво можем да направим – обади се Бет, – нека всяка от нас купи за мама, а не за себе си, по нещо за Коледа.

– Добре го измисли, скъпа! Какво ще изберем? – възкликна Джо.

Всички се замислиха за минута.

– Аз ще ѝ купя чифт ръкавици – обади се най-напред Мег, загледана в хубавите си ръце, сякаш идеята идва точно от тях.

– Военни обувки, най-хубавите, които могат да се намерят – извика на свой ред Джо.

– Дузина носни кърпички с бродерия – обяви Бет.

– А аз ще ѝ купя малко шишенце с одеколон, тя го харесва, а и няма да струва много скъпо, така че ще ми останат пари и за кутията с моливи – допълни Ейми.

– А как ще ѝ дадем всички тези неща? – попита Мег.

– Ще подредим всичко на масата, а след това ще я извикаме да влезе и да

отвори пакетите. Не помните ли как го правехме на рождените си дни? – отвърна Джо.

– Толкова се страхувах, когато дойдеше моят ред да седна на стола с високата облегалка, а вие всички минавахте покрай мен, давахте ми подаръците и ме целувахте. Но най-мъчително ми беше, докато всички ме наблюдавахте как отварям пакетите – каза Бет, която бе застанала близо до огнището и препичаше хляб за чая, а лицето ѝ бе озарено от пламъците.

– Нека мама си мисли, че ние си купуваме разни неща за себе си, накрая ще я изненадаме. Трябва да излезем утре следобед по магазините, Мег. Имаме и доста работа по подготовката на пиеската за коледната вечер – обади се Джо, която нервно крачеше напред-назад из стаята с ръце зад гърба и с вирнат нос.

– Смятам тази година да участвам за последен път в пиесата, вече съм доста голяма за подобни неща – обади се Мег, която реагираше като истинско дете, щом станеше дума за театър.

– Сигурна съм, че няма да се откажеш от възможността да се разхождаш из стаята, облечена в бяла рокля, с разпуснати коси, окичена със „златните“ бижута от хартия. Ти си най-добрата актриса сред нас и ако ни напуснеш, нашият театър ще умре – каза Джо. – Довечера трябва да направим репетиция. Ела тук, Ейми, нека да повторим отново сцената, в която припадаш, защото го правиш доста вдървено и неестествено.

– Старая се, но не мога по-добре. Никога не съм виждала припадащ човек и просто не мога да се стоваря в цял ръст на земята, както настояват. Ако все пак успея, ще го направя постепенно, а ако в последния момент се уплаша, просто ще се смъкна върху някой стол и, уверявам ви, ще го изпълня с грация. Въобще не ми пука, че Хюго е насочил пистолет към мен – отвърна Ейми, която нямаше особени драматични дарования, но бе избрана за тази роля, тъй като беше дребничка и злодеят по-лесно можеше да я изнесе от стаята, докато тя крещи.

– Направи го така: първо вдигаш ужасено ръце, после трескаво се движиш из стаята, като крещиш неистово: „Родриго! Спаси ме, спаси ме!“ – и Джо се насочи към вратата с мелодраматични писъци, които наистина заслужаваха аплодисменти.

Ейми се опита да направи същото, но ръцете ѝ се вдигнаха малко вдървено, а след това започна да се върти из стаята като кукла на пружина, а викът ѝ „Ох!“ приличаше по-скоро на възклицание при убождане с карфица, отколкото на писък на уплашен и дори ужасен човек. Джо въздъхна отчаяно, а Мег направо се разсмя. Бет пък изгори филийките си, докато наблюдаваше с интерес смешната сцена.

– Няма никакъв смисъл да опитваме повече. Направи каквото можеш в решителния момент, когато представяме пиесата си, но не обвинявай мен, ако публиката започне да се смее на твоята игра. Хайде да опитаме с теб, Мег.

Този път нещата тръгнаха по-добре, дон Педро въстана срещу целия свят с пламенна реч, разположена върху цели две страници, без нито веднъж да се запъне дори. Хейгар, магьосницата, произнесе няколко пъти зловещите си заклинания, надвесена над чайника, в който бе смесила тайнствени вещества. Родриго мъжествено разкъса веригите си, а Хюго умря в агония и диви викове: „Оу, оу!“

– Май сега наистина стана чудесно – каза Мег, докато мъртвият злодей се понадигна от земята, седна на пода и започна да разтрива лактите си.

– Просто не мога да си представя, че ти сама си написала и изпълнила такова чудесно нещо, Джо. Ти си един истински Шекспир! – възкликна Бет.

– Не съвсем – скромно отвърна Джо. – Според мен „Проклятието на магьосницата, една оперна трагедия“ действително е нещо добро, но много бих искала да опитаме нещо от рода на Макбет, само че какво бихме могли да пригодим за врата-капан за Банко? Винаги съм си мечтала да изпълня ролята на убиеца. „Какво е това, което виждам пред себе си? Не е ли кинжал?“ – зловещо продума Джо, като въртеше очи и рязко посегна напред в празното пространство, точно както беше виждала да правят известните трагедийни актьори.

– Не, това не е никакъв кинжал, това е скарата за препичане на филийки, но върху нея вместо хляб сме поставили обувките на мама. А сега, Бет, пускай завесата! – извика Мег и с това репетицията свърши, а момичетата се заливаха от смях.

– Радвам се, че ви заварвам толкова весели, мои момичета – чу се радостен възглас от вратата и актьорите и публиката в миг скочиха, за да посрещнат една висока жена, в чиито очи всяко от момичетата можеше да прочете загриженост и

желание за помощ, от което всички те се изпълваха с радост и чувство за сигурност. Майка им не беше особено елегантно облечена жена, но от нея се излъчваха толкова благородство и доброта, че момичетата бяха убедени, че под сивото палто и старомодната шапка се крие най-чудесната майка на света.

– Е, скъпи мои, как мина днешният ден? Аз имах толкова много работа, трябваше да подготвям пратките за заминаване утре, затова дори не успях да си дойда за обяд. Някой обаждат ли се е, Бет? А какво става с твоята наистинка, Мег? Джо, ти изглеждаш уморена до смърт. Ела тук да те целуна, детето ми.

Докато ги разпитваше нетърпеливо, госпожа Марч смъкна мокрото си палто и подгизналите си обувки, обу затоплените пантофи и като седна на люлеещия се стол, взе Ейми на коленете си, готова да се наслади на най-щастливия час от изпълнения със задължения ден. Децата се засуетиха около нея, като всяко се опитваше да направи нещо, за да се почувства майка им по-удобно. Мег подреди масата за чай, Джо донесе дърва и постави столовете около масата, като обръщаше всичко, до което се докоснеше, Бет сновеше мълчаливо със сериозен израз между всекидневната и кухнята, докато Ейми седеше със скръстени ръце и даваше разпореждания на всички.

След като насядаха около масата, госпожа Марч обяви със светнало от щастие лице:

– Имам една изненада за вас, ще ви я кажа след вечеря.

Сякаш слънчев лъч в миг огря лицата на момичетата, а на устните им разцъфнаха усмивки. Бет плесна с ръце, забравила, че държи бисквита в едната от тях, а Джо размаха салфетката си и извика:

– Писмо, писмо! Три пъти „ура“ за татко!

– Точно така. Едно хубаво дълго писмо. Той е добре и се надява, че няма да ни е толкова трудно през тази зима, колкото си мислим. Изпраща ни поздрав и най-хубави пожелания за Коледа. Има и едно специално послание за вас, момичета – каза госпожа Марч.

– Хайде, побързайте с яденето! Стига си се взираше в малкото си пръстче и престани да дремеш над чинията си, Ейми! – извика Джо, като грабна така бързо чашата си с чай, че събори филията на земята и намазаната с масло страна се лепна върху килима.

Бет не можа да сложи нито един залък повече в устата си и се оттегли в своя тъмен ъгъл, където изчака мълчаливо предстоящия щастлив миг, докато останалите свършат с яденето.

– Смятам, че татко постъпи чудесно, като замина, за да стане свещеник в армията, след като е твърде стар, за да го мобилизират, а и не е достатъчно силен, за да бъде обикновен войник – с топлота отбеляза Мег.

– А аз не исках ли също да замина като барабанчик или... как се казваше там, онзи, който разнася съобщенията? Бих могла да стана и медицинска сестра, само и само да бъда близо до него и да му помагам – възкликна Джо с въздишка.

– Сигурно е наистина ужасно да спиш в палатка, да се храниш с всякакви безвкусни неща и да пиеш от метално канче – въздъхна Ейми.

– Кога ще се върне той у дома, мамо? – попита Бет и гласът ѝ леко потрепери.

– Няма да е през следващите месеци, скъпа, освен ако не се разболее. Той ще остане там и самоотвержено ще върши своята работа, докато може, и ние нямаме право да настояваме пред него да се върне по-скоро, след като там имат нужда от него. Хайде, елате сега да ви прочета писмото.

Те всички се настаняха около огъня, майката седна в големия стол, Бет се свря в краката ѝ, Мег и Ейми се разположиха от двете ѝ страни, върху двете странични облегалки на стола, а Джо застана отзад, където никой не би могъл да види вълнението ѝ, в случай че съдържанието на писмото много я разчувства. В тези времена малко бяха писмата, които не предизвикваха подобни вълнения и дори болка. Това с най-голяма сила се отнасяше за писмата, които бащите изпращаха на своите деца. Както обикновено, и в сегашното писмо не се казваше почти нищо за трудностите, които трябва да се понасят, нито за опасностите, които дебнат на всяка крачка; не се споменаваха и за огромната мъка и носталгия по дома; това беше едно ободрително, оптимистично писмо, изпълнено с живи описания на живота в лагера, придвижванията на войските и други военни новини; и едва накрая пишещият изливаше това, което изпълваше сърцето му – бащината си любов и копнежа си да се завърне при

малките си момичета у дома.

Предай на всички искрената ми любов и по една целувка. Кажи им, че мисля за тях през деня, а през нощта се моля на Бог за тяхното добро. Единствената ми утеха тук са спомените за тяхната любов и привързаност. Наистина цяла година, през която няма да мога да ги виждам, е твърде дълъг срок, но им напомни, че докато чакаме нашата среща, ние всички бихме могли да работим, така че тези трудни дни да не бъдат пропиляни напразно. Сигурен съм, че те добре помнят всичко, което им казах, преди да замина – че ще бъдат твои любещи деца, ще изпълняват съвестно задълженията си, ще се борят самоотвержено с трудностите и ще се държат така добре, че когато се върна, да имам повече от всякога основание да бъда по-привързан и по-горд с моите малки жени.

Когато стигнаха до тази част от писмото, всички започнаха да подсмърчат, Джо не се срамуваше от огромната сълза, която се стече по носа ѝ и след това тупна долу, а Ейми скри лице в скута на майка си и промърмори през сълзи:

– Аз наистина съм голяма егоистка! Но ще се опитам да стана по-добра, за да не се разочарова татко от мен, когато се върне!

– Всички трябва да се стараем! – извика Мег. – Аз мисля прекалено много за външния си вид и мразя да работя, но ще се постарая да преодолеем това, ако мога.

– А аз ще направя всичко възможно, за да стана това, което той обичаше да ме нарича – „малка жена“. Няма да се държа грубо и диво, ще изпълнявам задълженията си, вместо да се опитвам да се измъкна, за да отида някъде другаде – обяви Джо, макар да си даваше сметка, че ще ѝ бъде по-трудно да обуздава сприхавостта си вкъщи, отколкото да се справи с един-двама бунтовници на Юг.

Бет не каза нито дума, само избърса сълзите си със синята си кърпа и започна да плете с цялото старание, на което бе способна, сякаш не искаше да губи никакво време, а веднага да пристъпи към изпълнението на непосредственото си задължение в този момент. Дълбоко в душата си тя силно се надяваше, че когато тази ужасна година измине и дойде моментът на щастливото завръщане на баща ѝ, тя ще бъде точно такава, каквато той би искал да я намери.

Госпожа Марч наруши тишината, възцарила се след думите на Джо, като каза с ободряващ глас:

– Спомняте ли си как играехте на „Пътешествието на пилигрима“*, когато бяхте съвсем малки? Тогава умирахте от желание да сложат чантите си като товар върху гърбовете ви, да ви дам по една шапка и пръчка за подпиране и, стиснали хартиени рула под мишница, да започнете своето пътешествие из къщата. Тръгвахте винаги от мазето, което беше „градът на разрушението“, след това все по-нагоре и по-нагоре, докато стигнете до върха, където имаште предостатъчно прекрасни неща, за да изградите „небесния град“.

[* „Пътешествието на пилигрима“ (1678) е книга на английския религиозен писател Джон Бъниан (1628–1688), която е била много популярна във Великобритания и САЩ. Тя представя в алегорична форма осеяния с изпитания път на Християнина към Небесния град (рая). Госпожа Марч казва на Ейми, която вече си мисли, че е твърде голяма, за да играе на пилигрими: „Ние никога не можем да станем прекалено големи за тази игра, скъпа моя, защото това е играта, в която ние непрекъснато сме въввлечени в една или друга степен. Товарите ни са на гърба ни, пътят ни е пред нас, а стремежът към доброта и щастие е нашият ориентир, който ни помага да избегнем грешките или да преодолеем различните трудности, за да стигнем до умиротвореността, която всъщност е истинският небесен град“. Товарите, Блатото на отчаянието, Двата лъва, Красивият дворец, Долината на унижението, Борбата с Аполион, Панаирът на суетата, Прекрасната планина, Градът на разрушението и Небесният град – всички те са алегии на различни етапи, през които преминава човешкият живот. Луиза Мей Олкът използва „Пътешествието на пилигрима“ като основа на своя роман, защото всъщност описва пътя на четирите сестри от момичета в одухотворени млади жени. Авторката изобразява религиозните чувства на своите героини с голямо художествено майсторство. – Б.пр.]

– Наистина, беше толкова вълнуващо, особено когато преминавахме покрай лъвовете, водехме битки с Аполион или пресичахме долината, където живееха злите

духове! – извика Джо.

– А на мен най-много ми харесваше онзи момент, когато товарите се свличаха от гърбовете ни и започваха да се търкалят надолу по стълбите – призна си Мег.

– Моят любим момент настъпваше, когато излизяхме върху плоския покрив, където бяха нашите цветя и сенчести градински кътчета, както и други чудесни неща. Помните ли как изскачахме там и започвахме да пеем от радост под слънчевите лъчи? – попита Бет, като се усмихваше, сякаш този прекрасен миг се бе върнал отново.

– Да си призная, аз не си спомням кой знае какво от това време, освен че ме беше страх от мазето и от тъмния вход, а също, че страшно ми харесваша млякото и сладкишът, които ни очакваха горе. Ако не бях прекалено голяма за подобни неща, с удоволствие бих поиграла отново на тази игра – каза Ейми, която, макар и само на дванайсет, бе готова вече да се откаже от детските игри.

– Ние никога не можем да станем прекалено големи за тази игра, скъпа моя, защото това е играта, в която непрекъснато сме въввлечени в една или друга степен. Товарите ни са на гърба ни, пътят ни е пред нас, а стремежът към доброта и щастие е нашият ориентир, който ни помага да избегнем грешките или да преодолеем различните трудности, за да стигнем до умиротвореността, която всъщност е истинският небесен град. Така че сега, мои мили пилигрими, нека да започнем отново, но не като игра, а на сериозно, за да видим докъде ще можем да стигнем, преди татко да се е завърнал у дома.

– Наистина ли, мамо? Тогава къде са нашите товари? – попита бързо Ейми, която беше една много образована млада дама.

– Всяка от вас само преди няколко минути каза какъв е товарът ѝ, само Бет си замълча и съм склонна да мисля, че тя може би няма такъв товар – каза майката.

– Не е вярно, и аз имам. Това, което ми тежи, са съдовете за миене и прахта, която трябва да бърша, а също така и завистта, която изпитвам към момичетата с хубави пиана, и този ужасен страх от хората...

Товарът на Бет изглеждаше доста смешен и на всички им се прииска да се разсмеят, но никой не го направи, тъй като това би я наранило силно.

– Нека да го направим – започна замислено Мег. – Това всъщност е само едно друго име на усилията да бъдеш добър и може би приказката ще ни помогне да успеем. Защото макар и много да ни се иска да бъдем добри, това се оказва доста трудна работа, често забравяме какво трябва да направим или не се стараем достатъчно.

– Тази вечер ние бяхме в Блатото на отчаянието, мама дойде и ни измъкна оттам, точно както направи Надеждата в книгата. Сега всяка от нас би трябвало да получи своя пътеводен свитък, както стана с Християнина. Как ще постъпим с тези свитъци? – попита Джо.

– Погледнете под възглавниците си на Коледа сутринта и там ще откриете книгата, която ще ви направлява – отвърна госпожа Марч.

Те поговориха още малко за новите си планове, докато старата Хана разчисти масата. След това момичетата измъкнаха четирите работни кошници и съвсем скоро иглите им вече се движеха в ритъм, докато довършваха чаршафите за леля Марч. Да се шие, не бе никак приятна работа, но тази вечер никое от момичетата не се оплакваше. Те възприеха предложението на Джо да разделят целия плат на четири части, като нарекоха всяка четвърт съответно Европа, Азия, Африка и Америка. Така започнаха неусетно да напредват по-бързо, унесени в разговори за различните страни, през които „преминаваха“ с иглите си.

В девет вечерта приключиха с работата и решиха да попеят, както обикновено, преди да си легнат. Единствено Бет бе в състояние да извлече от старото пиано някакви тонове. Мег имаше чудесен глас и тя заедно с майка си водеше малкия хор. Ейми припяваше с тънкото си гласче като щурец, а Джо се изявяваше всеки път различно в зависимост от настроението си, като често-често повишаваше или понижаваше глас точно там, където не трябваше, с което разваляше общото впечатление. Всичко това се повтаряше все по един и същи начин от времето, когато момичетата едва можеха ясно да изговорят: „Б’ести, б’ести, мъничка з’езда.“ Пеенето се бе превърнало в семейна традиция, тъй като майка им бе родена певица. Първото нещо, което всички чуваха сутрин, бе нейният глас – докато сновеше нагоре-надолу из къщата, тя пееше като истинска чучулига. Последният звук вечер бе отново същата ободрителна мелодия, която никога не омръзваше на момичетата.

Весела Коледа

Джо се събуди първа в едва просветляващата сутрин на Коледа. Над огнището не висяха никакви чорапи и в първия момент тя се почувства точно толкова разочарована, колкото беше веднъж преди много години, когато малкото ѝ чорапче бе паднало на земята под тежестта на множеството подаръци в него. След това си спомни за маминото обещание, мушна ръка под възглавницата и измъкна от там мъничка книжка с тъмночервена корица. Джо добре я познаваше, в нея се разказваше за най-прекрасния живот, живян някога, и тя почувства, че това е истинска пътеводна книга за всеки пилигрим, тръгнал на далечно пътешествие. Тя събуди Мег с пожеланието „Весела Коледа“ и я накара да провери какво има под възглавницата си. Мег извади една книга със зелена корица и със същата картина на вътрешните им страници, където майка им бе написала на ръка по няколко думи, което превръщаше подаръка в нещо много скъпо за момичетата. В това време Бет и Ейми също се събудиха и те побързаха да потърсят своите подаръци под възглавниците си – и двете намериха книги, едната – с кафява, а другата – със синя корица. Момичетата се скупчиха една до друга и започнаха да обсъждат книгите, докато небето от изток съвсем просветля и новият ден започна.

Независимо от някои свои малки недостатъци Маргарет беше мила и внимателна, което привличаше сестрите ѝ, особено Джо – тя обичаше пламенно Мег и почти винаги ѝ се подчиняваше, защото съветите ѝ не звучаха като заповеди.

– Момичета – започна Мег сериозно, като се взираше в рошавата глава пред себе си и в двете по-малки главици отзад, все още покрити с нощните шапчици, – желанието на мама е внимателно да прочетем и да проучим тези книги, да помислим върху тях, така че най-добре е да не губим време, а да започнем веднага. За да бъдем честни пред себе си, би трябвало да признаем, че след като татко замина и всичките тези военни проблеми объркаха живота ни, ние започнахме да пренебрегваме доста неща. Вие можете да постъпите както си решите, но що се отнася до мен самата, аз ще поставя книгата точно тук, на масата, така че да мога да прочитам по малко от нея всяка сутрин, щом се събудя. Знам, че това ще ми бъде много полезно и ще ми помогне да се справя по-добре през деня.

След тези думи тя отвори новата си книга и започна да чете. Джо я прегърна с ръка през рамото и като приближи бузата си до нейната, започна също да чете. Лицето ѝ придоби такова спокойно изражение, каквото близките ѝ рядко бяха виждали.

– Колко е добра Мег! Хайде, Ейми, нека и ние да направим същото. Аз ще ти помогна за по-трудните думи, а те двете ще ни обяснят нещата, които не можем да разберем – пошепна Бет, силно впечатлена както от красивите книги, така и от примера на сестрите си.

– Толкова се радвам, че моята книга е синя – каза Ейми.

След това в стаите настъпи тишина и спокойствие, чуваше се единствено обръщането на страниците, а лъчите на зимното слънце като коледни поздравления проникваха през прозореца и осветяваха сериозните лица на момичетата.

– Къде е мама? – попита Мег, когато двете с Джо половин час по-късно изтичаха надолу, за да благодарят за подаръците.

– Един Господ знае. Някакво бедно същество се появило на бял свят и вашата майка веднага отиде да види от какво има нужда. Едва ли съществува друга такава жена, готова да се откаже и от храната, и от дрехите си в полза на някой непознат – отвърна Хана, която живееше със семейството още от времето, когато се роди Мег, и всички я смятаха по-скоро за приятелка, отколкото за прислужница.

– Надявам се, че скоро ще се върне. Затова изпечи своя сладкиш и подреди всичко за празника – настоя Мег, като се взираше в подаръците, събрани в една кошница под канапетото. Бяха решили да я извадят в подходящия момент. – Но къде е шишето с одеколон на Ейми? – попита тя, след като не го забеляза в кошницата.

– Тя го измъкна за момент и се качи горе, за да му върже една панделка или нещо такова – отвърна Джо, като упорито се разхождаше из стаята, за да поочупи новите пантофи.

– Моите носни кърпички изглеждат прекрасно, нали? Помолих Хана да ги изпере и изглади, а аз сама избродирах монограма – с гордост отбеляза Бет, като гледаше

малко неравните букви, които й струваха толкова усилия.

– Вижте я какъв е дечко! Написала е на тях „мама“, вместо „мисис Марч“. Това наистина е смешно – извика Джо, като взе една от кърпичките.

– Не е ли правилно? Сметнах, че така е по-добре, тъй като инициалите на Мег са също „М. М.“, а аз не исках тези кърпички да бъдат използвани от някой друг, освен от мама – разтревожено каза Бет.

– Всичко е наред, скъпа. Идеята ти е наистина чудесна – толкова е мило, а освен това сега никой не би могъл да направи грешка. Сигурна съм, че мама много ще се зарадва – успокои я с усмивка Мег, а после хвърли осъдителен поглед към Джо.

– Мама се връща! Крийте бързо кошницата – извика разтревожено Джо, след като чу хлопването на външната врата и стъпките в антрето.

Ейми тихо влезе и малко се притесни, когато видя, че всички са в хола и ще я видят.

– Къде си ходила толкова рано и какво криеш зад гърба си? – попита Мег, доста учудена, че иначе мързеливата Ейми се е облякла и е излязла, без да я усетят.

– Не ми се присмивай, Джо. Не исках никой да разбере, преди да дойде моментът на раздаването на подаръците. Просто реших да заменя малкото шишенце с по-голямо и дадох всичките си пари за него. Вече няма да съм такава егоистка, каквато бях преди.

Докато говореше, Ейми им показва красивия флакон, с който бе заменила евтиното малко шишенце. Тя изглеждаше толкова сериозна и примирена в това свое усилие да забрави за себе си, че Мег веднага нежно я прегърна, Джо изсвири с уста в нейна чест, а Бет изтича до прозореца и откъсна най-хубавата роза, за да украсят с нея флакона с одеколон.

– Разбирате ли, след като тази сутрин четохме книгите и си говорихме, че трябва да бъдем добри, аз направо почувствах срам от моя подарък, затова изтичах до ъгъла веднага щом станах и смених шишенцето. Сега съм толкова щастлива, защото мойт подарък е най-хубавият.

Отново се чу шум от затварянето на външната врата и кошницата с подаръците бързо бе скрита под канапето.

– Весела Коледа, мамо! Всичко най-хубаво! Благодарим ти за книгите, които ни подари. Вече започнахме да ги четем и ще прочитаме по малко всеки ден – в хор извикаха момичетата.

– Весела Коледа, дъщери мои! Радвам се, че веднага сте започнали да четете, и се надявам, че няма да се откажете. Но бих искала да ви кажа нещо, преди да седнем на масата. Недалече оттук лежи една бедна жена, а до нея – току-що роденото ѝ бебе. Другите шест деца са се сврели всички в едно легло, за да се топят, тъй като нямат дърва за огън. Нямат и какво да ядат, най-голямото момче дойде да ми каже, че са гладни и им е много студено. Момичета, съгласни ли сте да им дадете закуската си като коледен подарък?

Момичетата бяха невероятно гладни, след като бяха чакали повече от час майка си да се върне, затова в първия миг всички замълчаха. Но само за миг, защото след това Джо решително извика:

– Толкова се радвам, че дойде, преди да сме започнали!

– Мога ли и аз да отида, за да помогна при занасянето на храната на бедните малки деца? – нетърпеливо попита Бет.

– Аз ще нося крема и кифлите – допълни Ейми, като така показва, че героично се прощава с нещата, които най-много обича.

Мег вече бе започнала да увива палачинките с брашно от елда, после натрупа хляба в една голяма чиния.

– Бях сигурна, че ще постъпите точно така – обади се госпожа Марч, като се усмихваше доволно. – Всички можете да дойдете с мен и да ми помогнете, а след като се върнем, ще закусим с мляко и хляб, като това ще ни бъде и за обяд, тъй като и без това ще бъде вече доста късно.

Скоро всичко беше готово и цялата група тръгна. За щастие все още беше рано, а и те минаха през страничните улици, така че много малко хора ги забелязаха и никой не се присмя на тази доста странна процесия.

Посрещнаха ги една бедна, гола и мизерна стая със счупени прозорци и незапалено огнище, с парцаливи завивки на леглото и една болна жена, притиснала

току-що роденото си бебе до себе си, както и група бледи, гладни деца, сврели се едно до друго в единия ъгъл на стаята, за да се топят.

Големите им очи се разшириха от изненада, а на посинелите им устни се появи усмивка, когато момичетата влязоха вътре.

– „Ach, mein Gott!“ Добрите ангели са дошли при нас! – прошепна бедната жена и се разплака от радост.

[* От нем. Боже мой! – Б.пр.]

– Едни смешни ангели с качулки и ръкавици с един пръст – извика Джо и всички се разсмяха.

Само след няколко минути обстановката в стаята се промени, сякаш добрите духове бяха извършили чудо. Хана, която бе донесла малко дърва, запали огнището и запълни дупките по прозорците със стари шапки и със своето старо палто. Госпожа Марч даде на майката чай и овесена каша, като непрекъснато ѝ говореше успокоително; обеща ѝ и по-нататък да ѝ помага, докато нежно и с любов обличаше бебчето, сякаш беше нейно собствено дете. В същото време момичетата подредиха масата, настаниха децата около огъня и ги нахраниха, както биха направили с гладни птички – като им говореха, смееха се и се опитваха да разберат смешния им развален английски.

– „Das ist gut! Die Engel kinder!“ – викаха бедните същества, докато пълнеха устите си с храна и сгрываха премръзналите си ръце на огъня.

[* От нем. Това е прекрасно! Децата ангели! – Б.пр.]

Никой не беше наричал досега момичетата „деца ангели“ и това определение много им се хареса, особено на Джо, която винаги, още от мига на раждането си, е била смятана единствено за „дяволче“. Това бе една много щастлива закуска, макар че те самите не се докосваха до храната; и когато момичетата си тръгнаха от този дом, оставяйки спокойствие след себе си, те според мен бяха четирите най-щастливи същества в този град, а не малки гладни деца, отказали се от закуската си и задоволили се единствено с хляб и мляко в коледната сутрин.

– Значи това означава да обичаш съседа си повече от самия себе си. Мисля, че на мен ми харесва – каза Мег, докато подреждаха подаръците, като използваша отсъствието на майка си, която се бе качила горе в стаите да събира дрехи за бедното семейство Хамел.

Гледката не беше особено впечатляваща, но в четирите малки пакетчета бе събрана толкова много любов, а високата ваза с рози и хризантеми, поставена в средата, придаваше на масата финес и елегантност.

– Тя идва! Застани до пианото, Бет! Ейми, отвори вратата! Три пъти „ура“ за мама! – извика Джо, като пристъпваше неспокойно от крак на крак, а Мег се подготви да съпроводи майка си до почетното място. Бет засвири най-радостния марш, който знаеше, Ейми отвори широко вратата, а Мег застана на входа с подчертано достойнство, готова да изпълни ролята си на придружител. Госпожа Марч беше много учудена, а също и трогната. Очите ѝ издаваха огромното ѝ щастие, докато разглеждаше подаръците и четеше бележките, сложени до тях. Веднага си обу новите пантофи, взе си една от носните кърпички и я постави в джоба си, напарфюмира се с одеколona на Ейми, като преди това закачи розата на гърдите си, после премери ръкавиците и обяви, че са чудесни.

И всичко това бе придружено с много смях, целувки и обяснения, с толкова любов и простота, че всички се почувстваха наистина щастливи и после дълго си спомняха за този момент. След това дойде време всяка да се заеме с някаква работа.

Сутрешната благотворителна акция и церемонията с подаръците отнеха толкова време, че останалата част от деня трябваше да се посвети на подготовката на вечерното тържество.

Тъй като не бяха достатъчно богати, за да могат да си позволят да отделят много средства за подготвяните от тях представления, момичетата използваха цялата си изобретателност и това наистина им бе помогнало да се сдобият с всичко, което им бе необходимо. Доста ум и находчивост бяха вложени и при осигуряването на съответния инвентар – китарите бяха от многослоен картон, античните лампи не бяха нищо друго, освен стари кутии, покрити със сребриста хартия, а забележителните дълги рокли изработваха от прост памучен плат, към който пришиваха различни блестящи дрънкулки. Мебелите се разместваха така, че да се оформи сцената и място, където трябваше да седне публиката.

Никакви мъже не се допускаха до участие. За своя най-голяма радост Джо получаваше право да изпълнява всички мъжки роли. Тя особено се гордееше с огромните си кожени ботуши, които бе получила от един свой приятел. Тези ботуши, които бяха доста стари, някога са били използвани от някакъв артист в едно представление, поради което бяха истинско богатство за Джо и тя се появяваше с тях при всеки удобен случай. Поради ограничения актьорски състав се налагаше всяко от момичетата да изпълнява по няколко роли и те наистина заслужаваха похвала за огромното усърдие, с което научаваха по три или четири различни роли, като освен това трябваше непрекъснато да тичат отзад и да сменят дрехите си, за да представят новите си герои. За тях това бе един чудесен начин да тренират паметта си и едно безобидно забавление, което запълваше часовете, в които при други обстоятелства биха се чудили какво да правят и може би биха се чувствали самотни, лишени от приятната компания, която се събираше за репетициите.

Вечерта на Коледа дузина момичета се скупчиха с нетърпение на леглото, което беше определено за първи балкон, и не откъсваха очи от ушитата от син и жълт плат завеса. От другата страна на завесата се чуваше доста силен шум, момичешки шепот, а от време на време и малко истеричният смях на Ейми, която ужасно се вълнуваше от предстоящата си изява. Внезапно звънецът иззвъня, завесата се вдигна и оперната трагедия започна.

„Тъжната гора“, както бе написано в театралната програма, раздадена на публиката, се състоеше от няколко саксии със зелени растения, разпръснати по „сцената“, зелено сукно, постлано на пода, и една пещера в дъното. За да оформят пещерата, бяха поставили две бюра за странични стени, а отгоре ги бяха покрили с конски чул. Вътре, направо на пода, бе седнала старата магьосница, която се бе надвесила над черно гърне, сложено върху жаравата. Цялата сцена бе съвсем тъмна и отблясъците от огъня предизвикваха един необичаен ефект, особено в момента, в който във въздуха започна да се издига парата от врящото гърне, след като магьосницата махна похлупака. После настъпи кратка пауза, за да се подсили ефектът от тази сцена, и едва тогава пред публиката се появи злодеят Хюго с подрънкваща сабя, прикачена към колана от едната му страна, със смачкана шапка и дълга брада, мистериозна наметка и онези забележителни ботуши. Хюго се поразходи нервно насам-натам, а след това се удари по челото, а на лицето му се изписа свирепа физиономия, докато пееше за омразата си към Родриго и любовта си към Зара и оформящото се у него решение да убие единия и да спечели чувствата на девойката. Дрезгавите тонове в гласа на Хюго, които преминаваха направо в кръсъци, когато чувствата го завладяваха напълно, предизвикваха огромно впечатление у публиката и тя започваше да ръкопляска в мига, в който песента спираше за малко, за да може изпълнителят да си поеме дъх. Като се поклони с красив жест на публиката, подобно на човек, свикнал с нейното непрекъснато одобрение, той се насочи към пещерата и заповяда с подобаващ глас на Хейгар да излезе:

– Хей, дребосък! Ела, че ми трябваш!

На сцената се появи Мег с разрошена като конска грива коса, увиснала над лицето ѝ, облечена в рокля в червено и черно и разни заклинателни знаци, пришити към наметалото ѝ. Хюго ѝ поиска такава доза любовно биле, че да може да накара Зара да се влюби в него, а също така и отрова, за да погуби Родриго. В нежна драматична партия Хейгар му обеща и двете, като продължи да вика духа, който ще ѝ донесе любовното биле:

Ела, ела, от облачния пух
аз викам те, небесен дух.
Роден от роза, хранен със роса,
можеш ли да правиш чудеса?

Донеси ми, бърз като стрела,
билето, което Хюго пожела.

След това се чу силна музика и най-внезапно от дъното на пещерата изникна една малка фигурка, облечена в прозрачна бяла роба и със светещи крила. Косата ѝ бе златисторуса, а около врата ѝ висеше венец от рози. Като размаха крилата си, тя

запя:

Ето,
дойдох от небето!
От златната Луна,
от сребърната тишина.

До гроб ще се влюби Зара
само с глътка от тази отвара.

Още неизрекъл последните думи, духът пусна малко позлатено шишенце в краката на магьосницата и изчезна.

Следващото заклинание на Хейгар доведе на сцената друг дух – съвсем не толкова красив. С трясък се появи малко черно дяволче и като промърмори нещо неясно, пусна едно тъмно шише на Хюго, след което изчезна със зловещ смях. Хюго благодари на магьосницата и след като прибра двете шишенца в ботушите си, също си тръгна. Тогава Хейгар се обърна към публиката и ѝ обясни, че тъй като Хюго е убил някои от приятелите ѝ преди време, тя го е проклела и сега възнамерява да му попречи да осъществи пъклените си намерения, с което ще му отмъсти за стореното. Това бе краят на първата част, тук завесата падна и публиката бе оставена да си почине, да хапне сладкиши и да обсъди пиесата.

Мина доста време, преди завесата да се вдигне отново. Но когато това най-накрая стана, сцената беше напълно променена, така че публиката нямаше никакви основания за оплаквания. Картината беше наистина възхитителна! В средата се издигаше една кула, която достигаше почти до тавана. Върху единствения прозорец от предната страна на кулата бе поставена запалена лампа, а зад бялата завеса се появи Зара, очакваща Родриго, облечена в прекрасна рокля в синьо и сребристо. Той пристигна във великолепно облекло, на главата му имаше шапка с перо, беше облечен в яркочервено сако, а в ръката си държеше китара. И, естествено, бе обут във вездесъщите ботуши. Като коленичи пред входа на кулата, той запя с нежен глас серенада. Зара му отговори и след музикален диалог между двамата тя се съгласи да се спусне при него. Тук именно беше най-ефектният момент от пиесата. Със затаен дъх публиката наблюдаваше как Родриго изважда въжена стълба с пет стъпала и хвърля единия ѝ край на Зара, като я подканва да слезе по нея. Тя покорно се измъква през прозореца, слиза грациозно надолу по стълбата и вече е поставила едната си ръка върху рамото на Родриго, когато забравя да прибере шлейфа си, закачил се на прозореца, при което цялата кула се разклаща, накланя се на една страна и накрая с трясък се събаря, като погребва нещастните влюбени сред руините!

Публиката изпищя като един човек, докато гледаше как огромните ботуши се размърдаха и с усилие разчистиха отломките, после се показва главата на Зара, златните ѝ къдрици се бяха разрошили и тя объркано повтаряше: „Аз те предупреждавах! Аз те предупреждавах!“ Успял да запази пълно самообладание, на сцената изскочи жестокият господар дон Педро, който сграбчи дъщеря си, придърпа я към себе си и тихо ѝ пошепна на ухото:

– Не се смей! Продължавай да играеш, все едно че точно така е трябвало да стане всичко. – След това се обърна към Родриго и с гняв му заповяда да напусне веднага кралството. Макар и доста пораздрусан от срутването на кулата върху него, Родриго все пак намери сили да възрази на стария господин и отказа да изпълни заповедта му. Неговото поведение бе чудесен пример за Зара, която също се противопостави на баща си, след което той заповяда двамата да бъдат затворени в най-отдалеченото подземие на двореца. В миг се появи дребен тъмничар с вериги в ръце, хвана двамата влюбени и ги поведе, като изглеждаше доста уплашен и очевидно забрави думите, които трябваше да произнесе в този момент.

Третото действие се развиваше в една от залите на двореца. Тук се появи Хейгар, която е дошла да освободи двамата влюбени и окончателно да разчисти сметките си с Хюго. Тя го чува, че се приближава към вратата, и се скрива. От своето скривалище Хейгар вижда как Хюго изважда двете шишенца и изсипва съдържанието им в две чаши с вино, след това спира преминаващия покрай него дребен и тих слуга и му поръчва:

– Занеси това на двамата пленници в килиите им. Кажи им, че ще дойда след малко да ги видя.

Слугата отвежда за малко Хюго настрана, за да му каже нещо, и в този момент Хейгар заменя чашите с две други, които са напълно безвредни. Фердинандо, „дребосъкът“, ги отнася и Хейгар изважда чашата, предназначена за Родриго. Хюго, който е ожаднял след дългото препускане, я изпива и в миг сякаш полудява – започва да се свива и да се върти, докато най-накрая пада на земята и умира. Точно в същото време се чува нежната песен на Хейгар, в която тя му разказва какво е направила и защо.

Това бе наистина една прекрасна сцена, макар че може би, по мнението на някои от зрителите, тя до известна степен бе опорочена от факта, че част от дългите коси на злодея най-внезапно се отлепиха от главата му точно преди той да умре. Последваха бурни аплодисменти и Хюго величествено се показва пред завесата, като водеше за ръка и Хейгар, чиито песни бяха по-прекрасни от всичко останало в пиесата.

Четвъртото действие представи изпълнения с отчаяние Родриго, който бе готов да се самоубие, след като получил съобщение, че Зара го е изоставила. Точно когато кинжалът вече е опрян в сърцето му, под прозореца прозвучава прекрасна песен, в която му казват, че Зара му е вярна, но тя е в голяма опасност и той би могъл да я спаси, ако желае. Родриго получава ключ за вратата, който му е хвърлен през прозореца, отключва бързо, после напъга всичките си мускули и успява да скъса веригите, с които е окован, и се втурва да търси и да спаси любимата си.

Петото действие започва с бурна сцена между Зара и дон Педро. Той настоява момичето веднага да отиде в манастир, но то не иска и да чуе за това, трескаво се опитва да го разубеди, накрая е почти на ръба на припадък и точно в този момент влетява Родриго и иска ръката ѝ. Дон Педро му отказва, тъй като не е достатъчно богат. И двамата крещат и трескаво жестикулират, но не успяват да постигнат съгласие. Накрая Родриго е готов да вдигне на ръце Зара и да я отнесе със себе си, но в този момент влиза дребният плах прислужник и носи едно писмо и чанта от Хейгар, която тайнствено е изчезнала, без никой да я забележи. Прислужникът обявява на присъстващите, че магьосницата дарява на младата двойка неизброимо богатство и предрича ужасна съдба за дон Педро, ако им попречи да бъдат щастливи. Когато отварят чантата, виждат, че тя е пълна със златни монети, част от които се посипват по сцената и с благороден блясък отразяват слабата светлина. Това успява да смекчи твърдото сърце на упорития старец: той с нежелание се съгласява на този брак и всички весело запяват в хор, докато завесата се спуска пред коленичилите, за да получат благословията на дон Педро, двама влюбени.

Всичко това бе последвано от бурни аплодисменти, но голямото вълнение породило неочакван проблем – леглото, което трябваше да изпълни функциите на първи балкон за публиката, внезапно се разпадна и ентусиазираните зрители се оказаха на земята. Родриго и дон Педро се спуснаха на помощ и всички бързо се изправиха на крака, без никой да пострада. Те се заливаха в такъв неистов смях, че никой не бе в състояние да промълви дума. Вълнението продължаваше и в момента, когато в стаята влезе Хана и обяви:

– Госпожа Марч ви изпраща комплиментите си. Ще благоволят ли госпожиците да се прехвърлят оттатък за вечерята?

Това беше голяма изненада дори за актьорите. Когато видяха отрупаната маса, те с недоумение се спогледаха. Мама наистина много си я биваше в изненадите, но да се предложат толкова лакомства – това бе просто нечувано, откакто дните на благоденствието си бяха отишли. На масата имаше сладолед – по-точно две купи със сладолед, едната – с бял, а другата – с розов, а също така и сладкиш, най-различни плодове и френски бонбони. А в средата на масата бяха поставени четири огромни букета оранжерийни цветя.

Момичетата направо останаха без дъх от вълнение, те гледаха първо масата, след това майка си, която явно беше много доволна от реакцията им.

– Какви са тези чудеса? – попита Ейми.

– Да не би тук да има пръст Дядо Коледа? – намеси се Бет.

– Всичко е приготвено от мама – предположи с широка усмивка Мег.

– Или може би леля Марч е била в добро настроение и ни е изпратила тази

вечеря – извика Джо.

– Нито една от вас не можа да познае. Старият господин Лорънс я изпрати – отвърна госпожа Марч.

– Дядото на онова момче от семейство Лорънс? Откъде му е дошло наум да направи подобно нещо? Ние изобщо не го познаваме – възкликна Мег.

– Хана разказала на един от неговите прислужници за вашата постъпка тази сутрин. Той е един доста странен възрастен господин, но вашият жест много му харесал. Господин Лорънс се познаваше с моя баща преди години и ето че най-внезапно получи учтива бележка от него днес следобед, в която се казваше, че се надява да му разреши да изрази приятелските си чувства към децата ми, като им изпрати някои дреболии в чест на празника. Естествено, не можех да му откажа, така че сега ще имате своя малък пир, с което можете да компенсирате скромната закуска от хляб и мляко.

– Сигурно момчето му е внушило тази идея. Убедена съм, че е точно така! Той е много симпатичен, така бих искала да се запозная с него. Струва ми се, че и той има желание да поддържа връзки с нас, но като че ли е малко стеснителен, а Мег така точно се придържа към етикета, че не ми позволява аз първа да го запrikaзвам, когато минаваме покрай тях – започна да обяснява Джо, докато чиниите обикаляха от ръка на ръка, а сладоледът бързо се топеше в устите им, като непрекъснато се чуваха възклицания „Ах, чуден е!“, „Ох, колко е вкусен!“ и т.н.

– Имаш предвид хората, които живеят в голямата къща до вас, нали? – попита едно от момичетата, което бе дошло за публика. – Майка ми познава възрастния господин Лорънс, но казва, че той бил много горд и не обичал да поддържа връзки със съседите си.

– Нашата котка беше избягала веднъж и внукът му ни я донесе, поговорихме през оградата. Тъкмо ми разказваше най-подробно за крикета и изведнъж видя, че идва Мег, и веднага се отдалечи. Много ми се иска да се запозная с него някой ден, той има нужда от весела компания и малко разтуха, сигурна съм в това – каза Джо.

– Харесвам поведението му, той прилича на истински млад джентълмен. Така че не възраждавам да се запознаеш с него, ако възникне подходяща възможност. Той лично донесе цветята и дори ми се искаше да го покана да се качи горе при вас, но просто не знаех какво ще завари там: чуваха се такива невъобразими шумове и смехове. Тръгна си доста умислен, явно бе разбрал, че тук има голяма веселба, каквато у тях не биха му разрешили да организира.

– Добре че не си го поканила, мамо – засмя се Джо. – Но скоро ще подготвим някоя друга пиеса – такава, каквато и той би могъл да види. Може би дори ще се включи като актьор. Не мислите ли, че би било чудесно?

– Никога досега не съм получавала такъв прекрасен букет. Цветята са наистина чудесни – каза Мег, като разглеждаше с интерес всяко цвете поотделно.

– Да, наистина са чудесни. Но на мен най-много ми харесва розата на Бет – обяви госпожа Марч, като помириxa отново почти повехналата роза, закачена на ревера ѝ.

Бет се сви в скута ѝ и пошепна тихо:

– Така бих искала да изпратя моя букет на татко! Страхувам се, че за него Коледата не е така весела, както за нас.

Лорънс – младши

– Джо, Джо, къде си? – извика Мег, застанала в началото на стълбите, водещи към таванската стая.

– Тук съм – чу се в отговор един дрезгав глас и Мег се затича по стълбите, където завари сестра си да яде ябълки и да плаче над книгата „Наследникът на Редклиф“*. Тя се беше излегнала върху старото канапе, на което му бяха останали само три крака, в близост до осветения от слънцето прозорец. Това бе мястото, където Джо обичаше най-много да се усамотява; тя често идваше тук с някоя хубава книга, за да се наслаждава на спокойствието и на компанията единствено на едно малко мишле, което живееше наблизо и нямаше нищо против нейното присъствие. В момента, в който се появи Мег, Скрабъл, мишлето, веднага се скри в дупката си. Джо

избърса сълзите от бузите си и зачака да чуе новините.

[* Роман от Шарлот Янг, английска писателка. – Б.пр.]

– Просто е невъобразимо! Погледни само – получихме покана да отидем на гости у госпожа Гардинър утре вечер – извика Мег, като развяваше гордо скъпоценното листче, а след това започна да го чете с нескрито, почти детско удоволствие: „Госпожа Гардинър би била щастлива да види госпожица Маргарет Марч и госпожица Джозефин Марч на своята малка забава, посветена на Нова година.“ Мама смята, че трябва да отидем, но какво ще си облечем?

– Какъв смисъл има да задаваш този въпрос, след като знаеш, че ще трябва да си сложим поплинените рокли просто защото нямаме нищо друго? – отвърна Джо, като дъвчеше ябълката си.

– Ех, ако имах някоя копринена рокля! – въздъхна Мег. – Мама казва, че може би ще ми купи, когато стана на осемнайсет, но две години са толкова дълъг срок, просто не знам как ще издържа.

– Сигурна съм, че поплинените ни рокли изглеждат като копринени и са напълно подходящи за нас. Твоята е почти нова, но бях забравила, че моята е изгорена на едно място, а е и малко порната по шева. Какво да правя? Дупката от изгореното много си личи, просто няма как да я прикрия.

– Трябва да седиш спокойно на стола и да се стремиш да прикриваш гърба си. Отпред роклята ти изглежда съвсем добре. Аз ще си вържа косата с нова панделка, а мама ще ми даде своята малка перлена игла, новите ми обувки са чудесни, а ръкавиците горе-долу стават за случая, макар и да не са толкова хубави, колкото би ми се искало.

– Моите са съвсем изтъркани, но не мога да си позволя нови, така че ще отида без ръкавици – обяви Джо, която никога не се вълнуваше особено за облеклото си.

– Трябва да бъдеш с ръкавици или аз просто няма да дойда с теб! – извика решително Мег. – Ръкавиците са по-важни от всичко останало. Ще се чувствам страшно потисната, ако вървиш до мен с голи ръце.

– Е, добре де, тогава ще навлека моите, протритите.

– Не можеш да искаш от мама да ти купи нови. Те са толкова скъпи, а и ти си толкова невнимателна. Когато развали предишните си ръкавици, мама обяви, че няма да получиш други тази зима. Не можеш ли малко да ги пооправиш? – нетърпеливо попита Мег.

– Мога да ги стискам в ръката си, вместо да си ги слагам и така никой няма да забележи, че са целите на петна. Не, сетих се какво бихме могли да направим – и двете да си сложим по една хубава ръкавица, а другата да стискаме, уж току-що сме я свалили – разбираш ли?

– Но твоите ръце са много по-големи от моите и ти ще ми я разтегнеш – започна Мег, която толкова държеше на ръкавиците си, че ги пазеше доста старателно.

– Тогава ще отида без. Хич не ме интересува какво говорят хората за мен! – извика Джо и отново взе книгата си.

– Добре де, ще ти я дам. Само, моля те, не я разтягай много и се дръж както трябва. Не си слагай ръцете зад гърба, не се зазяпвай по хората и не възкликвай, „Ха, откритието на Христофор Колумб!“, чу ли?

– Не се безпокой за мен. Ще се държа прилично, ще бъда много възпитана и няма да споря с никого, ако успея да се въздържа. А сега отивай да напишеш отговор, че приемаме поканата, и ме остави да довърша тази интересна книга.

Мег се втурна да напише, че „приемат с благодарност“, а след това се зае да оглежда роклята си, като си тананикаше тихичко. В същото време Джо довърши книгата си, изяде четири ябълки и полудува малко с мишлето Скрабъл.

Вечерта, преди да настъпи Новата година, всекидневната беше пуста, тъй като двете по-малки момичета изпълняваха ролята на придворни прислужнички, а двете по-големи бяха напълно погълнати от изключително важната дейност по „приготвянето за празненството“. Макар че тоалетите им бяха съвсем обикновени, цялата подготовка бе съпроводена с непрекъснато тичане нагоре-надолу, с много приказки и смях, а по едно време къщата се изпълни с остър мирис на изгоряла коса. Мег искаше да си оформи няколко къдрици отпред и Джо се зае с тази работа, като реши да понагрее с топли възглени навитите на масур около хартия кичури.

– Така ли трябва да пуши? – колебливо попита Бет, застанала до страничната

облегалка на леглото.

– По този начин се изпарява влагата – увери я Джо.

– Усещам някаква доста странна миризма, напомня ми на миризмата при изгорели пера – отбеляза Ейми, като с достойнство поприбра своите красиви къдрици.

– Ето, сега ще махна хартиените масури и ще видиш какви чудесни къдрици са се получили – уверено обяви Джо.

Тя махна хартиените масури, но не се получиха никакви къдрици, тъй като изгорялата коса се смъкна заедно с тях и ужасената фризьорка бе принудена безмълвно да постави обгорените топки на бюрото пред своята жертва.

– Боже господи! Какво направи с мен? Свършено е! Как бих могла да отида някъде в този вид? Косата ми, ох, косата ми! – отчаяно викаше Мег и с ужас наблюдаваше стърчащите неравни остатъци върху челото си.

– Какво да правя? Просто не трябваше да ме караш да ти помагам, знаеш, че винаги оплесквам нещата. Ужасно съжалявам, сигурно въглените са били прекалено горещи и затова всичко се провали – въздъхна бедната Джо и големите ѝ черни очи се напълниха със сълзи.

– Е, не е чак толкова лошо: посреши малко краищата и си вържи така панделката, че тези кичури да дойдат напред, върху челото ти, така ще изглежда като прическа най-нова мода. Виждала съм много момичета да правят така – успокоително каза Ейми.

– Заслужавам си го, след като се опитвам да се правя на много красива, трябваше просто да пусна свободно косата си – отвърна Мег, като трудно прикриваше раздразнението си.

– Точно така, косата ти е прекрасна. А за кичурите отпред няма защо да се безпокоиш, те скоро ще пораснат – опита се да я поуспокои Бет и дори нежно я целуна по бузата.

След още няколко по-дребни неблагоприятия Мег най-накрая беше готова, а след това всички заедно насочиха усилията си към Джо – косата ѝ бе сресана нагоре, после ѝ нахлузиха роклята. Двете момичета изглеждаха чудесно, макар че бяха много скромно облечени. Мег носеше сребриста рокля, косата ѝ бе вързана със синя кадифена панделка, а дантеленото ѝ жабо бе прикрепено с перлена карфица. Роклята на Джо бе в кестеняв цвят с малка, почти мъжка ленена яка и единственото ѝ украшение бе една бяла хризантема, закачена отляво. Всяко от момичетата си сложи по една хубава светла ръкавица, а другите държаха стиснати в ръка, за да не се вижда колко са захабени. И двете момичета бяха прекрасни. Обувките на Мег бяха на високи токове и доста тесни, така че я стягаха, но тя в никакъв случай не искаше да си го признае. Косата на Джо пък беше вдигната и закрепена най-малко с деветнайсет фиби и тя имаше чувството, че те са забити направо в главата ѝ, но, Боже господи, нали трябваше да бъдат елегантни, пък ако ще и да умрат!

– Приятно изкарване, скъпи мои – каза госпожа Марч, когато двете сестри слязоха величествено долу. – Не яжте прекалено много и си елате в единайсет, когато ще изпратят Хана да ви прибере.

Външната врата вече се беше затворила след тях, когато в миг се чу глас от един от прозорците на къщата:

– Момичета, момичета! Взели ли сте си хубави носни кърпи?

– Да, разбира се, от най-хубавите. Мег дори напръска нейната с одеколон – извика Джо, а след като отминаха, добави със смях: – Сигурна съм, че мама би ни попитала същото дори ако се бяхме спуснали в луд бяг, за да се спасим от земетресение.

– Това е един от аристократичните ѝ навици и мисля, че има пълно основание да държи на него. Защото истинската дама се познава по добре почистените обувки, по ръкавиците и по носните кърпички – отвърна Мег, която също си имаше своите „аристократични навици“, при това не малко.

– Внимавай много как ще се държиш по време на вечерята, Джо. И, моля те, не забравяй да прикриваш гърба си, за да не се вижда изгорената дупка върху роклята ти. Всичко наред ли е с облеклото ми? Сигурно косата ми изглежда наистина ужасно – нервно нареждаше Мег, докато се оглеждаше пред огледалото в антрето на госпожа Гардинър.

– Обещавам да се държа както трябва. Ако забележиш, че върша нещо нередно,

просто ми дай сигнал, като ми намигнеш с око, съгласна ли си? – отвърна Джо и небрежно прокара гребена един-два пъти през косата си.

– Не, не е прилично за една госпожица да намига. Ще повдигна едната си вежда нагоре, ако се държиш не както трябва, а ако всичко е наред, ще кимна с глава. Изправи раменете си и се движи с малки крачки, а ако те представят на някого, да не вземеш да се ръкуваш с него – една дама не постъпва така, трябва просто леко да кимнеш с глава.

– Как успяваш да запомниш какво трябва и какво не трябва да се прави? Аз никога не бих била в състояние да го направя. О-о, каква весела музика, нали?

Двете момичета влязоха в гостната малко плахи и неуверени, тъй като рядко посещаваха подобни празненства и присъствието на доста непознати хора бе истинско събитие за тях. Госпожа Гардинър, една състоятелна възрастна дама, ги поздрави сърдечно и ги настани до най-голямата от шестте си дъщери. Мег познаваше Сали, така че съвсем скоро се отпусна, но Джо, която не си падаше много по момичетата и по клюките, разменяни между тях обикновено шепнешком, седеше малко вдървено, като се стремеше да не отделя гърба си от облегалката на стола, и се чувстваше съвсем не на място тук. В другия край на стаята половин дузина весели момчета говореха разгорещено за кънки и на Джо много ѝ се искаше да отиде и да се присъедини към тях, тъй като карането на кънки бе едно от любимите ѝ занимания. Тя сподели желанието си с Мег, но сестра ѝ така силно повдигна веждата си, че Джо не посмя да мръдне от мястото си. Никой не се приближи да поговори с нея, а момичетата, които седяха наоколо, едно по едно потърсиха компания в друга част на стаята, така че Джо накрая остана съвсем сама. Тя не можеше да се разходи и да се забавлява, тъй като веднага всички щяха да забележат изгореното място на гърба на роклята ѝ, затова гледаше доста намусено наоколо, докато започнаха танците. Мег веднага беше поканена на танц и тесните ѝ обувки се понесоха с такава лекота по пода, че едва ли някой би могъл да предположи каква болка изпитва притежателката им, въпреки че сърдечно се усмихва.

Джо забеляза, че един висок червенокос мъж се приближава към нея, и тъй като се страхуваше, че той има намерение да я покани на танц, бързо се скри зад завесата, която отделяше стаята от антрето, като се надяваше да остане там сама и спокойно да наблюдава какво става в стаята. За нещастие още една личност бе избрала същото прикритие и веднага след като завесата се затвори след нея, Джо се оказа лице в лице с Лорънс – младши.

– Господи! Не предполагам, че тук може да има някой – промърмори Джо и се подготви да се измъкне бързо от антрето, точно както се бе вмъкнала вътре.

– Аз няма да ти преча, остани, ако желаеш – съвсем естествено отвърна момчето, макар че и то изглеждаше малко смутено. После сърдечно се усмихна.

– Няма ли да ти преча?

– Ни най-малко. Скрих се тук, защото не познавам повечето хора в стаята и се чувствах доста странно, разбираш ли?

– Ами да, и с мен е така. Ти също няма да си тръгнеш, нали?

Момчето седна на един от столовете и забодя поглед в официалните си лачени обувки. За да прекъсне досадното му мълчание, Джо се обърна към него, като се опитваше да бъде колкото е възможно по-любезна:

– Мисля, че вече съм имала удоволствието да се срещна с теб. Ти живееш близо до нас, нали?

– Точно в съседната къща – отвърна той, погледна я и се засмя, защото твърде изисканият начин на изразяване му се стори доста смешен, след като ясно си спомняше как си бяха говорили за крикет, когато бе отишъл да им занесе котката.

Това помогна на Джо да се поотпусне и тя най-сърдечно продължи:

– Толкова се зарадвахме на чудесния ви коледен подарък, прекарахме просто прекрасно.

– Изпрати ви го дядо.

– Но ти го накара да го направи, нали?

– Как се чувства котката ви, госпожице Марч? – попита момчето, като се опитваше да изглежда сериозно, но очите му насмешливо блестяха.

– Много добре, благодаря, господин Лорънс. Но аз не съм госпожица Марч, аз съм просто Джо – отвърна младата дама.

– И аз не съм господин Лорънс, аз съм просто Лари.
– Лари Лорънс – какво странно име!
– Първото ми име е Теодор, но аз не го харесвам, тъй като приятелите ми ме наричат Дора, затова им казах, че искам да ми казват Лари.
– И аз ненавиждам името си, толкова е сантиментално! Затова настоявам всички да ме наричат Джо вместо Джозефин. А ти как накара децата да престанат да ти викат Дора?

– Е, като се биех с тях.
– За съжаление не мога да се бия с леля Марч, така че ще трябва да изтърпя да ме нарича Джозефин – с въздишка отвърна Джо.

– Обичаш ли празненствата? – попита тя след малко.
– Някои ми харесват, но бях в чужбина доста години и все още не съм присъствал на много празненства тук, така че не знам как точно се организират.
– В чужбина! – възкликна Джо. – О-о, разкажи ми за тези свои пътешествия. Толкова обичам да слушам разкази за пътуванията на хората!

Лари като че не знаеше как да започне. Но Джо му помогна с нетърпеливите си въпроси и скоро той вече разказваше за училището във Вевей, където е учил – там момчетата никога не носели други дрехи освен униформите си. Разказа ѝ и за множеството лодки на брега на езерото близо до училището, за веселите пътешествия през почивните дни из Швейцария заедно с учителите си.

– Как ми се иска и аз да отида там! – извика Джо. – А ходил ли си в Париж?
– Бяхме там миналата зима.
– Знаеш ли френски?
– Във Вевей не ни разрешаваха да кажем нито дума на някакъв друг език.
– О-о, кажи ми нещо на френски! Аз мога да чета, но произношението ми е ужасно.

– *„Quel nom a cette jeune demoiselle en les pantoufles jolis?“* – добродушно се подчини Лари.

– Как добре го каза. Чакай да видим дали съм те разбрала – ти каза: „Коя е младата дама с прекрасните обувки“, нали?

– *„Oui, mademoiselle.“*
– Това е сестра ми, Маргарет, сигурна съм, че я познаваш. Смяташ ли, че е наистина красива?

– Да, напомня ми на немските момичета, изглежда толкова тиха и свежа.
Лицето на Джо светна, като чу тази момчешка похвала, отправена към сестра ѝ, и бързо си повтори думите му наум, за да може после точно да ѝ ги предаде.

Двамата непрекъснато надничаха зад завесата, обсъждаха гостите и си говориха за какво ли не, докато се почувстваха като стари приятели. Лари вече не изглеждаше никак притеснен. Непосредственото държание на Джо го забавляваше и го караше също да се отпусне, а самата Джо бе отново толкова весела, напълно забравила за изгореното място на роклята си, а и никой не можеше да я види и да повдигне предупредително вежда. Тя хареса младия Лорънс и му хвърли няколко проучвателни погледа, за да може после по-добре да го опише пред момичетата. За съжаление имаше само сестри и нито един брат, а и братовчедите им бяха малко, така че момчетата бяха почти непознати същества у тях.

„Къдрава коса, тъмна кожа, големи черни очи, красив нос, правилни зъби, малки ръце и крака, много учтив за момче и независимо от това – веселяк. На колко ли е години?“

Този въпрос бе просто на върха на езика ѝ, но тя не му го зададе, а се опита да получи нужната ѝ информация по заобиколен начин, проявявайки невероятен такт:

– Предполагам, че скоро ще постъпиш в колеж? Представям си как ще висиш над книгите – не, искам да кажа колко много ще трябва да учиш там – поправи се Джо и се изчерви от смущение, че се е изпуснала да спомене такава дума като „висиш“.

Лари се усмихна, но не изглеждаше ни най-малко шокиран от израза ѝ, а после сви рамене и отвърна:

– Едва ли ще постъпя в колеж до година-две, при всички случаи няма да отида там, преди да съм навършил седемнайсет.

– Нима сега си само на петнайсет? – учудено попита Джо и изгледа високото момче, което ѝ изглеждаше не по-малко от седемнайсетгодишно.

– След месец ставам на шестнайсет.
– На мен така ми се иска да уча в колеж. А ти май не си във възторг от идеята.

– Не искам дори и да помисля за това! Там ще бъде толкова мъчително и досадно за мен. А освен това никак не ми харесва и начинът, по който се държат хората в тази страна.

– А къде би искал да живееш?

– В Италия например. И да мога да се забавлявам, както на мен ми се иска.

На Джо много ѝ се искаше да го попита как точно би искал да се забавлява, но го погледна и видя, че черните му вежди се бяха свили застрашително, затова реши да промени темата на разговора.

– От съседната стая се чува чудесна музика. Защо не отидеш и не потанцуваш? – предложи тя, като потрепваше в такт с крак.

– Ако и ти дойдеш с мен – отвърна момчето и галантно кимна с глава.

– Аз не мога. Обещала съм на Мег да не го правя, защото... – Джо се запъна и в миг се поколеба, чудеше се дали да му каже, или просто да се засмее.

– Защото какво? – попита с любопитство Лари.

– Но няма да кажеш на никого, нали?

– В никакъв случай!

– Е, имам лошия навик да заставам близо до огъня, затова често изгарям роклите си. Тази, с която съм облечена в момента, също има дупка от изгорено. Опитвах се да я поприкрия, но все пак си личи и затова Мег ми каза да стоя мирно на едно място, така че никой да не го забележи. Можеш да се смееш, ако искаш, знам, че това е много смешно.

Но Лари не се засмя, само сведе очи към земята, а когато отново я погледна, Джо бе доста смутена от израза на лицето му.

– Това няма никакво значение. Хайде да отидем, моля те! – нежно я покани той.

Джо му благодари и с радост тръгна с него, като страшно ѝ се искаше и тя да има две съвършено нови ръкавици в перлен цвят, същите като на партньора си.

Когато музиката спря, те седнаха и около Лари веднага се струпяха множество познати. Точно в този момент се появи Мег, която търсеше сестра си. Кимна ѝ с глава и Джо без желание я последва в страничната стая, където Мег се строполи върху едно канапе и вдигна крака си нагоре. Чак сега Джо забеляза, че сестра ѝ е доста пребледняла.

– Изкълчих си глезена. Всичко стана заради тези ужасни високи токове, подхлъзнах се на тях и стъпих накриво. Така ужасно ме боли, че едвам издържам и просто не знам как ще си отида до вкъщи – каза Мег, като смръщи вежди от болка.

– Знаех си, че ще се нараниш с тези глупави обувки. Ужасно съжалявам. Но не знам какво би могла да направиш, може би ще трябва да наемеш кола или да останеш тук цялата нощ? – съчувствено каза Джо, като разтриваше нежно подутия ѝ глезен.

– Не мога да наема кола, знаеш колко би ми струвало това. А дори и да имах пари, как щях да я повикам? Хората идват тук със собствените си карети, така че в близост няма коли за наемане, пък няма кого да пратя по-далече да потърси.

– Аз ще отида.

– Глупости! Минава девет и навън е тъмно като в рог. Но не мога да остана и в къщата, защото е пълно. Сали е поканила някои момичета да преспят тази нощ тук. Ще си почина, докато се появи Хана, а след това ще се помъча да се придвижа.

– Мога да помоля Лари, той ще отиде за кола – извика с облекчение Джо, доволна, че се е сетила за тази възможност.

– Да не си посмяла, за бога! Няма да молиш никого и няма да казваш на никого! Донеси ми гумените галоши, а тези ужасни обувки занеси при останалите ни неща. Изтичай и ми донеси малко кафе. Толкова съм изморена, че не мога да издържа.

И така Мег остана да си почива в страничната стая, като се опитваше да прикрие обутите си в гумените галоши крака, а Джо объркано се луташе из къщата, търсейки гостната. Намери я едва след като най-напред се озова в малка чайна, после отвори вратата на една стая, в която възрастната госпожа Гардинър бе седнала пред огледалото, за да се поосвежи. В гостната Джо набързо обиколи масата, намери кафе и го наля в една чаша, но в бързината го разля върху роклята си и тя стана и отпред толкова ужасна, колкото беше и отзад.

– Господи, колко съм схваната! – възкликна Джо и се опита да изтрие петното с ръкавицата на Мег, но резултатът бе само един – ръкавицата също се изцапа, а петното върху роклята си остана.

– Мога ли да ти помогна? – чу тя един приятелски глас зад гърба си. Обърна се и видя Лари, който държеше в едната си ръка чаша кафе, а в другата – купичка сладолед.

– Опитвах се да занеса нещо на Мег, която е много уморена; някой ме блъсна и виж на какво приличам сега.

– Наистина ужасно! А аз търсех някого, на когото да предлага кафе и сладолед. Може ли да ги занеса на сестра ти?

– О-о, благодаря ти! Сега ще ти покажа къде е тя. Не ти предлагам аз да нося чашите, за да не направя пак някоя беля.

Джо тръгна напред, а Лари, който сякаш бе доста опитен в обслужването на дами, бързо намери малка масичка на колелца и подреди върху нея чаша с кафе и купичка сладолед и за Джо. Държеше се така внимателно и непосредствено, че дори и твърде взискателната Мег го нарече „добро момче“. Когато се появи Хана, Мег бе вече забравила за изкълчения си глезен и бързо скочи на крака, но веднага извика от болка и се подпря на Джо, за да не падне.

– Тихо! Не казвай нищо! – прошепна Мег на Джо, като добави на висок глас: – Няма нищо страшно. Просто стъпих накриво, това е всичко.

Мег се опитваше с мъка да слезе по стълбите, после да се облече, като направи плачеше от болка, Хана сърдито мърмореше, а Джо направи не знаеше какво да прави. Накрая реши да вземе нещата в свои ръце, изтича до входната врата и попита един от прислужниците как може да се извика кола. Оказа се за съжаление, че това е един от наетите само за вечерта сервитьори, който не познава околността. Джо безпомощно се оглеждаше наоколо, когато в миг се появи Лари, който бе чул разговора и с прислужника, и й предложи да ги закара с каретата на дядо си. Обясни, че тя точно в момента била пристигнала, за да го вземе.

– Но още е толкова рано! Нима ще си тръгнеш по това време? – колебливо го попита Джо.

– Винаги си тръгвам рано, наистина! Моля те, нека да ви закарам до вкъщи! Знаеш, че ми е съвсем на път, пък и казват, че навън вали.

Последното съобщение реши окончателно нещата – Джо прие с благодарност, като му призна за изкълчения глезен на Мег, и изтича горе да извика останалите. Хана мразеше ужасно дъжда и не помисли да възразява срещу използването на каретата, така че всички се настаниха удобно и потеглиха с луксозната закрыта кола. Лари седна горе при кочияша, за да може Мег да държи крака си върху седалката, и момичетата можеха вече да си говорят свободно за празненството.

– Аз прекарах страхотно. А ти? – попита Джо, като махна панделката от косата си и се почувства много по-добре.

– И аз до момента, в който стъпих накриво. Приятелката на Сали – Ани Мофът, бе много мила с мен и ме покани да отидем заедно със Сали у тях за една седмица.

– Видях те да танцуваш с онзи, червенокосия, от когото избягах. Симпатичен ли ти е?

– Да, много. Косата му не е червена, а кестенява. При това той е изключително любезен.

– Приличаше ми малко на скакалец. Двамата с Лари просто не можахме да се сдържим да не се засмеем. Ти чу ли ни?

– Не, но това е истинско грубиянство. Какво всъщност правихте вие двамата там, скрити през цялото време?

Джо й разказа своите приключения и в момента, в който свърши, вече бяха пристигнали вкъщи. Изказаха сърдечните си благодарности и пожелаха „лека нощ“, след което се промъкнаха тихо в къщата, като се надяваха да не разбудят никого. Но в момента, в който затвориха вратата на стаята, от леглата се надигнаха две малки нощни шапчици и два сънливи, но нетърпеливи гласа извикаха в хор:

– Разкажете ни за празненството, разкажете ни за празненството!

Джо бе прибрала в чантичката си няколко бонбона за малките момичета, което Мег определи като „липса на най-елементарно възпитание“. След като чуха някои от най-забележителните събития от вечерта, те отново се вмъкнаха в леглата си.

– Сигурна съм, че тази вечер приличам на изискана млада дама, след като се прибрах от празненството с карета, а сега в спалнята ми около мен се върти прислужница, която ми помага да се приготвя за сън – замислено каза Мег, докато Джо превързваше с бинт изкълчения ѝ глезен, а след това ѝ среса косата.

– Съвсем не смятам, че изисканите млади дами се забавляват по-добре от нас, независимо от прегорените ни коси, старите ни рокли, единствения чифт ръкавици, който трябва да ползваме двете, или тесните обувки, заради които можем да изкълчим крака си, ако сме достатъчно глупави да ги носим.

Товарите

– Господи, колко трудно ми изглежда да поема отново ежедневните си товари и да продължа напред! – въздъхна Мег на сутринта след празненството. Празниците вече бяха отминали и след тази весела седмица сега никак не ѝ се искаше да се заема с нещата, които не обичаше да прави.

– Представяш ли си колко добре щеше да бъде, ако през цялото време беше Коледа или Нова година? – отвърна Джо, като се прозяваше тъжно.

– Но тогава едва ли щяхме да се забавляваме така добре, както в една-единствена седмица. И все пак е толкова хубаво от време на време да ходиш на вечеря, да получаващ цветя, да те канят на празненства, от които да се прибираш с карета, да си четеш и да почиваш вкъщи, без да се налага да работиш. Толкова хора си живеят точно така и винаги съм завиждала на момичетата, които могат да си го позволят. Много обичам лукса – замислено обяви Мег, като се мъчеше да реши коя от двете извехтели рокли е по-прилична.

– Е, след като никога няма да можем да живеем в лукс, по-добре е да не се замисляме върху това, а да нарамим товара си и да тръгнем напред колкото може по-весело, както мама го прави. Сигурна съм, че за мен леля Марч представлява нещо като „Старецът от морето“*, но предполагам, че когато се науча да я нося на гърба си, без да се оплаквам, тя сама ще се смъкне от гърба ми или ще стане толкова лека, че присъствието ѝ там няма да ми прави впечатление.

[* Персонаж от приказката „Синдбад мореплавателят“. – Б.пр.]

Тази идея подобряваше настроението на Джо и ѝ вдъхваше надежда за бъдещето. Но тя не можеше да окаже същото въздействие на Мег, тъй като нейният товар, състоящ се от четири разглезени деца, ѝ изглеждаше по-тежък от всякога. Нямахме настроение дори да се нагласи, както правеше обикновено, като си постави синята копринена якичка и си среши косата по най-добрия възможен начин.

– Какъв смисъл има да изглеждам добре, след като ще ме видят само онези проклети създания и след като никой не го интересува как изглеждам? – промърмори тя и тресна вратата на гардероба. – Така ще мине целият ми живот, в непрекъснат труд и само някои дребни радости и удоволствия от време на време, бързо ще остарея и погрознея, ще се превърна в една кисела старица просто защото съм бедна и нямам възможност да се радвам на живота, както останалите момичета. Това е наистина ужасно!

Обзета от тези мисли, Мег слезе долу и изглеждаше доста тъжна и потисната по време на закуската. И останалите нямаха особено настроение и избухваха по най-незначителни поводи. Бет имаше главоболие и се бе поизлегнала на канапето, като се опитваше да подобри настроението си, наблюдавайки котката и трите малки котенца. Ейми седеше намусено, защото не си беше научила уроците, а и не бе успяла да открие галошите си. Джо хвърчеше нагоре-надолу, докато се приготви да излезе. Госпожа Марч бе много заета с довършването на писмото, което трябваше да предаде веднага, а Хана се чувстваше недоспала и отпаднала, защото никак не беше свикнала да стои вечер до късно.

– Не вярвам да съществува друго семейство, в което да цари такава бъркотия – извика Джо, която наистина се ядоса, след като събори масителницата от бюрото, скъса връзките и на двата си ботуша и накрая седна върху шапката си.

– Главната причина за бъркотията си ти самата – отвърна Ейми и изтри цифрата, която бе написала за сбор, тъй като установи, че не е вярна, а после тайно избърса и сълзите, които вече се стичаха по бузите ѝ.

– Бет, ако не държиш тези ужасни котки само долу в мазето, аз лично ще ги удавя, предупреждавам те! – възкликна ядосано Мег, като се опитваше без резултат да се освободи от едно от малките котенца, което се катереше по гърба ѝ.

Джо започна да се смее, Мег я погледна осъдително, Бет го удари на молба, а Ейми направо се разрева, защото въобще не можеше да си спомни колко е дванайсет по девет.

– Момичета, момичета, не можете ли да пазите тишина поне една минута? Знаете, че трябва да изпратя писмото с ранната поща, а вие непрекъснато ме разсейвате с вашите капризи – извика госпожа Марч, като за трети път задраска едно изречение в писмото, което бе сбъркала.

Настъпи временно затишие, което бе нарушено от Хана, която влезе тържествено в стаята, постави две топли тригуни върху масата и отново излезе. Хана бе невероятен майстор на този вид тригуни, наричан от момичетата „маншони“. Те се шегуваха, че това е единственият вид маншони, които могат да си позволят, и с удоволствие ги грабваха, докато бяха още горещи, за да стоплят измръзналите си ръце сутрин. Хана не пропускаше да им ги пригответи всяка сутрин, независимо че понякога бе твърде заета или нямаше настроение, тъй като на момичетата им предстоеше дълъг и уморителен път, освен това бедните същества никога не обядваха и рядко се прибираха вкъщи преди два часа следобед.

– Помилвай котките си и дано да се избавиш от главоболието си, Бети. Довиждане, мамо. Ние сме наистина като банда злодеи тази сутрин, но ще се превърнем в ангели, когато се приберем довечера у дома. Хайде да тръгваме, Мег! – Джо подкани сестра си, изпълнена с тревожното чувство, че пилигримите не действат тази сутрин, както би трябвало.

Те винаги се обръщаха и поглеждаха към къщи, преди да завият зад ъгъла, тъй като майка им обикновено ги наблюдаваше през прозореца. Щом я погледнеха, тя им кимаше и се усмихваше, а после им махаше с ръка за довиждане. Момичета имаха чувството, че просто няма да могат да изкарат деня без този насърчителен жест от мама, защото каквото и да беше настроението им, нейното лице ги обливаше като истинско слънце.

– Мама ще бъде напълно права, ако просто ни размаха юмрук, вместо да ни изпрати целувка тази сутрин, защото се държахме ужасно, като черни неблагодарници – обяви Джо, като с удоволствие вдиша свежия студен въздух, щом излязоха на покритата със сняг улица и усетиха острия вятър.

– Не използвай такива ужасни изрази – едва се чу гласът на Мег, която бе обвила цялата си глава в шал и приличаше на монахиня, стремяща се към пълна изолация от външния свят.

– Обичам силните думи, които наистина имат някакъв смисъл – отвърна Джо, като с бързо движение успя да задържи шапката си, която се бе отделила от главата ѝ под напора на вятъра.

– Можеш да наричаш себе си както пожелаеш. Но аз не съм нито злодей, нито неблагодарница, така че не желая да чувам подобни определения по мой адрес.

– Ти си едно постоянно намусено същество, а днес си в особено лошо настроение, тъй като не можеш да живееш непрекъснато в лукс. Бедна моя, само почакай да забогатея и ще те обсипя с карети и сладолед, с обувки на висок ток и всякакви дрехи, а също и с червенокоси момчета, за да имаш с кого да си приказваш.

– Толкова си смешна, Джо! – възкликна Мег, но все пак се засмя и настроението ѝ малко се подобри.

– А ти си истинска късметлийка, че имаш такава сестра. Представям си какво щеше да стане с нас, ако и аз бях непрекъснато тъжна и в лошо настроение. Слава Богу, винаги мога да намеря нещо радостно, което да поддържа духа ми. А ти не се мръщи повече и гледай да се прибереш довечера вкъщи весела и доволна.

Джо потупа сестра си окуражително по рамото, преди да се разделят, и всяка пое по различен път, като се опитваше да загърне по-плътено палтото върху себе си и да изглежда свежа и доволна, независимо от студеното време, тежката работа и незадоволените младежки желания за повече удоволствия.

Когато господин Марч се разори, опитвайки се да помогне на един свой нещастен приятел, двете по-големи момичета предложиха да работят нещо, за да могат да изкарват средства поне за собствената си прехрана. Родителите им се съгласиха, като

се надяваха, че това няма да ги направи твърде рано прекалено независими, и двете започнаха упорито да се трудят, изпълнени с вяра, че в края на краищата ще постигнат и нещо повече. Маргарет си намери работа като гувернантка и започна да се чувства истински богата, макар че заплатата ѝ бе твърде скромна. Както сама казваше, тя си „пада по лукса“ и главният ѝ проблем винаги е бил бедността. Действително за нея бе по-трудно да понася бедността, отколкото за останалите, тъй като Мег ясно си спомняше времето, когато живеела в красива къща, животът им бе лек и спокоен, изпълнен с удоволствия, а нуждата бе напълно непозната. Тя се опитваше да не си спомня за това и да не бъде недоволна и завистлива, но за едно младо момиче бе съвсем естествено да си мечтае за красиви неща, весели приятели и щастлив живот. В къщата, където работеше, Мег виждаше всеки ден това, за което самата си мечтаеше, тъй като по-големите сестри на децата, за които се грижеше, вече бяха започнали да излизат в обществото. Мег често успяваше да ги зърне, когато, облечени в чудесни рокли, тръгваха за празненства, чуваше разказите им за театри, концерти, весели разходки с шейни и други забавления от най-различен вид, ставаше свидетел на пилеене на пари за какви ли не глупости, докато тя самата не бе в състояние да задоволи най-непосредствените си нужди. Бедната Мег рядко се оплакваше, но дълбоко в себе си таеше едно чувство на обида от несправедливостта спрямо нея и семейството ѝ и това чувство често я караше да мрази всички. Тя все още не бе разбрала колко е богата със своята душевност, която единствена може да направи човек щастлив.

На Джо ѝ се падна да помага на леля Марч, която беше саката и имаше нужда от някого, който да я обслужва. Бездетната стара дама бе предложила да осинови едно от момичетата, когато започнаха финансовите затруднения на семейството, и бе страшно засегната, че това нейно предложение не бе прието. Приятелите веднага напомниха на семейство Марч, че при това положение те едва ли ще могат да се надяват да получат нещо от наследството на богатата дама.

– Не можем да се откажем от нито едно от децата си дори за дузина богатства! – категорично заявиха господин и госпожа Марч. – Бедни или богати, ще продължим да бъдем заедно и само така ще можем да бъдем щастливи.

Старата дама дори не искаше да говори с тях известно време, но след това съвсем случайно срещна Джо у една своя приятелка и бе впечатлена от засмяното ѝ лице и дръзкото ѝ поведение. Тя предложи да вземе момичето на работа при себе си като компаньонка. На Джо никак не ѝ се искаше да работи за леля си, но тъй като не успя да намери нищо по-добро, бе принудена да се съгласи и за огромна изненада на всички се справяше забележително добре с капризната си роднина. От време на време избухваха бури, дори един ден Джо се прибра вкъщи и категорично заяви, че не може да издържа повече, но леля Марч винаги правеше стъпка на помирение и бързо прашчаше да я повикат отново и Джо просто не можеше да откаже, тъй като в известна степен тя беше почти същата пиперлилка като леля си.

Според мен най-привлекателното нещо за Джо у леля ѝ бе огромната библиотека, пълна с чудесни книги, която си стоеше непокътната, обвита в паяжини и прах след смъртта на чичо Марч. Джо добре си спомняше този любезен възрастен господин, който ѝ разрешаваше да си строи мостове и железопътни линии с големите му речници, разказваше ѝ подробно какво е нарисувано на странните картинки в латинските му книги и винаги, когато я срещнеше на улицата, я водеше в магазина и ѝ купуваше сладкиш с мед. Прашната полутъмна стая с паяжините, които обвиваха високите шкафове с книги, с удобните кресла, с глобусите и преди всичко с невероятните книги, които можеше да чете, когато ѝ остане време, превръщаше библиотеката в любимото място на Джо. Щом леля Марч си легнеше да си подремне или бе заета със свои приятелки, дошли ѝ на гости, Джо веднага се усамотяваше в библиотеката, настаняваше се в люлеещия се стол и потъваше в поезия, история, романтика, пътешествия и чудесни картини – нещо съвсем естествено за един книжен плъх. Но както всяко приятно нещо на този свят и това не продължаваше дълго. Обикновено точно в момента, в който стигнеше до най-интересната част на историята или до най-нежната строфа на сонета, или до най-опасното приключение на пътешественика, отдалече се дочуваше острият глас на леля Марч: „Джозе-фин, Джозе-фин!“ И Джо трябваше да напусне своя рай, за да навива прежда, да измие пудела или да ѝ чете с часове „Есета“ на Белшам*.

[* Уилям Белшам – английски писател, автор на политически и исторически произведения. – Б.пр.]

Джо имаше амбицията да направи нещо велико в живота си. Все още нямаше никаква представа какво точно ще бъде то, но се надяваше, че случаят ще ѝ подскаже. Междувременно най-голямото ѝ нещастие се свеждаше до факта, че няма възможност да отделя за четене, бягане и яздене толкова време, колкото би искала. Избухливият ѝ нрав, острият ѝ език и неуморният ѝ дух непрекъснато я вкарваха в някаква беля, животът ѝ бе един непрестанен низ от възходи и падения, като всички те бяха едновременно и комични, и патетични. Но в къщата на леля Марч натрупа опит, който ѝ беше страшно необходим. Тук изпитваше и истинско щастие при мисълта, че работи, за да се изхранва, и благодарение на това ѝ бе по-лесно да понася непрекъснатите викове „Джозе-фин!“.

Бет бе прекалено притеснителна, за да ходи на училище. Направиха опит, но тя толкова много се измъчваше, че родителите ѝ бързо се отказаха и баща ѝ започна да ѝ преподава уроците вкъщи. Дори когато той замина, а майка ѝ прекарваше по-голямата част от времето си в Сдружението за подпомагане на войниците, Бет самоотвержено продължаваше да се занимава сама вкъщи и успехите ѝ бяха забележителни. Тя беше малко същество, истинско домашарче, обичаше да помага на Хана при почистването и подреждането на дома, на работниците в градината и никога не очакваше никаква специална награда, освен да бъде обичана. Дългите тихи дни, които прекарваше, не бяха за нея нито самотни, нито изпълнени със скука, защото нейният малък свят бе пренаселен с въображаеми приятели, а по природа тя си беше работна като пчеличка. Всяка сутрин грижовно поемаше и обличаше всяка от шестте си кукли, защото си беше все още дете и куклите бяха едни от най-любимите ѝ същества. Тя не обичаше някоя повече от останалите само защото е по-хубава. Всъщност те всички направо на нищо не приличаха, преди Бет да се заеме с тях – това бяха стари кукли, които по-големите ѝ сестри ѝ дадоха, след като пораснаха за тази игра. Ейми не приемаше подобни жестове, тя не желаше нищо старо и грозно. Бет ги обсипваше с още по-голяма любов и внимание точно защото бяха стари и дори малко поразкъсани, и подготви специална болница, за да ги „излекува“. Вече никой не набучваше карфици в телата им, които бяха направени от вата, обвита с памучен плат, никой не ги удряше и ругаше, а сърцата на най-грозните не се натъжаваха както преди от пълното пренебрежение към тях: всички бяха хранени, обличани, милвани и обсипвани с безкрайна любов.

Принадлежала преди на Джо, една кукла с доста жалък вид след изключително бурния си живот бе захвърлена в някаква стара кошница на тавана, откъдето бе спасена от Бет, която веднага я взе под свое покровителство. Тъй като част от главата ѝ липсваше, Бет ѝ уши малка спретната шапчица, а за да прикрие откъснатите ръце и крака, я държеше непрекъснато увита в одеялце. Като малка компенсация тази нещастница получи най-хубавото легло за кукли, с което Бет разполагаше. Ако някой имаше възможност да наблюдава с каква обич бе обсипвана тази кукла, сигурно би се трогнал дълбоко в душата си, макар и външно само да се засмее. Бет носеше на куклата малки букетчета, изнасяше я навън да подиша чист въздух, като грижливо я загръщаше в палтото си; пееше ѝ нежни песни и никога не си лягаше, без да целуне мръсното ѝ лице и да ѝ прошепне: „Надявам се, че ще прекараш добре нощта, бедна моя.“

И Бет, както и останалите момичета, си имаше своите тревоги. Тя също не беше ангел, а най-нормално човешко същество и често си поплакваше тайничко, както казваше Джо, защото нямаше възможност да взема уроци по музика и да има пиано. Тя така силно обичаше музиката и влагаше толкова усилия, за да се научи да свири. Упражняваше се толкова търпеливо на раздрънкания стар инструмент вкъщи, че наистина заслужаваше някой (тук не намеквам за леля Марч) да ѝ подаде ръка за помощ. Но никой не го направи и никой не виждаше как, когато беше сама, Бет набързо изтриваше сълзите си от пожълтелите клавиши, които не се подчиняваха на пръстите ѝ и издаваха фалшиви тонове. Бет пееше като истинска малка чучулига и никога не отказваше и не се уморяваше да свири на мама и на момичетата, и всеки ден отново и отново си повтаряше: „Сигурна съм, че ако съм достатъчно упорита, един ден ще успея да направя кариера с музиката.“

По света сигурно има стотици същества като Бет, тихи и стеснителни, кротко стоящи в своя ъгъл и очакващи да бъдат извикани на помощ. Хора, които живеят единствено за другите и са толкова щастливи от това свое съществуване, че никой не забелязва техните жертви. И всичко това продължава до мига, в който малкият

механизъм в сърцето престава да действа и сладкото слънчево същество изчезва, като оставя след себе си сянка и тишина.

Ако някой беше попитал Ейми какъв е най-големият проблем в живота ѝ, тя без колебание щеше да отговори: „Носът ми.“ Когато е била малко бебче, Джо съвсем случайно я изпуснала и тя се ударила в кофата за въглища. Сега Ейми твърди, че това падане е повредило носа ѝ завинаги. Всъщност той не беше нито голям, нито червен, а само доста сплескан, така че колкото и да го виреше нагоре, никога не можеше да придобие аристократичен вид. Никой не смяташе, че нещо не е наред с носа ѝ, той си растеше съвсем нормално, но Ейми си мечтаеше за гръцки нос и за да се успокои, непрекъснато изпълваше лист след лист с рисунки на красиви носове.

„Малкият Рафаел“, както я наричаха сестрите ѝ, имаше определен талант в рисуването и изпитваше истинско щастие, когато ѝ оставаше време да нарисува цветята, поставени във ваза на масата, или да направи илюстрации към някаква приказка, които представляваха доста странни произведения на изкуството. Учителката ѝ се оплакваше, че вместо да решава задачи, тя изпълва тетрадките си с рисунки на животни, празните страници в атласа ѝ веднага се заемаха от рисунки на карти, от всичките ѝ учебници, при това в най-неподходящия момент, се сипеха десетки листчета с доста смешни карикатури. Независимо от всичко това тя все пак се оправяше в училище и не получаваше порицания единствено поради примерното си поведение. Бе една от любимките на съучениците си поради чувството си за хумор и невероятното си умение да доставя удоволствие на другите, без специално да се старее за това. Обект на възхищения бяха както прекрасните ѝ умения, така и някои от недостатъците ѝ, защото, освен рисуването, тя можеше да изсвири цели дванайсет тона, да плете на една кука и да чете на френски, като бъркаше произношението на не повече от две трети от думите. Обичаше най-непосредствено да казва: „Когато татко беше богат, често правехме това и това“, което правеше огромно впечатление на околните; а дългите думи, които използваше, се смятаха като „особено елегантни“ от момичетата.

Имаше огромна опасност Ейми доста да се разглези, тъй като беше любимка на всички, поради което суетността и егоизмът ѝ бързо се засилваха. Имаше обаче едно нещо, което доста потискаше суетата ѝ – тя трябваше да носи дрехите на своята братовчедка. Майката на Лорънс нямаше никакъв вкус и в резултат на това сега Ейми трябваше да преживява дълбоки разочарования, тъй като беше принудена да носи червена вместо синя шапка, рокли, които въобще не съответстваха по цвят на шапката, както и шарени престилки, които на нищо не приличаха. Всичко това бе запазено и добре ушито, дрехите бяха носени съвсем малко, но артистичният вкус на Ейми бе силно засегнат, особено през тази зима, когато стана ясно, че ще трябва да ходи на училище в тъмнолилава рокля на жълти точки и без никаква гарнитура.

– Единственото ми успокоение е – сподели тя със сълзи на очи пред Мег, – че мама поне не ми подгъва роклите, когато съм непослушна, както постъпва майката на Мария Парк. Господи, това би било наистина ужасно! Представяш ли си, когато тя се държи много лошо, роклята ѝ е подкъсена до над коленете и момичето направо не може да дойде на училище. Като си помисля само за подобно падение, веднага чувствам, че мога с лекота да понеса и сплескания си нос, и лилавата рокля, дори да беше не просто с точки, а с жълти небесни ракети.

Мег беше изповедникът на Ейми и най-близкият ѝ човек, а може би в резултат на някакво странно привличане на противоположностите същата роля изпълняваше Джо по отношение на нежната Бет. Срамежливото дете разкриваше мислите си единствено пред Джо, а като използваше за посредник по-голямата си сестра, която беше страшна приказливка, Бет несъзнателно упражняваше по-голямо влияние от който и да било друг в семейството. Двете по-големи момичета бяха много близки помежду си, но всяка бе взела една от по-малките си сестри под своя закрила, специално наблюдаваше какво върши и как се държи или просто изпълняваше ролята на майка, както самите те се изразяваха. Малките им сестри заемаха мястото на изхвърлените кукли и върху тях те упражняваха майчинското си чувство, което вече се оформяше у тях.

– Няма ли някой да разкаже нещо интересно? Днес беше толкова тъжен ден, че умирам да чуя нещо забавно – каза Мег, докато седяха и шиеха вечерта.

– Аз си прекарах доста интересно с леля Марч днес и ако искате, мога да ви разкажа – започна Джо, която много обичаше да разказва разни истории. – Четях ѝ една от нейните безкрайни скучни книги, която направо ме унасяше в сън, както става

обикновено. Само че в други дни най-често леля заспива преди мен и тогава аз грабвам някоя приятна книга и чета като луда, докато тя се събуди. Днес обаче толкова ми се приспа, че се прозинах, преди още тя да е задремала. Леля Марч ме видя и ме попита какво имам намерение да правя, да не би да искам да налапам цялата книга. „С удоволствие бих го направила, за да свърша веднъж завинаги с нея“, отвърнах аз, като се опитвах да не прозвучи прекалено сърдито. Но тези думи ѝ бяха напълно достатъчни, за да ми изнесе една дълга лекция за моите недостатъци, нареди ми да седна и да размисля сериозно върху всичко, за което ми е говорила, докато тя си подремне. Внимателно я наблюдавах и в момента, в който главата ѝ се отпусна надолу, измъкнах от джоба си „Викарият от Уейкфийлд“* и започнах да го чета, като хвърлях от време на време по едно око на леля. Стигнах до мястото, където те всички падат във водата, и в миг забравих къде се намирам и се изсмях високо. Леля се събуди и тъй като след сън е обикновено в по-добро настроение, ми каза да ѝ прочета от книгата, която самата аз предпочитам, а не от изключително полезния и назидателен Белшам. Проявих огромно старание и тя като че ли хареса книгата, но накрая каза само: „Не разбрах за какво става дума. Започни от началото, мило дете.“

[* Роман от Оливър Голдсмит (1730–1774). – Б.пр.]

Започнах отначало, като вложих целия талант, на който съм способна, за да ѝ бъде интересно. По едно време реших да ѝ приложа един жесток трик: спрях точно там, където бе най-напрегнато, и невинно я попитах: „Страхувам се, че това доста ви уморява, мадам, може би е по-добре да прекъсна?“ Тя грабна плетката, която беше изпуснала, хвърли ми един сърдит поглед през очилата си и отсече в типичния си стил:

„Довърши главата и не смей да се държиш нахално, госпожице!“

– Мислиш ли, че ѝ е харесало? – попита Мег.

– Боже господи, не, естествено! Просто е решила за известно време да остави стария Белшам на мира. Когато си тръгнах следобед, бях забравила ръкавиците си и изтичах да си ги взема. Тя така се беше задълбочила във „Викарият от Уейкфийлд“, че дори не чу как подскачам и се смея в антрето, доволна, че работният ми ден е свършил и идва по-приятно време. Как добре би могла да си живее, но само ако искаше. Не ѝ завиждам особено, въпреки че има доста пари, защото в края на краищата ми се струва, че и богатите имат точно толкова проблеми, колкото и бедните – допълни Джо.

– Като слушах Джо, си спомних, че и аз имам да ви казвам нещо – обади се Мег.

– То не е толкова забавно, както нейната история, но ме накара да се замисля, докато се прибирах къщи. Когато отидох тази сутрин у семейство Кинг на работа, заварих всички в къщата страшно разтревожени. Едно от момиченцата ми каза, че най-големият ѝ брат е извършил нещо ужасно и татко ѝ го е изхвърлил от къщи. Чух, че госпожа Кинг плачеше, господин Кинг говореше необичайно високо, а Грейс и Елен обръщаха лица, когато минаваха покрай мен, за да не забележа, че очите им са зачервени от плач. Естествено, не задавах никакви въпроси, но ми беше толкова мъчно за тях и същевременно се радвах, че нямам такива диви братя, които да извършват ужасни неща и да опозоряват цялото семейство.

– Да бъдеш подложен на унижение в училище, е много по-трудно поносимо от каквото и да било друго, което лоши момчета могат да направят – намеси се Ейми, като поклати назидателно глава, сякаш бе човек с голям житейски опит. – Сюзи Перкинс пристигна тази сутрин в училище с прекрасен червен пръстен от халцедон. Толкова ми се искаше и аз да имам такъв, мечтаех си да съм на нейното място! Е, после тя нарисува една карикатура на господин Дейвис: с един такъв чудовищен нос и с гърбица, а от устата му под формата на балон излизаха думите: „Млади дами, бъдете внимателни, защото ви наблюдавам!“ Всички много се смяхме, но изведнъж замръзнахме на местата си, защото видяхме, че той наистина ни наблюдава. Господин Дейвис нареди на Сюзи да му донесе рисунката, тя беше парализирана от страх и едва-едва се приближи към него. О-о, Боже, какво мислите, че направи той? Хвана я за ухото – за ухото, представяте ли си какъв ужас! – и я поведе към дъската. Накара я да стои там половин час и да държи рисунката в ръце, така че всички да могат да я видят.

– И какво правеха момичетата? Не се ли смееха на картинката? – попита Джо, която доста си падаше по подобен род пакости.

– Да се смеят ли? Никой не смееше да шукне. Всички седяха тихи като мишчици,

а горката Сюзи горчиво плачеше. Вече не ѝ завиждах, бях сигурна, че ако преживея подобно нещо, после дори един милион пръстени от халцедон не биха могли да ме направят щастлива. Никога не бих могла да забравя такава ужасна обида и унижение. – И Ейми продължи да шие, доволна както от доброто си поведение в училище, така и от това, че макар и не съвсем точно, все пак успя да произнесе на един дъх двете твърде сложни за нея думи – поносимо и парализирана.

– А аз сутринта видях нещо, което много ми хареса. Мислех да го разкажа на обяд, но после съм забравила – обади се Бет, като заедно с това подреждаше нещата в кошницата на Джо. – Когато Хана ме изпрати да купя малко стриди, в рибарския магазин видях господин Лорънс. Той не ме забеляза, понеже се бях скрила зад един варел, а те разговаряха с господин Катър, собственика на магазина. Неочаквано влезе една бедна жена, бледа и раздърпана, и попита господин Катър дали няма да ѝ разреши да почисти магазина срещу малко риба, тъй като децата ѝ няма какво да ядат на обяд, а тя няма никаква работа в момента. Господин Катър бързаше и веднага я отрязва с едно доста остро и категорично „Не!“; тя си тръгна, беше една такава тъжна и имаше вид на човек, който дълго време е гладувал. Тогава господин Лорънс издърпа една едра риба с извития край на бастуна си и ѝ я подаде. Тя беше толкова щастлива и учудена, че я пое направо в ръцете си и започна объркано да му благодари. Той ѝ каза да отива вкъщи и да сготви рибата и тя забързано напусна магазина. Беше толкова щастлива! Не смятате ли, че господин Лорънс постъпи добре? А горката жена беше толкова смешна, притиснала голямата хлъзгава риба и благославяща добротата на господин Лорънс.

Всички се засмяха на историята на Бет и веднага се обърнаха към майка си, като я подканиха да разкаже и тя нещо. След като се замисли за миг, тя започна тъжно:

– Днес си седях и разкроявах сини ватирани жакети, като непрекъснато си мислех колко много ни липсва нашият татко, колко самотни и безпомощни ще бъдем, ако се случи нещо с него. Повтарях си, че може би не трябваше да му разрешавам да заминава. Точно в този момент при мен дойде един старец с поръчка за някакви дрехи. Седна близо до мен и се заприказвахме. Изглеждаше ми толкова беден, уморен и разстроен.

– Имате ли синове на фронта? – попитах го, макар че бележката, която носеше, не беше за мен.

– Да, госпожо. Имах четирима, но двама бяха убити, единият е в плен, а аз отивам при четвъртия, който е много болен и лежи в една болница във Вашингтон – тихо отвърна старецът.

– Направили сте толкова много за своята страна, сър – казах му, изпълнена вече с уважение, а не със съжаление към него.

– Е, не съм направил нищо повече от това, което бях длъжен да сторя, госпожо. Бих заминал и аз самият, ако можех да бъда полезен с нещо, но тъй като вече съм твърде стар, дадох момчетата си, дадох ги с пълното съзнание за опасностите, на които се излагат.

Старецът говореше така бодро и изглеждаше толкова искрен в желанието си да даде всичко, което има, за страната си, че аз самата се почувствах засрамена. Аз дадох само един човек и непрекъснато ми се струва, че това е твърде много, а той е дал четирима и ни най-малко не съжалява. Моите момичета си ме чакат вкъщи, за да ме зарадват и успокоят, а неговият единствен вече син е на хиляди километри разстояние и го очаква, може би само за да му каже „сбогом“. В миг се почувствах толкова щастлива и богата, че набързо му приготвих вързоп с дрехи, дадох му малко пари и му благодарих за урока, който ми даде.

– Разкажи ни още някоя история, мамо – някоя като предишната, от която да си направим изводи. Обичам да размишлявам върху тези истории и по-късно, когато остана сама, стига да са действителни случки и да не са прекалено поучителни – настоя Джо с усмивка.

Госпожа Марч също се засмя и започна да разказва, без да чака допълнителна покана. Вече толкова години разказваше истории все пред тази аудитория, така че добре знаеше как може да им достави удоволствие.

– Живели едно време четири момичета, които имали какво да ядат и пият, какво да облекат, не били лишени от удобства и удоволствия, били заобиколени от мили

приятели и от родители, които страшно много ги обичали, но въпреки всичко те не били доволни от живота си. (На това място малките слушателки се спогледаха крадешком, а след това твърде усърдно се заеха с бродирането.) На тези момичета много им се искало да бъдат добри и често вземали прекрасни решения, но после не проявявали достатъчно упоритост и не следвали приетите решения, като непрекъснато се оправдавали с думите: „Само ако имахме това...“ или „Само ако можехме да направим онова...“, като всеки път забравяли, че вече имат толкова много и че биха могли да извършат толкова приятни неща. И така, момичетата решили да попитат една старица какво да направят, за да бъдат щастливи, а тя им отвърнала: „Когато се почувствате недоволни, помислете за всичко онова, което имате, и бъдете благодарни за него.“ (На това място Джо вдигна поглед и като че искаше да каже нещо, но после премисли и се отказа, тъй като разбираше, че историята все още не е завършила.)

– Тъй като момичетата били умни и чувствителни, те решили да последват съвета на старицата и много скоро с учудване установили колко добре са всъщност. Едната разкрила, че парите не могат да спасят къщите на богатите хора от срам и мъка. Другата разбрала, че макар и бедна, тя е млада, здрава и с чудесно настроение, така че е много по-щастлива от намръщената немощна старица, която просто не е в състояние да се наслаждава на притежаваните от самата нея удобства. Третата установила, че макар и невинна да му е приятно на човек да помага в приготвянето на обяда, това все пак е по-приятно, отколкото да ходиш и да си просиш обяд, а на четвъртата й станало ясно, че дори пръстените не са толкова ценни, колкото доброто поведение. Така че те всички заедно решили, че трябва да спрат да се оплакват, че трябва да се радват на онова, което имат, като се опитат наистина да го заслужат, защото ако не го направят, ще загубят и малкото, което имат. Сигурна съм, че момичетата никога повече не съжалявали за това, че са последвали съвета на старицата.

– Ех, мамо, не е никак честно да използваш историите, които разказахме, в наша вреда, и да ни предлагаш една най-обикновена проповед вместо някаква интересна история! – извика Мег.

– Аз пък харесвам този вид проповеди, татко често ни разказваше точно такива – замислено каза Бет, като забодее иглата си върху възглавницата на Джо.

– Всъщност аз никога не съм се оплаквала толкова много, колкото останалите, а отсега нататък ще бъда още по-внимателна. Случаят със Сюзи е истинско предупреждение за мен – обади се и Ейми.

– Може би наистина имахме нужда от този урок и вече няма да го забравим. Ако го направим, можеш да ни го припомниш, като използваш думите на старата Клоу от „Чичо Том“: „Мислете за благодарността си, деца!“ – допълни Джо, която в никакъв случай не можеше да приеме някаква проповед, без да си направи дори и най-малка шега с нея. Но и тя като останалите после сериозно се замисляше над всичко, за което бе станало дума.

Съседство

– Какво смяташ да правиш, Джо? – попита един снежен следобед Мег, когато видя сестра си да идва от антрето, обута в гумени ботуши, облечена в старото палто с качулка, хванала в едната си ръка метла, а в другата – лопата.

– Излизам да направя малко упражнения – отвърна Джо, като й намигна дяволито.

– Мислех си, че двете продължителни разходки до леля Марч и обратно са ти достатъчни за днес. И без това навън е толкова студено и неприятно. Съветвам те да си стоиш тук на топло при огъня и добре да се подсушиш, както правя аз – каза Мег и сви рамене.

– Не обичам съветите! Не мога да стоя на едно място цял ден и като някаква котка да се увъртам и да дремя около огъня. Обичам приключенията и ще изляза да потърся нещо интересно.

Мег се върна обратно при огъня, протегна краката си към него и се зачете в „Айвънхоу“*. В същото време Джо започна енергично да разчиства снега, за да оформи пътека към входа на къщата. Снегът беше лек и с метлата скоро успя да проправи пътека през цялата градина, така че Бет да може да се разхожда, когато се покаже

слънцето, за да изведе на разходка и своите кукли инвалиди.

[* Роман от Уолтър Скот (1771–1832), шотландски поет и романист. – Б.пр.]

Градината отделяше къщата на семейство Марч от тази на господин Лорънс. И двете постройки бяха в един от кварталите на града, който все още напомняше на провинцията – с големите си алеи и затревените площи, с обширните си градини и спокойните си улици. Нисък жив плет разделяше двата парцела. От едната му страна се намираше стара кафеникава къща, която изглеждаше доста гола и поолющена, тъй като през зимата ги нямаше лозите, които през лятото покриваха стените ѝ. Нямаше ги и цветята, които растяха през лятото от всичките ѝ страни. От другата страна се виждаше стабилна каменна постройка, която веднага създаваше впечатление за удобство и лукс, като се започне от голямата пристройка за каретата и добре оформената градина и оранжерията и се стигне до прекрасните неща, които човек би могъл да забележи зад скъпите завеси. Но тази къща изглеждаше някак си самотна, лишена от живот. В градината не играеха деца, нито усмихнато майчино лице се показваше на прозореца. В къщата влизаха и после излизаха малко хора, да не кажем единствено старият господин и неговият внук.

Във въображението на Джо тази хубава къща изглеждаше като омагьосан дворец, пълен с чудеса и удоволствия, на които никой не се наслаждава. Отдавна ѝ се искаше да проникне на това място със скрити чудеса, да се запознае по-добре с момчето на семейство Лорънс, което като че ли искаше да се сближи с нея, но не знаеше как да подходи. След празненството, на което се срещнаха, желанието ѝ да станат приятели бе още по-голямо и тя непрекъснато кроеше планове за среща с него, но напоследък не го бе виждала и дори започна да си мисли, че може би е заминал. Но точно тогава видя тъмното му лице, залепено на един от прозорците на горния етаж. Лари завистливо наблюдаваше Бет и Ейми, които се биеха в градината със снежни топки.

– Това момче просто се измъчва така, без никаква компания и без забавления – каза си тя. – Дядо му вероятно няма представа какво е полезно за него и какво не и затова го държи непрекъснато заключен сам въщи. Той има нужда от компания от весели момчета, с които да си играе, или поне от някой млад и весел приятел. Понякога ми се иска направо да отида при стария господин и да му кажа това!

Идеята се стори доста забавна на Джо, която обичаше предизвикателствата и със странните си постъпки често скандализираше Мег. Планът за подобни действия все още не беше забравен. И точно в този снежен следобед Джо реши да проучи какво може да се направи. Щом видя, че господин Лорънс излезе с каретата, тя веднага започна да оформя пътека към живия плет, където се спря и започна да се оглежда. Навсякъде – пълна тишина, завесите на долните етажи бяха спуснати, никъде не се мяркаха хора от прислугата. И на останалите прозорци не се виждаше човешко същество, само на един от горните прозорци забеляза тъмната къдрава коса на Лари, а ръката, върху която бе подпрял главата си, бе опряна на стъклото.

– Ето го къде е – помисли си Джо – бедното момче! Съвсем сам и болен в такъв тъжен ден! Направо е срамът. Ще му хвърля една снежна топка, за да погледне насам, а след това ще му кажа нещо приятно.

Скоро една снежна топка полетя и главата веднага се обърна към градината на семейство Марч. В миг посърналата физиономия изчезна от лицето на Лари, големите му очи светнаха, а на устните му се появи усмивка. Джо му кимна и се засмя, а след това размахна метлата си и го попита:

– Как си? Да не си болен?

Лари веднага отвори прозореца и отвърна с доста пресипнал глас:

– Вече съм по-добре, благодаря. Имах ужасна настинка и трябваше цяла седмица да стоя затворен въщи.

– О-о, ужасно съжалявам. И как прекарваше времето си, с какво се забавляваше?

– С нищо. Тук е скучно като в гроб.

– Не можеш ли да четеш някоя книга?

– Само от време на време, повече не ми разрешават.

– А няма ли възможност някой друг да ти чете?

– Дядо го прави понякога, но моите книги не са му интересни. А никак не ми е приятно да се моля непрекъснато на Брук да го прави.

– Може би тогава някой идва да те вижда?

– Просто не познавам човек, когото бих се радвал да видя. Момчетата вдигат

такъв ужасен шум, че ме заболява главата.

– Ами някое приятно момиче, което би могло да ти чете и да те забавлява? Момичетата са по-тихи и обичат да се вживяват в ролята на медицински сестри.

– Не познавам такова момиче.

– Но нали познаваш нас – започна Джо, после се засмя и не добави нищо.

– Вярно! Ти би ли дошла? – извика Лари.

– Аз не съм тиха и толкова мила, но бих дошла с удоволствие, ако мама ми разреши. Ще отида да я попитам. Бъди добро момче, затвори прозореца и чакай, докато дойда.

След това Джо праметна метлата през рамо и се насочи към къщи, като се чудеше какво ще кажат всички за идеята ѝ. Лари беше толкова развълнуван, че ще има гости, и бързо изхвърча, за да се приготови, защото, както бе казала за него госпожа Марч, той наистина бе един „малък джентълмен“ и смяташе за свое задължение да си сложи чиста яка и да подреди стаята си в чест на своята гостенка. Макар че къщата бе пълна с прислуга, стаята му съвсем не можеше да се нарече разтребена. Скоро след това се чу силно позвъняване, а после един доста решителен глас попита за „Господин Лари“ и прислужник с доста учудена физиономия се втурна да съобщи, че е пристигнала една млада дама.

– Много добре, покани я, това е госпожица Джо – каза Лари и тръгна към вратата на своята малка стая, за да посрещне Джо, която беше леко зачервена от студа, но изглеждаше доста мила и ни най-малко не бе притеснена. В едната си ръка държеше покрит съд, а в другата – трите малки котенца на Бет.

– Ето ме и мен с целия ми багаж – малко пресипнало каза тя. – Мама ти праща своите поздравии и каза, че ще се радва, ако мога да ти помогна с нещо. Мег настоя да ти донесе малко от нейния желиран крем с нишесте, тя го приготвя чудесно, а Бет реши, че нейните котенца може би ще те развеселят. Знам, че може би всичко това ти изглежда смешно, но просто не можеш да ѝ откажаш, на нея толкова ѝ се искаше да направи нещо за теб.

Оказа се, че точно котенцата на Бет свършиха най-добра работа. Залисан в смях и игра с тях, Лари напълно забрави за своята притеснителност и веднага започна разговор с Джо.

– Този крем изглежда така прекрасно, че човек просто не може да се реши да го хапне – каза той, като се смееше доволно, след като Джо отвори покрития съд и му показва какво има в него. Кремът беше украсен със зелени листа, а в средата бе поставено едно от червените цветя от малката градинка на Ейми.

– Това съвсем не е нещо специално, просто всички имат най-добро отношение към теб и искаха да го покажат по този начин. Кажете на прислужницата да го сложи на масата, когато пиеш чая си. Кремът е съвсем обикновен, можеш да го ядеш без притеснения. И тъй като е мек, ще го гълташ по-лесно и няма да те боли толкова гърлото. Колко е приятна стаята ти!

– Щеше да бъде наистина приятна, ако я поддържаха добре. Но прислужниците са толкова мързеливи, че просто не знам как да ги накарам да си вършат работата, и това много ме ядосва.

– Мога да сложа ред тук само за две минути. Трябва само да се измете огнището, ето така – след това да се поставят тези неща точно на мястото им, готово – книгите би трябвало да стоят ето тук, шишето с лекарството – там. По-добре е канапето да е малко встрани от светлината, възглавниците ти трябва да се поизтупат, за да станат по-пухкави. Ето, вече всичко е готово!

И наистина беше така. Докато се усмихваше и говореше, Джо успя да постави всяко нещо на мястото му и сега стаята изглеждаше съвсем различна. Лари стоеше безмълвен и само я погледна с уважение, а когато тя му кимна да заеме мястото си на канапето, той седна с въздишка на облекчение и ѝ каза с благодарност:

– Колко си мила! Наистина исках точно това. А сега, моля те, вземи големия стол и седни до мен, ще се постарая и аз да те позабавлявам.

– Не, нали аз дойдох, за да те разсея и да те позабавлявам. Искаш ли да ти почета на глас? – попита Джо и се огледа за някаква по-интересна книга наоколо.

– Благодаря ти, вече съм чел всички тези книги. Ако не възразяваш, предпочитам да си поприказваме – отвърна Лари.

– За мен също ще бъде удоволствие. Аз мога да говоря цял ден, ако ми се

разреши. Бет казва, че никога не знам кога трябва да спра.

– Бет е онова момиче с розовите бузки, което стои повечето време вкъщи и само понякога излиза с кошничка в ръка, нали? – попита с интерес Лари.

– Да, точно това е Бет, тя е моята любимка и наистина е много добро момиче.

– Красавицата се казва Мег, а къдрокосата – Ейми, струва ми се.

– Как си разбрал всичко това?

Лари се изчерви от смущение, но чистосърдечно призна:

– Нали разбираш, често ви чувам, като се викате по име, и тъй като съм обикновено сам вкъщи, не мога да се въздържа и поглеждам към вашата къща. Вие винаги така добре се забавлявате. Моля да ме извиниш за грубостта ми, но понякога вие забравяте да пуснете завесите на прозореца, където са подредени цветята. И когато лампата светне, имам чувството, че гледам нарисувана идилична картина – огънят гори и вие всички сте около него заедно с майка ви. Нейното лице е точно насреща и изглежда толкова приятно зад цветята, че не мога да се въздържа да не гледам към него. Нали знаеш, че аз нямам майка – и Лари се наведе да размести дървата в огъня, за да прикрие потрепването на устните си и силното си въннение.

Сърцето на Джо се изпълни с болка, като гледаше това изтерзано от самота момче. Тя бе възпитавана най-обикновено и главата ѝ не бе пълна с разни глупости. На петнайсет години Джо беше едно откровено и чистосърдечно дете. Лари беше болен и самотен, а тя ясно осъзнаваше, че е толкова богата с любовта, с която е обсипвана вкъщи, и с щастието от домашния уют, че с удоволствие би ги споделила с него.

– Ние никога вече няма да пускаме завесата, така че ще можеш да си гледаш колкото искаш – обяви тя и обикновено резкият ѝ глас сега звучеше толкова мило, а лицето ѝ блестеше от желание да помогне на Лари. – Макар че би било много по-добре, вместо да гледаш отдалече, просто да ни идваш на гости. Майка ни е чудесна и ще ти бъде много приятно с нея, Бет ще ти попее, ако аз я помоля, а Ейми би могла да потанцува. Ние двете с Мег можем да представим някои смешни сценки и така всички ще се забавляваме. Дали дядо ти ще ти разреши да дойдеш?

– Мисля, че ще ми разреши, ако майка ти го помоли. Той е много мил, макар че на външен вид не изглежда такъв. Готов е да ми разреши да правя каквото пожелая, но се опасява да не би да досаждам на непознати хора – започна да обяснява Лари и лицето му радостно заблестя.

– Но ние не сме непознати, ние сме съседни, така че ти в никакъв случай не би могъл да досаждаш. Ние искаме да те опознаем и вече от толкова време се мъчехме да го направим. Вярно, че не живеем тук от много дълго време, но вече познаваме добре всички съседни, с изключение на вас.

– Разбираш ли, дядо живее преди всичко със своите книги и не забелязва много-много какво става около него. Господин Брук, моят възпитател, не живее заедно с нас, така че няма с кого да излизам, затова се налага да си стоя вкъщи и да се забавлявам сам, както мога.

– Не бива така. Трябва да правиш непрекъснати опити за поддържане на контакти, да посещаваш всички, които те канят. Тогава ще имаш десетки приятели и приятни места, където би могъл да отидеш. Дори човек да е малко стеснителен, той постепенно ще преодолее това чувство и ще се чувства добре, ако прави усилия.

Лари отново се изчерви, но не се разсърди на Джо, че го нарече стеснителен. Думите ѝ бяха толкова добронамерени, че просто не можеха да се възприемат по друг начин, освен като приятелски съвет.

– Харесваш ли училището си? – попита момчето след кратка пауза, за да смени темата.

– Аз не ходя на училище, аз съм работещо момче – момиче, искам да кажа. Всеки ден ходя да помагам на леля, тя е една доста приятна, но нещастна и изнервена старица – обясни Джо.

Лари отвори уста да я попита още нещо, но изведнъж си спомни, че е невъзпитано да се задават на хората твърде много въпроси за личния им живот, и затова смутено си замълча. Джо бе във възторг от доброто му възпитание, но реши, че би могла да го поразвесели малко с приказки за леля Марч, затова подробно му описа енергичната стара дама, тлъстия ѝ пудел, нейния папагал, който говори испански, и библиотеката, където намира спасение. Лари слушаше с огромно удоволствие, а когато му разказа за изискания стар господин, дошъл един ден да ухажва леля Марч, и как по

средата на развълнуваната му реч Поли, без да иска, му закачила перуката и за негов ужас тя се смъкнала от главата му, момчето направо падна върху канапето от смях и чак сълзи потекоха от очите му. Дори прислужницата разтревожено подаде глава през вратата, за да види какво се е случило.

– О-о, чувствам се толкова добре. Разкажи ми още нещо, моля те! – помоли я той, като повдигна зачервеното си от удоволствие лице от възглавницата.

Окуражена от своя първоначален успех, Джо наистина продължи „да разказва“ до безкрай – за техните пиески и планове им, за надеждите и тревогите им, свързани с баща им, за всички най-интересни събития в малкия свят, в който живееше тя и сестрите ѝ. След това започнаха да си говорят за книги. Джо с удоволствие установи, че и Лари като нея обича книгите и бе прочел дори повече книги от нея.

– Щом толкова се интересуваш от книги, можем да слезем долу, за да видиш нашата библиотека. Дядо сега го няма, така че няма от какво да се притесняваш – каза Лари и се изправи.

– Аз не се притеснявам – обяви Джо и тръсна глава.

– Напълно ти вярвам – възкликна момчето и я погледна с възхищение, макар че дълбоко в себе си бе убедено, че тя със сигурност би се уплашила от стария господин, особено ако го срещне в момент, когато е в лошо настроение.

Лари я поведе от стая в стая из празната къща и тя спокойно можеше да спира и да разглежда всичко, което представляваше интерес за нея. Накрая стигнаха и до библиотеката. Когато влезе вътре, Джо спря и плесна с ръце, както правеше винаги, когато изпитваше особено голямо удоволствие. Всички стени бяха покрити с шкафове, пълни с книги, имаше също така картини и статуи, както и ценни монети и толкова други любопитни неща. Край няколкото малки масички в стаята имаше люлеещи се столове, но най-прекрасното нещо тук бе огромното открито огнище, иззидано от някакви гигантски керемиди.

– Какво богатство! – възкликна Джо, като потъна дълбоко в един от столовете с тапицерия от кадифе и с нескрито възхищение разглеждаше наоколо. – Теодор Лорънс, ти би трябвало да си най-щастливото момче на света – добави ентусиазирано тя.

– Човек не може да живее само с книги – отвърна Лари и поклати глава, после седна до съседната масичка.

Преди да успее да каже още нещо, външният звънец иззвъня и Джо разтревожена скочи от мястото си.

– Господи! Дядо ти си идва!

– Е, какво от това? Нали теб не те е страх от нищо – отвърна момчето, като я гледаше дяволито.

– Все пак ми се струва, че малко ме е страх от него, макар че не мога да си обясня защо. Мама ми позволи да дойда, пък и не смятам, че правим нещо непозволено – опитваше се да успокои сама себе си Джо, но очите ѝ с тревога бяха насочени към вратата.

– Освен това сега се чувствам много по-добре и това е благодарение на теб. Страхувам се само, че ти доста се умори да ми говориш, но беше толкова приятно, че просто не ми се искаше да те прекъсвам – с благодарност каза Лари.

– Дошъл е лекарят, за да ви прегледа, сър – обяви прислужницата, като кимна с глава.

– Нали нямаш нищо против да те оставя за минутка сама? Смятам, че ще трябва да отида – каза Лари.

– Ни най-малко, тук съм на седмото небе от щастие – отвърна Джо.

Лари излезе от библиотеката, а неговата гостенка продължи да се забавлява по свой собствен начин. Тя бе застанала пред един красив портрет на стария господин, когато вратата се отвори и без да се обръща да види кой влиза, Джо каза решително:

– Сега вече съм напълно убедена, че не би трябвало да се страхувам от него, той има толкова добри очи; вярно, че устните му са малко стиснати, но това по-скоро показва, че е изключително твърд човек. Не е толкова хубав като моя дядо, но все пак ми харесва.

– Благодаря, мадам – чу се дрезгав глас зад гърба ѝ, тя се обърна в миг и за неин най-голям ужас пред нея стоеше господин Лорънс.

Бедната Джо започна да се изчервява, докато лицето ѝ стана кървавочервено, а сърцето ѝ заби необикновено бързо, като си припомни какво точно бе казала току-що.

В първия момент я обзе почти непреодолимо желание да избяга, но това би било проява на страх и момичетата после щяха да ѝ се смеят. Така че в края на краищата реши да остане и да се опита да се измъкне от тая бъркотия, ако това въобще беше възможно. Когато събра смелост да го погледне отново, установи, че живите очи под гъстите сиви вежди изглеждаха дори по-мили, отколкото тези на портрета. Долови и някакъв особен блясък в тях, което ѝ помогна да превъзмогне страха си. След мъчителната пауза възрастният господин заговори отново и този път гласът му бе дори още по-дрезгав:

- Значи ти не се страхуваш от мен, така ли?
- Не особено, сър.
- И не смяташ, че съм толкова хубав, колкото е твоят дядо?
- Не бих казала, сър.
- Но аз пък имам изключителна воля, така ли?
- Казах само, че така ми се струва.
- Но все пак ме харесваш, независимо от това?
- Да, харесвам ви, сър.

Последният отговор се хареса на стария господин, той се засмя, ръкува се с нея, а след това повдигна с пръст брадичката ѝ и разгледа внимателно лицето ѝ.

– Макар че не приличаш на дядо си, ти си наследила неговия характер – заяви господин Лорънс и поклати глава. – Той беше добър човек, скъпа моя, но, което е още по-важно – той беше смел и честен човек и аз се гордея, че бяхме приятели.

– Благодаря, сър – каза Джо и видимо се отпусна, тъй като последните думи я накараха да се почувства по-спокойна.

– А какво правехте тук с моето момче? – беше следващият въпрос, зададен доста остро.

– Просто се опитвахме да се държим като съседни, сър – обяви Джо и му разказа защо е решила да посети Лари.

– Ти смяташ, че той има нужда от някого, който да го поразвесели?

– Да, сър, той ми изглежда малко самотен, може би младежката компания ще му бъде от полза. Ние у нас сме само момичета, но с радост бихме помогнали, стига да можем, защото още не сме забравили за вашия прекрасен подарък за Коледа – развълнувано каза Джо.

– Е, стига, стига, това беше работа на момчето. А как е онази бедна жена?

– Много по-добре, сър – и Джо започна да разказва бързо за семейство Хамел, които благодарение на майка ѝ, която предизвикала интерес към случая у свои приятели, сега получаваха помощ от по-богатите хора.

– Значи и тя като баща си се стреми непрекъснато да прави добро. Някой ден ще дойда да посетя майка ти. Кажй ѝ, че ще го направя. А-а, ето го и звънеца за чай. Днес звъни по-рано, сигурно по нареждане на внука ми. Хайде да слезем долу и да продължим разговора си като съседни.

– Ако вие желаете и аз да присъствам, за мен ще бъде удоволствие, сър.

– Ако не исках, нямаше да те поканя – и с малко старомоден поклон господин Лорънс ѝ предложи да го хване под ръка, за да я отведе в трапезарията.

„Какво ли би казала Мег, ако видеше всичко това?“, помисли си Джо, докато вървеше бавно заедно с господин Лорънс към трапезарията, а очите ѝ радостно блестяха, защото си представяше как ще разкаже цялата тази история вкъщи.

– Хей, какви дяволи са влезли в главата ти? – извика старият господин, когато видя как Лари слезе, тичайки надолу по стълбите, а след това замръзна от изненада на мястото си пред изумителната гледка: Джо смело вървеше, хванала под ръка неговия вдъхващ страхопочитание дядо.

– Не знаех, че сте се прибрали, сър – започна неуверено момчето и погледна към Джо, която му хвърли триумфиращ поглед.

– Това е очевидно, като имаме предвид как тичаше по стълбите. Хайде да пием чай, сър, и не забравяй как трябва да се държи един джентълмен – наизидателно каза господин Лорънс и разроши косата му, което по-скоро бе един мил жест, отколкото наказание. Двамата с Джо продължиха да вървят, а Лари тръгна до тях, като лицето му издайнически показваше какви силни чувства бушуват у него, а Джо едва се въздържа да не избухне в смях.

Възрастният господин не каза почти нищо, докато пиеше една след друга

четирите си чаши чай, само внимателно наблюдаваше младежите, които си приказваха като стари приятели, и не можеше да не забележи промяната, която бе настъпила у внука му. Сега лицето на момчето блестеше от радост и вълнение, толкова живот имаше в него, смехът му бе наистина радостен, а маниерите му бяха така жизнени.

„Тя е права. Момчето наистина е самотно. Трябва да видя дали тези малки момичета не могат да му помогнат“, помисли господин Лорънс, докато гледаше и слушаше. Той хареса Джо, допадна му нейното малко странно, но непосредствено поведение. Освен това веднага се виждаше, че разбира момчето почти толкова, колкото самата себе си.

Ако семейство Лорънс бяха, както се изразява Джо, „прекалено изискани и високомерни“, тя просто не би могла да остане с тях дори и пет минути, защото в компанията на подобни хора винаги се чувстваше притеснена и доста уплашена. Но когато разбра, че те са свободни и непосредствени, Джо се отпусна и се държеше така, както обикновено, с което им направи добро впечатление. Когато приключиха с чая, тя предложи да си тръгне, но Лари каза, че би искал да ѝ покаже още нещо, и я заведе в зимната градина, която бе осветена в нейна чест. Всичко наоколо изглеждаше на Джо като някаква приказка, те се разхождаха по алеите, радваха се на цъфналите цветя и храсти от двете им страни, на меката светлина, на приятния, влажен въздух, както и на чудесните лози и дървета, които се издигаха над главите им. Нейният нов приятел късаше най-красивите цветя, докато се оформи толкова огромен букет, че той просто едва го държеше в ръцете си. След като завърза цветята, той ѝ ги подаде и ѝ каза с блеснали от щастие очи:

– Моля те, предай ги на майка си и ѝ кажи, че много харесах лекарството, което ми изпрати.

Когато се върнаха обратно в къщата, завариха господин Лорънс седнал до огъня в гостната стая. Първото нещо, което направи впечатление на Джо в стаята, бе огромното пиано, което стоеше отворено.

– Ти свириш ли? – обърна се тя към Лари с нескрито уважение.

– Понякога – скромно отвърна той.

– Моля те, посвири малко сега. Искам да те чуя, за да мога да разкажа на Бет.

– Не искаш ли ти да опиташ първо?

– Аз не умея. Не проявих достатъчно разум и не се научих, но много обичам музиката.

Лари започна да свири, а Джо слушаше, забола нос в прекрасния букет. Лорънс – младши свиреше чудесно и Джо бе изпълнена с уважение към него, още повече че той въобще не парадираше с това свое умение. Искаше ѝ се Бет да може да го чуе, но не посмя да каже това на глас, само го обсипа с безброй комплименти за невероятното му свирене. Той явно доста се смути от тези похвали и дядо му побърза да му се притече на помощ:

– Стига толкова, млада госпожице, това му е напълно достатъчно. Толкова много похвали могат дори да му навредят. Той наистина свири добре, но лично аз се надявам, че ще успее да постигне нещо повече и в други, по-важни направления. Тръгваш ли си? Е, много съм ти задължен, че дойде, надявам се, че ще дойдеш отново. Предай моите почитания на майка си. Лека нощ, доктор Джо.

Той се ръкува с нея, но тя усети, че е леко разстроен от нещо. Когато двамата с Лари излязоха в антрето, тя го попита дали не е направила или казала нещо нередно. Той поклати глава.

– Не, причината съм аз. Той не обича да ме слуша как свиря.

– Защо?

– Ще ти обясня някой друг път. Сега Джон ще те заведе до вкъщи, защото аз не бива да излизам.

– Няма никакъв смисъл. Аз не съм някаква изискана дама, пък и живея съвсем наблизо. Ще се грижиш добре за себе си, нали?

– Да, но се надявам да дойдеш пак.

– Само ако обещаеш, че и ти ще ни гостуваш у дома, щом се оправиш.

– Добре, обещавам.

– Лека нощ, Лари.

– Лека нощ, Джо! Лека нощ!

След като тези следобедни приключения бяха разказани на семейството, всички

решиха, че биха се радвали заедно да посетят своите съседи, защото всеки откри по нещо много привлекателно за себе си в къщата от другата страна на живия плет. На госпожа Марч ѝ се искаше да поговори за баща си със стария господин, който все още го помнеше. Мег си мечтаеше да се разходи из зимната градина, Бет започна да въздиша по огромното пиано, а Ейми с нетърпение очакваше да види картините и статуите.

– Мамо, защо господин Лорънс не би искал Лари да свири? – попита Джо, която просто не можеше да си обясни реакцията на възрастния господин.

– Не съм сигурна, но ми се струва, че може би причината е във факта, че синът му – бащата на Лари – се ожени за италианка, която беше музикантка, и това никак не се хареса на стареца, който е много горд. Жената беше много хубава и приятна, а също и изключително талантива, но господин Лорънс дори не искаше да види сина си след женитбата. Те двамата починаха, когато Лари беше съвсем малко момче, и дядо му го прибра при себе си, след като остана сам. Момчето е родено в Италия и вероятно дядо му вижда, че то не прилича на него, не е с много силен характер, страхува се да не го загуби и затова е толкова внимателен. Лари съвсем естествено проявява интерес към музиката, тъй като прилича на майка си, и може би дядо му се страхува, че и той ще поиска да стане музикант като нея. При всички случаи неговото умение му напомня за жената, която не е харесвал, и затова той е „помръкнал“, както се изрази Джо.

– Господи, колко романтично! – възкликна Мег.

– Напротив, колко глупаво – намеси се Джо. – След като Лари иска да стане музикант, дядо му би трябвало да му позволи, без да прави от това трагедии и да превръща живота му в ад, като го праща в разни колежи, в които той не иска да ходи.

– Затова има толкова хубави черни очи и такива приятни маниери – продължи Мег, която беше доста сантиментална. – Италианците винаги са такива.

– Какво пък знаеш ти за очите и за маниерите му, след като почти не си говорила с него? – извика Джо, която смяташе, че не е никак сантиментална.

– Нали го видях по време на празненството. А и от това, което ти ни разказа, мога да си направя извода, че той знае как да се държи. Много ми хареса това, което е казал за „лекарството, изпратено му от мама“.

– Може би е имал предвид желирания крем с нишесте?

– Колко си глупава! Разбира се, че е имал предвид теб самата.

– Така ли? – попита Джо с широко ококорени от изненада очи, сякаш тази мисъл въобще не ѝ бе дошла на ума до този момент.

– Просто ще ме умори това момиче! Как може да не разбереш, че ти се прави комплимент – скастри я Мег със самочувствието на млада дама, която ги разбира тези неща.

– Смятам комплиментите за истинска глупост и ще ти бъда благодарна, ако не се опитваш да разваляш впечатлението ми от приятното прекарване. Лари е добро момче и аз го харесвам, но не искам да се намесват тук разни сантименталности от рода на комплименти и други боклуци. Мисля, че всички би трябвало да проявяваме разбиране към него, тъй като той няма майка, затова би могъл да дойде и да ти погостува, нали, мамо?

– Да, Джо, твойт малък приятел е добре дошъл у дома и аз се надявам, че Мег ще запомни едно нещо: децата трябва да си останат деца колкото може по-дълго.

– Но дори и аз не се смятам за дете, макар че все още не съм навършила тринайсет – обяви Ейми. – Какво ще кажеш ти по въпроса, Бет?

– Мислех си за нашето пътешествие като пилигрими – отвърна Бет, която не беше чула нито дума от последния разговор между Джо и Мег. – Как се измъкнахме от „блатото“ и преминахме през „вратата на злото“ благодарение на решението си да бъдем добри. След това започнахме да се изкачваме по стръмния хълм, като правехме непрекъснати усилия да бъдем добри. Може би сега тази къща отсреща, пълна с толкова прекрасни неща, ще се превърне в нашия „красив дворец“?

– Да, но първо ще трябва да преминем покрай лъвовете – напомни ѝ Джо с глас, който подсказваше, че на нея тази идея доста ѝ харесва.

Бет намира красивия дворец

Голямата къща наистина се оказа един „красив дворец“, макар че на всички им трябваше известно време, за да успеят да проникнат в него, а за Бет бе особено трудно да премине покрай „лъвовете“. Най-големият „лъв“ се оказа господин Лорънс, но след като той ги посети, каза по нещо приятно на всяко от момичетата и си поговори надълго и нашироко за старите времена с майка им, вече никой не се страхуваше от него, освен твърде притеснителната Бет. Другият „лъв“ бе свързан с факта, че те бяха бедни, а Лари – богат. Този факт бе причина да приемат с известно смущение някои негови жестове, след като знаеха, че не могат да отвърнат по същия начин. Но не беше необходимо много време, за да установят, че всъщност той смята тях за свои благодетели и просто не знае как да им благодари за майчинското отношение на госпожа Марч, за веселата им компания и за приятните часове, които прекарва в техния скромен дом. Така че съвсем естествено те съвсем скоро забравиха за своята гордост и за опасенията си и просто всеки се опитваше да достави повече радост на другия, без да се замислят кой дава повече.

В същото това време се случиха много приятни неща, новото приятелство избуяваше като тревата през пролетта. Всички харесваха Лари, а той лично информира своя възпитател, че „семейство Марч е наистина прекрасно, особено момичетата“. Обзети от типичния за младостта ентусиазъм, те приеха най-сърдечно самотното момче, допуснаха го до своите грижи и вълнения и направиха наистина много за него. Той от своя страна смяташе за щастливо събитие възможността да бъде в компанията на тези непосредствени момичета. След като никога не бе живял заедно с майка или със сестри, той бързо осъзна колко прекрасно е да имаш близки хора, да усещаш влиянието им върху себе си, а техният забързан и изпълнен с труд и усилия живот го караше да се срамува от своето бездейно съществуване. Изведнъж започна да се отегчава от книгите и изпитваше много по-голям интерес към общуването с хора, което принуди господин Брук да докладва на дядо му за незадоволителните резултати от заниманията им. Лари просто избягваше уроците и при всеки удобен случай търсеше контакти с момичетата от семейство Марч.

– Няма значение, нека се поразведри малко, сигурен съм, че ще навакса по-късно пропуснатото – казваше старият господин. – Добрата госпожа, нашата съседка, е на мнение, че момчето учи прекалено много и има нужда от повече контакти с младежи, от игри и забавления. Струва ми се, че тя е права, може би аз се намесвах твърде много в живота на момчето, сякаш му бях баба. Нека прави каквото пожелае, стига това да му носи радост. Сигурен съм, че там не може да научи нищо лошо, децата в този дом са много добри, а и госпожа Марч може да му даде нежност и топлина, каквито ние не сме в състояние да му предложим.

Как чудесно си прекарваха, човек просто не би могъл да си представи! Толкова забавни игри измисляха, возеха се на шейни и караха кънки, така приятни бяха вечерите в старата всекидневна, а от време на време организираха и малки весели празненства в голямата къща. Мег можеше да се разхожда колкото си иска в зимната градина и да си къса всякакви цветя. Джо ентусиазирано завладяваше новата библиотека и направо изумяваше възрастния господин с критичните си оценки за книгите. Ейми правеше копия на картините и се наслаждаваше на красотата до дъното на сърцето си, а Лари изпълняваше в блестящ стил „Лорда от Мейнър“.

Единствена Бет не можеше да събере достатъчно смелост, за да отиде в „къщата на блаженствата“, както я наричаше Мег, въпреки че много ѝ се искаше да посвири на голямото пиано. Само веднъж се пристраши и се съгласи да придружи Джо дотам, но възрастният господин, който нямаше ни най-малка представа, че е толкова притеснителна, я изглежда така продължително изпод гъстите си вежди и ѝ извика „Хей!“ толкова високо, че тя направо „изгуби и ума, и дума“, както призна по-късно на майка си. Едва събра кураж да избяга и тържествено обяви, че за нищо на света няма да отиде повече там, дори голямото пиано не би могло да я изкуши. Не помагаша никакви доводи и аргументи, тя просто не бе в състояние да преодолее страха си. В края на краищата по някакъв мистериозен начин господин Лорънс разбра каква е работата и се зае да оправи нещата. По време на едно от кратките си посещения у семейство Марч той умело насочи разговора към областта на музиката, разказа за някои от големите певци, които е виждал, за чудесните органи, които е слушал, като придружи разказите си с толкова смешни анекдоти, че Бет просто не можа да остане в

далечния ъгъл, където се беше свряла, а започна да се приближава все по-близо и по-близо, очарована от това, което чуваше от възрастния господин. Накрая стигна до задната страна на стола му и спря там с широко отворени очи и зачервено от възбуждане лице, напълно възхитена от невероятните разкази. Без да ѝ обръща никакво специално внимание, господин Лорънс разказа за уроците на Лари и за неговите учители и съвсем неочаквано се обърна към госпожа Марч с едно предложение, но го каза така, сякаш идеята бе дошла случайно в ума му:

– Момчето вече не се занимава с музика и аз съм доволен от това, тъй като се опасявах, че ще се пристрасти твърде много към нея. Но пианото си стои така съвсем неизползвано. Не би ли могло някое от вашите момичета да идва от време на време и да свири на него, за да се поддържа настройката му, госпожо?

Бет направи една крачка напред и здраво стисна ръцете си, за да ги удържи да не изръкопляскаят при това толкова изкушаващо предложение. Мисълта, че би могла да получи възможност да практикува на такъв прекрасен инструмент, просто я остави без дъх. Преди госпожа Марч да успее да отговори, господин Лорънс продължи с малко дяволита усмивка:

– Не се налага момичето да се вижда или да разговаря с някого, просто може да притича там по всяко време, аз обикновено съм затворен в кабинета си, който се намира в другия край на къщата, Лари е извън къщи през по-голямата част от времето, а прислугата обикновено е далече от гостната след девет часа.

След като обясни всичко това, господин Лорънс стана и се приготви да си тръгва, като още веднъж, сякаш между другото, добави:

– Моля, предайте на момичетата моето предложение. Е, ако те нямат желание да идват, не бих могъл да им се сърдя, но ще се радвам, ако проявят желание за това.

В този момент Бет събра смелост да каже нещо, тъй като наистина това предложение бе нещо, за което човек би могъл само да си мечтае. Тя се приближи към възрастния господин и му подаде ръка, а вперените в него очи преливаха от благодарност, докато каза със своя сериозен, макар и малко неуверен глас:

– О-о, сър, разбира се, че ще имаме желание, при това голямо.

– Ти ли си най-музикалната? – любезно я попита господин Лорънс, като този път не извика онова ужасно „Хей“, което преди толкова я уплаши.

– Аз съм Бет. Наистина много обичам да свиря на пиано и с удоволствие ще идвам, ако наистина смятате, че никой няма да ме чува... и че няма да обезпокоя никого – бързо допълни тя, като се опасяваше да не би думите ѝ да прозвучат много грубо и цялата се тресеше от възбуждане. По-късно сама не можеше да повярва, че е проявила такава смелост.

– Няма да срещнеш жива душа, скъпа. Половината ден къщата е празна, така че идвай и свири колкото си искаш, ще ти бъде благодарен, ако го направиш.

– Колко мило от ваша страна, сър!

Бет почервеня като роза под приятелския му поглед, но вече не се страхуваше и с благодарност стисна голямата му длан, тъй като не беше в състояние да изрази с думи колко е щастлива от щедрия подарък, който ѝ се предлага. Възрастният господин я погали нежно по косата, а след това се наведе и я целуна по челото.

– И аз някога имах такава малко момиченце, със същите големи очи – каза той с толкова развълнуван глас, с какъвто малко хора го бяха чували да говори. – Господ да те благослови, скъпа! Довиждане, госпожо – и без да чака нито миг повече, бързо излезе от стаята.

Бет се хвърли в прегръдките на майка си, а след това изтича горе, за да сподели чудесната новина със своето семейство от „инвалиди“, тъй като другите момичета не бяха вкъщи. Как прекрасно пътя същата вечер, а през нощта всички ѝ се смяха, защото бе събудила Ейми, докато насън свиреше върху лицето ѝ като на пиано.

На следващия ден, след като видя, че и младият, и възрастният господин излязоха от къщи, Бет след две-три отстъпления най-накрая застана пред входната врата и след като ѝ отвори, тихо като мишчица се добря до гостната, където стоеше нейният идол. Съвсем случайно, естествено, върху пианото бяха поставени и ноти за чудесна, лесна музика. С треперещи пръсти и чести паузи, в които се заслушваше дали не се приближава някой, Бет най-накрая се докосна до забележителния инструмент и

скоро забрави за своите страхове, забрави дори за себе си и за всичко останало на този свят, потънала изцяло в невъобразимото удоволствие, което ѝ даваше музиката, тъй като за нея музиката бе като най-скъп и любим приятел.

Тя остана, докато Хана дойде да я прибере за обяд, но не изпитваше никакъв глад и през цялото време само стоеше на масата и се усмихваше, защото всичко и всички ѝ изглеждаха така красиви.

От този ден нататък малката фигурка се промъкваше почти всеки ден през живия плет и скоро огромната гостна се изпълваше с мелодична музика, после отново настъпваше тишина, сякаш някакъв невидим дух се е появил и отново е изчезнал. Тя не забелязваше, че господин Лорънс често отваряше вратата на своя кабинет, за да се наслади на музиката, която толкова обичаше. Не можеше и да предположи, че Лари стриктно дежуреше в коридора, за да отпраща прислугата, ако случайно някой поискаше да влезе в гостната. Не ѝ идваше наум, че нотите за упражнение и новите песни, които намираше на поставката, са сложени там специално за нея. А когато Лари ѝ говореше за музика по време на гостуванията си у тях, тя просто смяташе, че той проявява любезност, като ѝ казва неща, които са ѝ наистина полезни. Бет се чувстваше така щастлива и имаше усещането, че в резултат на някакво чудо се е изпълнило най-съкровено и желанието, единственото нещо, което е искала и на което се е надявала. И може би точно защото бе толкова благодарна за това чудо, тя получаваше още неща, които също напълно заслужаваше.

– Мамо, бих искала да изработя едни пантофи на господин Лорънс. Той е толкова мил с мен и би трябвало да му благодаря по някакъв начин, а не се сещам какво друго бих могла да направя за него.

– Да, скъпа, това сигурно ще го зарадва и по този начин наистина можеш да му благодариш. Ще помоля момичетата да ти помогнат, а аз ще платя за материалите – отвърна госпожа Марч, която винаги с огромно удоволствие изпълняваше молбите на Бет, тъй като тя толкова рядко искаше нещо за самата себе си.

След доста обсъждания и спорове с Мег и Джо най-накрая бе избран моделът, материалите бяха купени и започна изработването на пантофите. Реши се, че най-подходящо и най-красиво ще бъде, ако върху тъмнолилав фон се избродират сивкави, но свежи пеперуди, така че Бет започна да се труди неуморно от сутрин до вечер, като останалите ѝ помагаша за най-трудните елементи. Тя беше толкова упорита с иглата, че всичко беше завършено, преди на останалите да им омръзне. След това Бет написа една много кратка и искрена бележка и с помощта на Лари пантофите бяха поставени на масата в кабинета на господин Лорънс една сутрин, преди той да е станал.

След като всички вълнения по изработването на пантофите приключиха, Бет с нетърпение очакваше какво ще се случи по-нататък. Един ден мина, почти напълно бе превалил и следващият, а все още не се бе получило никакво съобщение. Това я разтревожи и я накара да мисли, че може би по някакъв начин е обидила доста своенравния си приятел. На втория ден следобед тя отиде да изпълни някаква поръчка и да поразходи своята бедна Джоана, куклата инвалид. Когато се връщаше, още от улицата забеляза, че три – не, четири глави непрекъснато поглеждаха през прозореца във всекидневната и в момента, в който я видяха да идва, няколко ръце едновременно се размахаша и няколко радостни гласа извикаха в хор:

– Ето, имаш писмо от възрастния господин! Идвай бързо да го прочетеш!

– О-о, Бет, той ти е изпратил... – започна Ейми, но не можа да продължи по-нататък, тъй като Джо спусна прозореца под носа ѝ.

Бет се забърза, изпълнена с радост и известни подозрения. Сестрите ѝ я заобиколиха още щом влезе и всички се насочиха към всекидневната – една триумфираща процесия, като момичетата с нетърпение викаха: „Погледни само! Погледни!“ Бет наистина погледна и в миг пребледня от учудване и удоволствие: пред нея стоеше едно чудесно малко пиано, а върху блестящата му повърхност бе поставено писмо с надпис „Мис Елизабет Марч“.

– Нима това е за мен? – объркано извика тя и стисна Джо за ръката, защото имаше чувството, че ще припадне от толкова много вълнения.

– Да, всичко това е за теб, безценна моя! Той наистина е чудесен, не смяташ ли? Според мен това е най-милият старец на света. Не сме отворили писмото, но умираме да разберем какво точно ти е написал – извика Джо, като притисна силно сестра си към себе си и отвори бележката, предназначена за нея.

– Прочети я ти, моля те. Аз сигурно няма да мога, чувствам се така развълнувана! Господи, наистина е чудесно! – и Бет скри лицето си в престилката на Джо, трогната до сълзи от неочаквания подарък.

Джо отвори писмото и започна да се смее, тъй като първите думи, които прочете, бяха „Мис Марч, скъпа госпожо Марч...“

– Звучи прекрасно! Така бих искала някой да ми напише писмо, което да започва по същия начин – каза Ейми, която смяташе, че старомодните обръщения звучат много елегантно.

„През живота си съм имал много пантофи, но никога не съм притежавал такива, които да са толкова удобни като Вашите“ – продължи да чете Джо. – „Това са любимите ми цветове и пантофите непрекъснато ще ми напомнят за нежното момиче, което ми направи този подарък. Бих искал да Ви отговоря по същия начин, затова се надявам, че ще позволите на «възрастния господин» да Ви изпрати нещо, което преди принадлежеше на малката му внучка, която той така рано изгуби. С най-сърдечни благодарности и най-добри пожелания, аз оставам Вашият благодарен приятел и Ваш покорен слуга, Джеймс Лорънс.“

– Господи, Бет, това наистина е чест, с която можеш да се гордеееш, сигурна съм. Лари ми е разказвал колко привързан е бил господин Лорънс към детето, което е починало, и колко внимателно е пазил всичките неща, които са му принадлежали. Помисли си само, той ти дава нейното пиано! Очевидно това се дължи на големите ти сини очи и на любовта ти към музиката – обясняваше Джо, като се опитваше да успокои Бет, която се тресеше цялата и изглеждаше по-развълнувана от всякога.

– Виж тези чудесни скобички, те са за поддържането на свещите, ами прекрасната зелена копринена възглавничка със златна роза в средата! Тя трябва да се постави върху столчето, което също е тук, въобще: пълен комплект – добави Мег, а след това отвори пианото, за да покаже всичките му превъзходни качества.

– Само си помисли как звучи това: „Ваш покорен слуга, Джеймс Лорънс“, особено като имаш предвид, че е адресирано за теб. И до мама, естествено. Ще разкажа на всички момичета за това. Сигурна съм, че ще бъдат във възторг – обяви Ейми.

– Опитай го, скъпа. Нека да чуем какъв е звукът на това бебче пиано – извика Хана, която винаги живееше с всички радости и тъги на семейството.

Бет опита инструмента и всички в хор обявиха, че това е най-забележителното пиано, което някога са чували. Очевидно е било току-що акордирано и тоновете му бяха безупречни. Но най-прекрасното нещо, свързано с него, бе лицето на Бет, което се оглеждаше в полираната повърхност – най-щастливото от всички щастливи лица, когато с любов докосваше чудесните бели и черни клавиши или натискаше блестящите педали.

– Ще трябва да отидеш и лично да му благодариш – малко на шега каза Джо, тъй като никога не би могла сериозно да предположи, че това дете ще се осмели да извърши подобно нещо.

– Да, и аз мисля така. Струва ми се, че трябва да го направя веднага, преди още да съм се уплашила, докато обмислям подробно какво трябва да направя.

И за най-голямо изумление на цялото семейство Бет се отправи смело през градината, премина през живия плет и застана пред външната врата на къщата на господин Лорънс.

– Готова съм да се закълна, че това е най-странното нещо, което някога съм виждала. Това пиано направо е размътило мозъка й. Тя никога не би извършила подобно нещо, ако можеше да разсъди трезво – извика Хана, докато гледаше учудено след нея, а момичетата бяха така изумени, че не бяха в състояние да отронят нито дума.

Може би тяхното изумление щеше да е още по-голямо, ако можеха да видят какво направи Бет по-нататък. Не знам дали ще ми повярвате, но тя се насочи право към кабинета на възрастния господин, без дори да спре за миг и да се замисли, почука и след като един дрезгав глас отвътре извика „Влез!“, влезе без ни най-малко колебание, приближи се до господин Лорънс и му протегна ръка, като започна с леко треперещ глас:

– Сър, дойдох да ви благодаря за... – но Бет не можа да продължи по-нататък изречението, което предварително си бе намислила да каже. Той я гледаше с толкова топлина, че тя забрави за всичко останало, освен че е имал малко момиченце, което е обичал, и че то е починало. В изблик на най-искрени чувства Бет обви с двете си

ръчички врата му и го целуна.

Ако в този момент най-внезапно се бе срутил таванът на къщата, възрастният господин едва ли щеше да се учуди толкова, колкото на тази нежна целувка. Но тя толкова му хареса – Боже мой, тя наистина беше нещо изумително! – и господин Лорънс бе толкова трогнат и развълнуван от тази сърдечна детска целувка, че цялата му строгост и суровост в миг се изпариха. Той прегърна момиченцето и го настани върху коленете си, като доближи набръчканата си буза до неговата гладка розова бузка и имаше чувството, че собствената му мъничка внучка се е върнала отново при него. От този момент Бет престана да се страхува от възрастния господин и започна развълнувано да му бърбри, сякаш го познава от години – защото любовта е в състояние да отхвърли страха, а благодарността – да победи гордостта. Когато Бет си тръгна за вкъщи, господин Лорънс я изпрати чак до външната врата на нейната къща, ръкува се сърдечно с нея и докосна с пръст върха на шапката си, преди да се върне обратно. Тя го гледаше как върви към дома си, с внушителната си фигура и изправената си глава, като истински войник, достигнал вече преклонна възраст.

Когато момичетата видяха всичко това, Джо започна радостно да танцува, като по този начин изразяваше задоволството си от развитието на събитията, Ейми за малко щеше да падне от прозореца, толкова силна бе изненадата ѝ, а Мег извика учудено, вдигнала ръце към главата си:

– Човек наистина би могъл да помисли, че идва краят на света!

Ейми попада в долината на унижението

– Това момче ми прилича на истински циклоп, не мислите ли? – каза Ейми един ден, докато Лари мина покрай тях, яздейки кон.

– Как можеш да говориш такива глупости, та той си е съвсем нормален, има си две очи. При това доста красиви, нали? – извика ядосано Джо, която не можеше да понася никакви обидни забележки по адрес на своя приятел.

– Не съм казала нищо за очите му и просто не мога да разбера защо се палиш толкова, просто ми харесва как язди.

– О-о, господи! Тази малка гъска искала да каже „кентавър“, а го нарече „циклоп“ – възкликна Джо.

– Защо трябва да се държиш толкова грубо? Това беше просто „липсус лингве“*, както казва господин Дейвис – не се предаваше Ейми, като направо разби сестра си със своя латински. – Така ми се иска да имам само една малка част от парите, които Лари е похарчил за този кон – добави тихо тя, сякаш го каза на себе си, но достатъчно силно, за да чуят и сестрите ѝ.

[* Правилно е „лапсус лингве“ (лат.) – грешка на езика. – Б.пр.]

– Защо са ти? – попита я приятелски Мег, докато Джо бе избухнала отново в смях, този път породен от неправилното произнасяне на известния латински израз от Ейми.

– Много ми трябва. Потънала съм в дългове, а през този месец нямам право да получа повече пари.

– Потънала си в дългове? Какво искаш да кажеш, Ейми? – съвсем сериозно попита Мег.

– Е, дължа поне дузина от киселите смучещи се бонбони и не бих могла да ги платя, преди да получа парите, а мама ми е забранила да вземам неща на кредит от магазина.

– Я ми разкажи за тези бонбони. Те ли са на мода сега? Преди се търсеха късчета от гума, за да се правят топчета от тях – заразпитва я Мег, като се стремеше да запази спокойствие, тъй като Ейми изглеждаше толкова разстроена от „проблема“ си.

– Разбираш ли, сега всички момичета си купуват само такива бонбони и ако не искаш да те смятат за глупава и стисната, и ти трябва да правиш същото. Сега никой не се интересува от нищо друго, освен от тях, всички смучат такива бонбони през цялото време в час и ги разменят срещу моливи, хартиени фигурки и всяко друго нещо, което имат на разположение. Ако едно момиче харесва друго, то непременно му подарява кисел бонбон. Ако някой е ядосан на друг, започва да смуче такъв бонбон

направо пред физиономията му, без да му предлага дори да си близне. Тези бонбони се дават и назаем, аз вече съм взела доста и не съм върнала нито един, а би трябвало, тъй като да си върнеш този дълг, е въпрос на чест, разбираш ли?

– Колко пари ти трябват, за да се разплатиш и да възстановиш доброто си име? – попита Мег и извади портмонето си.

– Четвърт долар ще бъде повече от достатъчен, ще ми останат няколко цента, така че ще мога да купя един кисел бонбон и за теб. Ти обичаш ли кисели бонбони?

– Не особено. Преотстъпвам ти моя с най-голямо удоволствие. Ето ти парите. Гледай да ти стигнат за колкото може повече време, тъй като, както знаеш, не разполагаме с много средства.

– О-о, благодаря ти! Сигурно е чудесно да си имаш свои собствени джобни пари! С тези, които ми даде, ще мога да си устроя истинско пиршество, тъй като тази седмица не съм изяла нито един кисел бонбон. Не ми беше удобно да вземам от другите момичета, тъй като нямаше да мога да им ги върна след това, а толкова много ми се искаше да опитам поне един...

На следващия ден Ейми тръгна доста късно за училище, но щом седна на мястото си, не можа да устои на изкушението, извади и огледа тъмнокафявия плик с бонбони, преди да го скрие в най-отдалечената част под чина си. Само след няколко минути из стаята вече се разпространяваше слухът, че Ейми Марч притежава двацет и четири прекрасни кисели бонбона (един бе успяла да изяде по пътя към училище) и не само ще може да върне дълговете си, но и ще предложи в аванс на някои от приятелките си. Момичетата от класа незабавно започнаха да се надпреварват в изразяването на приятелските си чувства към нея: Кейти Браун моментално я покани на своето следващо празненство; Мери Кингсли ѝ предложи да поноси малко часовника ѝ, а Джени Сноу, една доста саркастична млада госпожица, която дълго се бе подигравала на Ейми, че не може да си купи бонбони, сега побърза да зарови томахащата на войната и ѝ предложи да ѝ даде отговорите на няколко ужасно трудни задачи. Но Ейми не беше забравила зловните забележки на госпожица Сноу за „някои личности, на които носовите не са прекалено сплескани, за да не усетят кога другите до тях смучат кисели бонбони“, или за „нормалните хора, които не се правят на прекалено горди и са готови да си поискат от тях назаем“, затова побърза веднага да пресече надеждите на момичето, като ѝ написа доста категоричната бележка: „Няма защо така внезапно да проявяваш любезност към мен, тъй като и без това не възнамерявам да ти дам от бонбоните.“

Една изтъкната личност бе на посещение в училището тази сутрин и красиво нарисваните карти на Ейми заслужиха специални похвали, което направо разби сърцето на госпожица Сноу, докато госпожица Марч доста се понаду и заприлича едва ли не на дълбокомислен млад пуяк. Но за жалост гордостта понякога изиграва лоша шега, а в нашия случай отмъстителната Сноу успя твърде умело да обърне резултата отново в своя полза. Едва високопоставеният гост бе успял да напусне стаята, след като каза няколко заключителни думи и не спести традиционните в такива случаи похвали, и ето че Джени вдигна ръка уж да зададе важен въпрос, но когато ѝ бе дадена думата, информира господин Дейвис, учителя, че Ейми Марч има кисели бонбони под чина си.

Господин Дейвис бе обявил киселите бонбони за контрабандна стока и най-тържествено се бе заклел, че жестоко ще се разправи с всеки, който наруши забраната за внасянето им в училище. Този доста своенравен господин бе излязъл вече като победител от една продължителна и яростна война срещу дъвките, бе горил на публична клада конфискувани от учениците повести и вестници, категорично бе забранил да се пишат писъмца между учениците, както и да се правят неестествени физиономии, да се използват галени имена, да се рисуват карикатури, въобще – беше направил всичко, което е в състояние да измисли един човек, за да може да поддържа ред сред петдесетината момичета с бунтовнически дух. Момчетата доста му лазеха по нервите, но не по-малко ужасни и изобретателни бяха и момичетата, особено за един такъв изнервен господин, който не се отличаваше по преподавателски талант от доктор Блимбър*. Наистина, господин Дейвис имаше значителни познания в областта на гръцкия, латинския, алгебрата и други науки от този сорт, поради което го смятаха за добър учител, като не обръщаха особено внимание на неговото поведение, на чувствата му и на някои конкретни примери, които наистина будеха възмущение. Тази сутрин господин Дейвис беше доста изнервен и това бе най-неподходящият момент за

съобщението, което Джени направи. Без съмнение тя си даваше ясна сметка за това. Очевидно сутрешното кафе е било твърде силно за господин Дейвис. Освен това духаше източен вятър, който се отразяваше зле на невралгията му, а и възпитаниците му не го бяха поздравили с нужното уважение, което смяташе, че заслужава. Тук се изкушавам да използвам твърде образното описание на една от ученичките му за неговото тазсутрешно състояние, въпреки че езикът ѝ не е много изискан: „Той беше нервен като вещица и сърдит като мечка.“ Самата дума „бонбон“ имаше ефекта на пламък, поднесен към буре с барут. Пожълтялото му лице пламна изведнъж и той скочи така енергично от бюрото си, че самата Джени се уплаши и се смъкна веднага на мястото си.

[* Учителят от „Домби и син“, роман от Чарлз Дикенс (1812–1870). – Б.пр.]

– Млади госпожици, моля за вашето внимание!

При това строго обръщение всички в миг млъкнаха и петдесет чифта сини, черни, сиви и кафяви очи покорно се насочиха към внушаващата страхопочитание фигура.

– Госпожице Марч, елате на дъската!

Ейми се изправи и се насочи към дъската, като се стремеше да си придаде смел вид, но всъщност бе обзета от смразяващ страх, който я потискаше. Чувстваше се и гузна поради това, че е донесла бонбоните, въпреки че бе забранено.

– Донесете със себе си и бонбоните, които държите под чина си! – прозвуча внезапно нова заповед, преди още Ейми да успее да тръгне от мястото си.

– Не ги вземай всичките – пошепна ѝ нейната съседка, една млада госпожица, която бе успяла да запази самообладание в тази ужасна ситуация.

Ейми набързо изсипа половината бонбони от плика, а после занесе останалите и ги постави пред господин Дейвис, убедена, че всяко човешко същество, което носи сърце в гърдите си, би се трогнало, като усети прекрасния им аромат. За нещастие господин Дейвис направо ненавиждаше миризмата на кисело, така че неприятното чувство, което изпита, когато я усети, още повече го разгневи.

– Това ли е всичко?

– Не съвсем – едва-едва промърмори Ейми.

– Веднага донесете и останалите.

Тя се подчини, като огледа с отчаяние съученичките си.

– Сигурна ли сте, че няма повече?

– Аз никога не лъжа, сър!

– Вече имах възможност да се убедя. Сега вземете две по две тези отвратителни неща и ги изхвърлете през прозореца.

При тези думи от гърдите на момичетата едновременно се откъсна отчаяна въздишка, тъй като след тази заповед изчезна и последната им надежда, че ще могат да си хапнат от вкусните и така желани бонбони. Почервеняла от срам и гняв, Ейми сновеше от учителската маса до прозореца, като всеки път с нежелание изхвърляше по два бонбона, които изглеждаха толкова прекрасни и желани. Само миг след като разтвореше ръката си, от улицата се чуваше радостен вик, който довеждаше момичетата до пълно отчаяние – този вик им подсказваше, че така желаните от тях лакомства стават притежание на най-заклетите им врагове – ирландчетата, които играеха навън. Това... това наистина бе вече прекалено. Всички отправиха възмутени или умолителни погледи към коравосърдечния Дейвис, а една от най-страстните любителки на киселите бонбони направо се разплака.

След като Ейми изхвърли и последните два бонбона, господин Дейвис изхъмка с удоволствие, а след това се обърна към момичетата с типичния си наиздателен тон:

– Млади госпожици, вярвам, че добре си спомняте какво ви казах миналата седмица. Съжалявам за това, което току-що се случи, но, както знаете, аз никога не позволявам да се нарушават заповедите ми и винаги държа на думата си. Така че, госпожице Марч, протегнете ръката си.

Ейми отстъпи назад, като скри и двете си ръце зад гърба си, а когато вдигна към него очи, те бяха изпълнени с такъв ужас, че този поглед би трябвало да му каже много повече, отколкото би могла да изрази с думи. Тя бе една от любимките на „стария Дейвис“, както естествено всички го наричаха, и моето лично убеждение е, че този път той наистина бе готов да пристъпи дадената дума, ако точно в този момент не бе чул едно подсвирване, израз на възмущението на една от непокорните млади госпожици в стаята. Макар че това подсвирване бе съвсем леко, то здравата подразни

и без това твърде изнервения господин и се оказа фаталният знак, който реши съдбата на Ейми.

– Ръката ви, госпожице Марч – бе категоричният му отговор на мълчаливата ѝ молба.

Тъй като бе твърде горда, за да плаче или да го уговаря да се откаже, Ейми стисна зъби, решително отметна глава и стоически понесе няколкото удара, които се стовариха върху малката ѝ длан. Ударите не бяха много, нито пък бяха силни, но това всъщност нямаше никакво значение за нея. Това бяха първите удари, които получаваше в живота си, и за нея те представляваха точно такова ужасно унижение, каквото би бил един силен удар, от който ще падне на земята.

– А сега, госпожице Марч, ще останете пред дъската до края на часовете – обяви господин Дейвис, твърдо решен да изпълни наказателния ритуал докрай, след като веднъж го е започнал.

Това бе наистина непоносимо. И без това се ужасяваше при мисълта, че ще трябва да премине покрай момичетата, докато се добере до мястото си, и ще бъде принудена да изтърпи изпълнените със съжаление погледи на приятелките си или задоволството на малцината си врагове. Но да стои на дъската с лице към всички свои съученички, след като току-що бе изживяла такъв срам – това направо ѝ изглеждаше невъзможно. В първия миг ѝ се стори, че няма да може да издържи, ще се свлече на земята и ще се разплаче горчиво. Единственото нещо, което ѝ помогна да не го направи, бе силната обида от несправедливостта, на която бе подложена, както и мисълта за Джени Сноу. Тя застана на позорното място и впери поглед в кюнците на печката, които се извисяваха над „морето от лица“, както в момента ѝ изглеждаше класът. Стоеше там, без да помръдне, и лицето ѝ бе толкова пребледняло, че момичетата направо не можеха да чуят нищо от урока, след като пред очите им бе застанала тази патетична фигура.

През следващите петнайсет минути това гордо и чувствително малко момиче преживя такъв срам и толкова болка, които никога не се изличиха от съзнанието му. Може би за някои от съученичките ѝ това изглеждаше като нещо неизбежно или най-обикновено, но за нея това бе ужасно преживяване. Защото през досегашните дванайсет години от живота си тя бе възпитавана и обучавана единствено с любов и внимание и никога не бе получавала подобни несправедливи удари от съдбата. Болезнените следи върху дланта и преживяната сърдечна болка бяха почти веднага забравени, когато в главата ѝ се зароди една друга мъчителна мисъл: „Ще трябва да разкажа за всичко това у дома и те ще бъдат толкова разочаровани от мен!“

Петнайсетте минути ѝ се сториха по-дълги от час. Най-накрая чу спасителната дума „Почивка“, която никога преди не ѝ се е струвала така дългоочаквана и важна.

– Вече можете да напуснете това място, госпожице Марч – обяви малко объркано господин Дейвис, който очевидно се чувстваше неловко.

Той също задълго запомни изпълнения с упрек поглед на Ейми, която си тръгна, без да каже нито дума на никого, отиде направо при шкафчето си във входното антре, прибра нещата си и напусна „завинаги“ това място – поне така се закле тихомълком, когато прекрочваше външния праг. Тя беше тъжна и замислена, когато се прибра вкъщи, а когато малко по-късно се прибраха и по-големите ѝ сестри, веднага започна разпалено обсъждане на въпроса. Госпожа Марч не говори много, но изглеждаше доста разстроена и се опита да успокои малкото си момиче по възможно най-нежния начин. Мег се почувства толкова обидена от всичко това, че накрая се разплака. Бет почувства, че дори и нейните малки котенца не биха могли да я утешат, ако преживее подобно унижение. Джо гневно предложи господин Дейвис да бъде арестуван без ни най-малко забавяне, а Хана заплашително размаха юмрук на този „мерзавец“ и започна яростно да machка картофите за вечеря, като си представяше как жестокият учител става на пюре.

Никой освен съученичките на Ейми не забеляза, че тя си е тръгнала по-рано от училище, но твърде наблюдателните госпожици установиха, че след обяда господин Дейвис бе някак си необичайно благ и любезен, макар че трудно успяваше да прикрие нервността си. Точно преди да свършат часовете, в стаята с мрачна физиономия влезе Джо, отиде направо към катедрата и връчи на господин Дейвис писмо от майка си. След това тя набързо събра всички книги, които бяха останали под чина на Ейми, и си тръгна, като старателно избърса калта от обувките си в изтривалката пред вратата,

сякаш се опитваше да се отърве от всичката мръсотия, с която човек би могъл да се омърси на това място.

– Да, можеш да не ходиш известно време на училище, но бих искала да се занимаваш всеки ден по няколко часа заедно с Бет – обяви госпожа Марч същата вечер. – Не одобрявам подобен род полицейски наказания, особено когато става дума за момичета. Не ми харесва и начинът на обучение, използван от господин Дейвис, а също така съм на мнение, че едва ли е особено полезно за теб да поддържаш контакти с момичетата, с които си в един клас в това училище. Така че имам намерение да се посъветвам с баща ти и да решим заедно къде да те преместим.

– Чудесно! Така ми се иска всички момичета да напуснат и да не остане нито един човек в класа на стария Дейвис. Направо полудявам, като си помисля, че заради него трябваше да се лиша от толкова прекрасни кисели бонбони – въздъхна Ейми, възприела напълно сериозно ролята на мъченица.

– Не ти съчувствам за това, че си се лишила от бонбоните, защото с тях ти наистина си нарушила правилата, така че си заслужила наказание за неподчинението си – бе суровият отговор, който получи за свое най-голямо разочарование младата госпожица, неочакваща нищо друго, освен съчувствие и симпатия.

– Да не искате да кажете, че сте доволни затова, че бях подложена на такова ужасно унижение пред целия клас? – извика Ейми.

– Лично аз със сигурност не бих избрала толкова сурово наказание – отвърна майка ѝ. – Но съвсем не съм сигурна, че то няма да окаже по-силен ефект, отколкото ако беше използван някакъв по-мек метод. Ти започваш да ставаш доста суетна и надута, скъпа моя, така че е крайно време да помислиш как би могла да избегнеш тези лоши черти. Вярно е, че имаш доста прекрасни качества и дарби, но няма защо да парадираш много-много с тях, тъй като суетата е в състояние да унищожи дори един гений. Няма опасност истинският талант и добротата да не бъдат забелязани и оценени, дори ако трябва да се изчака известно време, за да стане това. И ако по някаква случайност те все пак останат незабелязани, за отделната личност ще остане удовлетворението, че ги притежава и ги използва правилно, тъй като скромността е едно от най-прекрасните качества у човека.

– Точно така! – извика Лари, който играеше шах с Джо в ъгъла. – Някога аз познавах едно момиче, което притежаваше забележителен талант в областта на музиката, но нямаше дори най-малка представа за това. Изобщо не се досещаше, че композира прекрасни неща, когато е сама, и сигурно не би повярвала, ако някой ѝ кажеше, че е така.

– Как ми се иска и аз да познавам това момиче, то би ми помогнало много, защото аз съм доста глупава – каза Бет, която бе застанала зад него и го слушаше внимателно.

– Но ти я познаваш и тя ти помага повече от всеки друг – отвърна Лари и я погледна така дяволито със засмените си черни очи, че Бет се изчерви цялата и скри лице във възглавницата на канапето, осъзнала какво точно иска да каже той и силно смутена от това свое откритие.

Джо позволи на Лари да победи в тази партия в знак на благодарност за похвалата, която бе отправил към нейната Бет, която след този комплимент склони да им посвири. Лари също се изяви доста добре, паянтусиизирано и беше в доста добро настроение, като може би за първи път показва пред семейство Марч емоционалната страна на своя характер.

– Смятате ли, че Лари е доста образован и изискан? – попита най-внезапно Ейми, след като момчето си тръгна. Тя беше мълчала почти през цялата вечер, а сега изведнъж като че бе осенена от някаква внезапна идея.

– Да, той има чудесно образование, освен това е доста талантлив, сигурно ще стане чудесен човек, ако не го разглезят – отвърна майка ѝ.

– И според теб той не е суетен, така ли? – продължи с въпросите си Ейми.

– Ни най-малко, точно затова е толкова чаровен и ние всички много го харесваме.

– Разбирам. Значи е добре човек да има качества и талант, да бъде елегантен, но да не парадирва с всичко това и да не се самозабравя – замислено обобщи Ейми.

– Качествата и талантите лесно могат да се видят или усетят, когато разговаряш с човека. Те се оценяват, когато се използват скромно, без да се

парадира с тях и без специално да се изтъкват – каза госпожа Марч.

– Точно както не би трябвало да носиш всичките си шапки, рокли и панделки едновременно, за да разберат хората, че ги имаш – допълни Джо и така лекцията завърши със смях.

Джо среща Аполион

– Къде сте тръгнали, момичета? – попита Ейми, която влезе в стаята им един следобед в събота и ги завари как съвсем тайнствено се приготвят да излязат, което предизвика силното ѝ любопитство.

– Какво те интересува! Малките момичета не бива да задават твърде много въпроси – отвърна остро Джо.

Може би точно това е едно от най-обидните неща, които могат да се кажат на едно малко момиче. Другото е да му се нареди: „Бягай оттук, скъпа“ и вероятно то е още по-обидно. Ейми с мъка се въздържа да не отвърне по някакъв рязък начин на обидата и твърдо реши да разкрие тайната им дори ако се наложи да ги разпитва с часове.

– Моля те, кажи ми – обърна се с умолителен глас към Мег, която обикновено се размекваше и никога не ѝ отказваше нищо. – Може би ще мога да дойда с вас, защото Бет само дрънка на това пиано и аз няма какво да правя, чувствам се толкова самотна.

– Не мога нищо да направя, скъпа. Ти не си поканена – започна Мег, но Джо я прекъсна нетърпеливо.

– Стига, Мег, не казвай нито дума повече, защото ще развалиш всичко! Ти не можеш да дойдеш с нас, Ейми. Така че не се прави на малко дете и престани да хленчиш.

– Вие отивате някъде с Лари, сигурна съм, че е така. Помня, че снощи си шепнехте нещо и се смеехте тримата, докато седяхте на канапето, но когато се приближих, внезапно замълчахте. С него ли ще излизате?

– Да, с него, а сега ще престанеш ли да ни досаждаш?

Ейми се въздържа да не зададе нов въпрос, но внимателно ги наблюдаваше, така че веднага забеляза как Мег пусна ветрилото в един от джобовете си.

– Разбрах, разбрах! Вие отивате да гледате пиесата „Седем дворци“! – извика Ейми и добави с решителен тон: – Аз също ще дойда, мама ми позволи да я гледам. Имам си от моите пари и мога да си купя билет, освен това ще ви кажа, че не беше никак честно от ваша страна да криете от мен.

– Послушай ме само за минутка, Ейми, и бъди добро дете – започна внимателно Мег. – Мама не иска да отиваш тази седмица, тъй като очите ти все още не са добре и няма да понесат ярката светлина там. Можеш да отидеш след няколко дни заедно с Бет и Хана и съм сигурна, че ще бъде чудесно.

– Не, много по-приятно ще ми бъде да дойда с вас двете и Лари. Моля ви, вземете ме със себе си! Толкова дни бях болна и трябваше да стоя непрекъснато затворена вкъщи, че сега умирам за малко слънце. Хайде, Мег, моля те! Ще се държа много добре – обеща Ейми, като гледаше умолително по-голямата си сестра.

– Дали пък да не я вземем? Предполагам, че мама не би възразила, стига да я облечем достатъчно добре – започна Мег.

– Ако тя тръгне, аз си оставам вкъщи, а на Лари никак няма да му хареса да ходи някъде без мен. Смятам, че е доста невъзпитано да мъкнем със себе си Ейми, след като той ни е поканил само двете. Вярвам, че и тя самата не би желала да си пъха носа там, където никой не я иска – категорично обяви Джо, която нямаше никакво желание да се разправя с малки деца, след като бе решила да излезе и да се позабавлява.

Категоричният ѝ и доста обиден тон разгневи още повече Ейми, която започна да си обува ботушите и решително заяви:

– Аз пък ще дойда, Мег каза, че може. Освен това Лари няма да има нищо общо с мен, след като аз сама ще платя билета си.

– Но ти няма да можеш да седнеш при нас, тъй като нашите места вече са запазени, а не би трябвало и да бъдеш на друго място сама. Така че ще се наложи

Лари да ти отстъпи своето място, което ще ни развали удоволствието. Възможно е да се опита да ти намери някакво място до нас, но това също няма да е правилно, тъй като ти не си поканена. Както виждаш, при всички случаи ще пречиш. Така че е най-добре да си останеш вкъщи – доста грубо я смърми Джо и дори ѝ размаха заплашително пръст.

Ейми започна да плаче, седнала на пода само с един обут ботуш, а Мег се опитваше да я успокои по някакъв начин. Точно в този момент Лари извика отдолу и двете момичета се спуснаха бързо по стълбите, оставяйки по-малката си сестра сама. Тя продължи да плаче, защото от време на време забравяше, че трябва да се държи като голямо момиче, и се превръщаше в капризно малко дете. Компанията долу вече бе готова да потегли, когато Ейми извика през прозореца със заплашителен тон:

– Ще съжаляваш за това, Джо Марч! Бъди сигурна, че ще съжаляваш!

– Глупости! – отвърна ѝ Джо и тръгна първа.

Те прекараха наистина чудесно, в пиесата „Седемте дворци на диамантеното езеро“ имаше всичко, което човек би могъл да поиска. Но независимо от смешните червени джуджета и блестящите феи, въпреки величествените принцове и принцеси, удоволствието на Джо бе помрачено от известна горчивина, русите къдрици на красивата кралица ѝ напомняха за Ейми, а по време на антрактите мисълта ѝ почти непрекъснато бе заета с догадки какво би могла да направи сестра ѝ, за да я накара „да съжалява“. Те двете с Ейми доста често се караха, тъй като по характер бяха избухливи и проявяваха склонност към грубост, когато нещо ги дразнеше. Понякога Ейми бе причината за караницата, друг път – Джо, но и двете след това изпитваха срам от невъздържаността си. Макар че беше по-голяма, Джо никак не можеше да владее чувствата си и имаше доста неприятни спомени от ситуации, в които се бе държала грубо и обидно. Гневът ѝ никога не траеше дълго и след това тя осъзнаваше своята грешка, искрено съжаляваше за нея и се опитваше да поправи по някакъв начин нещата. Сестрите ѝ често казваха, че с удоволствие я довеждат до гняв, защото след това тя се превръща в същински ангел. Бедната Джо отчаяно се опитваше да се държи както трябва, но този лукав враг вътре в самата нея бе винаги готов да избухне и да направи на пух и прах всичките ѝ усилия. Сигурно щяха да ѝ трябват години на търпеливо старание, за да може в края на краищата да го победи.

Когато се прибраха вкъщи, завариха Ейми да чете книга във всекидневната. Щом влязоха, тя се престори на сърдита и изобщо не искаше да вдигне очи от книгата, седеше си и не им зададе никакъв въпрос. Може би любопитството ѝ щеше да се окаже по-силно от обидата, ако Бет не беше също в стаята и не започна да ги разпитва, в резултат на което дойде пищното описание на пиесата. Когато се качи в стаята, за да си свали шапката, Джо погледна най-напред към бюрото си, тъй като след последната им кавга Ейми бе успокоила гнева си, като ѝ бе измъкнала всички неща от шкафа и ги бе хвърлила на земята. Този път всичко си беше на мястото и след като хвърли по един бърз поглед в чекмеджетата, кошниците и кутиите и не откри нищо нередно, Джо реши, че може би този път Ейми ѝ е простила и е забравила обидата.

Но Джо жестоко се лъжеше: през следващия ден направи едно откритие, което предизвика истинска буря. Мег, Бет и Ейми бяха седнали в късния следобед заедно във всекидневната, когато Джо влетя вътре доста развълнувана.

– Някой да е вземал книгата ми? – попита тя с пресипнал глас, сякаш едва си поемаше дъх.

Мег и Бет веднага отвърнаха отрицателно и я изгледаха доста учудено. Ейми само размести въглените в огъня и нищо не отговори. Джо забеляза, че тя започва да се изчервява, и веднага се захвана с нея.

– Ейми, ти си я взела.

– Не, не съм аз.

– Тогава поне знаеш къде е.

– Не, не знам.

– Лъжеш! – извика Джо, сграбчи я за раменете и я погледна така свирепо, че би могла да изплаши и много по-смело дете от Ейми.

– Не лъжа. Не съм я вземала, не знам къде е сега и въобще не ме интересува.

– Сигурна съм, че знаеш нещо, така че е най-добре веднага да го кажеш, защото иначе ще си изпатиш – заплаши я Джо и леко разтърси раменете ѝ.

– Можеш да се караш колкото си искаш, но вече никога няма да видиш своята

стара глупава книга – извика Ейми, която на свой ред също бе започнала да се ядосва.

– Защо да не я видя?

– Защото я изгорих!

– Какво? Ти си изгорила малката ми книга, която толкова обичах, непрекъснато работех върху нея и се надявах да я завърша, преди да се върне татко! Наистина ли си я изгорила? – попита повторно Джо и в миг пребледня, в очите ѝ се появи опасен блясък, а ръцете ѝ стиснаха по-силно малките раменца.

– Да, изгорих я. Аз те предупредих, че ще те накарам да си платиш за това, че беше толкова груба с мен вчера. И ето че изпълних заплахата си, така че...

Ейми не успя да каже нищо повече, тъй като Джо съвсем побесня и започна така силно да я тресе, че зъбите ѝ чак затракаха.

– Ах ти, ужасно, ужасно момиче! – проплака Джо, изпълнена с болка и гняв. – Вече никога няма да мога да напиша същите неща, книгата ми пропадна и няма да ти простя за това до края на живота си.

Мег се втурна да спасява Ейми, а Бет се опитваше да успокои Джо, но Джо беше наистина като луда. Тя нанесе един удар по ухото на сестра си и се спусна нагоре по стълбите към старото канапе на тавана, където остана сама с болката си.

Долу бурята започна да преминава, скоро си дойде и госпожа Марч и след като чу какво се е случило, веднага обясни на Ейми, че много е сбъркала и е причинила голяма мъка на сестра си. Тази книга бе най-голямата гордост на Джо и всички в семейството я смятаха за проява на многообещаващ литературен талант. Книгата съдържаше само дванайсетина приказки, но Джо бе работила толкова дълго и търпеливо върху тях, като бе вложила цялото си умение и цялото си сърце и се надяваше, че ще се получи нещо добро, което по-късно ще може да се публикува. Съвсем наскоро ги бе преписала на чисто и бе унищожила стария ръкопис, така че с изгарянето на книгата Ейми бе заличила напълно неколкогодишния ѝ труд. Може би в очите на останалите това не изглеждаше кой знае каква загуба, но за Джо то представляваше истинска катастрофа и в момента ѝ се струваше, че никога няма да може да се оправи след нея. На Бет ѝ бе мъчно за книгата, тя тъгуваше за нея, както би тъгувала за изчезнало котенце. Мег този път не се опита да защити своята любимка, а госпожа Марч изглеждаше доста притеснена и натъжена, така че Ейми почувства, че никой няма да я обича, ако веднага не се извини за тази ужасна постъпка, за която тя вече съжаляваше повече от всички останали.

Джо се появи едва когато звънна звънецът за чай и изглеждаше толкова разстроена и студена, че Ейми трябваше да събере целия си кураж, за да се приближи към нея и да каже тихо:

– Моля те, прости ми, Джо. Ужасно, ужасно съжалявам.

– Никога няма да ти простя – твърдо обяви Джо и от този момент се държеше така, сякаш Ейми изобщо не съществува.

Никой не спомена нищо по този болен въпрос, дори госпожа Марч си мълчеше. Защото всички вече добре знаеха, че когато Джо е в подобно настроение, просто няма смисъл да хабят думите си. Най-разумното в този случай бе да се изчака, докато някакъв дребен инцидент или самата ѝ щедра природа посмекчат омразата и излекуват отворената рана.

Тази вечер не беше като другите им щастливи вечери, защото, макар че всички шиеха както обикновено, а майка им им четеше някои от любимите им неща от Скот и Едгъуърд*, все пак нещо важно липсваше, което нарушаваше домашния мир и разбирателство. Това най-ясно се усети, когато дойде обичайното време за песни. Тогава Бет само свиреше и не започна да пее, Джо стоеше няма като камък, Ейми бе прекалено разстроена, за да пее, така че единствени Мег и мама се опитваха да поддържат песента. И колкото и двете да се опитваха да изглеждат радостни като чучулиги, гласовете им бяха някак по-различни от друг път, не звучаха в синхрон и човек имаше чувството, че пеят фалшиво.

[* Мария Едгъуърд (1767–1849) – ирландска романистка и авторка на приказки за деца, родена в Англия. – Б.пр.]

Когато Джо се наведе, за да целуне майка си за лека нощ, тя ѝ пошепна:

– Скъпа моя, не позволявай на гнева да засенчи слънцето, простете си една на друга, помогнете си и започнете на чисто новия ден.

На Джо ѝ се искаше да скрие лице в скута на майка си и да изплаче всичката си болка и целия си гняв, но сълзите бяха признак на слабост и тя не можеше да си ги позволи, затова се почувства толкова дълбоко наранена, че наистина не можеше да прости на Ейми в този момент. След като забеляза, че и Ейми слушаше, тя само поклати глава и каза твърдо:

– Това е действително толкова отвратителна постъпка, че тя не заслужава да ѝ се прости.

След тези думи се качи горе в стаята и си легна. И тази вечер там нямаше нито веселби, нито приглушен шепот.

Ейми също се чувстваше ужасно обидена поради факта, че извиненията ѝ не бяха приети, и започна да си мисли, че може би изобщо не трябваше да се унижава и да иска извинение. Тя се смяташе за несправедливо засегната и непрекъснато си повтаряше, че всъщност постъпката ѝ не е чак толкова лоша и след като при това се е извинила, вината за сегашната ситуация въкъщи съвсем не е нейна. Джо все още приличаше на буреносен облак и през целия ден всичко ѝ вървеше накриво. Сутринта беше ужасно студено, след това изпусна чудесната си тригуна в калта, леля Марч имаше нервна криза, Мег бе прекалено замислена и мълчалива, а когато се прибра въкъщи, намери Бет твърде натъжена и без настроение. Ейми от своя страна непрекъснато правеше забележки по адрес на някои хора, които обичат да говорят, че човек трябва да проявява доброта, а самите те не се опитват да бъдат такива.

– Всички са в лошо настроение, така че най-добре е да помоля Лари да отидем двамата да покараме кънки. Той е винаги толкова любезен и весел, че поне с него ще мога да прекарам приятно, сигурна съм – каза си Джо и веднага излезе от въкъщи.

Ейми чу шума от тракането на кънките и веднага погледна през прозореца.

– Ето, виждаш ли каква е! – възкликна тя. – Обеща ми, че ще ме вземе следващия път със себе си, защото скоро ледът ще се стопи. Но как бих могла да я помоля сега, след като прилича на буреносен облак?

– Не говори така, не проявявай надменност, след като много добре знаеш, че за нея е наистина трудно да преживее загубата на скъпоценната си книга. Може би сега е моментът да се сдобрите, струва ми се, че ще успееш, ако действаш както трябва – каза Мег. – Върви след тях. Не казвай нищо, докато настроението на Джо не се подобри, след като си поговорят с Лари. Тогава използвай някой подходящ момент и я целуни или направи нещо друго мило. Сигурна съм, че това напълно ще стопи ледовете между вас.

– Ще опитам – отвърна Ейми, тъй като съветът на Мег доста ѝ хареса. Тя трескаво започна да се подготвя и бързо изтича навън, като точно в този момент успя да види двете фигури, които изчезнаха зад хълма.

Разстоянието до реката не беше голямо, но когато Ейми пристигна, двамата вече се бяха обули. Джо забеляза появата ѝ, но веднага ѝ обърна гръб. Лари не я видя, тъй като караше внимателно покрай брега, за да провери дебелината на леда – преди няколко дни се беше позатопило и той се опасяваше да не би ледът да е прекалено тънък.

– Ще отида до завоя, за да видя дали всичко е наред, и след това ще се върна да те взема – чу го да казва Ейми, а после видя как се отдалечава. Приличаше ѝ на млад руснак с тези кожички по края на палтото и на шапката си.

До Джо достигна неравното дишане на Ейми, която се беше запъхтяла след тичането, после подрънкването на кънките, докато момичето се опитваше да ги сложи на краката си. Но Джо не се обърна да погледне сестра си, а тръгна бавно напред, като караше на зигзаг надолу по реката, изпълнена с горчиво задоволство от затрудненията, които изпитва Ейми. Усети как у нея отново се надига гняв и си даде сметка, че ако не му се противопостави, той би могъл напълно да я завладее, както обикновено ставаше с лошите мисли и чувства. В този момент Лари стигна до завоя и ѝ извика:

– Карай по-близо до брега, в средата ледът е тънък и е опасно.

Джо го чу, но не и Ейми, която точно в този момент се опитваше да се изправи на краката си и това ангажираше цялото ѝ внимание. Джо хвърли един поглед назад към нея и си помисли за миг дали да не я предупреди, но малкият демон вътре в нея, с когото тя яростно се бореше, ѝ прошепна: „Няма значение дали е чула или не, нека сама се грижи за себе си.“

Лари беше изчезнал зад завоя. Джо караше бързо натам, за да го настигне, а Ейми бе останала доста назад и се насочи право към средата на реката, където ледът бе най-тънък. Джо се спря за миг, изпълнена с лошо предчувствие. После реши да продължи, но все пак не можа да се сдържи – като че ли нещо я накара да погледне назад точно в момента, в който ледът под Ейми се пропука и тя започна да пропада във водата, като успя само да извика за помощ. При вида на тази гледка Джо замръзна на мястото си. Искаше ѝ се да извика Лари, но дори и гласът ѝ бе скован от страх и ужас. Опита се да тръгне напред, но краката не ѝ се подчиняваха и в първия миг тя не можеше да направи нищо друго, освен да стои неподвижна и да наблюдава с изкривено от ужас лице как малката фигурка едва-едва се задържа над водата. Някой прелетя покрай нея и тя чу гласа на Лари, който ѝ извика:

– Донеси някакъв кол, бързо, бързо!

И досега Джо не може да си обясни как успя да изпълни тази заповед, но през следващите няколко минути тя действаше като някакъв автомат, който сляпо се подчиняваше на Лари. Той бе запазил пълно самообладание и като легна върху тънкия лед, успя да протегне на Ейми стика си за хокей, за който тя се залови. Останаха така, докато Джо успя да измъкне един по-здрав кол от оградата и с него двамата изтеглиха детето от водата. То бе по-скоро уплашено, отколкото наранено.

– Сега трябва да я заведем вкъщи колкото може по-скоро. Наметни я с нещо, докато успея да смъкна тези ужасни кънки от краката ѝ – извика Лари, като съблече палтото си и наметна Ейми с него. После внимателно я преведе през леда, като избираше по-безопасните места.

Не след дълго треперещата и плачеща Ейми, от която се стичаше вода, бе отведена вкъщи и веднага след като се преоблече, тя заспа увита в одеяла пред огъня, изтощена от ужасното преживяване. През цялото време до този момент Джо не бе промълвила нито дума, тя хвърчеше нагоре-надолу с преbledняло лице, без да обръща внимание на самата себе си, роклята ѝ беше разкъсана, а ръцете ѝ – порязани и наранени от леда и коловете, които се бе опитвала да измъкне от оградата край реката. След като Ейми се беше успокоила и бе заспала, госпожа Марч, която седеше до леглото ѝ, извика Джо при себе си и започна да превързва наранените ѝ ръце.

– Сигурна ли си, че е в безопасност? – пошепна Джо, като гледаше с умиление златната главица, която можеше да изчезне завинаги от очите им под измамния лед.

– Всичко е наред, скъпа, тя изобщо не се е ударила и вероятно няма да се разболее дори, след като вие сте били така съобразителни да я завиете в сухи дрехи, помагайки ѝ да се прибере бързо вкъщи – ободрително отвърна майка ѝ.

– Лари направи всичко това. Аз просто я оставих да отиде там, където ледът е тънък. Мамо, ако тя умре, вината ще бъде единствено моя – при тези думи Джо се свлече край леглото, изпълнена с болка, започна да плаче и да разказва на майка си какво точно се е случило, като горчиво осъждаше коравосърдечието си и благодареше на Бога, че я е избавил от ужасното наказание, което би могло да се стовари върху нея.

– Всичко идва от този мой ужасен характер, от тази избухливост! Опитвам се да я преодолеея. Понякога си мисля, че съм успяла, и точно в този момент тя се проявява по-силна от всеки предишен път. О-о, мамо, какво да правя? Какво да правя? – извика бедната Джо, изпълнена с отчаяние.

– Проявявай търпение и се моли, скъпа! Никога не се отказвай да опиташ отново и никога не смятай, че е невъзможно да се поправи грешката ти – каза госпожа Марч и толкова нежно я целуна по мократа от сълзи буза, че Джо се разплака още по-горчиво.

– Но ти изобщо не знаеш, дори не можеш да си представиш колко лошо е това! Струва ми се, че съм в състояние да извърша нещо ужасно, когато ме обземе гняв. Ставам толкова жестока и отмъстителна, че съм в състояние да нараня някого и да изпитам задоволство от това. Страхувам се, че някой ден ще извърша непоправима грешка и с това ще разруша живота си и ще накарам всички да ме мразят. О-о, мамо, помогни ми, помогни ми!

– Ще ти помогна, детето ми, ще ти помогна. Недей да плачеш повече, но помни този ден и сама си обещавай, че няма да позволиш подобно нещо да се повтори. Джо, скъпа, всеки от нас има своите слабости, при някои те са дори много по-големи от твоите и понякога е нужен цял един живот, за да може човек да се пребори с тях. Ти смяташ, че имаш най-лошия характер на света, но искам да ти кажа, че и моят беше

такъв.

– Твоят ли, мамо? Но ти никога не се ядосваш! – извика учудено Джо и за миг забрави болката и тъгата си.

– Опитвах се да се променя цели четирийсет години и единственото нещо, което успях да постигна, е да контролирам чувствата си. Ядосвам се почти всеки ден от живота си, Джо, но вече съм се научила да не го показвам.

Търпението и човечността, изписани върху това любимо за нея лице, бяха по-поллезни за Джо от най-умната лекция, както и от най-тежките упреци. Тя веднага почувства облекчение, след като усети съчувствието и доверието на майка си към себе си, а узнаването, че тя е имала подобни проблеми с характера си и е успяла да превъзмогне недостатъците си, ѝ помогна да погледне по-спокойно на своите собствени и да засили решимостта ѝ да ги превъзмогне. Наистина, за едно момиче на петнайсет четирийсет години изглеждаха твърде дълъг срок за непрекъснати усилия и старание.

– Мамо, може би си ядосана, когато свиеш устни или когато понякога излизаш от стаята – забелязала съм, че това става, щом леля Марч започне да мърмори или други хора те разтревожат с нещо – попита Джо с чувството, че точно в този миг най-силно обича майка си и най-добре я разбира.

– Да, вече съм се научила да замълчавам и да не позволявам на някои прибързани оценки да излизат от устата ми. И когато почувствам, че няма да успея да ги удържа, просто излизам за малко, а щом остана сама, обвинявам сама себе си за проявената слабост или злоба – отвърна госпожа Марч с въздишка, после се усмихна и започна да оправя и подрежда разрошената коса на Джо.

– Но как си се научила да запазваш спокойствие? За мен това е просто невъзможно – и острите думи направо изхвъркват от устата ми, преди още да разбере какво става. Колкото повече говоря, толкова по-лошо се чувствам, докато накрая дори изпитвам някакво удоволствие от това, че наранявам чувствата на хората, като им говоря ужасни неща. Кажете ми какво да правя в тези случаи, мила мамо?

– На мен обикновено ми помагаше моята майка...

– Както и ти на мен – прекъсна я Джо и я целуна с благодарност.

– Но аз я загубих, когато бях малко по-голяма от вас, и след това години наред трябваше да се боря сама, тъй като бях прекалено горда, за да призная пред някой друг собствената си слабост. Преживях доста трудни дни, Джо, изплаках немалко горчиви сълзи заради своите провали, понеже колкото и усилия да правех, непрекъснато ми се струваше, че нищо не се получава. След това срещнах баща ви и бях толкова щастлива, че ми изглеждаше твърде лесно човек да бъде добър. Но времето минаваше, вече имах четири малки същества около себе си, бяхме бедни и старите тревоги започнаха да се появяват отново. Защото аз съвсем не съм спокойна по природа и за мен бе истинско мъчение да гледам, че децата ми са лишени от нещо.

– Горката мама! И какво ти помогна тогава?

– Вашият баща, Джо. Той никога не губи търпението си, никога не изпитва съмнения и не се оплаква. Просто непрекъснато е изпълнен с надежда, работи упорито и очаква бодро по-добри времена, така че на човек му е съвестно да се държи по друг начин пред него. Той ми помогна и ми вдъхна доверие и сигурност, показа ми, че трябва да възпитам добродетели у малките ми момичета чрез личния си пример, тъй като те гледаха мен и се учеха от мен. За мен бе по-лесно да правя усилия в името на вашето добро, отколкото в името на моето собствено. Когато при някое свое избухване срещнах уплашения или учуден поглед на някоя от вас, това за мен бе много по-голямо обвинение от всякакви думи. В същото време любовта, уважението и доверието на моите деца са най-голямата награда, която бих могла да получа за усилията си да бъда жената, на която те биха искали да приличат.

– О-о, мамо, щях да бъда напълно довольна, ако можех да бъда поне наполовина толкова добра, колкото си ти! – извика Джо, силно развълнувана.

– Надявам се, че ще бъдеш дори много по-добра, скъпа, но трябва непрекъснато да се бориш с „дяволчето, което е вътре в теб“, както казва баща ти, защото иначе то би могло да направи живота ти доста тъжен, а дори и да го разруши. Вече получи едно предупреждение; не го забравяй и се опитвай с цялата си душа и сърце да овладяваш гнева си, преди той да ти донесе още по-голяма мъка и разкаяние от тези, които преживя днес.

– Ще се опитам, мамо. Наистина ще го направя. Но и ти трябва да ми помагаш,

да ми напомняш, да ме пазиш от яростта. Спомням си, че съм виждала понякога как татко поставя пръст на устните си и те гледа много нежно, но и сериозно в същото време. Тогава ти винаги стискаше устни и излизаше от стаята. Може би по този начин той ти е напомнял? – меко попита Джо.

– Да, бях го помолила да ми помага в такива случаи и той никога не го забравяше. Спасил ме е от толкова остри думи с нежния си поглед и с този мил жест.

Джо забеляза, че очите на майка ѝ се изпълниха със сълзи, а гласът ѝ леко потрепери, докато казваше последните думи. Тя се уплаши да не би да е прекалила и да е разстроила твърде много майка си, затова побърза да ѝ прошепне:

– Да не би да се чувстваш обидена, задето съм ви наблюдавала, или защото казах това, което съм видяла? Съвсем не искам да бъда груба, но за мен е такова удоволствие да споделя с теб всичко, което мисля... Чувствам се толкова сигурна и щастлива...

– Мила Джо, ти можеш да кажеш всичко на майка си, за мен е истинско щастие и голяма гордост, че дъщерите ми имат доверие в мен и знаят колко много ги обичам.

– Стори ми се, че те натъжих.

– Не, скъпа, просто като говорихме за баща ти, отново си спомних колко ми липсва и колко много съм му задължена. Дадох си сметка, че съм готова да работя, без да жала сили, за да бъдат неговите дъщери добре и да се чувстват в безопасност, така че когато се върне, да ги заvari щастливи.

– Но нали ти му каза, че трябва да отиде, мамо, и дори не заплака, когато той тръгна. Дори и сега не се оплакваш, нито изглежда, че имаш нужда от помощ – учудено промълви Джо.

– Дадох най-доброто на страната, която обичам, затова и бях длъжна да сдържам сълзите си. А защо трябва да се оплаквам, след като ние и двамата изпълнихме своя дълг и със сигурност ще бъдем още по-щастливи, когато всичко свърши и той се завърне? А не изглежда, че се нуждае от помощ, тъй като имам един добър приятел, който може да ми помогне и да ме успокои не по-лошо, отколкото това правеше баща ти. Мое дете, проблемите и изкушенията в живота ти вече започват и може би ще преминеш през трудни дни, но ти можеш да преодолееш и да преживееш всичко, ако се научиш да усещаш силата и нежността на твоя Небесен баща, както си усетила силата и нежността на земния си баща. Колкото повече Го обичаш и намиращ упование в Него, толкова по-близо ще се чувстваш до Него и толкова по-малко ще бъдеш зависима от човешката сила и мъдростта. Неговата любов и грижа никога не се променят и не свършват, те не могат да ти бъдат отнети, а се превръщат в непрекъснат източник на човешко щастие, спокойствие и сила. Вярвай с цялото си сърце в това и се обръщай към Бога, споделяй с Него своите грижи, надежди, грехове и разочарования така, както ги споделяш със собствената си майка.

В отговор Джо само се притисна силно към нея и в последвалата тишина безмълвно, направо от сърцето ѝ се откъсна най-искрената молитва, която тя някога бе отправяла. В този тъжен и все пак щастлив час тя бе усетила не само горчивината от мъката и отчаянието, но и сладостта на самоотричането и самоконтрола. И благодарение на вещата майчина ръка бе отведена по-близо до Приятеля, който посреща всяко дете с любов, по-силна дори от бащината, и с нежност, по-голяма от майчината.

Ейми се размърда и въздъхна в съня си и сякаш нетърпелива да започне веднага да поправя грешката си, Джо в миг скочи и погледна към леглото с изражение, което никой досега не бе виждал на лицето ѝ.

– Ще накарам слънцето да засенчи моя гняв. Не можех да ѝ простя и ако днес Лари не ми беше помогнал, сигурно вече щеше да е късно. Как съм могла да бъда толкова жестока? – промълви Джо, когато се наведе над леглото на сестра си и нежно погали русата ѝ коса, разпиляна върху възглавницата.

Ейми като че ли я чу, отвори очи и протегна нагоре ръце с усмивка, която дълбоко трогна Джо. Без да кажат нито дума, двете се притиснаха силно, независимо от одеялата и всичко бе в миг забравено, забравено завинаги след една сърдечна целувка.

Мег отива на панаира на суетата

– Смятам, че наистина ми провървя, след като децата се разболяха от шарка точно сега – обяви Мег един ден през април, докато стоеше в стаята си и подреждаше куфара „за далечни пътешествия“, заобиколена от сестрите си.

– Много мило от страна на Ани Мофът, че не забрави за обещанието си. Цели четиринайсет дни в приятна компания и във весели забави – това със сигурност ще бъде чудесно – отвърна Джо, която сгъваше доста непохватно с дългите си ръце дрехите на сестра си.

– А погледнете и какво прекрасно време! Радвам се, че ще прекарваш чудесно – добави Бет, която внимателно подреждаше панделките на Мег в най-хубавата си кутия, преотстъпена с желание за този изключителен случай.

– Как ми се иска аз да бъда на твоето място, да си прекарвам чудесно в приятна компания и да нося всички тези прекрасни дрехи – призна си Ейми с пълна с карфици уста, тъй като в момента украсяваше изкусно възглавничката на сестра си.

– И на мен ми се иска да отидем всички заедно, но добре знаете, че това е невъзможно. Щом се върна, ще ви разкажа най-подробно за всичките си приключения. Сигурна съм, че това е най-малкото, което бих могла да направя за вас, след като вие сте толкова мили и любезни и ми помагате да се приготвя по-бързо – каза Мег, като огледа доста скромно обзаведената стая, която изглеждаше прекрасна в очите на момичетата.

– Какво ти даде мама от чекмеджето със скъпоценностите? – попита Ейми, която не бе присъствала при отварянето на шкафа от кедрово дърво, в който госпожа Марч беше прибрала някои ценни реликви от миналите добри времена, както и неща, които бяха предназначени за момичетата и които тя имаше намерение да им даде, когато са достатъчно големи и наистина имат нужда от тях.

– Чифт копринени чорапи, онова ветрило, което е много красиво оформено, и чудесен син шал. Искан и онази виолетова коприна, но нямаме време да ушим от нея друг шал, така че ще трябва да се задоволя със стария – от прозрачен муселин.

– Той ще ти стои чудесно, като го наметнеш върху новата си копринена блуза, а и синият, по-плътният шал ще ти отива добре върху нея. Толкова съжалявам, че счупих моята коралова гривна, сега бих могла да ти я дам – каза Джо, която много обичаше да дава нещата си, но те обикновено бяха в такъв вид, че никой не проявяваше интерес към тях.

– Ако знаете само какъв прекрасен старинен перлен комплект има в чекмеджето със скъпоценностите! Но мама каза, че истинските цветя са най-красивата украса за едно младо момиче, а Лари ми обеща да ми изпрати толкова цветя, колкото поискам – отвърна Мег. – Така, сега да видим как да подредим нещата. Най-отдолу ще поставим новия ми сив екскурзионен костюм – ще те помоля само да подгънеш внимателно перото върху шапката, Бет. След това поплинената ми рокля, за неделните дни и за някои малки празненства – май не е съвсем подходяща за пролетта, как мислите? Боже господи, колко по-добре щеше да бъде, ако бяхме ушили онази лилава коприна!

– Няма значение, ти си имаш чудесна рокля за по-официални случаи и празненства, а и без това изглеждаш като истински ангел, когато си облечена в бяло – успокоя я Ейми, която винаги намираще по някоя добра дума за Мег.

– Тя няма никакво деколте, а е и малко къса, но ще трябва да се задоволя с нея. Синята ми домашна рокля изглежда направо като нова, след като я прекроихме и постегнахме. Затова пък коприненият ми робсак съвсем не е последна мода, а малката ми шапчица никак не прилича на тази на Сали. Не че искам да се оплаквам, но и чадърът ми за нищо не става. Бях казала на мама да ми купи черен с бяла дръжка, но тя забравила и ми купила зелен с жълтеникава дръжка. Вярно, че е солиден и не изглежда зле на външен вид, затова не би трябвало да се оплаквам, но си представям колко ще ме е срам да се появя с него, като знам, че на Ани чадърът е копринен със златен връх – въздъхна Мег, като разглеждаше разочаровано чадъра си.

– Смени го – посъветва я Джо.

– Ще бъде ужасно глупаво, ще обидя мама, а тя направи толкова усилия, за да ми осигури всичко за това пътуване. Това беше само някакъв каприз, няма да се поддавам на подобни лоши мисли. При това не бива да забравям, че си имам копринени чорапи и два чифта нови ръкавици – те са моето успокоение. Беше толкова мило от твоя страна, че ми преотстъпи твоите, Джо. Чувствам се наистина богата и толкова елегантна с тези два нови чифта, но ще взема и старите за по-обикновени случаи – и

Мег погледна със задоволство към кутията с ръкавиците.

– Ани Мофът има синя и розова панделка върху нощните си шапчици, би ли сложила такива панделки и върху моите, Бет? – помоли Мег, виждайки, че бе донесла една купчина панделки, току-що изпрани и изгладени от Хана.

– На твоето място не бих направила това, с тези панделки шапчиците съвсем няма да си отиват със скромните ти нощници, по които няма никакви украси и апликации. Бедните хора трябва да са по-скромни – категорично отсече Джо.

– Чудя се дали някога ще имам щастието да нося рокли, украсени с истинска дантела, и да имам панделки на нощната си шапчица? – с болка каза Мег.

– Само преди няколко дни твърдеше, че ще бъдеш наистина щастлива, ако успееш да отидеш при Ани Мофът – напомни й Бет с тих глас.

– Наистина е така! Чудя се защо ли непрекъснато мърморя. Но не ви ли се струва, че обикновено човек колкото повече има, толкова повече иска да получи? Ето сега, всичко вече е готово, не съм сложила единствено официалната си рокля, но смятам да помоля мама да ми я опакова – каза много по-весело Мег, като с усмивка вдигна очи от куфара си и погледна към многократно преправяната бяла рокля, която тя с удоволствие наричаше „официалната рокля“.

Следващият ден беше чудесен и Мег замина в отлично настроение на четиринайсетдневната си ваканция – нещо ново и интересно за нея. Госпожа Марч се бе съгласила без ентузиазъм да я пусне, защото се страхуваше, че Маргарет ще се върне много по-разочарована от живота, отколкото е в момента. Но тя толкова настоятелно я бе молила, а Сали така убедително твърдеше, че ще се грижи за нея, освен това идеята за малко приятни занимания и удоволствия изглеждаше доста приемлива след дългата зима, изпълнена с тежък труд, така че накрая майката се съгласи и дъщерята замина, за да вкуси за първи път от един малко по-друг живот.

Семейство Мофът бяха доста заможни и живееха сравнително добре, така че Мег в началото бе наистина впечатлена от разкошната къща и елегантните ѝ обитатели. Но те всички бяха много приятни и непосредствени хора, независимо от разкошния си начин на живот, така че тя съвсем скоро се отпусна и започна да се чувства добре сред тях. Може би Мег бе успяла да почувства, че те не бяха особено изискани и интелигентни хора и че красивата външна позлата не би могла да скрие твърде обикновения материал, от който са направени. Наистина, на нея ѝ изглеждаше прекрасно да живее в пълно доволство и без ограничения, да пътува с чудесна карета, да се облича всеки ден с най-хубавата си рокля и да не прави нищо друго, освен да се забавлява. Всичко това напълно съвпаднаше с представите ѝ за щастлив живот и тя твърде бързо започна да имитира поведението и приказките на хората около себе си – започна да говори малко надут, като използва от време на време някои френски думи, да къдри косата си и да облича новата си рокля дори вкъщи, като в същото време не пропускаше да участва и в разговорите за модните тенденции. Колкото повече гледаше красивите неща, с които разполагаше Ани Мофът, толкова повече ѝ завиждаше и ѝ се искаше и тя да има същите, затова и все по-често въздишаше при мисълта, че не може да бъде богата. Когато се замисляше за дома, всичко там ѝ изглеждаше прекалено старо и износено. Работата, която трябваше да върши, сега ѝ се струваше по-трудна от всякога и у нея се засилваше убеждението, че тя е едно нещастно и наранено от съдбата момиче, независимо че имаше нови ръкавици и копринени чорапи.

За щастие Мег нямаше кой знае колко време, за да се самосъжалява, тъй като трите момичета бяха прекалено заети с „организирането на забавления“. През целия ден ходеха да пазаруват, разхождаха се, яздеха и си бърбреха щастливо. Вечер посещаваха театъра или операта или се веселяха вкъщи заедно с множеството приятели, които имаше Ани и които наистина знаеха как да се забавляват. По-големите ѝ сестри бяха вече млади госпожици и едната от тях беше дори сгодена, което се стори на Мег много интересно и романтично. Господин Мофът бе един доста пълен, весел господин, който познаваше баща ѝ. Госпожа Мофът беше също една пълна и много симпатична госпожа, която се отнасяше с големи симпатии към Мег, тъй като виждаше, че дъщеря ѝ я харесва. Мег, или Маргаритката, както галено я наричаха, бе любимка на всички и май от това главата ѝ започна да се замайва.

Когато дойде денят на „малката забава“, тя с ужас откри, че поплинената ѝ рокля не е никак подходяща за случая, тъй като другите момичета се обличаха в много фини рокли и изглеждаха наистина прекрасно. Не по-добро беше положението с тънката

й бяла рокля, която на фона на новата ефирна рокля на Сали й изглеждаше още по-стара, раздърпана и износена. Мег забеляза как двете момичета погледнаха към роклята й, а след това се спогледаха с недоумение, и бузите й веднага пламнаха, тъй като колкото и да беше добра и сърдечна, тя бе в същото време и много горда. Никой не каза нито дума по този въпрос, Сали дори й предложи да й среши косата, а Ани бе така добра да й върже шала, след което сгодената й сестра Бел похвали прекрасните й ръце. Но във всички тези жестове на любезност Мег съзираше единствено съжаление за това, че е бедна. Сърцето й се сви от болка и тя през цялата вечер стоеше самотно в страни, докато останалите се смееха, бърбеха весело или пърхаха наоколо като красиви пеперудки. Горчивината й нарасна, когато прислужницата внесе голям букет красиви цветя. Преди някой да успее да каже и дума, Ани се спусна към тях, махна обвивката и всички с удоволствие възкликнаха при вида на чудесните свежи рози с няколко зелени клонки между тях.

– Сигурно са за Бел. Джордж непрекъснато й изпраща цветя, но тези са наистина неповторими! – извика с възхищение Ани.

– Човекът, който ги донесе, каза, че са за госпожица Марч. Вътре има и бележка – поясни прислужницата и подаде букета на Мег.

– Каква изненада! От кого са? Не знаехме, че имаш любовник – извикаха момичетата и наобиколиха Мег, изпълнени с учудване и любопитство.

– Бележката е от мама, а цветята са от Лари – каза просто Мег, макар че вътрешно му бе толкова благодарна, че не беше забравил за нея.

– О-о, така ли? – недоверчиво промърмори Ани и погледна с насмешка как Мег прибра бележката в джоба си като някакъв талисман, който да я предпази от завист, суета и фалшива гордост. Макар и кратка, бележката бе написана с толкова любов и бе наистина полезна за Мег точно в този момент, а красивите цветя успяха да я поразвеселят.

Почувствала се отново почти щастлива, тя отдели няколко рози за себе си, а от останалите набързо направи малки букетчета за косите или роклите на своите приятелки, като при това им ги предложи с толкова финес, че една от по-големите сестри на Ани – Клара, й каза, че е „най-сладкото малко същество, което някога е виждала“. Всички се почувстваха доста трогнати от това нейно внимание. Може би това добро дело й помогна да превъзмогне напълно своята потиснатост и тъга, защото, когато всички момичета изтичаха да се покажат на госпожа Мофът, тя погледна към огледалото и видя там едно щастливо лице със светнали от радост очи. А когато постави цвете в косите си и закачи красива роза върху роклята си, тя вече съвсем не й изглеждаше толкова износена и раздърпана.

Мег прекара наистина чудесно през останалата част от вечерта; всички се държаха много любезно с нея, дори получи три комплимента. Ани я помоли да попее и някой каза, че има забележително добър глас. Майор Линкълн попита „кое е онова мило малко момиче с красивите очи“, а господин Мофът й отдели специално внимание по време на вечерята. Така че, общо взето, тя преживя доста приятни мигове до момента, в който дочу част от един разговор, който разруши всичко. Тя бе седнала в зимната градина и очакваше един младеж, който трябваше да й донесе сладолед, когато чу един глас от другата страна на цветната леха:

– На колко години е?

– На шестнайсет или седемнайсет, струва ми се – отвърна друг глас.

– Сигурно за едно момиче като нея това е голямо събитие, не смяташ ли? Сали казва, че те вече са много близки, а и старият господин полага специални грижи за това.

– Явно госпожа М. си е направила добре сметката и не мога да не призная, че доста успешно разиграва картите си, макар че момичето е твърде младо. То очевидно все още нищо не подозира – каза госпожа Мофът.

– Но когато каза, че бележката е от майка й, все пак ми се стори, че й е ясно за какво става дума. А освен това не забеляза ли как се изчерви, когато видя тези красиви цветя? Бедното същество! Сигурно би изглеждала прекрасно, ако можеше да си позволи нещо по-свястно за обличане. Мислиш ли, че ще се обиди, ако й предложим някоя рокля назаем за четвъртък? – попита другият глас.

– Тя е доста горда, но не вярвам да откаже, след като тази раздърпана стара рокля е всичко, което има. Би могла да я скъса тази вечер, така ще имаме напълно

приличен повод да ѝ предложим друга.

– Да видим, може би ще бъде добре да покана младия Лорънс за празненството в четвъртък, а след това ще можем добре да се позабавляваме.

Точно в този момент пристигна приятелят на Мег и с учудване видя пламналото ѝ лице и силното ѝ смущение. Тя наистина беше много горда и тази гордост ѝ бе от полза в този момент, тъй като именно тя ѝ помогна да скрие силната обида, гнева и възмущението от всичко, което току-що бе чула. Колкото и наивна да беше, тя ясно разбираше за какво си говореха нейните приятелки. Опитваше се да забрави думите им, но просто не бе в състояние да го направи и непрекъснато си повтаряше онези фрази, които ѝ се сториха най-обидни: „госпожа М. си е направила добре сметката“, „когато каза, че бележката е от майка ѝ...“ и „... тази раздърпана стара рокля“. Така ѝ се искаше да се разплаче от отчаяние и обида, да изтича до вкъщи, да разкаже всичко на близките си и да им поиска съвет. Но тъй като това беше невъзможно, трябваше да остане тук и да се преструва на весела. Тя го постигна наистина успешно и надмогна вълненията си, без никой дори за миг да заподозре колко усилия ѝ костваше това. Мег въздъхна с огромно облекчение едва когато всичко свърши. Накрая остана сама в леглото и можеше отново да премисли на спокойствие всичко, да се чуди и да се възмущава, докато я заболя главата, а пламналите ѝ бузи се охладиха от горчивите сълзи, които вече не можеше да удържи. Тези глупави, но явно добре премислени приказки бяха открили един нов свят пред Мег и напълно смутиха спокойствието и хармонията в нейния предишен свят, в който до този момент тя си живееше като щастливо дете. Невинното ѝ приятелство с Лари бе омърсено от глупавите приказки, които бе дочула. Вярата в собствената ѝ майка бе леко разклатена от мащабните планове, които ѝ бе приписала госпожа Мофът, съдейки за другите по самата себе си, а взетото с толкова мъка решение да се задоволи с простите дрехи, които може да си позволи дъщерята на един беден човек, бе подложено отново на преоценки и съмнения след ненужното съжаление от страна на тези момичета, за които старите и неугледни дрехи представляваха едно от най-големите нещастия на този свят.

Бедната Мег прекара една ужасна нощ и стана с подути очи. Чувстваше се много нещастна, бе изпълнена почти с омраза към приятелките си, а освен това изпитваше и срам, че веднага не се бе обадила и не бе изяснила съвсем категорично нещата. На сутринта всички бяха уморени и отпаднали и почти докъм обяд момичетата не можаха да намерят сили да слязат във всекидневната и да се заемат с всекидневните си задължения. В поведението на приятелките ѝ имаше нещо необичайно, което веднага направи впечатление на Мег. Те като че се отнасяха към нея с по-голям респект, проявяваха изключителен интерес към всичко, което казваше, и непрекъснато я следяха с изпълнени с любопитство очи. Всичко това доста я учуди, макар и в същото време да ѝ беше приятно, но ѝ изглеждаше доста непонятно до момента, в който госпожица Бел вдигна очи от писмото, което пишеше, и ѝ каза със сантиментален глас:

– Марги, скъпа, изпратих покана на твоя приятел, господин Лорънс, за празненството в четвъртък. Всички много бихме искали да се запознаем с него, а и смятам, че на теб ще ти бъде приятно.

Мег се изчерви, но в същото време у нея се породиха непреодолимо желание да подразни момичетата, затова дяволито отвърна:

– Много сте любезни, но се опасявам, че той няма да дойде.

– Защо да не дойде, _cherie_? – попита госпожица Бел.

– Защото е прекалено стар за подобни празненства.

– Какво по-точно искаш да кажеш, мило дете? На колко години е той всъщност? – извика госпожица Клара.

– Предполагам, че приближава седемдесетте – отвърна Мег, като премигна няколко пъти, опитвайки се да скрие присмехулния блясък в очите си.

– Ах, ти, хитруша такава! Разбира се, че ние имаме предвид младия господин – възкликна през смях госпожица Бел.

– Не съществува такъв млад господин, Лари е просто малко момче – и Мег на свой ред се засмя, като наблюдаваше със задоволство изненадата в очите на сестрите при това описание на смятания за неин любовник Лари.

– Може би е някъде на твоята възраст? – не се предаваше Нан.

– Не, почти на възрастта на сестра ми, Джо. Аз ставам на седемнайсет през август – отвърна Мег и поклати глава.

– Но наистина е чудесен жест от негова страна да ти изпраща цветя, не смяташ ли? – отбеляза малко високопарно Ани.

– Да, той често го прави за всички ни, тъй като зимната им градина е пълна с цветя, а ние толкова ги обичаме. Мама и възрастният господин Лорънс са приятели, така че е напълно естествено и децата да си играят заедно – каза в заключение Мег, като се надяваше, че с това темата ще бъде завършена.

– Очевидно Марги все още не излиза в обществото – каза тихо госпожица Клара на Бел, като кимна с глава.

– Да, наистина, тя е една приказна картина на невинността – отвърна госпожица Бел и сви рамене.

– Отивам да пазарувам някои дребни неща за децата, искате ли да купя и нещо за вас, млади госпожици? – попита госпожа Мофът, която влетя в стаята като истински слон, цялата в коприна и дантели.

– Не, благодаря ти, маман – отвърна Сали. – Аз си имам моята нова розова копринена рокля за четвъртък, така че нищо друго не ми трябва.

– Нито аз – започна Мег, но в миг спря, защото веднага си помисли, че тя наистина има нужда от някои неща, макар че не може да си ги позволи.

– А ти какво ще си облечеш? – попита я Сали.

– Отново моята стара бяла рокля, стига да успея да я поправам, снощи съм я закачила някъде и съм я скъсала – каза Мег, като се опитваше да си придаде напълно безгрижен вид, макар че се чувстваше доста неудобно.

– Защо не изпратиш някой от прислугата до вас, за да ти донесе друга? – попита учудено Сали, която съвсем не бе от най-тактичните млади дами.

– Защото нямам друга рокля и вкъщи. – На Меги ѝ струваше немалко усилие, за да направи това признание, но Сали изобщо не забеляза и най-искрено възкликна:

– Нямам друга? Та това е наистина смешно – но тя не можа да продължи докрай изречението си, тъй като сестра ѝ поклати предупредително глава към нея и съвсем любезно се намеси в разговора: – Всъщност е съвсем естествено. Какъв смисъл има да се купуват много рокли, преди момичето да се представи в обществото. Но дори и да имаше дузина рокли вкъщи, пак не бих ти позволила да пращаш някой от прислугата за тях, Марги. Аз имам една сладка синя копринена рокля, която вече ми е малка, и за мен ще бъде истинско удоволствие, ако я облечеш. Ще го направиш, нали, скъпа?

– Много мило от твоя страна, но аз нямам нищо против моята стара рокля, стига на вас да не ви е неприятно, че съм така облечена. Тя си е напълно подходяща за едно момиче като мен – отвърна Мег.

– Е, моля те, позволи ми да те облека по мой вкус, много ми се иска да го направя. Сигурна съм, че ще приличаш на истинска малка красавица. Няма да позволя на никого да те види, преди да си напълно готова, и след това ще се появим тържествено пред всички, точно както Пепеляшка и нейната кръстница, когато отиваха на бал – с убедителен тон каза Бел.

Мег просто не можеше да откаже на това любезно предложение, още повече че и на нея самата много ѝ се искаше да види дали наистина ще прилича на „малка красавица“, след като Бел се погрижи за нея. Затова прие и бързо забрави за предишните си неприятни чувства към семейство Мофът.

В четвъртък вечерта Бел се затвори горе със своята прислужница и двете положиха доста усилия, за да превърнат Мег в красива госпожица. Навиха и накъдриха косата ѝ, напудриха врата и ръцете ѝ с някаква специална пудра, начервиха устните ѝ, за да подсилят цвета им, бяха готови дори да ѝ сложат и малко руж, но Мег категорично се противопостави на тази идея. После ѝ облякоха небесносинята рокля, която ѝ беше толкова тясна, че едва дишаше в нея, а деколтето беше така дълбоко, че скромната Мег направо се изчерви, като се погледна в огледалото. След това бе добавен цял комплект от сребърни бижута, гривни, колие, брошка и дори обици, които Хортензия, прислужницата, прикрепил със съвсем фини розови панделки така, че те почти не се виждаха. Букетче от прекрасни розови пъпки бе закачено отпред на гърдите и това убеди Мег да покаже чудесните си бели рамене, а сините копринени обувки на висок ток, които ѝ предложиха да обуе, надхвърляха и най-съкровениите ѝ мечти. Дантелена носна кърпичка, ветрило от истински пера и букет цветя в сребърна обвивка поставиха завършека на трескавите усилия по подготовката. Накрая госпожица Бел я изгледа критично от главата до петите, изпълнена със задоволството на малко

момиче, което току-що е приключило с обличането на новата си кукла.

– Госпожицата наистина е *_charmante, tres jolie_**, не смятате ли! – извика Хортензия и плесна щастливо с ръце.

[* От фр. Очарователна, много красива. – Б.пр.]

– Ела и се покажи на всички – каза госпожица Бел, като я поведе към стаята, където останалите отдавна вече се бяха събрали.

Докато вървеше след нея и дългата ѝ рокля се влачеше по земята, обиците ѝ леко прозвънваха, а къдриците ѝ се люлееха, но най-силно като че се чуваха засилените удари на сърцето ѝ, Мег изведнъж почувства, че „удоволствието“ може би най-накрая е започнало и за нея. Огледалото ясно ѝ бе подсказало, че тя наистина е „една малка красавица“. Приятелите ѝ повтаряха с ентусиазъм тази доставяща ѝ удоволствие фраза и тя остана така няколко минути, като си махаше лекичко с взетото назаем ветрило, докато останалите разгорещено разговаряха.

– Докато аз самата се обличам, би ли ѝ обяснила как точно да се движи с тази дълга рокля и с тези високи обувки, Нан, защото иначе има опасност да се спъне и да падне. А ти, Клара, донеси една от твоите сребърни фиби и стегни с нея назад тази дълга къдрица, която е виснала отпред. Не пипайте нищо друго, за да не развалите тази чудесна работа, която е дело на моите ръце – разпореди Бел и бързо се отдалечи, твърде доволна от своя успех.

– Просто ме е страх да слеза долу, чувствам се толкова странно, притисната в тази тясна рокля, а с това голямо деколте имам чувството, че съм пропуснала да си облека нещо – каза Мег на Сали, щом чу, че звънецът вече звъни и една от прислужниците, изпратена от госпожа Мофът, дойде и им каза, че госпожата е наредила младите госпожици да слизат веднага.

– Вярно, че не приличаш на себе си, но изглеждаш прекрасно. В сравнение с теб аз не приличам на нищо. Бел наистина има страхотен вкус, направила те е като същинска французояка, уверявам те. Можеш да пуснеш цветята надолу, не мисли за тях, по-скоро внимавай да не се спънеш – каза Сали, като се опитваше да не ѝ завижда за това, че изглежда по-красива от нея.

Като се придържаше стриктно към дадените указания, Маргарет успя да слезе по стълбите, без да се спъне, и се насочи към гостната, където вече се бяха събрали семейство Мофът и някои от по-рано пристигналите гости. Много скоро Мег установи, че в красивите дрехи има някакъв особен чар, който привлича определена категория хора и осигурява тяхното възхищение и респект. Няколко млади госпожици, които преди не ѝ обръщаха никакво внимание, сега изведнъж проявиха гореща привързаност към нея; неколцина млади господа, които само я поглеждаха отдалече на предишното празненство, сега не само я гледаха очаровани, но поискаха да ѝ бъдат представени и се надпреварваха да ѝ говорят доста глупави, но приятни неща. Имаше и няколко възрастни дами, които седяха на канапетата и критикуваха останалите присъстващи на празненството. Те твърде заинтересовано започнаха да разпитват за нея.

– Марги Марч – баща ѝ е полковник в армията – едно от нашите най-изтъкнати семейства, но за нещастие загубило богатството си. Много близки на семейство Лорънс. Изключително сладко същество, уверявам ви, моят Нед е направо луд по нея – обясняваше госпожа Мофът.

– Господи! – каза една от възрастните дами и си сложи очилата, за да разгледа още веднъж Мег, която се опитваше да се преструва, че нищо не е чула, макар че бе наистина шокирана от всичко, което каза госпожа Мофът.

Отново започна да я обзема „странно чувство“, но тя се опита да си представи, че играе ролята на млада красива госпожица в някаква пиеса, благодарение на което успя да запази самообладание и продължи успешно да изпълнява ролята, въпреки че тясната рокля ѝ пречеше да диша, една от обувките започна да ѝ прави рана на петата, а освен това се страхуваше, че ще ѝ падне някоя от обиците и ще се счупи или загуби. Тя си вееше с ветрилото и се смееше на нескопосаните шегички на един млад господин, който се опитваше да изглежда много духовит, когато изведнъж смехът ѝ секна и на лицето ѝ се изписа голямо смущение. Точно срещу себе си Мег видя Лари. Той я гледаше с неприкрито изумление, а по нейна оценка – и с неодобрение. Макар че ѝ се усмихна и ѝ кимна с глава, нещо в честните му очи я накара да се изчерви и в същото време да изпита съжаление, че не е облечена в старата си рокля. Объркването ѝ беше още по-голямо, защото забеляза как Бел придърпа Ани и двете внимателно

разглеждаха ту нея, ту Лари, който за нейно най-голямо удоволствие наистина приличаше в този момент на малко срамежливо момче.

– Ах, тези глупави създания, как само успяха да ми завъртят главата! Но те наистина не ме интересуват, нито пък могат да ме променят – помисли си Мег и тръгна през стаята, за да се ръкува със своя приятел.

– Радвам се, че дойде. Честно казано, опасявах се, че няма да го направиш – каза тя съвсем сериозно.

– Джо настояваше да дойда, искаше след това да й разкажа как си изглеждала, затова се съгласих – отвърна Лари.

– И какво ще й кажеш? – попита Мег, изпълнена с любопитство да чуе мнението му за себе си, макар че в същото време изпитваше известно неудобство, което й се случваше за първи път в неговата компания.

– Ще им кажа, че направо не съм те познал. Ти изглеждаш толкова пораснала и никак не приличаш на себе си, направо се страхувам от теб – започна да обяснява той, като въртеше шапката в ръцете си.

– О-о, преувеличаваш! Момичетата ме облякоха по този начин само за да се посмеем, а на мен доста ми хареса. Джо наистина би зяпнала от учудване, ако можеше да ме види, не смяташ ли? – попита Мег, като се опитваше по този начин да го накара да признае дали я харесва или не.

– Да, сигурно си права – отвърна тъжно Лари.

– Но ти май не ме харесваш така? – не се стърпя и попита Мег.

– Не, не те харесвам – бе откровеният отговор.

– Но защо? – нетърпеливо попита Мег.

Той погледна отново накъдрената й коса, голите й рамене и множеството украшения по роклята й и на лицето му се появи изражение, от което тя се притесни дори повече, отколкото от отговора, който последва:

– Не обичам натруфените дрехи и перата – обяви Лари и в тези думи нямаше дори и частица от любезността, с която обикновено се отнасяше към хората.

Това наистина беше твърде много от страна на момчето и Мег веднага се въртна и си тръгна, като само му каза през рамо:

– Ти си най-грубото момче, което някога съм срещала.

Тъй като се бе почувствала силно унижена и обидена, тя се насочи към един от отдалечените ъгли на стаята и застана там, до прозореца, за да охлади пламналите си бузи: от тясната рокля непрекъснато я обливаха горещи вълни. Майор Линкълн мина покрай нея, докато стоеше там, и след минута го чу да казва на майка си:

– Те направо се подиграват с това малко момиче. Много исках да я видиш, но те са я направили на нищо, тази вечер прилича на някаква изкуствена кукла.

– Господи! – въздъхна Мег. – Къде ми беше умът, защо не си облякох моите дрехи? Ако го бях направила, сега нямаше да съм за посмешище и да се чувствам толкова неудобно, нямаше да се срамувам от себе си.

Тя облегна челото си върху студеното стъкло и остана така почти скрита зад завесата, независимо че свиреха любимата й песен. Внезапно някой я докосна, тя се обърна и видя Лари, който изглеждаше доста притеснен. Той й кимна и й протегна ръка с думите:

– Моля те, прости ми за моята грубост, хайде да изядем по един сладолед заедно.

– Смятам, че няма да ти бъде никак приятно – отвърна Мег, като се опитваше да изглежда обидена, но това никак не й се удаваше.

– Не, ни най-малко. Ела, ще видиш колко добре ще се държа. Вярно, че не харесвам роклята ти, но мисля, че изглеждаш... наистина прекрасно! – и той само махна с ръка, сякаш искаше да каже, че няма думи, с които да изрази възхищението си.

Мег се усмихна и в миг се отпусна, а докато чакаха за сладолед, му пошепна на ухото:

– Внимавай да не се спънеш в роклята ми, това е за мен истинско проклетие, трябва да съм била глупава като гъска, щом съм се съгласила да я облека.

– Придърпай долния й край и го заметни около врата си, така поне ще свърши някаква работа – посъветва я Лари и погледна към красивите й небесносини обувки, които несъмнено му харесаха.

– Лари, ще ми направиш ли една услуга? – попита Мег.

– Естествено – с готовност се съгласи той.

– Моля те, не казвай на нашите вкъщи с каква рокля съм била облечена тази вечер. Те няма да могат да разберат, че това е само една шега, и мама сигурно ще се разтревожи.

– Но щом разбираш, че е глупаво, тогава защо си се съгласила? – попита Лари и я погледна така учудено, че тя побърза да добави:

– Аз сама ще им разкажа всичко и ще призная пред мама, че съм постъпила глупаво. Но предпочитам да го научат от мен, разбираш ли, затова те моля да не им казваш нищо. Обещава ли?

– Давам ти честната си дума. Но какво да им кажа, когато ме попитат?

– Кажи им просто, че съм изглеждала добре и съм се забавлявала чудесно.

– Първото мога да им кажа, но как да си изкривя душата и да твърдя второто? Не мисля, че имаш вид на човек, който чудесно се забавлява, така ли е? – и Лари я погледна толкова изпитателно, че тя бе принудена да му признае шепнешком:

– Е, вярно, че в момента се чувствам ужасно, струва ми се, че на нищо не приличам. Всички искахме да си направим една малка шега, но не се получи, не мога да издържа повече.

– Нед Мофът идва насам. Какво ли иска? – попита Лари, като свъси тъмните си вежди, сякаш не възприемаше младия домакин като един от приятните елементи на празненството.

– О-о, той е такъв досадник – отвърна Мег и направи кисела физиономия, с което достави голямо удоволствие на Лари.

Той не разговаря повече с нея до вечерята, когато я видя да пие шампанско с Нед и неговия приятел Фишър. Двамата се държат като „двойка истински глупаци“, каза си Лари, който се чувстваше задължен да помага на сестрите Марч, тъй като те си нямаха брат, и да им бъде защитник, когато имаха нужда от такъв.

– Ще умреш от главоболие утре, ако продължаваш да пиеш тази гадост, на твоето място не бих го правил, Мег. А и майка ти не би го одобрила, добре знаеш това – пошепна ѝ Лари, като се облегна отзад на стола ѝ, докато Нед се бе обърнал да напълни отново чашата ѝ, а Фишър се бе навел да вдигне падналото ѝ ветрило.

– Аз не съм Мег тази вечер. Аз съм просто една „кукла“, която върши всякакви лудости. Утре ще смъкна от себе си тези „натруфени дрехи и пера“ и ще бъда отново онова ужасно добро момиче, което познаваш – отвърна тя и горчиво се усмихна.

– Тогава бих предпочел вече да е утре – промърмори Лари и се отдалечи доста озадачен и малко разочарован от промяната, която бе настъпила с нея.

Мег танцува, флиртува, бърбеше весело с кавалерите си и се смееше точно както правеха и останалите момичета. След вечерята тя се отдаде на немски танци, но съвсем не успяваше да влезе в нужния такт, дългата ѝ рокля се мотаеше в краката на партньора ѝ и му пречеше, а Лари, който внимателно я наблюдаваше от страни, бе напълно скандализиран и си подготви наум една поучителна лекция. Но така и не успя да ѝ я изнесе, тъй като Мег гледаше да стои по-далече от него до момента, в който той дойде, за да се сбогуват.

– Помниш нашата уговорка, нали? – каза тя, като се опитваше да се усмихне, но се получи само една измъчена физиономия, тъй като ужасното главоболие вече беше започнало.

– _Silence a la mort_* – отвърна Лари с мелодраматичен глас и бързо се отдалечи.

[* От фр. Ням съм като гроб. – Б.пр.]

Този неясен диалог предизвика голямо любопитство у Ани, но Мег бе твърде уморена, за да ѝ даде някакви разяснения. Тя веднага се насочи към леглото и имаше чувството, че е участвала в някакъв маскарад, на който съвсем не се е забавлявала така добре, както е очаквала. През целия следващ ден се чувстваше зле, а в събота си замина за вкъщи доста изтощена от четиринайсетдневните удоволствия и с чувството, че прекалено дълго е „тънала в разкош“.

– Колко е приятно да бъдеш оставен на спокойствие, далеч от постоянната компания, светския шум и задължителните обноски. Нашият дом е наистина прекрасен, макар че не е разкошно подреден – каза Мег, докато седяха заедно с майка ѝ и Джо във всекидневната в неделя вечерта.

– Радвам се, че казваш това, скъпа моя, тъй като се страхувах, че домът ни може да ти се стори скучен и беден след дните, прекарани в разкошната къща – отвърна майка ѝ, която през целия ден я бе наблюдавала с любопитство и тревога, защото майчините очи веднага долавят всяка промяна.

Мег весело разказваше за преживените приключения и непрекъснато повтаряше колко хубаво е прекарала, но сякаш нещо ѝ тежеше и когато по-малките момичета си легнаха, тя остана да седи до огъня и замислено се взираше в него. Изглеждаше малко разстроена и като че ли никак не ѝ се говореше.

Когато часовникът удари девет и Джо предложи да си лягат, Мег внезапно стана и като зае малкото столче на Бет и опря лакът в коленете на майка си, каза смело:

– Мамо, искам да ти призная нещо.

– Подозирах, че има нещо... Какво е то, скъпа?

– Може би е по-добре аз да се качвам? – тактично попита Джо.

– Разбира се, че можеш да останеш. Нали и без това ти казвам винаги всичко.

Беше ме срам да говоря за това пред децата, но бих искала вие да знаете какви ужасни неща направих по време на престоя си у семейство Мофът.

– Готови сме да те изслушаме – каза госпожа Марч с насърчителна усмивка, макар че изглеждаше малко разтревожена.

– Вече ви разказах, че те ми дадох рокля, но пропусках да спомена, че освен това ме напудриха, фризираха, въобще нагласиха ме така, че да изглеждам съвсем по модата. На Лари това никак не му хареса, струваше му се, че просто не съм истинска, въпреки че нищо не каза, а един мъж ме нарече „кукла“. Знам, че беше глупаво, но те така ме ласкаеха, казваха, че съм истинска красавица и какви ли не още глупости, така че накрая се поддадох на влиянието им и станах за смях пред всички.

– Това ли е всичко? – попита Джо, докато госпожа Марч внимателно наблюдаваше посърналото лице на красивата си дъщеря и просто не можеше да намери сили в себе си сериозно да ѝ се разсърди за дребните ѝ прегрешения.

– Не, не е всичко. Освен това пих и шампанско, опитвах се да флиртувам и въобще – бях ужасна – отвърна самокритично Мег.

– Струва ми се, че има и още нещо – обади се госпожа Марч и я погали нежно по бузата, която веднага се обля в червенина.

– Да, така е, беше много глупаво, но все пак бих искала да ви го кажа, защото бе наистина ужасно, че някои хора говорят такива неща за нас и Лари – отвърна бавно Мег.

След това тя описа различните клюки, които бе дочула в дома на семейство Мофът. Докато говореше, Джо забеляза, че майка ѝ сви силно устни, явно доста огорчена от факта, че подобни мисли са били насаждани в невинната глава на Мег.

– Е, това е най-голямата глупост, която някога съм чувала – извика възмутено Джо. – Защо веднага не отиде при тях и не им го каза, за да се засрамят?

– Не можех, самата аз се чувствах така объркана. В началото просто си стоях и слушах, без да искам, а след това бях толкова ядосана и засрамена, че просто не знаех какво да направя.

– Само почакай аз да се срещна с Ани Мофът, ще ти покажа как трябва да действаш с подобни хора. Как не ги е срам да говорят такива глупости: че сме имали някакви си „планове“ и че сме се държали мило с Лари само защото бил богат и можело да се ожени скоро за някоя от нас! Сигурна съм, че и той ще се възмути, като му разкажа какви ужасни неща се говорят за нас, бедните деца – и Джо този път се засмя и всичко това, като поразмисли, ѝ се стори някаква шега.

– Никога няма да ти простя, ако кажеш на Лари. Тя не трябва да го прави, нали, мамо? – извика Мег, силно разтревожена.

– Не, глупавите клюки не бива да се повтарят, те трябва да се забравят колкото може по-скоро – каза тъжно госпожа Марч. – Беше доста неразумно от моя страна да ти разреша да отидеш у хора, които толкова малко познавам. Те наистина са доста любезни, но зле възпитани и пълни с твърде вулгарни идеи относно целите на младите хора. Просто не съм в състояние да изразя съжалението си за това, че се съгласих да отидеш там, без да преценя колко вредно влияние може да има тази визита върху теб, Мег.

– Не се безпокой, такова влияние просто няма да има, ще забравя всичко лошо и ще помня само хубавите неща, защото аз наистина се забавлявах чудесно и съм ти така

благодарна, че ми позволи да отида. Вече няма непрекъснато да хленча и да се оплаквам, мамо. Знам, че съм едно глупаво малко момиче и ще остана при теб, докато порасна достатъчно, за да се грижа сама за себе си. Но не мога да отрека, че наистина е много хубаво да те хвалят и да ти се възхищават, поне на мен толкова ми харесва – призна Мег, като изглеждаше малко засрамена от думите си.

– Това е напълно естествено и съвсем безвредно, освен ако желанието да бъдеш харесвана не се превърне в някаква страст, която да води към глупави и невъздържани действия. Трябва да се научиш да разпознаваш и оценяваш похвалата, която наистина е заслужена, и да предизвикваш възхищение у порядъчни хора, а това може да стане не само с красотата, но и чрез скромността, Мег.

Маргарет се замисли за момент, а Джо стоеше до нея с ръце зад гърба и изглеждаше заинтригувана, но и малко объркана. За нея също бе нещо съвсем необичайно да гледа как Мег се изчервява, когато говори за харесване, любовници и други неща от този сорт. На Джо ѝ се стори, че през тези четиринайсет дни сестра ѝ е пораснала изумително бързо и се понася към един свят, в който тя самата не би могла да я последва.

– Мамо, ти наистина ли имаш „планове“, както говореше госпожа Мофът? – попита плахо Мег.

– Да, скъпа моя, имам толкова планове... Всички майки имат планове, но подозирам, че моите са доста по-различни от тези на госпожа Мофът. Ще ви разкажа за някои от тях, защото може би вече е дошло време да насочите тези ваши малки романтични главици и сърца към някои по-сериозни въпроси. Ти наистина си млада, Мег, но вече не си толкова малка, за да не можеш да ме разбереш, а и майката е най-подходящият човек, който може да обясни тези неща. Твоят ред, Джо, също ще дойде скоро, така че чуй моите „планове“ и ми помогни да ги осъществя, ако сметнеш, че те са достатъчно добри.

Джо се приближи и седна на страничната облегалка на стола с тържествено изражение на лицето, тъй като си даваше сметка, че ще участва във важен разговор.

– Аз бих искала моите дъщери да бъдат хубави, образовани и добри – започна госпожа Марч, като хвана за ръка двете момичета и ги гледаше внимателно с типичния си поглед – хем сериозен, хем насърчителен. – Искам те да са харесвани, обичани и уважавани, да имат щастлива младост, да се омъжат добре и разумно и да водят полезен и приятен живот, с възможно най-малко грижи и неприятности. Най-прекрасното нещо, което би могло да се случи на една жена, е да бъде обичана и избрана за съпруга от добър човек, затова и най-искрено се надявам, че и моите дъщери ще познаят това красиво преживяване. Съвсем естествено е да се мисли за това, Мег. Нормално е да го очакваш и да се надяваш, че то ще се случи, но би било също така разумно да се подготвиш за него. Така че когато дойде щастливият миг, ти да се чувстваш готова да поемеш задълженията си, а също така да преживееш и радостните събития. Скъпи мои момичета, имам големи амбиции за вас, но те не се свеждат до това да ви омъжа за богати мъже само заради богатството им или да ви изпратя в прекрасни къщи, които никога няма да станат ваш истински дом просто защото липсва любовта. Парите са необходимо и ценно нещо – а също така и много благородно, когато се използват както трябва, но в никакъв случай не бих искала да мислите за тях като за първата или единствената цел, към която би следвало да се стремите. По-скоро бих предпочела да сте съпруги на бедни мъже, но да сте щастливи, обичани и доволни, отколкото да сте кралици – издигнати на трон, но лишени от самоуважение и обикновена човешка радост.

– Бел казва, че бедните момичета нямат никакви шансове, ако не проявяват настойчивост и находчивост – въздъхна Мег.

– Тогава ще си останем стари моми – решително обяви Джо.

– Така е, Джо, но по-добре да сте стари моми, отколкото нещастни съпруги или невъздържани момичета, които непрекъснато тичат след младежите и се опитват да си намерят съпруг – твърдо заяви госпожа Марч. – Не се тревожи, Мег. Бедността рядко отблъсква искрения приятел. Някои от най-добрите и най-уважаваните съпруги, които познавам, някога са били бедни момичета, но са имали достатъчно други качества, така че не са останали стари моми. Оставете тези неща на времето. Опитайте се да направите от нашия дом щастливо място, така че да сте готови да организирате и собствения си дом, ако ви се отвори възможност да го сторите, или да се чувствате

добре тук, в случай че останете. Но винаги помнете едно нещо, момичета: мама е готова да ви изслуша във всеки момент и да ви даде съвет, татко е ваш верен приятел. Ние двамата вярваме и се надяваме, че нашите момичета, независимо омъжени или не, ще бъдат гордостта и удовлетворението от нашия живот.

– Ще бъдем, мамо, ще видиш, че ще бъдем! – уверено извикаха момичетата, преди майка им да им пожелае лека нощ.

„П. К.“ и „П. С.“

Пролетта настъпваше с цялата си сила и предлагаше нови забавления – с удължаването на дните през следобедните часове вече имаше достатъчно време за работа и за най-различни игри. Трябваше най-напред да се сложи ред в градината и всяка от сестрите си имаше свой малък участък в нея, за да го подреди както си пожелае. Хана обичаше да казва, че „би разпознала на кого принадлежи всеки от участъците, дори ако им хвърли само един-единствен поглед отдалече“. И тя навярно бе напълно права, тъй като вкусовете на момичетата бяха толкова различни, колкото и характерите им. Мег отглеждаше рози и хелиотроп, а също така и едно малко портокалово дръвче. В участъка на Джо всяка година се появяваха различни неща, тъй като тя непрекъснато експериментирала – за този сезон бе предвидена плантация от слънчогледи, като семената от това свежо и красиво растение щяха да се използват за изхранването на „леля Кокошка“ и малките ѝ пиленца. Бет обикновено отглеждаше старомодни и благоуханни растения в своята градина – сладък грах, резеда, ралица, трицветни теменуги и карамфили като бордюр. В нейния участък имаше също така и едно боже дръвче, върху което поставяше хранилки за птиците, а под него засаждаше коча билка, за да дава от нея на малките котенца. Участъкът на Ейми беше малък, но чудесно подреден и много красив – с множеството орлови нокти и грамофончета с приказни цветове и целият изпъстрен с красиви камбанки. Там можеха да се видят и високи бели лилии, и стройни папратови стебла, както и други най-разнообразни пъстроцветни растения, които като че сами се разсаждаха всяка година.

Заниманията в градината, разходките пеша и с лодка по реката, както и търсенето на най-различни красиви цветя бяха основните занимания през хубавите дни. А при дъждовно време момичетата си намираха и домашни развлечения, някои бяха стари и познати от преди, а други – съвсем нови, малко или повече оригинално тяхно изобретение. Едно от заниманията бе техният „Пикуик клуб“, или „П. К.“, както те го наричаха. Тайните общества бяха на мода по това време, така че момичетата смятаха, че и те трябва да си имат такова. И тъй като всички обичаха Дикенс, единодушно решиха да се нарекат „Пикуик клуб“*. С малки прекъсвания те поддържаха своя клуб вече близо година, като се срещаха всяка събота вечерта и мястото на срещата бе голямата мансарда. Обикновено церемонията по време на срещата протичаше по следния начин: четири стола се подреждаха в редица до масата, върху която се поставяше лампа, а също така и четири големи значки, върху които с различни цветове бе написано „П. К.“. До тях лежеше седмичният вестник със заглавие „Официални новини от Пикуик“, в списването на който принос имаше всяко от момичетата, а Джо, която повече я биваше в писането, бе негов редактор. В седем часа четиримата членове пристигаха заедно в клуба, закачаха значките си и тържествено заемаха местата си. Като най-голяма Мег изпълняваше ролята на Самюел Пикуик, Джо с литературните си заложби бе заслужила името на Огъстъс Снодграс, Бет беше Треиси Тъпман, тъй като беше розовичка и закръглена, а Ейми, която непрекъснато се опитваше да върши нещо, което не е по силите ѝ, получаваше ролята на Натаниел Уинкъл. Президентът Пикуик прочиташе вестника, който бе пълен с оригинални разкази, поезия, местни новини, смешни обявления и клюки, в които с най-добронамерен тон момичетата си напомняха една на друга за грешките и недостатъците си. Понякога господин Пикуик си слагаше важно очила без стъкла, придърпваше масата, изхъмкваше нещо неразбрано и започваше да чете, като не спираше да гледа осъдително към господин Снодграс, който се люлееше на стола си, докато не седне както трябва:

[* „Посмъртните записки на клуба «Пикуик»“ Дикенс публикува през 1836 г. – Б.пр.]

Официални новини от Пикуик
20 май 18... година

ЖЕНИТБА С МАСКИ

Венецианска приказка

Пред мраморните стъпала спираха гондола след гондола и оставяха там прекрасния си товар, за да се присъедини към пищното множество, което изпълваше просторните зали в двореца на графа на Аделон. Рицари и дами, приказни феи и пажове, монаси и закичени с цветя момичета – всички се смесваха във веселите танци. Въздухът се изпълваше с нежни гласове и богати мелодии и сред този глъч и шум маскарадът продължаваше.

– Виждала ли е ваше височество лейди Виола тази вечер? – попита един галантен трубадур очарователната кралица, която се носеше като перце из залата, хванала го под ръка.

– Да, тя е наистина прекрасна, макар че изглежда доста тъжна. Облечена е също така в подходяща рокля, тъй като само след седмица се омъжва за граф Антонио, когото ненавижда.

– Честно казано, наистина му завиждам. Учудвам се, че е пристигнал облечен като същински младоженец, ако, разбира се, изключим черната му маска. След като всичко това приключи, ще видим как ще отведе красивото момиче, чието сърце никога няма да спечели, но упоритият ѝ баща му даде ръката ѝ – отвърна трубадурът.

– Говори се, че тя е влюбена в младия английски художник, който непрекъснато я следва като сянка и когото старият граф не може да понася – каза дамата, докато се присъединяваха към танцуващите.

Празненството беше в разгара си, когато пристигна един свещеник и извика младата двойка в беседката, покрита с виолетово кадифе, и ги прикани да коленичат пред него. Сред веселото множество внезапно настъпи мъртва тишина. Единственият звук, който се чуваше, идваше от работещите фонтани или от лекото потрепване на листата на портокаловите дървета наблизо. На фона на тази тишина особено отчетливо прозвучаха думите на граф Де Аделон, който каза:

– Госпожи и господа, простете ми, че трябваше да използвам тази малка хитрост, с помощта на която ви събрах тук, за да присъствате на сватбата на дъщеря ми. Отче, можете да започвате.

Всички погледи се насочиха към брачната двойка и тих шепот на изумление се разнесе сред тълпата, тъй като нито булката, нито младоженецът свалиха маските си. Сърцата на всички бяха изпълнени с любопитство и почуда, но от уважение към свещения обет никой не отрони нито дума, докато церемонията не завърши. След това нетърпеливите зрители наобиколиха графа и настояха за обяснения.

– С удоволствие бих ви обяснил всичко, ако можех, но единственото нещо, което знам, е, че такава беше волята на моята плаха Виола и аз ѝ се подчиних. Сега, деца мои, да пристъпим към следващия етап от церемонията. Свалете маските си и коленичете пред мен, за да ви дам своята благословия.

Но никой не подгъна коляно, защото точно в този момент маската на младоженеца падна и под нея се показа лицето на Фердинанд Деверьо, влюбения художник. До него стоеше красивата Виола, грейнала от радост и красота и щастливо опряла глава на гърдите му, където сега блестеше звездата на английски граф.

– Господарю – започна младоженецът с тон, който учуди всички, – вие най-безапелационно ми забранихте да искам ръката на дъщеря ви, макар че и по богатство, и по произход не отстъпвам ни най-малко на граф Антонио. Аз дори мога да предложа много повече. Защото дори вашата амбициозна душа не би могла да откаже скъпата ръка на тази красива госпожа, вече моя съпруга, на графа на Деверьо и Де Бере, след като той ѝ предлага в замяна древното си име и безграничното си богатство.

Графът стоеше безмълвно и не помръдваше, сякаш се беше вкаменил. Като се обърна към изумената тълпа, Фердинанд продължи с триумфална усмивка:

– На вас, мои галантни приятели, бих могъл да пожелаая единствено да се сбъднат и вашите желания, както се сбъдна моето, и всички да успеете да плените точно толкова красиви момичета, колкото това, с което сключих брак под маска.

С. Пикуик

* * *

Защо „П. К.“ е като Вавилонската кула? Защото е пълен с неуправляеми членове.

* * *

Историята на една тиква

Имало едно време един фермер, който засял едно малко семенце в своята градина. Съвсем скоро то изникнало, превърнало се в голямо растение, което родило много тикви. Един октомврийски ден, когато тиквите узрели, стопанинът откъснал една от тях и я занесъл на пазара. Купил я един собственик на магазин за зеленчуци и я оставил в магазина си. Още същата сутрин там влязло едно малко момиченце с кафява шапка и синя рокля, с кръгло лице и чип нос и купило тиквата за своята майка. То занесло тиквата вкъщи, разрязало я и я сварило в голямата тенджера. Част от нея смачкало със сол и масло за обяд, а към останалото прибавило малко мляко, две яйца, четири лъжици захар, орехови ядки и малко сухи твърди бисквити, а след това изсипало всичко това в дълбок съд и го изпекло, докато придобие кафяв цвят. На следващия ден печената тиква била изядена от едно семейство на име Марч.

Т. Тъпман

* * *

Господин Пикуик, сър,

Обръщам се към вас във връзка с един грях. Човекът извършил този грях се казва Уинкъл и той създава сериозни проблеми на този клуб като се смее и понякога не представя това което би трябвало да напише за този чудесен вестник надявам се, че ще му простите за тази лоша постъпка и ще му разрешите да изпрати някоя френска басня, тъй като той сам не може да измисли нищо, защото има толкова много уроци за учене, а и не му достига мозък за тези неща в бъдеще ще се опитам да отделя част от скъпоценното си време и да сторя нещо което ще бъде *compte la fo* което означава съвсем добро сега трябва да бързам, защото стана време да тръгна на училище.

С дълбоко уважение:

Н. Уинкъл

(Горенаписаното е едно мъжествено и красиво признание за минали престъпления. Нашият млад приятел ще спечели много, ако понаучи пунктуацията.)

* * *

Тъжен инцидент

Миналия петък бяхме стреснати от ужасен удар в нашето мазе, последван от уплашени писъци. Когато изтичахме в мазето, за да видим какво се е случило, намерихме нашия възлюбен президент проснат на пода. Той се беше спънал и паднал, докато вземал дърва за домашни нужди. Пред очите ни се представи една картина на ужасно разрушение: защото, падайки, господин Пикуик бе намокрил главата и рамото си с вода, бе обърнал шишето с течния сапун върху мъжественото си тяло и бе повредил сериозно облеклото си. След като му се помогна да се измъкне от тази критична ситуация, се установи, че той не се е наранил, ако се изключат няколко незначителни ожулвания, и с радост обявяваме, че сега той се чувства много добре.

Редактор

* * *

Тежка загуба за обществото

Наше тъжно задължение е да съобщим за внезапното и мистериозно изчезване на нашата любима приятелка госпожа Снежка. Тази чудесна и обичана котка беше любимката на широк кръг от пламенни и любещи я приятели, тъй като красотата ѝ привличаше множество погледи, грацията ѝ и прекрасното ѝ държание пленяваха сърцата и загубата

й е тежък удар за цялата общност.

За последен път е забелязана да седи на оградата и да наблюдава колата на месаря. Съществуват сериозни опасения, че някой злодей, привлечен от чара й, най-безцеремонно я е откраднал. Минаха вече седмици, но от нея няма нито следа. Вече почти изгубихме всякаква надежда, закачихме черна панделка на кошницата й, отстранихме купичката, в която се хранеше, и скърбим за нея като за някого, когото сме загубили завинаги.

Един от приятелите й, който много я обичаше, ни е изпратил следната жалейка:

Жалейка за Снежка
Скърбим за домашната котка.
Изчезна и никога вече
няма след дълга разходка
да дойде при нас отдалече.

На сянка, под стария кестен
направихме гробче, обаче
нейният гроб неизвестен
никой не ще оплаче.

Няма с малката топка
да си играе в тревата,
да скача, да драска, да тропка
и да преде зад вратата.

Новата котка доста
мишки лови, но тя е
мръсна и твърде проста
с тях да си поиграе.

Бои се от кучета. Само
фучи, но мирна остава.
И толкова. Чудо голямо!
Снежка не беше такава.

Наистина тя се старее,
по цял ден скача и тича,
но не е като Снежка. Това е!
И никой не я обича.
О. С.

* * *

РЕКЛАМНИ ОБЯВЛЕНИЯ

Госпожица Оранти Благидж, образованата и отлично подготвена лекторка, ще изнесе своята известна лекция на тема „Жената и нейното положение“ в залата на „Пикуик клуб“ следващата събота вечер, след като бъде изчерпан традиционният дневен ред.

Традиционното седмично събрание ще се състои отново в кухнята, за да бъдат обучени младите госпожици в областта на готвенето. Хана Браун ще председателства събранието, всички са поканени да присъстват.

Сдружението за борба с праховете ще проведе своята среща следващата сряда, предвижда се парад на горния етаж в къщата на клуба. Всички членове да се появят в съответни униформи и с метли в ръце точно в девет.

Госпожа Бет Самохвалкова ще покаже следващата седмица новия си асортимент от шапки за кукли. Ще имате възможност да видите последната парижка мода, приемат се и поръчки.

В нашия „Театър в хамбара“ ще бъде представена нова пиеса. Първото

представление ще бъде след няколко седмици и сами ще се уверите, че то превъзхожда всичко, което човек може да види на американската сцена. „Робът грък или Константин Отмъстителят“ е името на тази заинтригуваща драма!!!

* * *

Бележки

Ако С. П. не използва толкова много сапун, когато си мие ръцете, той не би закъснявал всяка сутрин за закуска. Умолява се О. С. да не свирка, когато се намира на улицата. Т. Т., моля те, не забравяй за салфетката на Ейми. Н. У. не бива да се мръщи само защото върху дрехата му има девет басти.

* * *

Седмична оценка

Мег – добър;

Бет – много добър;

Джо – слаб;

Ейми – среден.

След като президентът приключи с четенето на вестника, последваха бурни аплодисменти, след което господин Снодграс се изправи, за да направи едно предложение.

– Господин президент, господа – започна той, като се опитваше да имитира тона, използван в парламентарните речи. – Бих искал да предложа приемането на нов член – една личност, която наистина заслужава тази чест и ще ни е изключително благодарна, ако ѝ я предоставим. Освен това тази личност би могла да даде своя голям принос за укрепването на духа на нашия клуб и за утвърждаването на литературната стойност на вестника ни, би могла да бъде до безкрай весела и приятна. Предлагам господин Теодор Лорънс да стане почетен член на „П. К.“. Хайде, нека да го приемем.

Внезапната промяна в тона на Джо накрая накара момичетата да се разсмеят, но всички се споглеждаха с известно недоумение и никое не отрони нито дума, докато Снодграс се върна обратно на мястото си.

– Трябва да го подложим на гласуване – обяви президентът. – Всички, които подкрепят предложението, моля да го покажат, като извикат „Да“.

Силният възглас на Снодграс за изненада на всички бе последван от плахия на Бет.

– Тези, които са против, да кажат „Не“.

Мег и Ейми бяха против и господин Уинкъл се изправи, за да изложи красноречиво своето мнение по въпроса.

– Ние не искаме никакви момчета тук, те само си правят шеги и притесняват останалите. Това е дамски клуб и искаме да се чувстваме спокойни тук.

– Страхувам се, че той ще се присмива на вестника и ще ни се подиграва след това – отбеляза Пикуик, докато прибираше малката кърпичка, която бе паднала върху челото ѝ. Това беше един от жестовете, който правеше, когато бе обзета от съмнение.

Снодграс отново се изправи с изключително сериозен вид.

– Сър, давам ви честната си дума на джентълмен, че Лари няма да направи нищо подобно. Той обича да пише и може да внесе оригинален елемент в нашия вестник. Освен това, не смятате ли, че би могъл да ни помогне да не изпадаме в прекалена сантименталност? Ние бихме могли да направим съвсем малко за него, а той непрекъснато прави толкова много за нас. Затова най-малкото, което му дължим, е да му предложим място в нашия клуб и да го приветстваме топло, ако го приеме.

След този сполучлив намек за получените услуги и добрини Тъпман скочи на крака и като че бе променил мнението си по въпроса.

– Да, смятам, че трябва да го направим дори и да изпитваме известен страх. Предлагам да се съгласим да го приемем, а също така и дядо му, ако желае.

Този ентусиазиран изблик на Бет наелектризира клуба, а Джо скочи от мястото си и отиде да ѝ стисне одобрително ръката.

– А сега нека да гласуваме отново. Приканвам всички да си припомнят, че става дума за нашия Лари, и да кажат своето „Да“ за него – извика развълнувано Снодграс.

– Да, да, да! – извикаха три гласа едновременно.

– Чудесно! Нека Господ ви благослови! А сега, без да губим повече време, разрешете ми веднага да ви представя нашия нов член – и за голямо изумление на останалите членове на клуба Джо отвори вратата на мансардата и им показа Лари, който бе седнал на черджето пред входа, целият почервенял и едва сдържащ смеха си.

– Ах, ти, какъв си мошеник и подъл предател! Джо, как можа да го направиш! – извикаха трите момичета, докато Снодграс въведе триумфално своя приятел в стаята и веднага му намери стол и значка на член на клуба, като го настани в редицата около масата.

– Хладнокръвието, с което извършихте пъкленото си дело, е наистина изумително – започна господин Пикуик, като се опитваше да направи намръщена физиономия, но единственото, което постигна, бе една приятна усмивка. Но новият член също беше на висота, той се изправи и изрази най-сърдечната си благодарност към ръководството.

– Господин президент, госпожи, моля да ме извините, исках да кажа господата – заяви със сериозен тон Лари. – Позволете ми да ви се представя, аз съм Сам Уелър, един смирен слуга на този клуб.

– Браво, браво – викаше Джо, като едновременно тропаше силно с држката на един стар тиган, който държеше в ръцете си.

– Моята вярна приятелка и благородна покровителка – продължи Лари, като я посочи с ръка, – която каза толкова ласкави неща за мен при представянето ми, не би трябвало да бъде обвинявана за подлата стратегия, която използва тази вечер. Автор на тази стратегия съм аз самият, а тя се съгласи да я осъществи на дело, след като продължително настоявах за това.

– Хайде, не хвърляй цялата вина върху себе си, много добре знаеш, че някои от идеите бяха мои – намеси се Снодграс, който бе наистина доволен от веселата шега, която се получи.

– Не обръщайте внимание на това, което тя казва. Аз съм измамникът, който извърши всичко това, сър – обяви новият член и кимна с глава на господин Пикуик. – Но ви давам честната си дума, че това никога вече няма да се повтори и отсега нататък ще се посветя изцяло на интересите на този безсмъртен клуб.

– Чуйте го само, не е ли прекрасен! – извика Джо, като продължаваше да тропаше с држката на тигана.

– Продължавай, продължавай – допълни в един глас и Уинкъл, и Тъпман, докато президентът само кимна с глава в знак на одобрение.

– Бих искал само да добавя, че като един малък жест в знак на благодарност за честта, която ми беше оказана, а също така и в опит за установяване и укрепване на близките приятелски връзки между свързващите се в съюз нации, съм подготвил една пощенска служба до живия плет в долната част на градината. Това е едно чудесно и доста просторно помещение, с катинари на вратите и с много удобства за господата, и за дамите, ако ми разрешите да кажа това. Представлява една стара къщичка за лястовици, но аз съм затворил вратата и съм направил отвор през покрива, така че там могат да се държат всякакви неща, което ще ни помогне да спестим от скъпоценното си време. Писма, документи, книги и всякакъв род пратки могат да се предават оттам, като всеки член на клуба ще притежава ключ и според мен това ще бъде нещо чудесно. Позволете ми да ви раздам ключовете, а след това да заема мястото си, като още веднъж бих искал да изкажа огромната си благодарност за честта, която ми бе оказана.

Последваха бурни аплодисменти, докато господин Уелър постави малките ключета на масата, а след това седна на стола си. Джо продължаваше да тропаше със стария тиган и трябваше да мине доста време, докато спокойствието в клуба се възцари. Последва дълга дискусия, като всеки се изумяваше от идеите на своя съсед, тъй като всяко от момичетата се стараяше да се представи възможно най-добре. Това бе едно необикновено интересно събрание, което продължи до късно вечерта, като завърши с три радостни възгласа „ура“ в чест на новия член. Никой вече не съжаляваше за решението Сам Уелър да бъде приет за член на клуба, тъй като никой клуб по света не би могъл да има по-самопожертвователен, по-възпитан и по-весел член от него. Той със сигурност придаде нов „дух“ на събранието, а също и нов „тон“ на вестника.

Неговите изказвания разтърсваха слушателите му, а писанията му във вестника бяха наистина прекрасни – патриотични, класически, комични или драматични, но никога не бяха сантиментални. По мнението на Джо те бяха достойни за перото на Милтън или Шекспир, а освен това ѝ помагаша да дообработи своите собствени работи.

„Пощенската служба“, или „П. С.“, бе една основна, макар и малка институция, която успешно процъфтяваше месеци наред, тъй като през нея преминаваха толкова много странни пратки, колкото едва ли минаваха през една истинска служба. Трагедии и рисунки, поезия и закачки, семена за градински цветя и растения и дълги писма, нотни листове и вкусни сладкиши, обвинителни послания и какви ли не още джунджурии. Старият господин хареса тази весела игра и също се забавляваше, като изпращаше някои доста странни пакети, мистериозни послания или смешни телеграми. А неговият градинар, който беше запленил от очарованието на Хана, ѝ изпрати любовно писмо, което обаче попадна в ръцете на Джо. Всички така се смяха, когато недоразумението се изясни, без да имат ни най-малка представа колко много любовни писма щяха да преминават през тази малка пощенска служба през следващите години.

Експерименти

– Първи юни е! Семейство Кинг заминава за морето утре и аз вече съм свободна. Ще имам цели три месеца ваканция – представяте ли си колко прекрасно ще бъде! – възкликна Мег, след като си дойде вкъщи един топъл ден и намери Джо, легнала на канапето в необичайно изтощено състояние, докато Бет сваляше прашните си обувки, а Ейми приготвяше лимонада за освежаване на цялата компания.

– А леля Марч замина още днес и аз съм така щастлива! – обяви Джо. – Ужасно се страхувах, че може да поиска да отиде с нея. Ако го беше направила, щях да се чувствам задължена да я придружа. Но като гледам колко е щастлива Пламфийлд, която също остана тук, ми се струва, че дори да бях отказала, това нямаше да е кой знае какъв грях. Двете ужасно се старяхме, за да подготвим всичко както трябва за заминаването на старата госпожа, макар че аз всеки път замръзвах от страх на мястото си, когато тя се обърнеше да ми говори нещо. Толкова ми се искаше час по-скоро да се измъкна оттам, че бях готова да ѝ помогна с каквото поиска и се отнасях най-нежно с нея, но в същото време непрекъснато се страхувах, че това може да породии у нея желание да ме вземе със себе си. Треперех до последния момент, докато се качи в каретата си, а съвсем на финала направо се ужасих, когато показва главата си през прозореца на вече потеглилата карета и ми извика: „Джозефин, не би ли?...“ Не чух какво каза по-нататък, тъй като изплашено се обърнах и побягнах. Тичах, без да спирам, докато завих по съседната улица, където вече бях в безопасност.

– Бедната Джо! Ако я беше видяла как пристигна тук: изглеждаше така, сякаш я преследваха белите мечки – каза Бет, като погали майчински краката на сестра си.

– Не смятате ли, че тази леля Марч е истински тампир? – сериозно отбеляза Ейми, като се опита да направи страшна физиономия.

– Искаш да кажеш вампир, нали скъпа? Но всъщност няма никакво значение, в тази горещина човек не може да проявява прекалени изисквания към начина на изразяване на околните – промърмори Джо.

– Какво ще правите през тази дълга ваканция? – попита Ейми, като тактично промени темата.

– Аз ще се излежавам до късно в леглото и няма да правя нищо – отвърна Мег и се изтегна на люлеещия се стол. – През цялата зима трябваше да ставам толкова рано и да работя за други хора, така че сега бих желала да си почивам колкото ми душа иска.

– О, не – обади се Джо, – аз не бих могла да мързелувам така. Приготвила съм си цял куп книги, а в най-топлите часове ще се крия с книга в ръка на любимото си място, сред клоните на старото ябълково дърво, освен ако не си гу...

– Не казвай „гукаме“! – поправи я Ейми, за да си върне за нейната забележка относно „вампира“.

– Е, добре, може би е по-правилно да се каже „ще си чуруликаме“ с Лари, тъй като той наистина е като една пойна птичка.

– Нека и ние да не учим известно време, Бет, а само да си играем и да си

почиваме, както са намислили и нашите сестри – предложи Ейми.

– Е, нямам нищо против, стига мама да се съгласи. Много ми се иска да разуча някои нови песни, а и децата ми имат сериозна нужда от подготовка за лятото. Те нямат почти никакви подходящи дрехи и просто не знам как ще се чувстват в горещините.

– Може ли, мамо? – попита Мег, като се обърна към госпожа Марч, която мълчаливо шиеше, седнала в така наречения мамин кът.

– Можете да направите един експеримент за седмица и да видите дали ще ви хареса. Сигурна съм, че до следващата събота ще се убедите, че само да се играе, без да се работи, е също толкова лошо, колкото и само да се работи, без да се играе.

– О, не! Сигурна съм, че ще бъде прекрасно! – извика уверено Мег.

– Аз предлагам тост по този повод, както казва „моят приятел и съдружник Сеъри Гамп“. Никаква работа и само веселби! – извика Джо и се изправи с чаша лимонада в ръка. Останалите побързаха да направят същото.

Всички пиха от лимоната развеселени и вече копнееха да започнат експеримента. На следващия ден Мег не се появи преди десет часа. Тихата закуска без компания наистина ѝ хареса, но стаята ѝ изглеждаше някак си самотна и неоправена. Джо не беше сложила цветя във вазите, Бет не бе обрала прахта, а книгите на Ейми бяха разпилени къде ли не. Единственото подредено място в стаята бе „маменият кът“, който си изглеждаше така, както винаги. Мег седна във всекидневната „да си чете и да си почива“, както бе казала, но това всъщност означаваше да се прозява и да си мисли какви красиви летни рокли би могла да си купи със заплатата си. Джо прекара сутринта край реката заедно с Лари, а след обяда се качи на своето място на старото ябълково дърво и през цялото време чете „Широк, широк свят“ и плака над него. Бет започна деня, като извади всичко от големия шкаф, където живееше нейното семейство. Мислеше да подреди обратно нещата, но не бе прибрала и половината от тях, когато страшно ѝ омръзна и реши да отиде да посвири, доволна, че днес е освободена от задължението да мие съдовете. Ейми си нагласи статива, облече най-хубавата си бяла рокля, среса къдриците си и седна да рисува в своя участък от градината – близо до любимите си орлови нокти, като се надяваше, че някой ще я види и ще попита коя е тази млада художничка. Никой не се появи, ако изключим любопитната дългоножка, която подскочи няколко пъти напред-назад, сякаш наблюдаваше с интерес работата ѝ. Не след дълго ѝ омръзна да чака и реши да се поразходи, но мина твърде близо до маркуча за поливане и накрая се прибра вкъщи цялата мокра.

По време на чая размениха мнения за деня и всички твърдяха, че са прекарвали прекрасно, макар че денят им се е сторил необичайно дълъг. Мег бе ходила да пазарува следобед и си беше купила „сладък син муселин“, но се чувстваше малко разочарована, защото като измери вкъщи широчината му, откри, че ако се изпере, ще се свие и няма да ѝ бъде достатъчен за рокля. Носът на Джо бе изгорял на слънцето, докато бе карала лодка сутринта, а освен това ужасно я болеше главата, тъй като бе чела твърде дълго следобед. Бет бе доста разтревожена поради бъркотията в шкафа, а освен това с разочарование бе установила, че не може да научи едновременно три-четири песни. А Ейми дълбоко съжаляваше за петната по бялата си рокля, защото на следващия ден бе празненството, организирано от Кейти Браун, и тя точно като Флора Макфлимси „нямаше какво да облече“. Но всичко това бяха само някакви дреболии и те увериха майка си, че експериментът върви чудесно. Тя не каза нито дума, само се усмихна и с помощта на Хана се зае да свърши това, което те не сториха през деня, за да може къщата да изглежда приятна и уютна както винаги и всяко от нещата да отиде на мястото си.

Направо бе изумително, че процесът на „почивка и разтоварване“ бе довел всичко вкъщи до подобно странно и необичайно състояние. Дните ставаха все по-дълги и по-дълги, времето беше доста променливо, точно както и настроенията на момичетата. Всички бяха овладени от някаква неуравновесеност и сякаш Сатаната подтикваше незаетите им с работа ръце да вършат какви ли не бели. Като висша проява на свобода и лукс Мег се отказа дори и от шиенето и тъй като дните започнаха да ѝ се струват прекалено дълги, тя реши да ги запълни, като прекрои някои от дрехите си в стил а ла семейство Мофът. Естествено, работата ѝ съвсем не бе успешна и те придобиха такъв вид, че въобще не биха могли да се облекат. Джо отделяше толкова

време за четене, че накрая започнаха да я болят очите и четенето ужасно ѝ омръзна. Тя стана така раздразнителна, че успя да се скара дори с добродушния Лари. Чувстваше се потисната и накрая започна да съжالياва, че не е заминала заедно с леля Марч. Бет се справяше по-добре, тъй като доста често забравяше, че са решили да прекарват времето си „единствено в игра, без никаква работа“, и скоро се върна към традиционния си начин на живот. Но все пак нещо във въздуха я тревожеше и тя не се чувстваше така спокойна, както обикновено. Дори стигна дотам, че в един момент удари своята бедна скъпа Джоана и я нарече „плашило“. Ейми пострада най-силно в новата ситуация, тъй като тя имаше твърде малко лични занимания и когато сестрите ѝ я оставиха да се забавлява сама, просто се чудеше какво да прави. Ейми не обичаше кукли, приказките ѝ се струваха прекалено детски. Удоволствие ѝ доставяше единствено рисуването, но не можеше да се занимава само с това през цялото време. Следобедните празненства, организирани от приятелките ѝ, не бяха нищо особено, нито пък пикниците, по време на които не се случваше нищо интересно.

– Ако човек живееше в хубава къща, пълна с приятни момичета, или можеше да си позволи да пътешества, тогава лятото би било наистина приятно време. Но да си стоиш непрекъснато вкъщи заедно с три сестри егоистки и едно пораснало вече момче – би трябвало да имаш страхотни нерви, за да издържиш на тази скука – оплакваше се госпожица Неуместна забележка, доста намръщена и отегчена след няколко дни, отдадени изцяло на удоволствия.

Никое от момичетата не искаше да си признае на глас, че е уморено от експеримента, но в петък вечерта всички вече си даваха сметка за радостта, с която очакват седмицата да свърши. В желанието си да направи този урок още по-поучителен, госпожа Марч, на която никак не ѝ липсваше чувство за хумор, реши да завърши всичко по един твърде впечатлителен начин. Тя даде на Хана почивен ден и остави момичетата да се наслаждават с пълна сила на установения от тях ред.

Когато те станаха в събота сутринта, огнището не беше запалено, закуската не ги очакваше във всекидневната, а и майка им не се виждаше никъде из къщата.

– Господ да ни е на помощ! Какво се е случило? – извика Джо, като се оглеждаше безпомощно наоколо.

Мег веднага изтича горе до стаята на майка си и скоро се върна поуспокоена, но доста объркана и малко позасрамена.

– Мама не е болна, само че се чувства доста уморена и е решила да остане в стаята си през целия ден, като обяви, че ни разрешава да правим каквото си искаме. Това е доста странно от нейна страна, тя никога не е постъпвала по този начин. Но тя казва, че тази седмица е била доста тежка за нея, така че нямаме основания да се мръщим и да ѝ се сърдим, а би трябвало сами да се погрижим за себе си.

– Е, това предложение си го бива и аз веднага ще ви кажа каква идея имам: вече наистина ми се иска да започнем нещо ново – имам предвид някакво ново забавление, разбирате ли – извика веднага Джо.

Всъщност всички те изпитаха огромно облекчение от създалата се възможност да свършат някаква работа, но твърде скоро осъзнаха колко права е била Хана, която често повтаряше: „Домакинстването не е шега работа.“ В шкафа имаше достатъчно продукти и докато Бет и Ейми подредиха масата, Джо и Мег приготвиха закуската, като през цялото време се чудеха защо прислужниците непрекъснато се оплакват, че работата им е тежка.

– Ще занеса закуска горе на мама, макар че тя каза, че не е необходимо да се тревожим за нея, тя сама щяла да се оправя – обяви Мег, която бе седнала на председателското място на масата и се чувстваше доста важна зад големия чайник.

Веднага извадиха един поднос и подредиха на него от всичко, което си бяха приготвили за закуска. Чаят беше доста горчив, омлетът – малко попрегорял, в бухтите имаше твърде много сода бикарбонат. Но независимо от всичко това госпожа Марч прие закуската си с благодарности и се смя на цялата бъркотия едва след като Джо беше излязла от стаята.

– Бедните малки душици, страхувам се, че ще имат доста труден ден. Но едва ли ще страдат кой знае колко от това, а и то ще им бъде от полза – каза си тя и измъкна някои много по-вкусни неща, с които предварително се беше запасила, прибирайки, за да не ги огорчи, донесената от момичетата и останала неизядена закуска – една малка измама, за която те ѝ бяха благодарни.

В същото време долу се сипеха безброй оплаквания от закуската и главната готвачка бе дълбоко разочарована от своя истински провал.

– Няма значение, на обяд аз ще приготвя храната и ще изпълнявам ролята на прислужницата. А ти ще бъдеш господарката и няма да си цапаш ръцете, ще си прекараш чудесно и само ще раздаваш заповеди – обяви Джо, макар че тя бе още по-неопитна в кулинарната област от Мег.

Нейното любезно предложение бе веднага прието и Маргарет се насочи към всекидневната, като веднага се зае да сложи ред там – измете боклука под канапето, а след това затвори капациите на прозорците, за да не влиза прах отвън. Джо, която ни най-малко не се съмняваше във възможностите си, а освен това искаше и да заличи лошото впечатление след кавгата с Лари, веднага му пусна съобщение в „пощенската служба“, с което го покани на обяд.

– Може би е по-добре да видиш какво би могло да се приготви, преди да каниш гости – посъветва я Мег, след като разбра за този неин любезен, но доста прибързан жест.

– О-о, има достатъчно говеждо и много картофи, ще използвам и малко аспержи и един омар „за вкус“, както се изразява Хана. Имаме и марули, от които ще си направим салата. Честно казано, не знам как точно става, но нали затова са книгите. За десерт предвиждам желиран крем от нишесте с подправки и ягоди, естествено, ще има и кафе, така всичко ще бъде достатъчно изискано.

– Не се захващай с прекалено много неща, Джо, досега си опитвала да правиш единствено сладкиш с мед и бонбони от меласа и не знам дали ще успееш да приготвиш нещо друго, което да става за ядене. Но аз си измивам ръцете по отношение на този обяд. След като си решила да поканиш Лари на своя собствена отговорност, тогава ще трябва и сама да се погрижиш всичко да е наред.

– Не искам от теб да правиш нищо друго, освен да бъдеш любезна с Лари. И може би да помогнеш малко за пудинга. Все пак би могла да ми дадеш някакъв съвет, ако затъна съвсем в тази каша, не смяташ ли? – попита Джо доста ядосано.

– Да, ще го направя, но имай предвид, че и аз самата не знам кой знае какво. Най-добре е да се посъветваш с мама, преди да предприемаш каквото и да било – отвърна Мег и думите ѝ звучаха съвсем разумно.

– Разбира се, че ще го направя, не съм някаква глупачка – извика ядосано Джо, възмутена от изразеното недоверие относно способностите ѝ.

– Прави каквото искаш и не ме безпокой. Аз ще ходя на гости за обяд и нямам никакво желание да се занимавам с домашните проблеми – каза госпожа Марч, когато Джо се обърна за съвет към нея. – Домакинстването никога не е било удоволствие за мен и затова съм решила днес да си взема почивка, ще си чета, ще пиша някои писма, а след това отивам на гости, за да се позабавлявам.

Майка ѝ тази сутрин изглеждаше наистина доста необичайно. Джо бе свикнала да я вижда непрекъснато забързана, заета с нещо въщи, а сега с недоумение гледаше как тя се излежава в леглото с книга в ръка в късната сутрин. Може би някои от най-редките природни явления като слънчево затъмнение, земетресение или изригване на вулкан биха учудили по-малко Джо в този момент от странното поведение на майка ѝ.

– Днес всичко е толкова необичайно – каза си тя, докато слизаше в кухнята. – Бет плаче, а това е сигурен знак, че нещо лошо става в тази къща. Ако Ейми я е наранила, ще ѝ зашлевя един.

Джо също се чувстваше доста разстроена днес и забърза да види какво става във всекидневната. Там намери Бет, която плачеше за Пип, папагала. Птицата лежеше мъртва в клетката си с патетично разтворена човка, сякаш все още търсеше храна, каквато липсваше, и вероятно това бе причината за смъртта ѝ.

– Аз съм виновна за всичко, съвсем съм забравила за него. В клетката му няма нито едно зрънце храна, нито пък вода. О-о, Пип, как можах да постъпя толкова жестоко с теб? – плачеше Бет, като нежно обвиваше птичката в малките си длани, опитвайки се да я съживи.

Джо надникна в полуотворените му очи, пипна телцето му, за да провери дали диша, и като усети, че е вече студен и вкочанен, предложи на Бет да използва кутията от доминото за ковчег.

– Постави го за малко в печката, може би като се постопли, ще оживее – посъветва я Ейми.

– Той просто е умрял от глад, каква полза има да го стоплям, всичко вече е свършено. Ще изкопая една дупка и ще го зароя в градината. Никога повече няма да си имам птичка, никога вече няма да имам Пип! Прекалено съм лоша, за да притежавам подобно нещо – горчиво промърмори Бет, седнала на пода с любимото си птиче в ръце.

– Погребението ще е днес следобед, всички ще присъстваме. А сега не плачи повече, Бети. Наистина е много жалко, но тази седмица всичко е тръгнало наопаки, а Пип пострада най-жестоко от експеримента. Направи дупката, а него сложи в моята кутия; след като се наобядваме, ще му организираме едно хубаво погребение – успокояваше я Джо, като в същото време започна да осъзнава, че самата тя се е заела с нещо, което трудно ще може да изпълни.

Затова остави другите да успокояват Бет и бързо се насочи към кухнята, която беше наистина в ужасно състояние. Джо си сложи една голяма престилка и започна да въвежда ред. Подреди съдовете за миене в умивалника и точно в този момент установи, че огънят е изгаснал.

– Ама че глупава работа – измърмори ядосано Джо, отвори вратата на печката и започна усилено да раздухва въглените.

След като успя отново да разпали огъня, тя реши да отскочи до пазара, докато водата заври. Разходката доста я поободри и уверена, че е направила успешни покупки, тя се насочи обратно към вкъщи, след като беше купила един твърде млад омар, малко старички аспержи и две кутии с кисели ягоди. Докато успя да поразчисти в кухнята, печката се беше нагряла до червено. Хана беше оставила върху нея един съд с тесто, за да втасва. Сутринта Мег го беше омесила повторно и го бе оставила пак там, за да втаса отново, а след това го бе забравила. Мег се забавляваше със Сали Гардинър във всекидневната, когато вратата изведнъж се отвори широко и се появи една разрошена, раздърпана и зачервена фигура, като в същия момент се чу и въпросът на Джо:

– Не смяташ ли, че тестото е вече напълно втасало, след като започне да изскача от съда?

Сали започна да се смее, а Мег само кимна с глава и повдигна едната си вежда колкото можеше по-високо, с което искаше да подсказва на Джо да се махне от стаята, като, без да се бави, постави сама втасалото тесто в печката. Госпожа Марч излезе от вкъщи, като преди това поогледа тук-там какво става, каза няколко успокоителни думи на Бет, която шиеше покривало за нещастната птица, положена в кутията за домино. След като сивата шапка изчезна зад ъгъла, момичетата бяха обзети от едно странно чувство за безнадеждност. Само след няколко минути тази безнадеждност премина в истинско отчаяние, тъй като се появи госпожица Крокър и обяви, че идва за обяд. Тя беше една слаба, жълтеникава стара мома с остър нос и любопитни очи, които виждаха всичко, а след това разнасяше неуморно какви ли не клюки из махалата. Момичетата никак не я харесваха, но бяха научени да се отнасят с уважение към нея просто защото тя беше стара и бедна и нямаше почти никакви приятели. Мег ѝ предложи люлеещия се стол и се опита да я забавлява, докато тя непрекъснато задаваше въпроси, критикуваше всичко и разказваше разни клюки за други нейни познати.

Едва ли биха могли да се намерят подходящи думи, за да се опишат цялото безпокойство, възненията и притесненията, които преживя Джо през тези часове. А обядът, който предложи, бе пълен провал. Тъй като се страхуваше да попита отново за съвет, тя се зае да приготви всичко сама и много скоро откри, че за да бъде човек добър готвач, е нужно нещо много повече от енергия и добро желание. Тя вари аспержите повече от час и накрая с разочарование откри, че те са все още прекалено твърди. Хлябът заприлича на въглен, тъй като Джо бе толкова заета с приготвянето на салатата, че забрави за всичко останало. Когато най-накрая се сети да отвори фурната, вече бе прекалено късно – прегорелият хляб изобщо не ставаше за ядене. Изключително трудно ѝ бе да се справи с омара, но след продължителни удари най-накрая успя да счупи черупката му, за да установи с разочарование, че е твърде малък – той просто се изгуби сред листата на марулята. Нямаше време да мисли за това, защото се налагаше да побърза с картофите, те трябваше вече да са готови, за да ги смеси с аспержите, а все още не бяха омекнали. Желираният крем от нишесте стана прекалено рядък, а ягодите съвсем не бяха толкова узрели, колкото изглеждаха на пръв поглед – просто продавачът ги бе умело подредил, като бе поставил зелените отдолу.

– Е, в края на краищата биха могли да ядат говеждо с масло и хляб, ако наистина са гладни. Жалко само, че трябваше да изразходвам толкова време за едното нищо – помисли си Джо, докато удряше звънеца около половин час по-късно от обикновеното. После застана на вратата на всекидневната, зачервена, изморена и така потисната от предстоящото сервиране на обяда за Лари, за който се бе надявала, че ще бъде вкусен и изискан, а също и от тази ужасна госпожица Крокър, чиито любопитни очи безпогрешно ще забележат всички недостатъци, а бърбивият ѝ език ще ги разнесе нашир и надлъж.

На бедната Джо ѝ идваше направо да се скрие под масата, когато започнаха да опитват пригответените от нея неща и едно след друго ги отблъскваха встрани. Докато Ейми се кискаше, Мег изглеждаше сериозно разтревожена, госпожица Крокър бе стиснала устни, а Лари говореше и се смееше, без да спира нито за миг, като се опитваше по този начин да разведри обстановката. Единственият успех на Джо бяха плодотворите, които се бе сетила да поръси обилно със захар, а след това ги бе изсипала върху пълната с крем купа. Зачервените ѝ бузи се поохладиха малко и тя си пое с облекчение дълбоко въздух, когато бяха раздадени красивите стъклени купички и всеки с нетърпение гледаше към малките червени островчета, плувнали в море от крем. Госпожица Крокър опита първа десерта, направи кисела физиономия и бързо изпи цяла чаша с вода. Джо, която се бе отказала от крема, тъй като се страхуваше, че няма да стигне за всички, погледна към Лари, но той ядеше своя десерт мъжествено, макар и устата му да беше малко набръчкана, а погледът му да бе твърде съсредоточено насочен към купата. Ейми, която много обичаше сладките деликатеси, бързо налапа пълна лъжица, после се закашля, покри лицето си със салфетката и побърза да напусне масата.

– Господи, какво става? – попита Джо с треперещ глас.

– Сложила си сол вместо захар и сега кремът е солен – обясни ѝ Мег с трагичен жест.

Джо въздъхна отчаяно и се стовари върху стола си. Точно в този момент се сети, че в бързината беше поръсила набързо обилно плодотворите, като използва една от двете еднакви кутии в шкафа, без да се вглежда много внимателно коя от кутиите взема, тъй като точно в същия момент се сети, че е забравила да сложи обратно млякото в хладилника. В миг се изчерви цялата и бе готова да се разплаче, но в същия момент срещна очите на Лари, които бяха наистина весели, независимо от героичните му усилия. Внезапно погледна на нещата откъм комичната им страна и започна да се смее, като не можеше да спре, докато сълзи не потекоха от очите ѝ. Останалите също я последваха, като смехът се оказа заразителен дори и за Черногледката, както момичетата наричаха помежду си старата госпожица. Така в края на краищата този злополучен обяд завърши със смях, като всички се задоволиха единствено с хляб, масло, маслини и удоволствието от забавните минути.

– Просто нямам вече сили да разчиствам тук, така че направо да отидем на погребението на нещастния Пип – каза Джо, докато другите ставаха от масата. Госпожица Крокър също обяви, че си тръгва. Явно умираше от нетърпение да разкаже в някоя друга къща цялата тази история по време на обяда.

Всички споделиха мъката на Бет. Лари изкопа малък гроб в градината, малкият Пип бе положен в него, след като бе искрено оплакан от своята господарка с нежно сърце. След това гробът беше покрит с мъх и няколко коренчета виолетки, а до тях бе поставен надгробен камък с надпис, измислен от Джо, докато се бореше с приготвянето на обяда в кухнята:

Тук почива Пип Марч,
отишъл си от света на седми юни.
Няма да го забравим скоро,
защото го обичахме искрено и нежно.

След като церемонията приключи, Бет се оттегли в стаята си, обзета от силни чувства, но нямаше къде да си почине, тъй като леглата не бяха оправени от сутринта. Така че докато успокояваше чувствата си, тя трябваше да изтупа възглавниците и да сложи всичко в ред. Мег помогна на Джо да разчистят остатъците от угощението, което им отне почти половината следобед. Накрая те бяха толкова

уморени, че бяха готови да се задоволят само с чай и препечени филийки за вечеря. Лари заведе Ейми да се повози малко на каретата, което бе един добродушен жест от негова страна, с който се опитваше да поправи киселото ѝ настроение, резултат преди всичко от соления крем. Когато госпожа Марч се върна вкъщи, тя завари трите по-големи момичета заети с усилна работа, а един поглед в кофата за боклук ѝ бе достатъчен, за да разбере какъв е бил резултатът от финалния етап на експеримента.

Преди младите домакини да успеят да си починат, пристигнаха няколко души на гости и те трябваше бързо да се приготвят, за да могат да се появят пред тях. След това трябваше да се поднася чаят, да се изпълнят още няколко поръчки, а също така да се довършат и чаршафите, които шиеха – нещо, което бяха отлагали цялата седмица. Когато започна да се свечерява, момичетата едно по едно се събраха на верандата, за да се любуват на тихата юнска вечер и на прекрасния розов храст, отрупан с чудни ароматни цветове. Те често се прозяваха или въздишаха и всяка бързаше да седне, сякаш бе уморена или разстроена.

– Какъв ужасен ден беше днес – започна Джо, която обикновено винаги първа изказваше мнението си.

– Той бе по-кратък от предишните, но изпълнен с толкова неприятности – допълни Мег.

– Все едно че не си бяхме в собствената къща – обади се и Ейми.

– Така е, защото ни липсваха мама и моят малък Пип – въздъхна Бет и погледна с тъжни очи към празната клетка над главата си.

– Но мама е тук, скъпа, а ти би могла да имаш нова птичка още утре, стига да искаш.

Докато казваше това, госпожа Марч се приближи и се настани между тях. Тя изглеждаше малко уморена, сякаш и нейната почивка не е била много по-приятна от тяхната.

– Доволни ли сте от вашия експеримент, момичета, или може би искате да го продължите още една седмица? – попита мама, докато Бет се настани удобно в скута ѝ, а останалите обърнаха грейналите си лица към нея, както цветята се обръщат към слънцето.

– Аз не искам – решително обяви Джо.

– Нито пък аз, нито пък аз – повториха и останалите.

– Да разбирам ли, че вие мислите, че е по-добре човек да има някои задължения и да дава по нещо от себе си и на останалите?

– От мързела и разтакаването няма никаква полза – каза Джо, като поклати глава. – Толкова съм уморена от всичко това, че съм готова веднага да се захвана с някаква работа.

– Би могла да изучиш готварското изкуство. Това е доста полезно умение, без което не би могла да мине нито една жена – подсказа ѝ госпожа Марч, като се усмихна, представяйки си официалния обяд, подготвен от Джо. Преди да се прибере вкъщи, тя бе срещнала госпожица Крокър, която ѝ бе разказала подробно всичко.

– Мамо, ти може би нарочно излезе и ни остави да правим каквото пожелаем, за да видиш дали ще успеем да се справим? – извика Мег, която през целия ден бе измъчвана от това подозрение.

– Да, вярно е, исках да ви покажа, че домашният уют и удобствата за всички зависят от усилията, които всяка от вас прави. Когато ние двете с Хана вършехме и вашата работа, тогава на вас ви беше добре, макар че не ми изглеждахте напълно щастливи и доволни. Затова реших да ви покажа какво би могло да стане, ако всяка от вас мисли единствено за себе си. Не смятате ли, че е много по-хубаво да си помагате една на друга, да си изпълнявате всекидневните задължения, след което удоволствията носят повече радост, и винаги да помните, че домът може да бъде приятен и удобен само с общите усилия на всички?

– Да, мамо, така е! – извикаха в хор момичетата.

– Тогава ми позволете да ви посъветвам да поемете отново своите товари, защото макар и да ви се струват доста тежки понякога, те са много полезни за вас, а освен това могат да станат и значително по-леки, когато се научим да ги носим. Работата е достатъчно, така че всеки би могъл да поеме своя дял. Тя ни предпазва от униние и лошо настроение, полезна е за здравето и за духа ни и в много по-голяма степен от парите или модата е източник на сила и независимост.

– Ще бъдем като работни пчелички, при това няма въобще да се оплакваме, можеш да бъдеш сигурна! – извика Джо. – Моята задача за ваканцията ще бъде да се науча да готвя някои неща. И когато отново покана гости за обяд, всичко ще бъде наред, ще видите!

– Аз ще приготвя няколко ризи за татко, вместо ти да го правиш, мамо. Това ще бъде много по-полезно, отколкото непрекъснато да преправям собствените си дрехи, които и така са си достатъчно хубави – обяви Мег.

– Аз ще си уча уроците всеки ден и ще отделям по-малко време за куклите и за музиката. Май съм доста глупавичка, така че ще трябва повечко да уча, вместо само да свиря – бе решението на Бет, докато Ейми последва техния пример и героично обяви: – Аз ще се науча да правя илици и ще подобря начина си на изразяване.

– Много добре, при това положение съм изключително доволна от експеримента и се надявам, че няма да се наложи да го повтаряме. Само, моля ви, не отивайте в другата крайност, не мислете, че трябва да работите като роби. Има предостатъчно време както за работа, така и за игри и удоволствия. Важното е да докажете, че цените времето и можете добре да го използвате. Тогава младостта е изпълнена с наслада, старостта носи много по-малко разочарования и животът на човека е щастлив, независимо от бедността.

– Ще запомням това, мамо!

И те наистина го запомниха.

Лагерът „Лорънс“

Бет изпълняваше ролята на пощальонка, тъй като беше почти непрекъснато вкъщи и можеше да проверява „пощенската служба“ най-редовно. За нея беше истинско удоволствие всеки ден да отваря малката вратичка и след това да разпределя пощата. Един юлски ден тя влезе в къщата с пълни ръце и веднага се зае да раздава писмата и пакетите.

– Ето твоя букет, мамо! Лари никога не те забравя – каза Бет и постави свежите цветя във вазата, която стоеше в „маминия кът“ и за която внимателното момче се грижеше винаги да е пълна с цветя.

– Госпожице Мег, едно писмо и една ръкавица – продължи Бет, като подаде нещата на сестра си, седнала близо до майка им.

– Но как така, аз си бях забравила целия чифт у Лари, а ти сега ми донасяш само едната. Да не би да си изпуснала другата в градината? – попита Мег, като разглеждаше с почуда ръкавицата си.

– Не, сигурна съм, че не съм я изпуснала. В „пощенската служба“ имаше само една ръкавица.

– Ама че глупава работа! Но няма значение, надявам се, че и другата ще се намери. А писмото ми съдържа само превод на една немска песен, която исках да науча. Струва ми се, че господин Брук го е направил, тъй като това не е почеркът на Лари.

Госпожа Марч погледна към Мег, която изглеждаше много красива в своята памучна рокля на карета, с малките къдрици, които се спускаха над челото ѝ. Имаше нещо доста женствено в начина, по който бе седнала пред шевната си маса, отрупана с парчета плат и макари – тя шиеше и пееше, без да има ни най-малка представа за това, което мислеше майка ѝ в момента. Пръстите ѝ се движеха бързо и леко, а съзнанието ѝ бе заето с разни момичешки проблеми, свежи и невинни като маргаритките върху колана ѝ. Госпожа Марч се усмихна доволно.

– Две писма за доктор Джо, една книга, както и смешна стара шапка, която почти бе изпълнила цялата „пощенска служба“ и дори стърчеше навън – обяви Бет през смях, когато стигна до кабинета, където Джо пишеше нещо.

– Ама че е чуден човек този Лари! Просто му казах, че бих предпочела по-големите шапки да са на мода, тъй като от тези с малката периферия лицето ми изгаря всеки ден. А той ми отвърна: „Какво значение има модата? Ти си носи голяма шапка, щом така ти е удобно!“ Обясних му, че бих го направила, стига да имам такава, и ето че сега ми изпраща тази, за да ме провокира. Ще я сложа и ще падне голям смях, а освен това ще му докажа, че не се интересувам от модата – обяви Джо и след като

закачи старата огромна шапка върху бюста на Платон, се зае да чете писмата си.

Едното беше от майка ѝ и от него бузите ѝ пламнаха, а очите ѝ блеснаха от радост, тъй като там бе написано:

Мила моя,

Пиша ти тези няколко реда, за да те уверя, че изпитвам огромно удоволствие, като наблюдавам усилията ти да овладееш избухливия си нрав. Ти не казваш почти нищо за своите опити, провали или успехи и може би си мислиш, че никой не ги забелязва, освен Приятеля, за чиято помощ се молиш всеки ден. Уверена съм, че го правиш, като гледам колко е изтъркана обвивката на книгата, която ти подарих за Коледа. Но знай, че и аз също виждам всичките тези твои усилия и с цялото си сърце вярвам в искреността на твоето решение, което вече започва да дава и първите плодове. Продължавай все така, скъпа моя, действай упорито и смело и винаги помни, че никой не би могъл да ти симпатизира и да те подкрепя толкова силно, колкото своята любеща те:

Мама

– Това писмо толкова ми помага! То е по-скъпо от милиони долари и купища други похвали. О-о, мамо, аз наистина се старая! И ще продължавам да го правя, никога няма да се уморя, след като ти ми помагаш за това.

И като сложи глава в скута на майка си, Джо не можа да сдържи щастливите си сълзи, тъй като тя наистина смяташе, че никой не забелязва и не оценява нейните усилия да бъде добра. Затова и сегашните уверения, които получи от майка си, бяха два пъти по-ценни и по-насърчителни, защото, от една страна, те бяха съвсем неочаквани, а от друга – идваха от човека, чиято оценка тя ценеше най-много. В този момент Джо се чувстваше по-силна от всякога и по-уверена, че вече може да срещне и да подчини своя Аполион. Тя заши бележката на майка си от вътрешната страна на роклята си, за да ѝ служи като щит, а също така и да ѝ напомня непрекъснато да бъде готова и да не се поддава на импулсите си. След това отвори и второто писмо, вече готова да посрещне както добра, така и лоша новина. С едри букви Лари бе написал в него:

Скъпа Джо,

Няколко момчета и момичета ще дойдат да ме посетят утре и бих искал да си прекараме чудесно. Ако времето е хубаво, възнамерявам да разпъна палатката си в Лонгмедоу и да се запътим натам с цялата тайфа – можем да вземем и нещо за ядене и там да обядваме. Ще си запалим огън, ще си направим карнавал с циганска мода и какво ли още не. Те всички са чудесни и много обичат подобни забавления. Брук също ще дойде с нас, за да ни държи под око нас, момчетата, а Кейт Вон ще отговаря за момичетата. Бих искал и вие всички да дойдете, в никакъв случай не оставяйте Бет сама вкъщи, вземете и нея, можете да бъдете сигурни, че никой няма да я обиди. За провизиите не се безпокойте – това ще бъде моя грижа – вие само бъдете „добри деца“ и елате!

А сега ме извини, защото ужасно бързам.

Вечно твой:

Лари

– Той е направо страхотен! – извика Джо и веднага се понесе да каже новината на Мег. – Разбира се, че ще отидем, нали, мамо? Ще можем да помогнем на Лари. Аз ще се заема с подреждането на нещата за пикника, Мег би могла да приготви обяда, а и останалите ще ни бъдат от полза по някакъв начин.

– Надявам се, че момичетата и момчетата на семейство Вон са достатъчно големи и приятни. Знаеш ли нещо за тях, Джо? – попита Мег.

– Знам само, че са четири деца. Кейт е по-голяма от теб, Фред и Франк, които са близнаци, са на моята възраст, а освен това има и едно малко момиче, Грейс, което е на девет или десет години. Лари се е запознал с тях, когато е бил в чужбина, и много харесва момчетата. Като си спомням как стискаше устни, когато говореше за Кейт, имам чувството, че тя не му е особено приятна.

– Така се радвам, че роклята ми от френско имприме* е изпрана и изгладена. Тя

е много подходяща за този случай – отбеляза Мег със задоволство. – Ти имаш ли нещо прилично, Джо?

[* Френски термин, с който се обозначават всички шамповани платове. – Б.пр.]

– Ами да, онзи костюм в червено и сиво, с който карам лодка. Той е съвсем подходящ. И без това ще скитам нагоре-надолу, ще нося дърва. Не бих искала да съм облечена с нещо, което може да се скъса или изцапа. Ти ще дойдеш ли, Бети?

– Само ако обещаете, че няма да позволявате на момчетата да говорят с мен.

– Нито едно момче няма дори да се приближи до теб!

– Бих искала да доставя удоволствие на Лари. От господин Брук не ме е страх, той е толкова любезен. Но в никакъв случай не бих искала да си играя с някого, да пея или да казвам каквото и да било. Ще правя това, което искате от мен, и няма да преча на никого. Ако смяташ, че ще можеш да се грижиш за мен, Джо, аз ще дойда.

– Браво на моето добро момиче! Ти наистина трябва да се бориш с твоята стеснителност и ще видиш, че ще успееш. Много добре знам, че никак не е лесно да преодоляваш недостатъците си. Но ние всички те подкрепяме и това може би прави задачата ти по-изпълнима.

– Благодаря ти, мамо! – каза Джо и целуна нежно майка си по бузата.

– Аз получих кутия шоколадови бонбони и картината, която исках да прерисувам – обяви Ейми, като показва своята поща.

– А за мен има бележка от господин Лорънс, който ме моли да отида и да му посвирия тази вечер, преди да са запалили лампите. Ще отида, разбира се – каза Бет, която вече бе силно привързана към стария господин и го смяташе за свой добър приятел.

– А сега нека всеки се заема със задачите си, днес ще работим двойно повече, за да можем утре със спокойни сърца да се отдадем на игри – подкани ги Джо.

И така, когато слънцето надникна в стаята на момчетата рано на следващата сутрин, за да им покаже, че започва един чудесен ден, то видя една доста комична гледка. Всяка от сестрите бе направила такава подготовка за предстоящия *_fete_**, каквато според нея самата е била необходима. Мег имаше допълнителен ред с навити върху хартиени ролки къдрици върху челото си, Джо се беше здравата наклепала с крем за лице, Бет беше взела при себе си в леглото Джоана, за да компенсира предстоящата раздяла, а Ейми ги биеше всички по точки, защото си бе вързала носа, така че да го държи повдигнат нагоре, като по този начин се надяваше да превъзмогне обидната му сплесканост. Тази смешна картина сякаш достави доста голямо удоволствие на слънцето, защото то започна толкова силно да напича, че Джо се събуди, а след това разбуди и останалите и всички избухнаха в смях, като видяха приспособлението на Ейми.

[* От фр. *Fete* – празник. – Б.пр.]

Слънцето и веселият смях бяха едно добро предзнаменование за предстоящ приятен ден и много скоро в двете съседни къщи започна едно безкрайно суетене. Бет, която се приготви първа, непрекъснато докладваше какво става отсреща, а от време на време даваше информация и за това докъде са стигнали с приготовленията си сестрите й.

– Ето го човека с палатката! Виждам и госпожа Баркър, която приготвя обяда и подрежда всичко в една голяма кошница. В момента господин Лорънс поглежда към небето, а след това – към барометъра. Така ми се искаше и той да дойде с нас! Лари също се появи – изглежда като истински моряк, страхотно момче! О-о, Господи, а ето и каретата, пълна е с хора – една висока госпожа, малко момиченце и две ужасни момчета. Едното понакуцва, горкото момче, то ходи с бастун. Лари не ни спомена нищо за това. Побързайте, момичета, става късно. Ах, трябва да ви кажа, че и Нед Мофът е също там. Погледни, Мег, не е ли това човекът, който ти кимна веднъж, когато пазарувахме?

– Да, наистина. Странно, че и той е решил да дойде. Смятах, че е заминал на почивка в планината. А ето я и Сали, радвам се, че се е прибрала навреме, за да се присъедини към нас. Добре ли изглеждам, Джо? – разтревожено извика Мег.

– Истинска маргаритка. Хвани си роклята с ръка, за да не ти се влачи, и си сложи по-стабилно шапката. Изглежда доста сантиментално, както си я накривила на една страна, но ще отлитне при първия повей на вятъра. А сега да тръгваме.

– О-о, Джо, нима смяташ да носиш тази ужасна шапка? Но тя е просто абсурдна!

Не можеш непрекъснато да се правиш на момче! – възмутено нареждаше Мег, докато Джо завързваше червените връзки на широкополата шапка, която Лари ѝ бе изпратил на шега.

– Ще си я сложа, защото е страхотна – пази сянка на цялото ми лице, освен това е лека и голяма. Ще бъде голям майтап, като се появя с нея. Нямам нищо против да изглеждам като момче, стига да се чувствам удобно.

И Джо тръгна към вратата, а останалите я последваха – една чудесна банда от сестри, всяка от които изглеждаше възможно най-добре в летния си костюм и с грейналото си лице, скрито под шапка.

Лари се затича да ги посрещне, а след това най-сърдечно ги представи на приятелите си. Алеята със зелена трева пред къщата се превърна в приемна, където в продължение на няколко минути се разигра една доста интересна сценка. Мег с облекчение забеляза, че госпожица Кейт, макар и двайсетгодишна, бе облечена с онази изискана простота, която американските момичета се опитваха да имитират, но без особен успех. Освен това Мег бе доста поласкана и от твърдението на господин Нед, че е дошъл специално, за да я види отново. Джо пък разбра защо Лари „свива намръщено устни“, когато говори за Кейт: изражението на тази млада госпожица сякаш казваше: „стой настрана от мен и не ме докосвай“, и то бе в пълен контраст с непосредственото държание на останалите момичета. Бет внимателно огледа непознатите момчета и реши, че куцото момче съвсем не е „ужасно“, а нежно и внимателно, затова у нея се оформи твърдото убеждение, че трябва да се държи мило с него. Ейми реши, че Грейс бе едно добре възпитано, весело същество и след като двете се гледаха продължително една друга, те най-внезапно станаха много добри приятелки.

Палатките, храната и плетките бяха изпратени предварително с друга лодка, така че сега цялата компания се натовари набързо на двете лодки и те тръгнаха едновременно, като оставиха господин Лорънс да им маха от брега. Лари и Джо караха едната лодка, господин Брук и Нед – другата. В същото време палавият близък Фред Вон правеше всичко възможно, за да им пречи, като се движеше из лодката и непрекъснато я клатушкаше. Смешната шапка на Джо имаше големи заслуги за сближаването на групата, защото благодарение на нея бяха разчупени ледовете в началото – просто щом я видяха, всички дружно избухнаха в смях. Освен това тя създаваше приятна атмосфера, тъй като при движението си, докато караше лодката, Джо предизвикваше с нея лек бриз, а покрай другото можеше да послужи на всички и за прекрасен чадър, ако изведнъж се изсипеше дъжд. Кейт с изумление гледаше как Джо караше лодката, известно недоумение будеше и поведението ѝ, особено когато изкрещя: „Боже господи!“, след като изпусна за момент веслото. Кейт им хвърли доста учуден поглед и когато Лари настъпи, без да иска, Джо и ѝ каза извинително:

– Заболя ли те, моя скъпа приятелко?

Но след като няколко пъти си сложи очилата, за да може да разгледа по-внимателно това странно момиче, госпожица Кейт реши, че тя е „малко чудновата, но доста умна“, и ѝ се усмихна отдалече.

В другата лодка Мег се беше настанила удобно точно срещу двамата мъже, които гребяха. За тях това бе едно голямо удоволствие и те непрекъснато се опитваха да демонстрират уменията си. Господин Брук бе доста тъжен и замислен млад мъж, с красиви кафяви очи и приятен глас, който впрочем рядко се чуваше. Мег харесваше приятните му обноски и го смяташе за подвижна енциклопедия на полезни познания. Той не разговаряше много с нея, но доста често я поглеждаше и тя със сигурност почувства, че не му е антипатична. Нед, който в момента учеше в колеж и бе придобил до голяма степен надутите маниери, които господстваха там, не беше особено умен, но с доброто си сърце бе незаменим за един пикник от този вид. Сали Гардинър през цялото време бе твърде заета с опазването на бялата си рокля чиста, а през малкото свободно от това занимание време разговаряше с вездесъщия Фред, който направо ужасяваше Бет със своите шеги и лудории.

Лонгмедоу не беше особено далече, но докато пристигнат двете лодки, палатката бе вече разпъната и платнището пред входа – спуснато. Пред очите им се простираше зелена поляна с три вековни дъба по средата, които с широките си клони засенчваха голяма част от нея. Лекият наклон бе твърде подходящ за игра на крикет.

– Добре дошли в лагера „Лорънс“ – обяви младият домакин, докато всички скачаха бързо от лодките с радостни викове.

– Брук е командирът, аз съм комисарят, а всички останали момчета са редови офицери, а вие, госпожици, сте придружаващият състав. Палатката е предназначена специално за вас, а под този дъб е вашата приемна. Под втория дъб ще бъде обща територия, а под третия ще разположим лагерната кухня. Предлагам първо да си поиграем, преди да е станало много горещо, а след това ще помислим и за яденето.

Франк, Бет, Ейми и Грейс седнаха на сянка и наблюдаваха започналата игра на крикет между двата отбора, съставени от останалите осем души. Господин Брук избра Мег, Кейн и Фред, а Лари предпочете Сали, Джо и Нед. Англичаните играеха добре, но американците ги превъзхождаха и почти напълно доминираха на терена. Джо и Фред няколко пъти се спречкаха и едва се въздържаха да не си разменят твърде остри думи. Джо трябваше да нанесе последния удар, но не успя да го направи и този провал я бе разстроил здравата. Фред беше непосредствено след нея и веднага бе негов ред. Той удари топката, която достигна до целта, но спря буквално на един сантиметър встрани. Наблизо нямаше нито един от играчите, така че всички изтичаха да видят къде точно е застанала топката. Фред пристигна пръв и лекичко я побутна, така че да достигне точно целта.

– Успях! Сега, госпожице Джо, трябва да се признаеш за победена! – извика младият господин, като се изпъчи и се подготви за нови подвизи.

– Ти я побутна, видях те! Така че сега е отново мой ред – възрази Джо.

– Давам честната си дума, че не съм я докосвал, може да се е претърколила малко, но това е позволено. Така че, моля те, отстрани се, отново е мой ред.

– Ние от отбор Америка не сме измамници, а щом вие предпочитате да играете нечестно, моля! – извика разгневено Джо.

– Янките винаги си служат с разни трикове и измами, това е известно на всички. Явно и вие не искате да останете по-назад от тях – не й остана дължен Фред, като в същото време удари топката ѝ и я запрати в далечния ъгъл на поляната.

Джо отвори уста, за да му каже нещо грубо, но навреме успя да се овладее, изчерви се цялата и остана на мястото си, като яростно удряше с бухалката по земята. Фред прие мълчанието ѝ за съгласие, нанесе нов удар по топката и победоносно обяви, че е свършил и излиза от играта. Джо отиде да прибере топката си, като дълго я търси между храстите, а когато се завърна, изглеждаше тиха и спокойна и търпеливо изчака своя ред. Трябваше да нанесе няколко успешни удара, за да възстанови позицията, която беше изгубила, но докато успее да го постигне, противниковата страна бе вече съвсем близо до победата. Предпоследният удар бе на Кейт и топката ѝ достигна съвсем близо до целта.

– Господи, как не успя да се справиш по-добре, Кейт! Сега е ред на госпожица Джо, а тя така ми е ядосана, че като нищо ще успее – викаше ядосано Фред, когато се приближаваха да видят точното положение на топката.

– Янките имат един особен трик – те са щедри към враговете си – каза Джо с такъв тон, че момчето се изчерви. – Особено когато разполагат с всички възможности, за да ги победят – допълни тя и с един великолепен удар прехвърли топката на Кейт и спечели играта.

Лари хвърли във въздуха шапката си от радост. След това в миг си даде сметка, че не би трябвало да демонстрира прекалено силно чувствата си, за да не обиди гостите си от победения отбор, затова само бързо се приближи към Джо и ѝ пошепна на ухото:

– Браво, Джо, той наистина си послужи с измама, аз също го видях. Вече е трудно това да се докаже, но можеш да бъдеш сигурна, че никога няма да посмее отново да постъпи така.

Мег също я издърпа встрани, уж за да ѝ помогне да си завърже шапката, и също я похвали:

– Беше истинска провокация, но ти успя да се въздържиш, радвам се за теб, Джо!

– Няма защо да ме хвалиш за това, Мег, той заслужаваше здравата да му натрия носа. И сигурно щях да го направя, ако не бях отишла при храстите и не стоях там достатъчно дълго, за да мога да се успокоя и да обуздам острия си език. Все още не ми е минало напълно, така че се надявам, че това момче ще стои далече от мен – отвърна Джо, като хапеше нервно устните си, докато фиксираше Фред изпод широкополата си шапка.

– Време е за обяд – обяви господин Брук, след като погледна часовника си. – Комисарю, би ли донесъл вода и запалил огъня, докато ние с госпожица Марч и госпожица Сали подредим масата? Кой може да прави хубаво кафе?

– Джо е голяма майсторка – каза Мег, доволна, че може да похвали сестра си. И така Джо, която в този миг бе благодарна за взетите при Хана уроци по готварство, се насочи към кафеника, докато останалите деца се заеха да събират съчки. Момчетата запалиха огън и донесоха вода от извора, който се намираше наблизо. Госпожица Кейт наблюдаваше как върви подготовката на обяда, а Франк говореше на Бет, която плетеше малки кръгли рогозчици от сухи треви и клонки, за да ги използват като чинии.

Главнокомандващият и неговите помощници бързо разпънаха покривката и подредиха върху нея доста привлекателни вкусотиини, като всички храни и напитки бяха красиво украсени с листа. Джо обяви, че кафето вече е готово и всички се настаниха около масата. Младежите се бяха поуморили от играта и имаха чудесен апетит. Получи се един много весел обяд, всичко им изглеждаше толкова смешно, че непрекъснато избухваха в смях и стряскаха с него един кон, който спокойно си пасеше наблизо. Теренът, върху който бяха разположили храната си, бе доста неравен, така че не липсваха и злополуки с чашите и чиниите. Един жълд цопна право в млякото, а няколко малки черни мравки полазиха по продуктите, без никой да ги е канил. Стреснати от необичайния шум, гъсениците бяха като замръзнали на местата си върху дебелото стъбло на дървото и наблюдаваха тази странна гледка. Три дечица с руси косици надничаха любопитно през оградата на близката къща, а някакво куче лаеше по тях чак от другия бряг на реката.

– Имаме и сол, ако предпочиташ, можеш да поръсиш с нея ягодите – шеговито предложи Лари, като подаде на Джо купа с плодове.

– Не, благодаря, аз предпочитам паяците – отвърна тя, като измъкна две бедни същества от купата, намерили смъртта си в лепкавия крем. – Как смееш да ми напомняш за онзи ужасен мой обяд точно сега, когато всичко върви толкова успешно? – допълни Джо.

– Прекарах чудесно тогава у вас и в никакъв случай не бих могъл да забравя тези часове. А що се отнася до сегашния обяд, аз нямам нищо общо с него, не съм направил почти нищо. Вие двете с Мег и Брук имате много по-голям принос, така че съм ви много задължен. Какво ли ще правим, след като се нахраним? – малко разтревожено попита Лари, който смяташе, че главният му коз ще бъде вече изигран, след като обядът завърши.

– Ще играем на различни игри, докато се поразхлади. Аз съм донесла „Авторите“, а доколкото разбрах, госпожица Кейт знае нещо ново и интересно. Отиди и я попитай! И без това стои там сама, без никаква компания, а би трябвало да ѝ обръщаш повече внимание.

– Но нали трябва да обръщам внимание и на теб! Мислех, че двамата с Брук ще се сприятелят, но той почти непрекъснато разговаря с Мег, а Кейт само ги наблюдава с тези свои смешни очила. Ще отида при нея, но ти няма защо да ме учиш кое е правилно и кое – не, Джо, тъй като и без това сама не си много наясно по този въпрос.

Госпожица Кейт наистина знаеше няколко нови игри и след като момчетата решиха, че не би трябвало да ядат повече, а момчетата просто не можеха да побрат повече храна в стомасите си, всички се оттеглиха в гостната да играят на ригмарол*.

[* Rigmorole (англ.). – дълга несвързана история или разказ, празни приказки, брътвеж. – Б.пр.]

– Един от вас започва да разказва някаква история, може да е всякаква глупост, която ви харесва. Той разказва колкото си иска време, важното е само да спре на някое много вълнуващо място, след което разказът се поема от някой друг, който прави същото. Много е смешно и ако нещата се правят както трябва, оформя се някаква безкрайна трагикомедия, която е в състояние да развесели всеки. Моля, започнете вие, господин Брук – каза толкова заповеднически Кейт, че Мег доста се учуди: тя имаше към възпитателя същия респект, както към всеки друг господин.

Излегнал се в краката на две млади госпожици, господин Брук веднага се подчини и започна своята история:

– Имало едно време един рицар, който тръгнал по света да търси някакво богатство, тъй като не притежавал нищо друго, освен своя щит и своята сабя. Той

пътувал много дълго, близо двацет и осем години, преминал през различни изпитания и опасности и най-накрая пристигнал до палата на добрия стар крал. Кралят бил обещал награда за всеки, който съумее да опитоми и обзавладе любимия му, много красив, но изключително буен жребец. Рицарят се съгласил да опита и започнал бавно, но сигурно да напредва. Жребецът всъщност бил едно нежно същество, макар че на външен вид изглеждал буен и див, и бързо обикнал своя нов господар. Рицарят всеки ден се занимавал с часове с този любимец на краля, а след това яздел с него из града. И докато си яздел, той непрекъснато се оглеждал за едно красиво лице, което често се появявало в сънищата му, но което никога не бил срещал до този момент. Един ден, докато препускал по една тиха улица, рицарят забелязал това лице на прозореца на един порутен замък. Зарадван, той веднага попитал кой живее в стария замък. Обяснили му, че вътре са затворени няколко принцеси, които са жертва на жестоко заклинание и трябва да предат по цял ден, за да съберат пари, с които да откупят свободата си. На рицаря толкова му се искало да им помогне, но и той самият бил беден, така че единственото нещо, което му оставало, било да минава всеки ден покрай замъка с надежда, че ще види отново онова прекрасно лице. Много му се искало да го разгледа по-отблизо, тъй като отблясъците на слънцето в прозореца му пречели да получи ясна представа за него. Най-накрая се решил да влезе в замъка и да ги попита какво би могъл да направи, за да им помогне. Отишъл до голямата врата и почукал, вратата се отворила и изведнъж той видял...

– Една невероятно красива госпожица, която възторжено извикала: „Най-накрая, най-накрая!“ – продължи Кейт, която бе чела доста френски романи и много харесваше стила им. – „Това е тя!“, извикал и граф Густав и паднал в краката ѝ, обзет от истински екстаз. „О-о, станете!“, казала прекрасната дама и протегнала нежната си ръка към него. „Няма да го направя, докато не ми откриете как бих могъл да ви спася!“, заклел се рицарят, все още на колене. „Господи, злата ми съдба ме е орисала да остана тук, докато моят тиранин бъде унищожен.“ „Къде е този злодей?“ „В бледоморавия салон. Тръгвай, смело сърце, и ме спаси от отчаянието.“ „Ще го направя и ще се върна като победител или ще умра в името на тази цел!“ С тези смели думи рицарят се втурнал напред, отворил вратата на бледоморавия салон и тъкмо решил да влезе вътре, когато получил...

– Зашеметяващ удар от някакъв огромен гръцки речник, който един старец в тъмна роба запарил по главата му – каза Нед. – Господин „Как му беше името“ бързо се съвзел, грабнал тиранина и го изхвърлил през прозореца, а после побързал да се върне при своята красавица. Макар и с рана на веждата, той се чувствал победител. Но вратата на двореца била заключена. Затова той разкъсал завесите, завързал ги една за друга и направил въжена стълба от тях. Започнал да се спуска бързо по нея и вече бил на половината път, когато въжената стълба се скъсала и той полетял с главата надолу към езерото, което се простирало от другата страна на замъка. Макар че паднал от шейсет фута* височина, рицарят запазил самообладание и тъй като умее да плува като патица, бързо се придвижил към замъка и заплувал около него, докато достигнал до една малка врата, охранявана от двама яки пазачи. Рицарят ги сграбчил в миг за косите и започнал да удря главите им една в друга, докато те се пръснали като черупки на орехи. След това се възползвал от невероятната си сила и блъснал с рамо вратата, тя се строшила и той се затичал по една каменна стълба, покрита с дебел слой прах. По нея се виждали само огромни почти колкото юмрук жаби и паяци, които биха могли да ви доведат до истерия, госпожице Марч. Когато стигнал до края на стълбата, пред себе си видял нещо, от което дъхът му секнал, а кръвта замръзнала в жилите му...

[* 1 фут е равен на 12 инча, или 30,48 см. – Б.пр.]

– Една висока фигура, цялата в бяло и с воал върху лицето, която държала лампа в немощната си ръка – продължи Мег. – Тя безмълвно му посочила да продължи по тъмния и студен коридор, който му заприличал на гроб. От двете му страни се виждали неясни фигури в железни доспехи, наоколо царяла гробна тишина, от лампата се излъчвала слаба синкава светлина и точно в този момент призрачната фигура обърнала към него своето лице, за да му покаже блясъка на ужасяващия си поглед под воала. Двата достигнали до прикритата със завеса врата, зад която се чувала божествена музика. Рицарят направил решителна крачка напред, за да влезе в следващата стая, но точно в този момент призракът го отблъснал с неподозирана сила и размахал

заплашително пред очите му...

– Една кутия с емфие – обяви иронично Джо и публиката се раздвижи с одобрение. – „Благодаря ти“, казал рицарят любезно, взел си малко от емфието и смръкнал няколко пъти толкова силно, че главата му клюмнала встрани. „Ха-ха!“, разсмял се призракът и като погледнал през ключалката как неговите жертви, принцесите, предат неуморно, за да спасят живота си, жестокият дух сграбчил жертвата си и я натикал в голяма метална кутия, където вече лежали други единайсет рицари, натъпкани като сардини, всички без глави. Те внезапно се изправили и започнали...

– Да танцуват лудо – отсече Фред, докато Джо спря за миг, за да си поеме дъх. – И докато те танцували, порутеният стар замък се превърнал в боен кораб сред морето. „Завърти кормилото, после дай пълен напред и пригответи оръдията за стрелба!“, изкомандвал капитанът, след като забелязал в далечината някакъв пиратски кораб с черно знаме на мачтата. „Да се хвърлим в атака и, надявам се, ще победим, приятели!“, продължил капитанът и започнала люта битка. Естествено, англичаните победили и този път, както винаги.

– Е, те невинаги побеждават – вметна Джо, но бе обърнала глава встрани, така че Фред не я чу.

– След като успели да пленят капитана на пиратския кораб, английските моряци започнали да претърсват целия кораб. Намерили десетте мъртви пирати, имало и много ранени, тъй като капитанът им бил заповядал да се бият на живот и смърт. „Веднага смъкнете ужасното им черно знаме и завържете устата на този проклетник, ако веднага не признае всичките си грехове“, заповядал английският капитан. Португалецът държал устата си здраво затворена, така че незабавно бил изхвърлен в морето, докато моряците крещели от радост като луди. Но проклетото куче се гмурнало в морето, доплувало до дъното на английския кораб и успяло да го пробие, така че само за няколко минути той потънал заедно с целия екипаж. „Към дъното на морето, морето, морето“, където...

– Господи, просто не знам какво трябва да кажа – извика Сали, след като Фред приключи своя разказ съвсем неочаквано: той усети, че вече бе използвал всички запомнени фрази и най-важните моменти от една от своите любими книги. – Е, добре, те потъвали, потъвали, докато стигнали до дъното на морето, а там ги посрещнала една красива морска сирена. Тя била много разстроена, когато намерила кутията с обезглавените рицари, и веднага ги потопила в един специален солен разтвор, като се опитвала по този начин да разкрие тайната им. Защото като всяко друго женско същество и тя била доста любопитна. Не след дълго и капитанът на пиратския кораб достигнал до дъното на морето и морската сирена му казала: „Ще ти дам тази кутия с перли, ако можеш да помогнеш на нещастниците без глави.“ На нея много ѝ се искало да възвърне живота на тези бедни същества, но сама не можела да се справи с тази задача. Пиратският капитан веднага грабнал кутията от ръцете ѝ, но когато по-късно я отворил, с голямо разочарование открил, че в нея нямало никакви перли. Той ядосано захвърлил кутията с обезглавените рицари в едно огромно пусто поле, където я намерило...

– Едно малко момиче, което пасяло цяло стадо големи гъски на същото поле – извика Ейми, след като Сали внезапно спря, тъй като не можеше да измисли нищо повече. – На малкото момиче също му било мъчно за нещастниците и то попитало една възрастна жена какво би могло да направи, за да им помогне. „Твоите гъски ще ти кажат, те знаят всичко“, отвърнала старицата. Момиченцето попитало гъските, преди всичко с какво би могло да замести старите глави, които липсвали, и те всички отворили човките си и в един глас извикали...

– „Със зелки!“ – включи се находчиво Лари. – „Може би те наистина са прави“, помислило си момиченцето и веднага се затичало да откъсне дванайсет хубави зелки от своята градина. След като ги поставило на мястото на изчезналите глави, рицарите в миг оживели и сърдечно му благодарили. След това продължили весели и доволни по своя път, без дори да съзнават какво всъщност им се е случило, защото на този свят имало толкова много глави, които по нищо не се отличавали от зелките, та човек трудно би могъл да различи едните от другите. Рицарят, който ни интересува, се върнал обратно в града с порутения замък, за да търси красивото лице, но научил, че принцесите са успели най-накрая да се откупят с изпреденото количество и всички, с

изключение на една, се омъжили. Като чул това, той много се натъжил. Все пак решил да опита късмета си, възседнал верния си жребец, който бил с него в трудни и радостни дни, и го пришпорил към двореца, за да види коя принцеса е останала там. Като стигнал, започнал да наднича през живия плет и видял царицата на своето сърце да бере цветя в градината. „Ще ми дадеш ли една роза?“, попитал рицарят. „Ела и си я вземи“, отвърнала тя с нежно гласче. Той се опитал да се прехвърли през живия плет, но той като че непрекъснато израствал все по-нагоре и по-нагоре. След това решил да пробва да мине през него, но той в миг започнал да става все по-гъст и по-гъст. Рицарят изпаднал в пълно отчаяние. С голяма мъка направил една малка дупчица в плета, след като чупил множество клони, промъкнал главата си през нея и умолително извикал: „Пусни ме да вляза, пусни ме да вляза!“ Но красивата принцеса сякаш нищо не разбирала, защото продължавала мълчаливо да къса рози, като го оставила сам да се бори с живия плет. Дали е успял, или не, нека ни каже Франк.

– Аз не мога, аз не участвам в играта – извика Франк, силно объркан от тежкото положение, в което бяха попаднали героите. Бет веднага се скри зад гърба на Джо, а Грейс бе заспала.

– Нима бедният рицар ще бъде оставен така, заклещен в живия плет? – попита господин Брук, като въртеше с пръстите си розата, закачена на ревера му.

– Мисля, че принцесата в края на краищата ще се смили над него и ще му отвори вратата – обяви Лари, като вътрешно се усмихваше.

– Каква глупост скалъпихме само. Може би, ако имяхме по-голям опит, щяхме да направим нещо много по-добро. Знаете ли играта „Истина“? – попита Сали, след като всички се смяха на глупавата история, която се получи.

– Мисля, че да – отвърна тъжно Мег.

– Имам предвид играта, нали разбра?

– Какво представлява тя? – попита Фред.

– Слагаме си ръцете една върху друга накуп, след това избираме някакво число и онзи, чиято ръка отговаря на този номер поред в купа, трябва да отговори съвсем искрено на всички въпроси, които му зададат останалите. Много е забавно.

– Можем да опитаме – каза Джо, която много обичаше експериментите.

Госпожица Кейт, господин Брук, Мег и Нед отказаха да участват в играта, но Фред, Сали, Джо и Лари приеха с удоволствие идеята. Те скупчиха ръцете си и избраха число, след това преброиха ръцете и се оказа, че се пада на Лари да отговаря на въпросите.

– Кои са твоите герои? – запита Джо.

– Дядо и Наполеон.

– Коя според теб е най-красивата госпожица? – последва въпросът на Сали.

– Маргарет.

– А коя госпожица ти е най-симпатична? – бе въпросът на Фред.

– Естествено, Джо.

– Какви глупави въпроси задавате! – възкликва Джо и малко смутено сви рамене, докато другите се разсмяха на искрения тон на Лари.

– Хайде да опитаме отново. „Истината“ съвсем не е лоша игра – предложи Фред.

– Е, за някои от нас може и да е добра – промърмори тихо Джо.

Следващия път се падна на нея да отговаря на въпросите.

– Каква е най-голямата ти слабост? – попита Фред, сякаш поставяше под въпрос добродетелите ѝ, каквито той самият не притежаваше.

– Избухливият ми характер.

– Какво би искала най-много да имаш? – на свой ред зададе въпрос Лари.

– Чифт връзки за обувки – обяви Джо, като ясно разбра каква е целта на този негов въпрос и реши да не му отговаря според правилата.

– Но това не е верният отговор. Ти си длъжна да кажеш какво наистина би искала да имаш най-много – настояваше той.

– Е, може би ти по-добре от мен самата знаеш какво е то, а, Лари? – отвърна му Джо и се усмихна, като видя разочарованието, изписано на лицето му.

– Какви качества у мъжа харесваш най-много? – попита Сали.

– Смелост и честност.

– А сега е моят ред – обяви Фред, след като избраното число се падна на неговата ръка.

– Хайде да му дадем да разбере – пошепна Лари на Джо, която веднага кимна с глава и зададе първия въпрос:

– Мамиш ли, когато играеш на крикет?

– Е, да, понякога.

– Добре, а сега кажи: не беше ли твоята история заимствана от книгата „Морският лъв“? – подхвана го Лари.

– Почти.

– Смяташ ли, че английската нация е идеална във всяко едно отношение? – бе въпросът на Сали.

– Бих се срамувал от себе си, ако не мислех така.

– Той е един истински Джон Бул*. А сега, госпожице Сали, пригответи се за отговори, няма смисъл да броим, тъй като и без това оставаш само ти. Ще поставя ли на изпитание чувствата ти, ако те попитам не си ли падаш доста по флиртовете? – започна Лари, а в същото време Джо кимна с глава на Фред, за да му покаже, че мирът между тях вече е сключен.

[* Основният герой от произведението на Джон Арбътнот (1667–1735) „Историята на Джон Бул“; образ на истинския англичанин. – Б.пр.]

– Ах, какво нахално момче! Разбира се, че не! – възкликна Сали, като тонът ѝ подсказваше, че всъщност е точно така, както твърди Лари.

– Какво мразиш най-силно? – бе въпросът на Фред.

– Паяците и пудинг с ориз.

– А какво харесваш най-много? – попита Джо.

– Танците и френските ръкавици.

– Е, струва ми се, че вече със сигурност можем да кажем, че тази „Истина“ е много глупава игра. Я по-добре да преминем към нещо по-смислено, например да поиграем на „Автори“, така ще освежим мозъците си – предложи Джо.

Нед, Франк и двете по-малки момичета също се присъединиха към тази игра, а тримата по-големи стояха встрани и си говореха, докато тя продължаваше. Госпожица Кейт извади отново статива си с рисунката върху него, а Маргарет внимателно я наблюдаваше, докато господин Брук лежеше на тревата с книга в ръка, но не я четеше.

– Как прекрасно се справяте! Така бих искала и аз да мога да рисувам – каза Мег и в гласа ѝ се чувстваше смесица между възхищение и съжаление.

– Защо не се опитате да се научите? Според мен не ви липсват нито добър вкус, нито талант – отвърна веднага госпожица Кейт.

– Просто нямам време за това.

– Може би вашата майка предпочита да ви научи на някои други неща? Същото беше и при мен, но аз успях да докажа на мама, че имам талант, като първо взех няколко урока по рисуване, без да ѝ казвам, а след това тя сама настояваше да продължа. Не можете ли да направите същото с вашата гувернантка?

– Аз нямам гувернантка.

– А-а, забравих, че младите госпожици в Америка вече предпочитат да ходят на училище, вместо да си стоят къщи с гувернантки. Татко казва, че там имало много хубави училища. Предполагам, че и вие ходите в някое частно училище?

– Не ходя на училище. Самата аз работя като гувернантка.

– Наистина ли? – възкликна госпожица Кейт, но със същия успех би могла да каже и „Господи, какъв ужас!“, защото тонът ѝ изразяваше точно това. Нещо в изражението на лицето ѝ накара Мег да се изчерви и да съжали, че е била толкова откровена.

Господин Брук погледна към тях и бързо се намеси:

– Младите госпожици в Америка обичат своята независимост, така както и техните предшественици са се борили за нея. Това, че успяват сами да се издържат, се посреща с възхищение и буди уважение.

– О-о, разбира се, че е съвсем правилно от тяхна страна да постъпват по този начин. И ние имаме толкова уважавани и надарени млади госпожици, които избират точно това. Тяхното благородство ги подтиква да поемат този път, защото, след като са дъщери на джентълмени, те са както добре възпитани, така и много способни – обяви с наиздателен тон госпожица Кейт, с което още повече нарани гордостта на Мег и я накара да гледа на своята работа не само като на нещо неприятно, но и като на някакво позорно петно.

– Успяхте ли да използвате немската песен, госпожице Марч? – попита господин Брук, за да запълни потискащата пауза.

– Да, тя е наистина чудесна, толкова съм задължена на този, който ми я преведе – и помръкналото лице на Мег в миг светна отново.

– Не знаете ли немски? – учудено попита госпожица Кейт.

– Не особено добре. Баща ми, който ме обучаваше, сега не е тук, а сама не напредвам особено бързо, тъй като няма кой да поправя грешките ми.

– Можете да направите един опит сега. В ръцете си държа „Мария Стюарт“ от Шилер*, а както знаете, аз по професия съм си възпитател, така че обичам да обучавам – предложи господин Брук, като с насърчителна усмивка постави книгата в скута ѝ.

[* Фридрих Шилер (1759–1805), немски поет и драматург. – Б.пр.]

– Толкова е трудно, че направо ме е страх да започна – отвърна с благодарност Мег, която се притесняваше преди всичко от присъствието на образованата млада госпожица до себе си.

– Ще прочета малко, за да ви помогна да навлезете в текста – предложи госпожица Кейт и прочете един от най-красивите пасаж с безупречно произношение, но без да влага никакво чувство.

Господин Брук не направи никакъв коментар, само върна обратно книгата на Мег, която каза с невинен глас:

– А аз мислех, че това е поезия.

– Да, за някои е. Опитайте този пасаж.

На устните на господин Брук се появи една малко странна усмивка, докато отваряше книгата на страницата с жалейната песен на Мария.

Мег проследи покорно мястото, което бе посочено от тънката сламка, използвана от нейния нов учител за показалка, и започна да чете бавно и несигурно, като несъзнателно превръщаше твърдите думи в истинска поезия с меката си интонация и мелодичния си глас. Зелената показалка вече се насочваше към дъното на страницата и Мег бе толкова запленена от красотата на тази тъжна сцена, че бе напълно забравила за слушателите си – четеше така, сякаш е съвсем сама, като влагаше нотка на трагизъм в интонацията на нещастната кралица. Ако в този момент можеше да види кафявите очи, тя щеше веднага да престане да чете, но Мег въобще не вдигна поглед от книгата, така че за нея урокът не бе провален.

– Наистина прекрасно! – каза господин Брук, когато тя спря за миг. Той явно нямаше никакво намерение да ѝ обръща внимание върху грешките, които е допуснала, и изглеждаше така, сякаш наистина „обича да преподава“.

Госпожица Кейт си сложи очилата и след като разглежда внимателно малката рисунка пред себе си, сви статива и каза с безразличие:

– Имате добро произношение, може би след доста упражнения от вас може да излезе добър четец. Съветвам ви да направите усилия и да напреднете, тъй като познанията в областта на немския език са предимство за учителите. А сега, ако позволите, ще отида да нагледам Грейс – и госпожица Кейт побърза да се отдалечи, като сви рамене и си каза: – Нямам работа в компанията на една гувернантка, макар че тази наистина е много младичка и красива. Какви странни хора са тези янки: страхувам се, че те биха могли да окажат твърде лошо влияние върху Лари, който често общува с тях.

– Забравих, че англичаните обичат да вирят носове пред гувернантките и съвсем не се отнасят с тях както ние – каза Мег, като гледаше с досада отдалечаващата се фигура.

– Възпитателите също си имат своите проблеми в това отношение и аз немалко съм страдал. За нас, работещите, няма по-добро място от Америка, госпожице Маргарет – каза господин Брук, който изглеждаше толкова весел и доволен, че Мег се засрами от своите непрекъснати оплаквания.

– Може би наистина би трябвало да се радвам, че живея точно в тази страна. Не че харесвам кой знае колко работата си, но в края на краищата изпитвам доста голямо удовлетворение от нея, така че не би трябвало да се оплаквам. Но много бих искала и за мен обучението да представлява удоволствие, както и за вас.

– Мисля, че бихте могли да харесате обучението, ако имаште за ученик момче като Лари. Толкова ще съжалявам, когато ме напусне следващата година – каза

господин Брук, съсредоточено дупчейки торфа под себе си.

– Вероятно ще отиде в колеж? – попита на глас Мег, но в тона ѝ се чувстваше и друг въпрос: „А какво ще стане с вас?“

– Да, вече е крайно време да го направи. Той е напълно готов за това. И веднага щом замине, ще постъпи в армията. Вече получих повиквателна.

– О-о, радвам се да го чуя! – възкликна Мег. – Смятам, че всеки млад мъж би трябвало да има желание да постъпи в армията. Макар че е толкова трудно за майките и сестрите, които остават вкъщи – добави тъжно тя.

– Но аз нямам нито майка, нито сестри, а и приятелите ми са малко, така че няма кой да се тревожи дали съм жив, или мъртъв – горчиво отбеляза господин Брук.

– Мисля, че Лари и неговият дядо биха се тревожили. За нас също няма да е без значение, ако разберем, че с вас се е случило нещо лошо – сърдечно отвърна Мег.

– Благодаря ви, това наистина звучи приятно – започна господин Брук, видимо зарадван от думите ѝ, но преди да успее да каже още нещо, на поляната се появи Нед, яхнал стария кон. Той започна суетно да демонстрира пред младите дами своите умения, така че вече бе невъзможно човек да си поговори с някой друг на спокойствие.

– Ти обичаш ли да яздиш? – Грейс попита Ейми, докато двете си почиваха, след като бяха тичали заедно с останалите след Нед по ливадата.

– Направо съм луда по конете. Сестра ми Мег често е яздила, когато татко е бил богат, но в момента нямаме коне и ни е останал единствено Елън Трий – добави през смях Ейми.

– Разкажи ми за Елън Трий, това да не е някакво магаре? – попита любопитно Грейс.

– Е, какво да ти кажа... Джо е също луда по конете като мен, но си имаме само едно старо седло без кон. В градината ни расте ябълково дърво, което има приказен нисък клон, така че Джо поставя седлото върху клона, захваща го здраво с ремъците и ние можем да се мятате върху Елън Трий, когато си искаме.

– Колко смешно! – извика Грейс. – А аз си имам едно малко пони вкъщи и го яздя почти всеки ден в парка заедно с Фред и Кейт. Там е много приятно, защото и приятелите ми се събират в парка и в Роу винаги е пълно с дами и господа.

– Господи, каква прелест! Надявам се, че един ден ще имам възможност да пътувам в чужбина, но ако това стане, при всички случаи бих предпочела да отида в Рим, вместо в Роу – каза Ейми, която нямаше ни най-малка представа какво всъщност представлява Роу, но и не би искала да си признае това и да попита.

Франк, който седеше близо до малките момиченца, чу какво си говорят и нервно блъсна встрани бастуна си, докато гледаше как здравите младежи тичаха безспир по поляната. Бет, която тихичко събираше разпръснатите карти, го погледна и му каза малко притеснено, но със сърдечен глас:

– Струва ми се, че доста си се изморил. Мога ли с нещо да ти помогна?

– Разкажи ми нещо, моля те. Толкова е скучно да се седи така, на едно място, без никаква компания – отвърна ядосано Франк, който очевидно бе свикнал на много по-голямо внимание вкъщи.

Ако я бе помолил да изнесе една лекция на латински, сигурно това не би се сторило по-трудно за плахата и стеснителна Бет. Но в момента просто нямаше къде да избяга. Джо не беше наблизил, за да се скрие зад гърба ѝ, а и бедното момче гледаше с такава надежда към нея, че тя събра смелост и взе решение да опита.

– За какво обичаш да говориш? – попита Бет, като с разтреперани пръсти се опитваше да върже картите, но не успя и половината се разпиляха на тревата.

– О-о, най-приятно ми е да слушам за крикет, за лодки и за лов – призна Франк, който все още не се бе научил да си намира такива удоволствия, които съответстваха на физическите му възможности.

„Господи! Какво да правя? Та аз не знам нищичко по нито една от тези теми“ – помисли си Бет и в объркаността си забрави за недъга на момчето и каза, опитвайки се да го подтикне той да разкаже нещо:

– Никога не съм виждала как се ловува, но може би ти знаеш нещо за това?

– Да, аз бях веднъж на лов, но никога вече няма да го направя, защото точно тогава се нараних, като се опитах да прескоча с коня една ограда. И оттогава всичко вече свърши за мен – няма коне, няма хрътки, няма лов... – каза с въздишка Франк и на

Бет ѝ стана толкова мъчно за него, че се намрази за малката си хитрост, с която го подтикна да заговори за нещастieto си.

– Вашият дивеч е много по-красив и разнообразен от нашите грозни бизони – смени тя набързо темата, опитвайки се с нещо да помогне на момчето, като в същото време беше много доволна, че е прочела една от момчешките книги, направила толкова силно впечатление на Джо.

Темата за бизоните се оказа едно добро попадение и в желанието си да достави известно удоволствие на болното момче Бет съвсем забрави за собствените си притеснения и дори не забеляза учудването и задоволството, с което я наблюдаваха сестрите ѝ, които просто не можеха да повярват, че тяхната Бет говори на едно от онези ужасни момчета, от които непрекъснато ги молеше да я защитават.

– Господ да я благослови! Тя го съжaliaва и затова се опитва да бъде добра с него – каза Джо, която я наблюдаваше нежно от игрището за крикет.

– Винаги съм твърдяла, че тя е един малък ангел – допълни Мег, дълбоко убедена, че не могат да съществуват никакви съмнения в това отношение.

– О-о, отдавна не съм чувала Франк да се смее толкова – призна Грейс на Ейми, докато двете седяха и си говореха за куклите си, като едновременно им подготвяха сервизи за чай от жълди.

– Моята сестра Бет е наистина много очернователна, когато поиска да бъде такава – каза Ейми, доволна от успеха на Бет. Тя искаше да каже „очарователна“, но тъй като Грейс и без това не знаеше значението на тази дума и „очернователна“ ѝ прозвуча съвсем добре.

До късния следобед продължиха игрите на крикет, на цирк, на котка и мишка и какви ли още не. След като слънцето залезе, палатката бе сгъната, всички по-едри неща – пакетирани. Събраха бухалките и топките за крикет. Лодките бяха натоварени и всички заедно потеглиха по реката, като пееха с цяло гърло. Нед, който бе доста сантиментално настроен, подхвана една серенада с твърде дълбокомислен рефрен:

Сам, сам, о-о, сам съм с теб, Тъга.

А след това следваха думите:

Ние и двамата сме млади и имаме сърца,
защо стоим студени, разделени така!

Докато изпълняваше своята серенада, Нед гледаше към Мег с толкова мелодраматично изражение, че тя се разсмя и с това развали цялата песен.

– Как можете да бъдете толкова жестока към мен! – пошепна ѝ той под прикритието на живото хорово изпълнение. – През целия ден не се отделихте от тази високомерна англичанка, а сега открито ми се подигравате.

– Не го направих нарочно, но вие изглеждахте толкова смешен, че просто не можах да се въздържа – отвърна Мег, като пренебрегна първата част от обвиненията му. Защото тя наистина го избягваше, спомняйки си добре за празненството у семейство Мофът и за разговорите след това.

Нед се чувстваше така обиден, че се обърна към Сали, в която се надяваше да намери опора.

– На това момиче просто му липсва и капчица желание да пофлиртува, не смяташ ли?

– Да, май е така, но тя е доста мила – отвърна Сали, която се опитваше да защити приятелката си, макар и да виждаше „недостатъците“ ѝ.

Компанията се раздели на същата зелена ливада, където се беше събрала, с любезни пожелания за лека нощ и до скоро виждане, тъй като семейство Вон щеше да замине за Канада. Докато четирите сестри се прибираха вкъщи през градината, госпожица Кейт погледна след тях и каза:

– Независимо от малко демонстративното си поведение американските момичета са много приятни, особено след като човек успее да ги опознае по-добре – и този път в гласа ѝ липсваше назидателният тон, който често се чувстваше по време на пикника.

– Напълно съм съгласен с вас – каза господин Брук.

Въздушни кули

Един топъл септемврийски ден Лари се беше излегнал удобно в луксозния хамак и се люлееше, като се чудеше какво ли правят в този момент неговите съседки, но просто не намираше сили да стане и да провери. Беше обзет от едно от лошите си настроения, защото денят бе преминал толкова безсмислено и безполезно, че му се искаше да го преживее отново и да поправи нещата. Горещото време го правеше толкова ленив, че бе напълно занемарил учебните си занимания, с което бе докарал господин Брук до ръба на търпението му. Разочарова и дядо си, който забеляза, че се е занимавал с уроците си едва един-два часа следобед, след това уплаши ужасно прислужницата, като каза, че май едно от кучетата е започнало да побеснява, а накрая нахока един от конярите в конюшната, защото уж бил занемарил грижите за коня му. След всичко това се хвърли в хамака си, за да се усамоти и да може да мисли на воля за глупостта на този свят като цяло, но постепенно спокойствието на деня уталожил страстите му. Докато се взираше в безкрайната зеленина на кестеновите клони над главата си, Лари започна да си мечтае за най-различни неща. Представи си, че се люлее сред безкрайната шир на океана, тръгнал на околосветско пътешествие. Но звуците от познати гласове в съседния двор веднага го върнаха на брега. Започна да наднича усилено през живия плет, който разделяше двете къщи, и в миг видя как сестрите от семейство Марч излизат една след друга, сякаш са тръгнали на някаква експедиция.

– Какво ли мислят да правят тези момичета? – помисли Лари и отвори сънените си очи, за да може да види по-ясно какво става. Неговите съседки изглеждаха наистина доста странно този ден. Всяка бе поставила на главата си голяма шапка с широка периферия, а през раменете им бяха преметнати някакви тъмнокафяви ленени торбички. Всяка носеше и по нещо в ръцете си: Мег държеше една възглавница, Джо – книга, Бет – кошница, а Ейми – статив за рисуване.

– Е, това на нищо не прилича! – каза си Лари. – Те са тръгнали на пикник и дори не са и помислили да ме поканят. Едва ли са се запътили към лодката, защото ключът не е у тях. Може би са забравили за това. Я да взема да им го занеса и ще видим какво ще кажат.

Макар че имаше цяла дузина шапки, мина доста време, преди да открие поне една от тях, след това изгуби ценни минути, докато търсеше ключа, който в края на краищата се оказа в джоба на панталоните му. Така че когато прескочи оградата и се затича, момичетата бяха вече доста далече напред. Той мина по най-краткия път към лодката и стигна там преди тях, седна и започна да чака появата им. Но мина доста време и никой не се показва, така че Лари се изкачи на хълма, за да разгледа наоколо. От едната страна на хълма имаше няколко високи бора, но от мястото, където бе застанал Лари, се откриваше прекрасна гледка и всеки звук отекваше с кристална чистота, по-ясен от шепота на боровите и от ленивото почукване на кълвачите по тях.

– Каква красота! – помисли си Лари, докато се взираше внимателно наоколо, вече напълно успокоен и с изпълнена с радост душа.

В миг откри един наистина чудесен елемент в рамките на общата прелест: сестрите бяха насядали на сянка под един храст, като слънчевата светлина и сенките от клоните на храста се отразяваха върху лицата им, ароматният лек ветреца рошеше косите им и охлаждаше зачервените им бузи, а горските обитатели наоколо продължаваха своите обикновени занимания, сякаш близо до тях не седяха никакви непознати, а стари приятели. Мег бе седнала върху възглавницата, която носеше, и внимателно шиеше с нежните си бели пръсти. С розовата си рокля сред зелената трева тя приличаше на една прекрасна свежа роза. Бет събираше шишарките, които бяха нападали под съседното дърво. Те й трябваша, защото по-късно си правеше много интересни неща от тях. Ейми бе нагласила статива и рисуваше, а Джо плетеше и им четеше на глас. Сянка премина по лицето на момчето и сърцето му се сви, докато ги гледаше, тъй като чувстваше, че би трябвало веднага да си тръгне, защото не бе поканен. Но той не можа да го направи, защото въпреки се чувстваше самотен, а тази тиха компания в гората така силно привличаше неуморния му дух. Лари стоеше почти неподвижно и една катеричка, твърде заета със събирането на зимнина, мина съвсем близо до него, но в миг го забеляза и бързо се втурна напред, като правеше толкова

големи скокове, че Бет вдигна глава да я проследи. После забеляза и познатото лице, скрито между клоните на храстите, кимна му и му се усмихна насърчително.

– Може ли да приближа, моля? Или навярно ще ви преча? – попита той, като се приближаваше бавно към сестрите.

Мег повдигна вежда, но Джо я погледна бързо и веднага каза:

– Разбира се, че може. Щяхме да те поканим и по-рано, но мислехме, че едва ли ще искаш да участваш в такава момичешка игра.

– Винаги съм харесвал игрите ви. Но ако Мег не ме иска, веднага ще си тръгна.

– Нямам нищо против да останеш, но ще трябва да си намериш някакво занимание. Нашите правила изискват всеки да прави нещо – отвърна Мег.

– Много съм ви задължен. Съгласен съм да правя каквото поискате, само да ми разрешите да остана, защото вкъщи е толкова еднообразно, колкото в пустинята Сахара. Какво би трябвало да правя: да шия, да чета, да събирам шишарки или да рисувам? А може би всичко това наведнъж? Кажете заповедите си, аз съм на ваше разположение – и Лари седна до тях със смирена физиономия.

– Довърши този разказ вместо мен, тъй като и без това трябва да внимавам в плетката, точно на петата съм – каза Джо и му връчи книгата.

– С удоволствие, мадам – бе краткият отговор, след който той започна да чете, като влагаше цялото си старание, за да им покаже колко е благодарен за това, че са го допуснали в своето „общество на работливите пчелички“.

Разказът не беше много дълъг и след като го свърши, Лари се пристраши да зададе няколко въпроса около тази нова тяхна идея.

– Извинете, мадам, бих ли могъл да попитам каква е същността на тази важна нова институция, ако въобще би могла да се нарече така?

– Да му кажем ли? – попита Мег сестрите си.

– Той ще ни се смее – предупреди Ейми.

– Какво значение има? – намеси се Джо.

– Смятам, че на него ще му хареса – допълни Бет.

– Разбира се, че ще ми хареса! Обещавам, че няма да ви се смея. Хайде, кажи ми, Джо, не се страхувай.

– Откъде ти хрумна мисълта, че се страхувам. Е, става дума за това, че ние бяхме свикнали да играем на „Пътешествието на пилигрима“, а след това съвсем сериозно започнахме да я прилагаме в живота, като старателно вършехме всичко през цялата зима и сега, през лятото.

– А, разбирам – каза Лари и кимна с глава.

– Кой ти е казал? – попита веднага Джо.

– Духовете.

– Не, аз го направих. Искях да го поразвеселя една вечер, когато всички бяхте отишли някъде и той беше много тъжен. На него това много му хареса, така че няма защо да ми се караш, Джо – започна да се оправдава Бет.

– Ти не можеш да пазиш никакви тайни. Но няма значение, защото сега не се налага да обясняваме надълго и нашироко.

– Продължавайте, моля – каза Лари, докато Джо се правеше, че е твърде заета със своята работа и изглеждаше доста недоволна.

– О-о, нима тя не ти е казала за този наш нов план? Решихме да не разпиляваме безсмислено времето си през дните на ваканцията, а всеки да си има някаква задача и да работи с желание по нея. Ваканцията почти свършва, времето ни изтича и ние сме доволни, че не го пропиляхме.

– Да, разбирам ви – каза Лари, като с горчивина си мислеше за това колко безсмислено бе прекарал той ваканцията си.

– Мама смята, че би трябвало да прекарваме колкото може повече време навън. Затова донасяме работата си тук и прекарваме чудесно. За да бъде по-весело, си слагаме нещата в тези торбички, носим широкополи шапки и използваме пръчки за подпиране, докато изкачим хълма. Така играем на пилигрими, както сме свикнали да го правим още отдавна. Наричаме хълма Прекрасната планина, защото оттук се открива чудесна картина на равнината наоколо и сякаш виждаме мястото, където бихме искали да живеем.

Джо му показва и Лари възхитен започна да разглежда. Дърветата бяха разположени така, че между тях се получаваха един процеп, през който се виждаше

широката синя река насреща, както и обширни ливади от другата ѝ страна, а по-нататък в далечината едва-едва се различаваха контурите на голям град, разположен в подножието на зелени хълмове, които сякаш достигаха висината. Слънцето се беше сносило и небесата пламтяха с великолепието на есенния залез. Златни и пурпурни облаци се стелеха над планината, чиито сребристобели върхове се връзваха високо в руменото сияние и блестяха като ефирните шпилове на някакъв небесен град.

– Колко е красиво! – въздъхна с възхищение Лари, който имаше усет и бързо успяваше да види и почувства красотата, независимо от формата ѝ.

– Често е така, затова обичаме да идваме тук и да наблюдаваме. Всъщност гледката почти никога не се повтаря, но винаги е много красива – каза Ейми, която тайничко си мечтаеше някога да успее да нарисува всичко това.

– Джо често говори за една страна, където бихме искали да живеем някога – тя има предвид истинско село, с прасета, пилета и купи сено. Сигурно наистина би било чудесно, но все пак аз бих предпочела красивата страна там горе действително да съществуваше и някак си да можехме да отидем в нея – замечтано каза Бет.

– Има една дори по-хубава страна от тази там горе и ние бихме могли да отидем скоро в нея, ако сме достатъчно добри – отвърна Мег.

– Да, но трябва да чакаме толкова дълго и да работим толкова упорито. А на мен ми се иска да полетя веднага натам, да имам криле като тези врабчета, да се издигна нагоре и да се озова направо пред великолепната врата.

– Ти при всички случаи ще стигнеш до там, Бет, рано или късно, сигурна съм в това. Така че няма защо да се страхуваш – успокои я Джо. – Виж, аз би трябвало доста да се боря и да работя, да се изкачвам нагоре и макар след всичко това, може би никога няма да достигна хубавата страна.

– Е, ще ме имаш за своя компания, ако това те успокоява. Ще трябва да свърша доста неща, преди да стигна до твоя небесен град. Ако доста закъснея, ти ще кажеш някоя добра дума за мен там, нали, Бет?

Нещо в изражението на Лари, докато изговаряше тези думи, разтревожи неговата малка приятелка. Затова тя се опита да го ободри и спокойно загледана в променливите цветове на облаците, му каза:

– Ако хората наистина искат да отидат там и действително се опитват да го направят през целия си живот, мисля, че няма начин да не успеят. Защото не ми се вярва там да има катинари на вратата или пазачи, които да не допускат хората вътре. Винаги съм си го представяла, че това е като на картината, където блестящите същества разтварят широко ръце, за да посрещнат бедния християнин, който идва по реката.

– Не смятате ли, че ще бъде много смешно, ако всичките въздушни кули, които изграждаме във въображението си, изведнъж станат действителност и ние имаме възможност да живеем в тях? – каза Джо, след като помълча известно време.

– О-о, аз съм създал толкова огромно количество, че ще ми бъде ужасно трудно да избира в коя точно да живея – каза Лари, като се излегна върху тревата и започна да мята шишарки по катеричката, която го бе издала.

– Трябва да си избереш една предпочитана от теб. Как би изглеждала тя? – попита Мег.

– Ако ти кажа, ще разкажеш ли и ти за своята?

– Да, ако и другите момичета го направят.

– Съгласни. Нека Лари започне пръв.

– След като вече съм видял немалко от този свят, бих искал да се установя за живеене в Германия и да имам възможност да се занимавам с музика толкова време, колкото ми се иска. Бих желал да стана известен музикант и всички хора да изгарят от желание да идват на концертите ми. И никога да не ми се налага да се занимавам с пари или някакъв бизнес, да мога просто да живея в името на това, което обичам, и животът ми да бъде един непрекъснат празник. Това е любимата ми мечта. А каква е твоята, Мег?

На Маргарет като че ли ѝ изглеждаше малко трудно да опише своята мечта и когато започна да говори, размаха ръка пред лицето си, сякаш за да прогони някои неподходящи, натрапчиви идеи:

– Бих искала една красива къща, пълна с всякакви луксозни неща – хубава храна, чудесни дрехи, изискани мебели, приятни хора и купища пари. Аз ще съм

стопанката на тази къща и ще управлявам както ми харесва на мен. Ще имам множество прислужници, така че никога няма да ми се налага да работя. Колко приятно ще ми бъде всичко това! При това в никакъв случай няма да съм мързелива и няма да стоя със скръстени ръце, ще бъда добра с всички и те ще ме обичат.

– Няма ли да има и един господар заедно с теб в твоята въздушна кула? – лукаво попита Лари.

– Вече казах „приятни хора“, ако си слушал внимателно – и Мег се зае старателно да завързва връзката на обувката си, за да не могат останалите да видят лицето ѝ.

– Защо не кажеш направо, че ще имаш и един чудесен, умен и добър съпруг и няколко дечица, добри като ангелчета? – обяви без заобикалки Джо.

– А може би в твоята ще има единствено коне, разни досадници и книги – подразни я Мег.

– Какво, да не мислиш, че ще ми е лошо? Наистина ми се иска да имам конюшня, пълна с арабски коне, стаи, изпълнени с книги, а освен това да пиша такива фантастични истории, които да бъдат толкова известни, колкото музиката на Лари. Бих искала да извърша нещо изключително, преди да се оттегля в моя замък – нещо героично и прекрасно, което няма да бъде забравено дори и след смъртта ми. Все още не знам какво ще бъде то, но в момента го търся и се надявам един ден да ви изненадам. Смятам, че ще пиша книги и ще стана богата и известна: това определено ме привлича, така че то е истинската ми мечта.

– А моята е да съм си у дома, на сигурно място, заедно с мама и татко, и да помагам в грижите за семейството – простиичко обяви Бет.

– Не искаш ли още нещо? – попита Лари.

– След като вече имам моето малко пиано, нищо повече не ми трябва. Само много бих желала всички да си останем заедно и да сме добре, за нищо друго не си мечтая.

– А пък аз имам толкова много желания. Но най-голямото ми е да стана художничка и да отида в Рим, да рисувам там и да бъда най-добрата художничка в света – обяви Ейми скромното си желание.

– Май сме доста амбициозен екип, не смятате ли? Всички, с изключение на Бет, искат да бъдат богати и известни и въобще забележителни във всяко едно отношение. Чудя се дали някой от нас ще успее да постигне това, за което мечтае – каза Лари и започна замислено да дъвче една сламка в устата си.

– Вече имам ключа за своята въздушна кула, но бъдещето ще покаже дали ще успея все пак да отключая вратата и да вляза в нея – отбеляза тайнствено Джо.

– И аз имам ключа към моята, но не ми разрешават да го пробвам. Трябва да отида в този проклет колеж – промърмори Лари и въздъхна тъжно.

– А ето го и моя! – възкликна Ейми и размаха молива си.

– Аз пък все още нямам никакъв ключ – тъжно заключи Мег.

– Не е вярно, имаш – увери я Лари.

– Но къде е?

– Върху лицето ти.

– Глупости. Какво може да ми помогне това?

– Почакай и ще видиш дали благодарение на него няма да получиш нещо, което наистина си заслужава – отвърна момчето и се засмя при мисълта за една прекрасна тайна, която смяташе, че знае единствен той.

Мег цялата се изчерви, но не попита нищо повече и се загледа отвъд реката, като на лицето ѝ се изписа такава надежда, каквато Лари бе виждал на лицето на господин Брук, когато разказваше приказката за рицаря.

– Ако сме живи след десет години, нека да се срещнем отново на това място и да разберем кой до каква степен е успял да осъществи желанията си или дали изобщо се е приближил до тях в сравнение с днес – предложи Джо, която винаги бе готова с някакъв план за действие.

– Господи! Колко стара ще бъде тогава – на цели двайсет и седем – възкликна Мег, която вече се чувстваше много голяма, макар че едва бе навършила седемнайсет.

– Ние с теб, Лари, ще бъдем по на двайсет и шест, Бет ще е навършила двайсет и четири, а Ейми ще бъде само на двайсет и две. Ще бъдем една чудесна компания! – каза Джо.

– Надявам се, че дотогава ще съм направил нещо, с което да се гордея, Джо. Но

всъщност съм такъв мързеливец, че току-виж все още не съм се „натуткал“.

– Имаш нужда от мотив, от някакъв стимул, както казва мама. Когато го получиш, ще започнеш да работиш чудесно.

– Господи, аз наистина съм готов да работя, стига да ми се даде този шанс! – извика Лари. – Може би трябва да се задоволя с това да върша неща, които биха доставили удоволствие на дядо, и аз наистина се опитвам, но ми е изключително трудно, защото това е направо против вътрешната ми нагласа. Затова не се получава кой знае какво. Той би искал да стана търговец в Индия, какъвто е бил и той самият, но аз по-скоро бих се застрелял, отколкото да се съглася да върша това. Ненавиждам чая, коприната и всички останали глупости, които старите му кораби пренасят оттам, и изобщо не ме интересува дали няма да потънат веднага щом станат моя собственост. Той сигурно ще бъде доволен от мен, ако се съглася да постъпя в колеж, освен това, след като ще остана при него още четири години, той би трябвало да ме освободи от задълженията по бизнеса. Но при него всичко е до такава степен подчинено на традицията, че сигурно и аз ще стана такъв, освен ако не избягам и не си потърся някакви забавления, както е направил баща ми. Честно казано, бих го направил още утре, ако имаше кой да остане при стария господин.

Лари говореше доста разпалено и човек би могъл да помисли, че е готов да изпълни заплахата си при най-малка провокация. Защото той растеше твърде бързо и независимо от доброто си възпитание, все пак като всеки млад човек ненавиждаше подчинението и страстно мечтаеше да научи сам всичко за света, който го заобикаляше.

– Съветвам те да отплаваш с някой от собствените си кораби и да не се завръщаш, преди да си опитал да устроиш живота си така, както на теб ти харесва – предложи Джо, чието въображение вече чертаеше какви ли не картини само при мисълта за подобна дръзка постъпка и чието симпатия към Лари се основаваше преди всичко на онова, което тя наричаше „лошите страни на Теди“.

– Това не е правилно, Джо. Не бива да говориш по този начин и се надявам, че Лари няма намерение да следва ужасните ти съвети. Ти трябва да направиш това, което дядо ти иска от теб, мое скъпо момче – каза Мег с възможно най-майчински тон. – Проявявай колкото може по-голямо старание в колежа и когато той види, че се опитваш да му доставиш удоволствие, няма да бъде толкова суров и несправедлив с теб, сигурна съм. Както правилно каза, няма кой друг да остане при него и да му дари любовта си, така че никога няма да си простиш, ако го напуснеш, без да си получил разрешението му за това. Няма защо да бъдеш нито тъжен, нито намръщен. Просто изпълни дълга си и ще получиш своята награда, точно както господин Брук я е получил, ето: той е уважаван и обичан.

– Какво знаеш ти за него? – попита Лари, който беше благодарен за разумния съвет, но не можеше да приеме наизидателния тон на Мег, затова с удоволствие отклоняваше разговора от себе си, след като и бездруго се бе разгорещил и бе казал твърде много.

– Само това, което дядо ти е казвал за него – че се е грижил много добре за майка си, докато е била жива, и че се е отказал да замине в чужбина да работи като възпитател, макар че е имал добри предложения, защото не е искал да я остави сама. Знам и това, че се опитва да помогне сега на една стара жена, която също се е грижила за майка му. И макар че не говори много, той е щедър и търпелив, а и много добър.

– Точно такъв е, няма спор! – извика сърдечно Лари, когато Мег спря за миг. – Напълно в стила на дядо е да разучи всичко за него, без той да подозира дори, и да говори за всичките му добродетели, така че другите да го харесат. Брук не може да си обясни защо вашата майка се държи така мило с него, като често съвсем приятелски го разпитва не само за мен, но и за разни други неща. Той я смята за невероятна и безупречна и непрекъснато говори за това, а после пренася похвалите си и върху вас. Само ако можех да осъществя мечтата си, тогава ще видите какво ще направя за Брук!

– Може би е добре да започнеш да правиш нещо добро за него още отсега, вместо да превръщаш живота му в ад – каза рязко Мег.

– Откъде знаеш, че правя точно това, госпожице?

– Веднага го виждам изписано на лицето му, когато свършват заниманията. Ако си се държал добре, той изглежда удовлетворен и ходи наперено и енергично, а когато

си го побърквал с нежеланието си да работиш, изглежда тъжен и върви едва-едва, сякаш му се иска да се върне обратно и да свърши по-добре това, което му е възложено.

– О-о, виж ти, колко интересно! Значи получавах представа за добрите или лошите ми оценки единствено от лицето на Брук, така ли? Наистина съм го виждал как кимва и се усмихва, когато минава покрай прозореца ви, но никога не съм си и помислял, че си имате своя система за предаване на информация.

– Но ние наистина нямаме. Недей да се сърдиш и в никакъв случай не му казвай това, което току-що ти разказах. Искрах само да ти подсказва, че мен ме интересува как напредваш с уроците си и това, което споделих, трябва да си остане между нас, разбираш ли? – извика Мег, сериозно разтревожена при мисълта за последиците от твърде откровените ѝ приказки.

– Не съм от хората, които преразказват чутото – отвърна Лари престорено високомерно. – Но ако Брук ще изпълнява ролята на барометър, то трябва да го имам предвид, за да му давам възможност по-често да показва хубаво време.

– Моля те, не се засягай. Не съм имала за цел нито да изнасям лекции, нито да разказвам небивалици или пък да се държа глупаво. Просто си мисля, че Джо насърчава у теб едно чувство, за което с времето все повече ще съжаляваш. Ти си толкова мил с нас, чувстваме те като свой собствен брат и затова ти казваме всичко, което наистина мислим. Извинявай! Не съм искала да те засягам – и Мег му подаде ръка за помирение, което беше един наистина мил и сърдечен жест.

Засрамен от рязкото си избухване, Лари стисна подадената мила малка ръка и откровено призна:

– Аз съм този, който би трябвало да поиска извинение. Бях толкова рязък. Въобще днес през целия ден всичко ми върви наопаки. Приятно ми е, че вие ми посочвате грешките и се държите сестрински с мен, така че не ми обръщайте внимание, ако някога повиша тон или изтърся някоя глупост. Знайте, че съм ви благодарен за това, което правите.

В стремежа си да покаже, че не е ни най-малко обиден, Лари се държа безупречно през останалото време – нави конците на Мег, изрецитира едно стихотворение, за да достави удоволствие на Джо, разтърси клоните на дъба, за да паднат още шишарки, които Бет после събра, и помогна на Ейми да измъкне няколко папрати, с което показа, че е напълно подходящ, за да бъде включен в тяхното „Общество на работните пчелички“. Точно по средата на разгорещения им спор относно домашните навици на костенурките до слуха им достигна слаб звук от звънеца на Хана, с който тя им известяваше, че вече е сложила чайника на печката, така че трябва да тръгват, за да стигнат вкъщи точно за вечеря.

– Мога ли пак да дойда с вас? – попита Лари.

– Да, ако си добър и обичаш книгите си, както се казва обикновено на малките момчета – засмя се Мег.

– Обещавам, че ще бъда.

– Тогава можеш да дойдеш и аз ще те науча да плетеш като шотландците. В момента много се търсят чорапи – допълни Джо, като размаха своя чифт точно на вратата, преди да се разделят.

Тази вечер, докато Бет свиреше на господин Лорънс, Лари стоеше скрит зад завесата, унесен в нежната музика, която винаги го успокояваше и му носеше радост. Той наблюдаваше стареца, който седеше, подпрял с ръка посивялата си глава, нежно потънал в мисли за починалото дете, което толкова много обичаше. Като си припомни разговора от този следобед, момчето си каза с решителен тон, в който прозираше радост от готовността му за самоотрицание:

– Ще се откажа от своята въздушна кула и ще остана с този скъп възрастен господин, докато се нуждае от мен, защото аз съм всичко, което той има.

Тайни

Джо беше много заета на мансардата, тъй като октомврийските дни започнаха да стават все по-студени, а следобедите свършваха твърде бързо. Но все още по два-три часа слънцето обливаше с лъчите си високия прозорец и сгряваше Джо, която седеше на

старото канапе и пишеше старателно, а около нея се въргаляха десетки листове. В същото време любимото ѝ мишле Скрабъл се разхождаше точно под слънчевите лъчи, придружавано от най-големия си син, едно чудесно малко същество, което бе особено гордо с мустаците си. Напълно обсебена от заниманието си, Джо пишеше упорито, докато изпълни и последната страница, а след това хвърли писалката си и извика:

– Това е, написах най-доброто, на което съм способна! Ако това не е подходящо, ще трябва да почакам, докато се усъвършенствам.

После се излегна на канапето и започна внимателно да изчита написаното, като слагаше тук-там по някое тире, както и много удивителни, които приличаха на малки балончета. След това завърза творбата си с красива червена панделка и остана почти неподвижна няколко минути, като я наблюдаваше с тъжен и замислен поглед, който ясно показваше колко сериозна е била нейната работа. За писалище тук ѝ служеше един стар кухненски ламаринен плот, закачен на стената. В него държеше творбите си и няколко книги, които грижливо затваряше в едно от чекмеджетата на плота, за да не може Скрабъл да ги докопа. Защото и мишокът имаше литературни наклонности и щом попаднеше на някоя неприбрана книга, веднага се заемаше с нея, като изяждаше някои от листовите ѝ. Джо измъкна от ламаринения плот още един ръкопис и заедно с току-що завършения ги сложи в джоба си, след което тихо се спусна надолу.

Сложи си шапката и палтото и по възможно най-безшумния начин се измъкна през прозореца над задната врата, който излизаше на покрива на малката веранда върху вратата, после скочи оттам върху тревата и след малка обиколка излезе на главния път. След като достигна там, Джо се опита да се успокои и наистина придоби доста тайнствен и щастлив вид. Махна на един минаващ автобус и замина с него към града.

Ако някой я беше наблюдавал внимателно, той със сигурност би сметнал, че движенията ѝ определено са доста странни. След като слезе, тя с бързи крачки продължи по шумната улица, докато достигна търсения номер. След като откри мястото, Джо неуверено влезе във входа, огледа мръсните стълби и след като се повъртя там около минута, най-внезапно изскочи на улицата и бързо се насочи към спирката, от която беше дошла. Тази маневра бе повторена няколко пъти за най-голямо удивление на един черноок млад господин, който внимателно я наблюдаваше от прозореца на отсрещната сграда. Когато се върна за трети път пред входа, Джо спря за миг, нахлупи шапката си чак до очите и тръгна нагоре по стълбите, като изглеждаше така, сякаш щяха да ѝ извадят всичките зъби.

На вратата наред с другите имена висеше и името на един зъболекар и след като се позабавлява малко с наблюдения на двете изкуствени протези, които се отваряха и затваряха, за да привличат вниманието на минавачите, младият господин си облече палтото и тръгна към отсрещния вход, като си каза през смях:

– Тя е събрала смелост да дойде сама, но след мъките, които ще преживее, може би ще има нужда от някого, който да я придружи до вкъщи.

Само след десетина минути Джо се появи тичаща по стълбите със силно зачервено лице и имаше вид на човек, който току-що е бил изправен пред съд и е чул своята присъда. Тя никак не се зарадва, когато видя младия господин пред входа и само му кимна, като мина покрай него. Но той незабавно я последва, като започна съчувствено да я разпитва:

– Много ли болеше?

– Е, не чак толкова.

– Но ти свърши твърде бързо.

– Да, слава Богу!

– Защо реши да дойдеш сама?

– Защото не исках никой да узнае.

– Ти си най-странното същество, което познавам. Колко зъба ти извадиха?

В първия момент Джо погледна към приятеля си с недоумение, а след това започна да се смее, сякаш бе казал нещо твърде забавно.

– Има два, които бих искала да излязат, но ще трябва да чакам една седмица.

– Защо се смееш? Да не ти се е случило нещо лошо, Джо? – заразително Лари, доста озадачен.

– А може би на теб ти се е случило? Защото можете ли да ми обясните, сър, какво правихте в тази зала за билиард?

– Моля да ме извините, мад'м, но това съвсем не е билиардна зала, а

гимнастически салон, където вземам уроци по фехтовка.

– Радвам се да го чуя.

– Защо?

– Защото ще можеш да ме научиш и мен, а след това ще представим Хамлет. Ти ще се заемеш с ролята на Лаерт и ще изпълним чудесно сцената, в която двамата с Хамлет кръстосват шпаги.

Лари избухна в сърдечен момчешки смях, което накара няколко от минавачите неволно да се усмихнат.

– Ще те науча, разбира се, независимо дали ще представяме Хамлет, или не, много е приятно, а освен това помага за заякване на мускулите. Но все пак не ми се вярва, че тази беше причината, която те накара да кажеш така твърдо: „Радвам се.“ Не съм ли прав?

– Да, аз просто се зарадвах, че не си бил в билиардна зала, защото се надявам, че никога не ходиш по такива места. Така ли е?

– Не особено често.

– Бих искала въобще да не ходиш.

– В това няма нищо лошо, Джо. Аз си имам билиардна маса вкъщи, но не ми е приятно да си играя сам, за тази игра трябва и добри партньори. А толкова обичам билиарда! Затова понякога се отбивам и изиграваме по няколко игри с Нед Мофът и някои от неговата компания.

– Господи, това е ужасно. Все повече и повече ще се пристрастяваш към играта и ще започнеш да пропиляваш много време и купища пари за тази глупост, може даже да заприличаш на онези ужасни момчета. Надявам се, че ще успееш да се опазиш от всичко това и ще заслужиш уважението на истинските си приятели – каза Джо, като поклати глава.

– Не може ли човек да си позволи от време на време някои невинни забавления, без да загуби това уважение? – попита доста объркано Лари.

– Всичко зависи от това какви са забавленията и кой още участва в тях. Лично аз не харесвам Нед и неговата компания и много бих искала да стоиш далече от тях. Мама не ни разрешава да го приемаме у дома, макар че на него много му се иска да го поканим. А ако и ти станеш като него, опасявам се, че ще ни забрани да дружим и с теб.

– Наистина ли? – разтревожено попита Лари.

– Да, тя просто не може да търпи тези твърде модерни млади господа и по-скоро би ни затворила под стъклен похлупак, отколкото да ни разреши да поддържаме контакти с тях.

– Е, може би все още няма нужда да вади стъклените похлупаци. Не съм от компанията на модерните и едва ли някога ще стана. Но и аз обичам да се забавлявам от време на време, както и всички останали, не смяташ ли, че съм прав?

– Добре де, можеш да отскачаш до билиардната зала понякога, но в никакъв случай не се пристрастявай, чуваш ли? Защото ако го направиш, това ще е край на чудесните ни игри и на приятелството ни.

– Ще бъда истински ангел, обещавам.

– О-о, не мога да понасям ангелите. Просто си бъди това обикновено и честно момче, което познаваме и уважаваме, и ние никога няма да те изоставим. Направо не знам какво бих направила, ако беше постъпил като сина на господин Кинг. Той имаше твърде много пари, но не знаеше как да ги харчи, забърка се в непочтени истории и хазартни игри и накрая избяга, като опозори името на баща си, а сигурна съм и самият той се чувства ужасно.

– Нима смяташ, че съм в състояние да постъпя по същия начин? Много съм ти задължен за тази оценка.

– Не, разбира се – господи, не мисля нищо подобно! Но непрекъснато слушам как хората говорят, че парите са голямо изкушение, и понякога ми се иска и ти да си беден, тогава може би нямаше да се тревожа толкова.

– Ти наистина ли се тревожиш за мен, Джо?

– Понякога, когато си в лошо настроение или изглеждаш сърдит и недоволен. Освен това ти си толкова упорит, че ако веднъж започнеш да правиш нещо нередно, ще бъде ужасно трудно да те накарам да се откажеш.

Лари продължи да върви мълчаливо в продължение на няколко минути, а Джо гузно

го наблюдаваше, като си мислеше, че може би щеше да постъпи по-разумно, ако си беше държала езика зад зъбите. Очите му изглеждаха доста сърдити, макар че на устните му имаше усмивка, породена сякаш от нейните предупреждения.

– През целия път до вкъщи ли смяташ да ми изнасяш лекция? – попита малко неочаквано той.

– Не, разбира се, защо?

– Защото, ако имаш такива намерения, бих предпочел да взема автобуса, а ако нямаш, с удоволствие ще се разходя с теб и ще ти разкажа нещо много интересно.

– Няма да пророня нито дума повече по този въпрос, а сега умирам от нетърпение да чуя какво ще ми разкажеш.

– Много добре. Но знай, че това е една моя тайна. Ако ти я кажа, и ти ще трябва да ми кажеш своята.

– Аз нямам тайна – започна Джо, но в миг се спря, защото си спомни, че имаше.

– Много добре знаеш, че имаш, та ти просто не можеш нищо да скриеш. И така, съгласна ли си с моето предложение, или нищо няма да чуеш от мен – извика Лари.

– Твоята тайна хубава ли е?

– Разбира се, свързана е с хора, които добре познаваш. Мисля, че много ще се смеееш, като я чуеш. Толкова отдавна ми се иска да ти я кажа, защото съм сигурен, че трябва да я узнаеш! Хайде, започни първо ти.

– Но няма да казваш нищо на когото и да било вкъщи, нали?

– Гроб съм.

– И няма да ми се подиграваш, когато сме само двамата?

– Никога не се подигравам.

– Не е вярно, правиш го – въобще, ти се държиш така с хората, че винаги успяваш да измъкнеш от тях това, което желаеш. Не знам как точно го правиш, може би си роден ласкател.

– Благодаря, давай нататък.

– Е, оставих два от моите разкази на един журналист във вестника и той ще ми даде отговор дали струват нещо след една седмица – пошепна Джо пред своя изповедник.

– Ура за госпожица Марч, известната американска писателка! – извика Лари, като хвърли шапката си във въздуха и отново я хвана, с което достави огромно удоволствие на две патици, четири котки, пет кокошки и половин дузина малки ирландчета, които играеха наоколо. Те вече бяха излезли извън града.

– Ами, струва ми се, че нищо няма да излезе от тази работа. Но не мога да се успокоя, докато не опитам. Затова и не исках да казвам на никого, за да не се разочароват и останалите от моя неуспех.

– Ще излезе, ще видиш. Та твоите разкази са като произведения на Шекспир в сравнение с половината глупости, които се публикуват всеки ден. Каква радост ще падне, когато ги видим отпечатани, и колко ще се гордеем с нашата авторка.

Очите на Джо светнаха от радост, защото е толкова приятно да чувстваш, че другите вярват в теб, а и една похвала от приятел е обикновено много по-сладка от десетки вестникарски критики.

– Каква е твоята тайна? Играй честно, Лари, защото в противен случай никога вече няма да ти вярвам – попита тя, като се опитваше да потуши огромните надежди, избуяли след приятелското му насърчение.

– Може би не е правилно да ти казвам, но всъщност не съм обещавал да пазя това в тайна, пък и непрекъснато ме гложди нещо отвътре, когато знам нещо и не съм го споделил с някой друг. Аз знам къде е ръкавицата на Мег.

– Това ли е всичко? – разочаровано попита Джо и Лари кимна в знак на потвърждение, но на лицето му беше изписана доста потайна физиономия.

– Това е главното, но и ти ще признаеш, че става въпрос за нещо по-особено, когато ти кажа точно къде е.

– Добре, казвай.

Лари се наведе и прошепна три думи на ухото на Джо, които моментално предизвикаха някаква комична промяна в изражението ѝ. Тя се спря и се втренчи с недоумение в него, остана неподвижна близо минута, като изглеждаше колкото учудена, толкова и разочарована. След това тръгна рязко напред и сухо попита:

– Как разбра?

- Видях я.
- Къде?
- В джоба.
- И стои там през цялото време?
- Да. Не е ли доста романтично?
- Не, ужасно е.
- Не ти ли харесва?
- Разбира се, че не. Това е направо смешно и не би трябвало да се допуска.

Господи! Какво ли ще каже Мег?

- Но ти не трябва да казваш на никого, не забравяй това.
- Не съм обещавала.
- Това се подразбираше от само себе си, аз ти се доверих, а ти...
- Добре, засега няма да казвам на никого, но това наистина ме отвращава, по-добре изобщо да не беше ми казвал.
- Смятах, че ще ти бъде приятно да го чуеш.
- Как бих могла да се зарадвам на възможността някой да дойде, да вземе Мег и да я отведе от вкъщи? Чудя се как си могъл да си го помислиш!
- Може би ще приемеш по-добре нещата, когато някой дойде и отведе теб?
- Бих желала да видя този, който ще се опита да го направи – извика ядосано

Джо.

- Също и аз! – засмя се Лари.
- Не смятам, че съм подходящият човек, с когото би трябвало да се споделят тайни. Чувствам се ужасно, след като ми каза всичко това – неблагоприятно отбеляза Джо.

– Хайде да се надбягваме до върха на хълма и отново ще се почувстваш добре – предложи Лари.

Наоколо нямаше жива душа, равният път се извиваше привлекателно нагоре, така че тя просто не можеше да устои на изкушението. Джо се втурна напред, скоро шапката ѝ изхвърча от вятъра, фибите в косата ѝ се смъкнаха и дългите ѝ къдрици се разпиляха свободно. Лари достигна пръв до целта и бе изключително доволен от лечението, което бе избрал. Защото неговата приятелка дотича миг след него със светнали очи, зачервени бузи и без следа от разочарование на лицето.

– Така ми се иска да бях кон. Тогава щях да си бягам по цели километри на този чист въздух и нямаше да се задъхвам. Беше страхотно, но погледни на какво заприличах. Хайде, върни се и събери нещата ми, все едно, че си моето херувимче – каза Джо и се отпусна без сили под едно дърво, покрито земята с дебел килим от червеникавите си листа.

Лари пое мързеливо назад, за да събере разпиляната ѝ собственост, а Джо се зае да се пооправи, като се надяваше, че никой няма да мине, преди да се приведе отново в изряден вид. Само че надеждите ѝ не се оправдаха, някой мина и това бе Мег, която изглеждаше много женствена в официалната си рокля. Беше я облякла, тъй като бе излязла да направи някои посещения.

– Какво, за Бога, правиш тук? – попита тя, като изгледа сестра си с трудно прикривано учудване.

– Събирам листа – изтърси Джо първото нещо, което ѝ дойде наум, като започна да подрежда на купчина червеникавите листа около себе си.

– И фиби за коса – допълни Лари, който тъкмо се връщаше и хвърли в скута ѝ почти дузина. – А също и малки гребенчета и кафяви сламени шапки.

– Значи си тичала, Джо? Как можа да го направиш? Кога ще се откажеш от подобни невъзпитани постъпки? – осъдително каза Мег, като пооправи и приглади косата си, поразрошена от вятъра.

– Може би чак когато стана стара и схваната и дори имам нужда от патерица, за да се придвижвам. Не ме карай да пораствам преждевременно, Мег. И без това имаме достатъчно трудности във връзка с внезапната промяна, която става с теб. Нека поне аз си оставам едно малко момиченце колкото може по-дълго.

Докато говореше, Джо сведе поглед към купчината с листа, за да скрие треперещите си устни. Защото напоследък тя все по-ясно усещаше, че Мег бързо се превръща в жена, а тайната, която Лари ѝ каза, я накара да мисли с ужас за раздялата. Тази раздяла бе неизбежна, но сега тя със сигурност знаеше, че е съвсем

предстояща. Лари забеляза безпокойството, което се изписа на лицето ѝ, и побърза да отвлече вниманието на Мег, като попита бързо:

– Къде си ходила, Мег? Изглеждаш чудесно.

– Бях у семейство Гардинър и Сали ми разказа подробности за сватбата на Бел Мофът. Тържеството е било толкова пишно, а след това младоженците са заминали да прекарат зимата в Париж. Представете си колко прекрасно ще бъде!

– Да не би да ѝ завиждаш, Мег? – не се сдържа Лари.

– Страхувам се, че е така.

– Радвам се за теб – промърмори сърдито Джо и нахлупи нервно шапката си.

– Защо? – попита учудено Мег.

– Защото, след като харесваш толкова много богатите, сигурно никога няма да тръгнеш да се омъжваш за някой беден – отвърна Джо, като погледна намръщено Лари, който ѝ правеше отчаяни знаци да внимава какво говори.

– Аз няма просто „да тръгна и да се омъжа“ за когото и да било – отбеляза Мег, като пое с достойнство напред, а останалите я последваха, без да спират да хихикат, да си шепнат нещо и да подритват камъчета по пътя – с една дума: „да се държат като истински деца“, както си помисли Мег, макар че и на нея би ѝ се искало да ги последва, но не можеше да забрави, че е облечена с най-новата си рокля.

През следващите една-две седмици Джо се държеше доста странно и сестрите ѝ бяха в пълно недоумение. Тя се хвърляше към вратата веднага щом чуеше, че пощальонът звъни, държеше се грубо с господин Брук всеки път, когато го срещнеше, седеше и дълго се взираше в Мег с тъжно лице, като след това най-внезапно скачаше, прегръщаше я и я целуваше. Двамата с Лари непрекъснато си правеха някакви непонятни знаци един на друг и си говореха за „орли с разперени криле“, така че в края на краищата момичетата решиха, че те напълно са се побъркали. На втората събота, след като Джо тайничко се беше измъкнала през прозореца, Мег си седеше и шиеше до прозореца и бе скандализирана, като видя как Лари гони Джо из градината. Той успя да я хване в участъка на Ейми, точно зад нейния храст, и Мег не можеше да види точно какво става след това, но ясно чуваше радостните писъци, последвани от тихо говорене, а след това развяване на вестници.

– Какво ще правим с това момиче? Тя никога няма да започне да се държи като млада дама – въздъхна Мег, като продължи да наблюдава с неодобрение това, което ставаше в градината.

– Надявам се, че няма да го направи, защото така е толкова мила и приятна – каза Бет, която по никакъв начин не искаше да се разбере, че се чувства малко засегната, тъй като Джо споделяше тайните си с някой друг, а не с нея самата.

– Колкото и да се стараем, никога няма да успеем да я накараме да се държи възпитано – допълни Ейми, която седеше и си правеше няколко нови якички. Беше завързала къдриците си назад – една прическа, която много ѝ отиваше и я караше да се чувства елегантна и женствена.

След няколко минути Джо влетя в стаята, излегна се на канапето и започна да чете вестника.

– Има ли нещо интересно? – попита снизходително Мег.

– Нищо особено, просто един разказ, не бих казала, че е кой знае какво – отвърна Джо, като внимателно прикриваше името на вестника.

– Я по-добре го прочети на глас, това ще ни поразвлече – предложи Ейми, която упорито продължаваше да се държи като възрастна.

– Какво е заглавието? – попита Бет, учудена, че Джо непрекъснато крие лицето си зад вестника.

– Съперничеството на художниците.

– Звучи добре, прочети го – подкани я Мег.

Джо изхъмка, пое си дълбоко дъх и започна да чете много бързо. Момичетата слушаха с интерес, тъй като разказът беше много романтичен и дори малко патетичен, като всички герои накрая умряха.

– На мен ми хареса онази част за прекрасната картина – отбеляза с одобрение Ейми, след като Джо свърши.

– А на мен – любовните епизоди. Виола и Анжело са две от нашите любими имена. Не ви ли се струва малко странно това? – каза Мег, като изтри сълзите, появили се в очите ѝ, тъй като „любовната част“ бе доста трагична.

– Кой е писал това? – попита Бет, която успя да зърне за миг лицето на Джо зад вестника.

Четецът внезапно се изправи, отхвърли вестника встрани, като откри зачервената си физиономия и с глас, който представляваше невероятна смесица от тържественост и вълнение, обяви:

– Вашата сестра.

– Ти? – извика изумено Мег и изпусна ръкоделието си.

– Много добре! – критично я похвали Ейми.

– Знаех си! Знаех си! О-о, моя Джо, толкова се гордея с теб! – извика Бет и се хвърли да прегръща сестра си, изпълнена с неописуема радост от огромния ѝ успех.

Господи, колко доволни бяха всички! Мег дори не можеше да повярва, докато не погледна отпечатаното в края на разказа име на автора: „Госпожица Джозефин Марч“. Ейми така артистично обсъждаше художествените елементи на разказа и дори започна да предлага варианти за негово продължение, които за съжаление не можеха да се реализират, тъй като главният герой и главната героиня вече бяха мъртви. Бет беше толкова развълнувана, че непрекъснато подскачаше и пееше от радост. Хана влезе също много развълнувана и не можеше да каже нищо повече от това: „Господи, никога не съм предполагала...“, тя просто бе невероятно изумена от „извършеното от Джо чудо“. А колко се зарадва госпожа Марч, когато научи всичко това! Джо се смя до сълзи на това всеобщо внимание и дори обяви, че ще вземе да се надуе като пуяк след него. И сякаш „орелът с разперените криле“ наистина триумфално прелиташе над къщата на семейство Марч, докато вестникът преминаваше от ръка на ръка.

– Разкажи ни всичко от самото начало. Как стана? Колко ти платиха за разказа? Какво ли ще каже татко, като научи? Дали пък Лари няма да се смее? – викаха всички в един глас и всяко от момичетата гледаше да е по-близо до Джо. Защото тези чувствителни хора обичаха да превръщат в истински празник всяка обикновена радост, която спогождаше техния дом.

– Престанете да викате, момичета, и ще ви разкажа всичко – каза Джо, като се чудеше дали госпожица Бърни се е чувствала по-щастлива и радостна след публикуването на нейната „Евелина“, отколкото се чувства тя самата в момента, като гледаше отпечатан във вестника своя разказ „Съперничеството на художниците“. След като разказа как е занесла творбите си, тя добави: – И когато отидох да проверя за резултата, редакторът ми каза, че е харесал и двата разказа и ето че днес получих вестника, в който е отпечатан първият. Лари ме залови, докато го четях, и настоя да го види, така че бях принудена да му го покажа. Той смята, че е добър и че трябва да продължа да пиша, и че със сигурност заслужавам да получа добро заплащане за своите творби. Толкова съм щастлива, защото ще мога да се издържам и да помагам на момичетата.

Джо направо не можеше да си поеме дъх от вълнение, тя покри лицето си с вестника и намокри отпечатания в него свой разказ със сълзите си. Едни от най-съкровениите ѝ желания бяха именно тези – да бъде независима и да получи одобрението на тези, които обича. И в този момент чувстваше, че е на прага на осъществяването на тези желания.

Телеграма

– Ноември е най-неприятният месец през цялата година – каза Маргарет, докато стоеше до прозореца през един скучен следобед и гледаше към попарената от студа градина.

– Сигурно точно затова съм родена през този месец – отбеляза замислено Джо, която също бе забила нос в стъклото.

– Е, ако най-внезапно се случи нещо приятно, веднага ще започнем да мислим, че месецът е чудесен – намеси се Бет, която гледаше с надежда на всичко, дори на месец ноември.

– Може и да си права, но нищо приятно не се случва в това семейство – отвърна Мег, която бе в доста лошо настроение. – Дните ни си минават така, един след друг, без да ни донесат нито някаква радост, нито пък нещо ново. Все една и съща монотонна и неблагоприятна работа.

– Господи, колко сме тъжни! – извика Джо. – Не се учудвам, че е така, бедна моя, тъй като знам какво изпитваш, като гледаш как другите момичета си живеят весело и щастливо, а ти все работиш и работиш, а годините минават. О-о, така ми се иска да мога да подредя и за теб нещата така, както правя за моите героини! Ти си толкова красива, освен това си достатъчно добра, така че напълно заслужаваш някой богат роднина най-неочаквано да ти остави огромно наследство. Тогава победоносно ще се появиш в обществото като богата наследница, ще сложиш на място всички, които преди това са те пренебрегвали или унижавали, а след това ще заминеш за чужбина, откъдето ще се завърнеш като госпожа Еди-коя си, блестяща в своето величие и елегантност.

– В днешно време хората не получават наследство по този начин. Мъжете трябва да работят, а жените – да се омъжват за богати съпрузи. Това е един ужасно несправедлив свят – горчиво каза Мег.

– Двете с Джо ще натрупаме такова богатство, че то ще стигне за всички ни. Само почакайте десетина години и ще видите какво ще направим – обади се Ейми, която бе седнала в ъгъла и месеше глина, от която правеше най-различни фигурки, наричани от Хана глинени модели на птици, плодове и човешки лица.

– Опасявам се, че нямам толкова време, а освен това и не вярвам особено в четката и писалката, макар че съм ви ужасно благодарна за добрите ви намерения.

Мег въздъхна и отново погледна към посърналата градина, Джо се намръщи и подпря глава, надвесена над масата, Ейми продължаваше енергично да мачка глината, а Бет, която бе седнала до другия прозорец, усмихнато каза:

– Само след миг ще се случат две приятни неща. Мама си идва, виждам я в края на улицата, а Лари търчи през градината, сякаш има да ни казва нещо интересно.

Двамата влязоха почти едновременно, госпожа Марч с традиционния си въпрос: „Няма ли писмо от баща ви, момичета?“, а Лари с предложението: „Някой да иска да се повози на каретата с мен? Решавах задачи няколко часа, докато главата ми направо се подпали, така че имам нужда от нещо освежаващо. Времето не е кой знае колко приятно, но не е и много студено. Ще отидем първо да закараме Брук до дома му и след това ще се повеселим. Хайде, Джо, ти ще дойдеш ли, Бет?“

– Разбира се, че ще дойдем.

– Благодаря ти за поканата, но в момента съм много заета – едва вдигна глава от кошницата с плетките си Мег. Тя се бе съгласила с мнението на майка си, че за нея е по-добре да не се вози в карети с млади господа.

– Ние трите ще бъдем готови след минута – извика Ейми и веднага се затича, за да си измие ръцете.

– Мога ли да направя нещо за теб, госпожо Майко? – попита Лари, като се облегна на стола на госпожа Марч и я погледна с любов и благодарност, които винаги струяха от очите му, когато се обръщаше към нея.

– Не, благодаря. Само може би ще е добре да се отбиете до пощата, ако нямате нищо против. Днес е денят, в който обикновено получаваме писмо, а пощальонът не е идвал. Нашият татко е толкова стриктен, но може би има някакво забавяне при пътуването.

Точно в този миг се чу остро извъняване и след минута Хана влезе с писмо в ръка.

– Това е едно от онези ужасни телеграфни неща, мадам – каза тя и го подаде с такъв жест, сякаш се страхуваше, че всеки момент може да избухне и да разруши всичко наоколо.

Щом чу думата „телеграф“, госпожа Марч грабна плика, прочете двата реда и се свлече на стола бяла като платно, сякаш листът хартия я бе прострелял право в сърцето. Мег и Хана се спуснаха да я подкрепят, а Джо изплашено прочете на глас:

Госпожо Марч, съпругът ви е много болен. Тръгнете веднага.

С. Хейл, Бенк хоспитал, Вашингтон

Колко тиха и спокойна изглеждаше стаята, докато всички стояха неподвижно и не смееха да си поемат дъх. Колко странно започна да притъмнява навън и как внезапно целият свят сякаш се променяше, докато момичетата се притискаха към майка си, изпълнени с ужасното предчувствие, че цялото им щастие и опората на техния живот

сякаш ще им бъдат отнети. Госпожа Марч бързо дойде на себе си, прочете още веднъж телеграмата и като протегна към тях ръце, им каза с глас, който никога нямаше да забравят:

– Ще тръгна веднага, но може би вече е твърде късно. О-о, деца, деца, помогнете ми да понеса това!

В следващите няколко минути в стаята отекваха единствено техните ридания, примесени с неумели утешителни слова, нежни уверения за помощ и плахи надежди, които най-често биваха удавени в сълзи. Бедната Хана най-напред успя да възстанови самообладанието си и се превърна в добър пример за останалите. За нея работата бе панацеята за изход от всяка ситуация.

– Господ ще запази този добър човек! Така че няма да си губя времето в плач, а ще ви приготвя нещата за път, госпожо – сърдечно обяви тя и избърса сълзите си с престилката, после потупа нежно господарката си по рамото и се зае да работи.

– Тя е права. Сега нямаме време за сълзи. Успокойте се, момичета, и нека да помислим какво да правим.

Бедните същества се опитаха да се успокоят, докато майка им се изправи. Изглеждаше малко пребледняла, но все пак се държеше стабилно на краката си и правеше усилия да отхвърли болката и да се помъчи да мисли и да направи план за по-нататъшните им действия.

– Къде е Лари? – попита разтревожено тя, след като успя да събере мислите си и да прецени с какво трябва да започнат.

– Тук съм, мадам, разрешете ми да направя нещо! – извика момчето, което дотърча от съседната стая, където се бе оттеглило, чувствайки, че болката им е твърде лична и в този момент дори на приятел на семейството като него не му е тук мястото.

– Изпрати, моля те, телеграма, че веднага тръгвам. Следващият влак е утре рано сутринта. Ще тръгна с него.

– Какво друго? Конете са впрегнати, така че мога веднага да тръгна и да свърша каквото трябва – каза той, готов да отиде до края на света, за да им помогне.

– Можеш да оставиш и една бележка в дома на леля Марч. Джо, дай ми този лист и писалката.

Като откъсна откъм празната страна една от страниците, които току-що бе преписала, Джо постави масичката пред майка си. Тя добре знаеше, че парите за предстоящото дълго и тъжно пътуване ще трябва да се вземат назаем, и се чудеше дали не би могла да направи нещо, за да допринесе малко за събирането на нужната за баща ѝ сума.

– Така, вече можеш да тръгваш, скъпи. Но не препускай неразумно бързо, няма никакъв смисъл от това.

Очевидно предупреждението на госпожа Марч не бе чуто, защото само след минута Лари буквално прелетя покрай прозореца на гърба на любимия си кон, яздеше толкова бързо, сякаш животът му висеше на косъм.

– Джо, ти изтичай до службата и кажи на госпожа Кинг, че няма да мога да ходя известно време. А по пътя купи тези неща. Ще ти ги запиша, трябва да съм готова да се грижа за баща ви в болницата, а в болничните складове често липсват най-елементарни неща. Бет, ти отиди и помоли господин Лорънс да ни даде няколко бутилки отлежало вино. Не ме е срам да ги изпрося за баща ви, той заслужава най-доброто. Ейми, ти кажи на Хана да слезе в мазето и да ми приготви черния куфар, а ти, Мег, ела с мен да ми помогнеш да подредя нещата си за пътуването, тъй като се чувствам доста объркана.

Бедната жена наистина изглеждаше съвсем объркана, след като трябваше едновременно да пише, да разпределя задачите и да обмисля всичко, което трябва да направи в следващите часове. Затова Мег я помоли да седне малко в стаята си и да се успокои, като ги остави те да свършат останалото. Всички в миг се разпръснаха като листа, разпилени от вятъра, и щастливият дом внезапно се превърна в развалина, сякаш бе поразен от зъл дух, нахълтал в къщата под формата на лист хартия с написани само два реда върху него.

Господин Лорънс пристигна забързан заедно с Бет и донесе със себе си сигурността и спокойствието, на които старият любезен господин бе способен. Той

най-приятелски увери госпожа Марч, че ще се грижи за момичетата, докато тя отсъства, което бе голямо облекчение за нея. Нямаше нещо, което да не ѝ предложи, за да ѝ помогне – като се почне от дрехите и се стигне до предложението му да я придружи. Госпожа Марч категорично отхвърли възможността старецът да предприема такова дълго и изморително пътуване, макар че изражението на лицето ѝ предателски показваше колко много ѝ се иска той наистина да я придружи. Господин Лорънс забеляза това, смръщи гъстите си вежди, бързо се обърна и тръгна към вратата, като каза, че ще дойде отново по-късно. Никой нямаше време да мисли за нищо друго, освен за сполетялата ги беда, докато съвсем внезапно, тичайки през външния вход с чифт галоши в едната ръка и чаша чай в другата, Мег не попадна съвсем внезапно на господин Брук.

– Искрено съжалявам за това, което се е случило, госпожице Марч – каза той с нежен, тих глас, който прозвуча така приятно за изтерзаната ѝ душа. – Дойдох да предложа на майка ви да я придружи при пътуването ѝ. Господин Лорънс има някои поръчения за мен във Вашингтон, освен това за мен ще бъде удоволствие да ѝ бъда от полза там.

Мег изпусна галошите и може би след миг чашата с чай щеше да ѝ последва, ако тя все пак не бе направила огромно усилие да задържи ръката си нагоре. А на лицето ѝ бе изписана такава безпределна благодарност, че тя би била компенсация и за една много по-голяма жертва от страна на господин Брук, а това, което му предстоеше да направи, му се стори просто нищожна услуга – просто загуба на малко време и удобства.

– Колко сте любезен! Мама ще приеме, сигурна съм. А за нас ще бъде такова облекчение да знаем, че тя е с някого, който ще се погрижи за нея. Благодаря ви, много, много ви благодаря!

Мег говореше съвсем искрено и напълно се беше забравила, докато нещо в кафявите му очи, насочени към нея, не ѝ напомни за изстиващия чай. Тя се стресна и веднага го покани във всекидневната, където го остави за миг, за да извика майка си.

Всичко беше почти готово, когато Лари се завърна с бележка от леля Марч. В сгънатия лист бе поставена исканата сума, а на него в няколко реда се повтаряше онова, което тя често бе говорила и преди – че неведнъж ѝ е предупреждавала, че е истинска лудост за Марч да се записва в армията, че винаги е предричала, че тази стъпка няма да доведе до нищо добро, и че се надява следващия път да се вслушат в това, което им казва. Госпожа Марч хвърли бележката в огъня, а парите постави в портмонето си и продължи с приготовленията си, като стисна сърдито устните си – един жест, който Джо със сигурност щеше да разбере съвсем правилно, ако беше в момента въкъщи.

Краткият следобед вече преваляше, всички останали поръчки бяха свършени и Мег и майка ѝ седнаха, за да довършат някои последни нужни неща, които трябваше да се подшият, докато Бет и Ейми приготвиха чая, а Хана приключваше с гладенето. Само Джо все още не се беше върнала и всички започнаха да се тревожат. Лари дори реши да отиде да я потърси, защото кой знае каква муха ѝ бе влязла в главата. Дватамата обаче се бяха разминали, тя влезе въкъщи няколко минути след неговото тръгване и на лицето ѝ бе изписано доста странно изражение – някаква непонятна смесица от смях, страх, удовлетворение и съжаление. Това предизвика всеобщо озадачение, което се засили, след като Джо постави няколко банкноти пред майка си и каза с малко дрезгав от възлание глас:

– Това е моят принос за облекчаването на страданията на татко и успешното му завръщане у дома.

– Скъпа моя, откъде взе толкова пари? Та това са цели двацет и пет долара! Джо, надявам се, че не си направила нещо безумно?

– Не, парите са си мои. Не съм ги изпросила, нито съм ги откраднала или взела назаем. И не смятам, че ще ме упреквате, защото просто продадох нещо, което си е свършено мое.

Докато говореше, Джо махна шапката си и всички неволно извикаха от учудване, защото пицната ѝ коса бе подстригана съвсем късо.

– Косата ти! Твоята прекрасна коса! О-о, Джо, как можа да го направиш? Тя беше единственото красиво нещо, което притежаваше! Скъпо мое дете, нямаше нужда да

го правиш. Тя не прилича вече на моята мила Джо, но аз я обичам дори повече от преди!

Тези въпроси и възкличания се сипеха върху й, а Бет се притисна към нея и я прегърна нежно, докато Джо се мъчеше да се държи така, сякаш нищо особено не се бе случило.

– Не става въпрос за съдбата на страната, нали? – каза тя с тон, с който искаше да им внуши, че дори се харесва в този вид, но никой не й повярва. – Недей толкова да се тревожиш, Бет. Това дори ще е от полза за моята суета, май бях започнала много да се надувам заради пищната си грива. Освен това сигурно ще подейства добре и на мозъка ми, чувствам главата си така лека и трезва, след като се освободих от толкова коса. Освен това бръснарят ми каза, че много скоро ще имам къси къдрици, подобни на тези на момчетата, които ще мога много лесно да поддържам. Лично аз съм доволна, така че моля те, мамо, вземи парите и нека седнем да вечеряме.

– Разкажи ми по-подробно за всичко, Джо. Не бих казала, че съм доволна от постъпката ти, но не бих могла и да те осъждам, тъй като добре знаех колко усилия полагаеш в името на любовта да се пребориш със суетата си, както ти я наричаш. Но, скъпа моя, всичко това съвсем не беше необходимо и съм сигурна, че още през следващите дни ще започнеш да съжаляваш – каза госпожа Марч.

– Не, няма да съжалявам – твърдо отсече Джо, доста успокоена от факта, че постъпката й не бе категорично осъдена.

– Какво те накара да го направиш? – попита Ейми, която по-скоро би се съгласила да отрежат главата й, отколкото красивата й къдрава коса.

– Е, просто много исках да направя нещо полезно, за да помогна на татко – започна да обяснява Джо, след като насядаха около масата, защото здравите млади хора чувстваха глад дори и когато бяха силно разстроени. – Много мразя да вземам пари назаем, точно както и мама. Освен това добре знаех колко ще мърмори леля Марч. Тя винаги го прави, дори да й поискаш само девет пенса. Мег даде тримесечната си заплата за плащането на рентата, докато аз си купих някои дрехи с моята. Защото се чувствах ужасно и исках непременно да намеря някакви пари, дори ако трябваше да ми отрежат носа от лицето за това.

– Защо трябваше да се чувстваш ужасно, мило мое дете? Та ти нямаше почти никаква дреха, подходяща за зимата, при това си купи от най-евтините, и то със заплата, спечелена с толкова труд – каза госпожа Марч и погледна с толкова топлота към Джо, че сърцето й се разтуптя от вълнение.

– Първоначално въобще не бях решила, че ще продам косата си, но след като дълго вървях и се чудех какво бих могла да направя, изведнъж видях на прозореца на бръснарницата дълги опашки от истинска коса с цени върху тях. Върху една опашка от черна коса, която дори не беше толкова дебела, колкото е моята, бе написано четирийсет долара. Тогава изведнъж ми дойде наум, че имам нещо, от което бих могла да изкарам малко пари. И без да спирам и да се замислям, влязох вътре и попитах дали купуват коси и колко биха ми платили за моята.

– Просто не знам как си посмяла да го направиш – прошепна Бет, изпълнена със страхопочитание към сестра си.

– О-о, бръснарят беше един дребен човечец, който, изглежда, живее само за да излива олио върху косата си. Първо ме погледна доста учудено, защото сигурно не е свикнал малки момичета да влизат и да предлагат косите си. След това каза, че моята коса не му харесва особено, цветът й не бил модерен, а и обикновено не плащал кой знае колко голяма сума на тези, които предлагали косите си, тъй като след това трябвало доста да се обработват, и други подобни неща. Ставаше късно и се страхувах, че ако не го направя веднага, въобще никога няма да го направя, а освен това добре знаете, че като реша нещо, трудно се отказвам. Затова го помолих да вземе косата ми и му обясних защо толкова много бързам. Може би звучи глупаво, но ми се струва, че именно това го накара да промени решението си, защото аз представих всичко доста вълнуващо, а и жена му чу разказа ми и веднага каза: „Купи я, Томас, и плати на младата госпожица колкото заслужава. И аз бих направила същото без ни най-малко колебание за нашия Джими, ако имах коса, която струва нещо.“

– Кой е Джими? – попита Ейми, която обичаше нещата да се обясняват в момента, в който стане дума за тях.

– Синът ѝ, както ми обясни, който също е в армията. Подобни неща понякога така бързо сприятеляват дори съвсем непознати хора, не смятате ли? Тя ми разказваше за него през цялото време, докато съпругът ѝ подстригваше косата ѝ, и благодарение на това се чувствах съвсем спокойна.

– Не беше ли ужасно, когато ти отрязаха първия кичур? – попита Мег и цялата потрепери от ужас.

– За последен път погледнах косата си в огледалото, докато бръснарят си вземаше инструментите, и след това тя бързо изчезна. Никога не преживявам кой знае колко заради такива дреболии. Все пак не мога да не призная, че се почувствах малко странно, като видях така добре познатата ми коса подредена върху масата, докато в същото време усещах върху главата си само късите и заострени краища. Имах чувството, че са ми отрязали едната ръка или единия крак. Жената забеляза погледа ми и веднага ми отдели един кичур и ми го подаде. Искам да го подаря на теб, мамо, за да ти напомня за славната ми грива, която вече я няма. Защото късата коса ми изглежда толкова по-удобна, че едва ли ще си пусна дълга отново.

Госпожа Марч нагъна къдравия кестеняв кичур и го постави до един друг, къс и сивкав, който пазеше грижливо в бюрото си.

– Благодаря ти, скъпа! – успя да каже тя и нещо в изражението на лицето ѝ накара момичетата веднага да променят темата. Те започнаха бодро да говорят за любезността на господин Брук, за прогнозите за добро време на следващия ден и за щастливите мигове, които ще преживеят, когато татко се върне и те започнат да се грижат за него вкъщи.

На никого не му се искаше да си ляга, а към десет часа, след като свърши и последната работа, която си беше определила за деня, госпожа Марч каза:

– Хайде, момичета.

Бет седна на пианото и изсвири любимия химн на татко, всички започнаха смело да пеят, но не издържаха и един по един треперещите гласове замлъкнаха, докато накрая остана единствено Бет, която пееше с цялото си сърце, защото за нея музиката винаги е била една сладка утеха.

– А сега бързо си лягайте и никакви приказки, защото утре ще трябва да ставаме рано, така че се нуждаем от всяка минута, която имаме за сън. Лека нощ, скъпи мои – каза госпожа Марч, след като химнът свърши и никой нямаше желание да подхваща друга песен.

Те я целунаха тихо и мълчаливо си легнаха, сякаш скъпият за всички тях болен човек лежеше в съседната стая. Бет и Ейми скоро заспаха, независимо от голямата беда, която ги бе сполетяла, но Мег лежеше будна, изпълнена с най-сериозните мисли, които някога са изпълвали главата ѝ в нейния кратък живот. Джо също не помръдваше и сестра ѝ си мислеше, че е заспала, докато един приглушен стон не я издаде, и когато Мег протегна ръка към лицето ѝ, усети, че бузите ѝ са мокри от сълзи.

– Джо, скъпа, какво има? Да не би да плачеш за татко?

– Не, сега не.

– А защо тогава?

– За... за косата си! – разрида се още по-силно Джо, като се опитваше да заглуши плача си с възглавницата.

На Мег това не ѝ прозвуча ни най-малко комично, тя добре я разбираше и я прегърна и целуна най-нежно.

– Не че съжалявам – трескаво обясняваше Джо, – бих направила същото и утре, ако можех. Това е просто изблик на суетата, на егоистичната част от мен самата, която сега реве и скърби по този глупав начин. Не казвай на никого, мисля, че вече всичко свърши. Мислех, че си заспала и затова си позволих да оформя това малко лично оплакване на загубената красота. А ти защо си будна?

– Просто не мога да заспя, толкова съм развълнувана – каза Мег.

– Помисли за нещо приятно и скоро ще се унесеш.

– Вече се опитах, но като че ли още повече се разсъних.

– За какво си помисли?

– Представих си красиви лица – по-точно очи – отвърна Мег, като се усмихна в тъмнината.

– Какъв цвят очи ти харесват най-много?

– Кафяви – е, искам да кажа, понякога. Сините също са чудесни.

Джо се засмя, а Мег строго ѝ нареди да не говори повече, а след това приятелски ѝ обеща, че ще ѝ навие косата, така че да изглежда много по-добре. Накрая заспа и сънува, че живее в прекрасния си въздушен замък.

Часовникът удари полунощ и стаите бяха съвсем тихи, когато една нежна фигура премина като сянка от легло на легло, като пооправи завивките на едно, лекичко побутна възглавницата на друго и дълго, дълго се взираше в любимите спящи лица, като нежно целуваше всяко от тях със страстна молитва, която само майките могат да произнесат. Когато повдигна леко завесите и погледна тъмната нощ навън, луната внезапно се показа иззад облаците и я освети като светъл лъч на надеждата, който сякаш ѝ пошепна: „Успокой се, скъпо същество! Зад облаците винаги има светлина!“

Размяна на писма

В студената ранна сива утрин сестрите запалиха лампата и прочетоха главите от книгите си толкова сериозно и задълбочено, както никога досега. Защото сянката на нещастиято вече бе надвиснала над техния дом, а техните малки книжки бяха пълни с помощ и успокоение. Докато се обличаха, те заедно решиха, че трябва да се сбoguват с майка си бодро и да ѝ вдъхнат надежда, за да може да тръгне на това тежко пътуване не изпълнена с тъга от техните сълзи и оплаквания. Всичко изглеждаше толкова странно, когато слязоха долу – навън бе съвсем мрачно и тъмно, а вътре – така светло и оживено. Закуската в този ранен час бе доста необичайна и дори така познатото лице на Хана изглеждаше по-друго и малко неестествено, докато тичаше насам-натам от кухнята до всекидневната с нощната си шапка на главата. Големият куфар стоеше готов в антрето, а шапката и палтото на майка им бяха поставени върху канапето, докато тя се опитваше да хапне нещо. Изглеждаше толкова бледа и измъчена след прекараната безсънна и изпълнена с напрежение нощ, че на момичетата им беше ужасно трудно да изпълнят взетото горе в стаята решение. Очите на Мег се пълнеха със сълзи, колкото и да се опитваше да се въздържи, Джо бе принудена няколко пъти да изтича до кухнята без някаква особена причина, за да скрие лицето си, а двете малки момичета седяха с тъжни и напрегнати изражения, защото мъката бе за тях нещо ново, с което за първи път се сблъскаха.

Никой не отронваше нито дума, но когато времето на тръгването приближи и те вече всеки миг очакваха да пристигне каретата, госпожа Марч се обърна към момичетата, които се въртяха около нея и правеха усилия да ѝ помогнат с нещо – едната сгъваше шала ѝ, другата изправяше връзките на шапката ѝ, третата ѝ помагаше да нахлузи галошите, а четвъртата стягаше чантата ѝ:

– Деца, оставям ви на грижите на Хана и под защитата на господин Лорънс. Можете напълно да разчитате на нея, а нашият любезен съсед ще се грижи за вас като за свои деца. Не се страхувам за вас, единствената ми грижа е вие да приемете с твърдост тази голяма беда, която ни сполетя. Не тъгувайте и не се мръщете, докато отсъствам, не мислете, че с мързелуване ще можете да се успокоите и да забравите. Продължавайте да работите, както досега, защото трудът дава благословено успокоение за душата. Надявайте се и не оставайте нито за миг без работа. И каквото и да се случи, помнете, че вие никога няма да почувствате липсата на грижа, внимание и любов.

– Да, мамо.

– Мег, скъпа, бъди разумна, наблюдавай сестрите си и се грижи за тях, съветвай се с Хана, а ако имаш някакъв сериозен проблем, потърси съвет от господин Лорънс. Бъди търпелива, Джо, не върши необмислени или неразумни неща, пиши ми често и бъди моето смело момиче, готово да ни помогне и да ни развесели всички. Бет, успокоявай се с любимата си музика, но в никакъв случай не забравяй за задълженията си вкъщи, а ти, Ейми, се старай да помагаш, доколкото можеш, бъди разумна и поддържай щастливата сигурност на дома.

– Да, мамо, ще го направим, ще го направим!

Тропотът на приближаваща карета ги накара да скочат и да се ослушат – настъпи най-трудната минута, но момичетата я издържаха стоически, никоя не се разплака, не избяга от стаята и не се остави да бъде успокоявана, макар че сърцата им бяха свити, докато изпращаха най-сърдечни поздравии на баща си и дори гласчетата им леко

потрепваха, като си припомняха, че може би тези поздрави ще пристигнат твърде късно. Те целунаха нежно майка си, притиснаха се силно към нея и се опитваха бодро да ѝ махат с ръце, докато тя се отдалечаваше.

Лари и дядо му също излязоха, за да я изпратят, а господин Брук изглеждаше толкова силен, любезен и чувствителен, че момичетата веднага го кръстиха „господин Голямото сърце“.

– Довиждане, скъпи мои, Господ да ви благослови и да пази всички ни – пошепна госпожа Марч, докато целуваше едно след друго скъпите личица, а след това бързо се качи в каретата.

Докато колата се отдалечаваше, слънцето изгря и когато тя се обърна назад, лъчите му обливаха малката група при вратата, което ѝ се стори като някакъв добър знак. Те също го забелязаха, усмихнаха се и помахаха с ръце и последното нещо, което госпожа Марч видя, преди каретата да завие зад ъгъла, бяха четирите светнали лица, а зад тях като истински пазител стоеше старият господин Лорънс с вярната Хана и предания Лари от двете му страни.

– Колко са любезни всички с нас – каза тя и се обърна, сякаш за да открие ново потвърждение на думите си в уважението и симпатията, изписани на лицето на младия човек до нея.

– Просто не би могло да бъде другояче – отвърна господин Брук и така заразително се засмя, че и госпожа Марч не можа да сдържи усмивката си. Така дългото пътешествие започна с добър знак, с усмивки и ободрителни думи.

– Чувствам се така, сякаш току-що съм преживяла земетресение – обяви Джо, когато съседите им отидоха да закусват и ги оставиха да си починат и да се поосвежат.

– Сякаш половината къща е изчезнала – допълни тъжно Мег.

Бет отвори уста, за да каже нещо, но точно в този момент забеляза грижливо сгънатите чорапи на мамината маса, които показваха, че дори в последните си забързани минути тя е мислила и е работила за тях. Това беше нещо съвсем дребно, но то дълбоко ги трогна и независимо от смелите си решения, те в миг загубиха самообладание и горчиво се разплакаха.

Хана разумно прецени, че е най-добре да ги остави да изплачат мъката си, а когато забеляза, че започват да се поуспокояват, тя реши да рискува и влезе във всекидневната с кана кафе.

– А сега, мои мили госпожици, спомнете си какво ви каза майка ви и престанете да се мръщите. Седнете всички тук да пийнем по чашка кафе, а след това всяка да се заема със задълженията си, защото, вярвам, не искате да занемаряваме къщата.

Кафето им подежда много добре, Хана наистина заслужаваше похвала, че се сети за него тази сутрин. Никой не можа да устои на убедителната ѝ покана, но най-голямото изкушение бяха не толкова думите ѝ, колкото чудесната миризма на прясно сварено кафе. Те се събраха около масата, замениха носните си кърпички със салфетки и след десет минути вече се чувстваха много по-добре.

– „Надявайте се и непрекъснато правете нещо“ – това ще бъде нашето мото и нека видим кой ще го спазва най-добре. Аз ще си ходя у леля Марч, както обикновено. Но така се надявам да не ми държи непрекъснато разни лекции! – обяви Джо, като посрбваше от кафето и духът ѝ бързо се възвръщаше.

– И аз ще продължа да ходя у семейство Кинг, макар че бих предпочела да си остана у дома и да се грижа за домакинството – каза Мег, която вече се тревожеше как ще се появи на чуждото място с тези зачервени от плач очи.

– Няма смисъл да се тревожиш, двете с Бет ще се справим отлично с домакинството – обяви Ейми, като си придаваше особена тежест.

– Хана ще ни казва какво трябва да правим и когато се приберете, всичко вече ще е готово – допълни Бет, която този път, без да роптае, се зае да мие чиниите.

– Струва ми се, че грижите са нещо много интересно – отбеляза Ейми, като замислено лапаше захар.

Момичетата не можеха да се въздържат да не се засмеят на това заключение и сякаш се почувстваха по-добре, макар че Мег поклати заплашително глава към младата госпожица, която често търсеше успокоение в захарта.

С приближаването на завоя Джо се натъжи отново. Двете с Мег вече бяха тръгнали на работа, когато погледнаха тъжно назад към прозореца, където бяха

свикнали да виждат лицето на майка си. Него вече го нямаше. Но Бет бе запомнила тази тяхна малка домашна церемония и залепила нос на стъклото с розовеещо като мандарина лице, усърдно им махаше с ръка.

– Ето това е моята малка мила Бет! – възкликна Джо и ѝ помахаше с шапката си, изпълнена с благодарност. – Довиждане, Меги, надявам се, че хлапетата на семейство Кинг няма да ти създават грижи днес. Не тъгувай за татко, скъпа – добави тя, преди да се разделят.

– И аз се надявам, че леля Марч няма да мърмори. Новата прическа много ти отива, косата ти изглежда доста момчешка и е така красива – отвърна Мег, като се опитваше да не се засмее при вида на къдравата глава, която ѝ изглеждаше прекалено малка при високия ръст на сестра ѝ.

– Това е единственото ми успокоение – обяви Джо и след като докосна с пръст шапката си по маниера на Лари, бързо се отдалечи.

Новините за състоянието на баща им доста ободриха момичетата, той наистина бе много болен, но след нежните и внимателни грижи на лекарите и сестрите вече се чувстваше много по-добре. Господин Брук ги осведомяваше за състоянието му всеки ден и като глава на семейството Мег настояваше тя да чете на глас бюлетините, които ставаха все по-радостни и оптимистични с времето. В началото всеки изгаряше от желание да пише писма на мама и татко и препълнените пликове, внимателно запечатани, веднага бяха отнасяни в пощата от някоя от сестрите. Те се чувстваха така горди със своята кореспонденция до Вашингтон! Ще си позволим да надникнем в един от пликовете, който съдържа писмо от всяко от момичетата.

Скъпа моя мамо,

Просто не можеш да си представиш колко се зарадвахме на последното писмо – то ни донесе такава чудесна новина, че не се сдържахме и плакахме и се смяхме едновременно. Толкова е мил този господин Брук и за нас е истинско щастие, че поръчките, които му е възложил господин Лорънс, го задържаха така дълго във Вашингтон и има възможност да помага на теб и на татко. Момичетата са така добри, просто не можеш да си представиш. Джо ми помага в шиенето и непрекъснато настоява да върши най-тежката работа. Бях се уплашила дори, че може да се преработи, но знам, че волята ѝ е достатъчно твърда, за да издържи. Бет изпълнява точна като часовник всичките си задължения и нито за миг не забравя какво си ѝ поръчала. Тя много тъгува за татко и изглежда някак по-тъжна, освен когато седне зад пианото. Ейми също ми помага и аз се грижа за нея. Сама си реши косата, а аз я уча как да прави илици и как да кърпи чорапите си. Горкото дете ужасно се старее и съм сигурна, че ще откриеш подобрение, когато се върнеш. Господин Лорънс се грижи за нас, както старата кокошка за пиленцата си, според израза на Джо, а Лари си е, какъвто си го знаеш – много внимателен и често се отбива. Те двамата с Джо ни развеселяват, тъй като понякога ние, останалите, доста се натъжаваме, чувстваме се като сирачета, защото вие сте така далече от нас. Хана е истински ангел, вече не се мръщи и не мърмори, започна да ме нарича госпожица „Маргарет“, което си е съвсем правилно, и се отнася с голямо уважение към мен. Всички сме добре и непрекъснато сме заети с някаква работа, но с нетърпение очакваме да се завърнете. Предай най-нежните ми чувства на татко.

Вечно твоя:

Мег

Тази бележка, написана красиво върху парфюмиран лист, бе в пълен контраст със следващата, набързо надраскана върху тънък лист чуждестранна хартия, в която буквите бяха ту по-едри, ту по-дребни, някои с неясни завърънкулки.

Скъпа моя мамо,

Три пъти ура за любимия татко. Брук е много съвестен и ни писа веднага, след като той се е почувствал по-добре. Щом писмото пристигна, веднага изтичах на тавана и се опитах да благодаря на Бога, че прояви такава доброта към нас. Но нищо добро не се получи, защото през цялото време плаках и само повтарях: „Толкова се радвам,

толкова се радвам!“ Дали това не би могло да се приеме за молитва? Все пак ми се струва, че би могло, защото сърцето ми бе преизпълнено с толкова искрени чувства. При нас се случват и доста весели неща, радвам се на всички, които се държат толкова добре, сякаш си живеем в едно прекрасно гнезденце като влюбени гълъби. Сигурно би се засмяла, ако можеше да видиш как Мег се настанява на председателското място на масата и се опитва да се държи майчински. Тя става с всеки изминал ден все по-хубава и аз понякога имам чувството, че направо съм влюбена в нея. Децата са същински ангелчета, а аз – е, аз съм си Джо и никога не бих могла да се превърна в нещо по-различно. О-о, трябва да ти призная, че замалко не се скарах с Лари. Бях си напълнила главата с разни глупости и той много се обиди. Може би имах известно основание, но не говорих както би трябвало и той си тръгна, като каза, че повече никога няма да стъпи вкъщи, ако не отида и не му се извиня. Категорично му заявих, че няма да го направя, а след това направо полудях. Всичко това продължи през целия ден, чувствах се ужасно и ти така страшно ми липсваше. И двамата с Лари сме толкова горди, че никой не се извинява. Но аз все пак се надявах, че той ще дойде пръв, защото бях убедена, че аз съм правата. Той не дойде и през нощта си припомних това, което ми каза, когато Ейми падна в реката. Прочетох една глава от книгата си, почувствах се много по-добре и реших, че не бива да позволявам на гнева да замъгли мислите ми. После изтичах да кажа на Лари, че съжалявам. Срегнах го на външната врата – и той се бе запътил да направи същото. Двамата се засмяхме, извинихме се един на друг и отново се почувствахме добре.

Написах една „поема“ вчера, докато помагах на Хана. И тъй като татко обича тези мои глупави творби, слагам и нея в плика, за да го поразсея и развеселя. Прегърни го нежно от мен, а на теб десетки целувки от твоята:

Вироглава Джо

Песента на сапунената пяна
Колко е весела бялата пяна
като облак в легена разляна.
Всичко изпира, избелва; почти
като сняг бельото блести.
Искам така от сърцата, душите
да измия петната на дните,
да махна всеки грях и беда,
да станем чисти като вода.
И нека тогава лека пътека
на вяра и труд да води човека.
И всеки от грижите да се избави!
И всички да бъдат живи и здрави!
Щастлива мечтая в моята стая
и само едно ще си пожелаая:
да бие сърцето, да мисли главата,
работа много да има ръката.

Скъпа мамо,

За мен остана малко място, така че мога само да ти изпратя най-сърдечните си поздравии и няколко изсушени маргаритки, които растяха през лятото в градината и които съм запазила специално за татко. Всяка сутрин чета от моята книжка, старая се да бъда добра през целия ден, а вечер заспивам с любимите песни на татко. Някои от тях толкова ме натъжават, че направо се разплаквам, затова вече не се опитвам да ги пея. Всички са много мили с нас и ние сме щастливи, доколкото това е възможно, след като вас ви няма. Ейми иска да й оставя останалата част от страницата, така че трябва да свършвам. Не забравям да върша къщната си работа, навивам часовника и проветрявам стаите всеки ден.

Целуни татко по онази буза, която той нарича моя. И моля ви, елате си по-скоро при изпълнената с любов към вас:

Малка Бет

Ma Chere Матма,

Ние всички сме добре, аз си уча редовно уроците и не създавам никакви заблуждения на момичетата – Мег казва, че било „затруднения“, така че слагам и двете думи, а ти ще си избереш правилната. Мег се държи толкова добре с мен и ми разрешава да ям сладко всяка вечер заедно с чая и Джо смята, че това е полезно за мен, защото по този начин настроението ми се подобрява. Лари не се отнася с достатъчно уважение към мен и непрекъснато забравя, че вече съм почти на тринайсет, нарича ме пиленце и ме обижда като започва да ми говори много бързо на френски, когато му кажа Merci или Bonjour както често прави Хети Кинг. Ръкавите на синята ми рокля доста се поизтъркаха и Мег ми приши нови, но платът не е съвсем същият и сега ръкавите ми са по-сини от роклята. Беше ми много неприятно да ходя с тази рокля, но не съм се оплаквала на никой, макар че много ми се иска Хана да слага повече нишесте, когато колосва престилката ми и да ни приготвя палачинки с брашно от елда всеки ден. Смяташ ли, че не би трябвало да го прави? Какво ще кажеш за въпросителния ми знак, мисля, че стана много хубав? Мег каза, че пунктуацията и правописът ми са ужасни и аз страшно ѝ се обидих и освен това имам още толкова неща да ти казвам, че просто не мога да спра. Adieu, изпращам купища любов на татко. Твоя любеща дъщеря:

Ейми Къртис Марч

Скъпа госпожо Марч,

Пиша ви само няколко реда, за да кажа, че всичко е наред. Момичетата са умни и все търчат из къщата и подреждат. От госпожица Мег ще стане добра домакиня, тя има желание за това и схваща нещата учудващо бързо. Джо също се мъчи да свърши нещо, но е малко джаста-праста и никога не се знае какво точно ще излезе от това, с което се е захванала. В понеделник тя се зае да изпере, но просна дрехите, без да ги изстиска, и розовата рокля стана цялата на сини капки от ръкава на синята блуза, която бе просната до нея. Бет е най-доброто малко същество и толкова ми помага, винаги е готова да свърши каквото ѝ поръчам. Опитва се всичко да научи и вече пазарува разни сложни неща, макар това да не съответства на възрастта ѝ. Освен това с моя помощ добре пресмята колко ще струва всичко. Засега караме доста икономично, не разрешавам на момичетата да пият кафе повече от един път в седмицата, точно както ми поръчахте, и им готвя все обикновени неща. Само Ейми понякога се мръщи, но след това настроението ѝ се оправя, като хапне повечко сладки неща и си облече най-хубавата рокля. Господин Лари все се шегува и често обръщат къщата наопак с момичетата, но виждам, че много ги обича и развеселява, затова му разрешавам да прави каквото иска. Възрастният господин ни изпраща купища неща и дори понякога се притеснявам, но знам, че ни желае доброто, пък и не е моя работа да му се меся. Трябва да свършвам, че хлябът ми вече втаса. Изпращам най-искрените си уважения на господин Марч и се надявам, че скоро ще се пребори с тази пневмония.

С уважение:

Хана Мълет

До главната медицинска сестра на служба № 2

Много поздрави от нас, войските са в отлично състояние, комисарското отделение се поддържа в идеален ред, домашната охрана под ръководството на полковник Теди непрекъснато е на своя пост, главнокомандващият генерал Лорънс прави преглед на личния състав всеки ден, майсторът с особени поръчения Мълет поддържа всичко в изрядност, а майор Лъв будувва през нощта. След получаването на добрите новини от Вашингтон направихме тържествен салют от двайсет и четири изстрела и в главната квартира се организира модно ревю на най-новите дрехи. Главнокомандващият ви изпраща най-сърдечни поздрави, към които с цялото си сърце се присъединявам и аз:

Полковник Теди

Скъпа госпожо,

Всички момичета са много добре. Бет и моето момче ми докладват всеки ден. Хана е идеална прислужница и домакиня и охранява като истинска ламя красивата Мег. Надявам се, че доброто време ще се задържи. Много бих се радвал, ако Брук ви е от полза, можете да му възлагате да върши всичко, което е нужно, освен това, моля ви, пишете ми, ако са ви нужни още пари, защото може би разходите ви ще надхвърлят предварителните ви предвиждания. В никакъв случай не бих искал нещо да липсва на съпруга ви! Благодаря на Бога, че той се поправя. Ваш искрен приятел и слуга:

Джеймс Лорънс

Малката предана Бет

В продължение на седмица в старата къща бяха извършени толкова много добри дела, колкото едва ли биха се събрали във всички къщи от околността. Беше наистина доста странно, но всички се държаха така мило и себеотрицанието се превърна в нещо като мода. След като получиха добрите новини за подобряването на баща си, момичетата малко се поуспокоиха и достойният им за похвала ентусиазъм малко поспадна, но все пак продължаваха да се трудят както преди. Те съвсем не забравиха своето мото, но сега вече бе много по-лесно да работят и да се надяват. Всички чувстваха, че след невероятните усилия, които положиха, имат право на малко почивка и всяко от момичетата започна да отделя повече време за любимите си занимания.

Джо здравата се простуди, тъй като излезе без шал върху подстриганата си коса, и ѝ бе наредено да остане вкъщи, докато се оправи – леля Марч не обичаше да ѝ четат с пресипнал глас. Джо доста хареса тази идея и след енергично тършуване из цялата къща – от мазето до тавана, най-накрая се излегна на канапето и се зае да лекува настинката си с книга в ръка. Ейми откри, че домашната работа и изкуството някак си трудно вървят заедно и затова се върна към своите произведения от глина. Мег ходеше всеки ден у семейство Кинг, а когато беше вкъщи – шиеше, или поне си мислеше, че шие, но отделяше все повече време за писане на дълги писма до майка си или за препрочитане на всичко, което се бе получило от Вашингтон.

Бет упорито продължаваше в същия ритъм, с много малки отклонения в случаите, когато ѝ беше много тъжно или просто я хващаше мързел. Всичките си дребни задължения по домакинската работа тя все още изпълняваше съвсем съвестно всеки ден, а много често се налагаше да свърши и нещо вместо сестрите си, които понякога забравяха, така че цялата къща изглеждаше като часовник с точен механизъм. Когато сърцето ѝ се изпълнеше с копнеж по майка ѝ или със страхове за баща ѝ, тя небележимо се мушваше в килера, скриваше лицето си в любимата стара мамина рокля и изплакваше болката си или се успокояваше, подемайки своята малка молитва. Никой не се досещаше какво я развеселява, след като съвсем доскоро е била толкова тъжна, но всички чувстваха колко сладка и мила е тя и обичаха да потърсят утеха или съвет от нея за дребните си проблеми.

Те ни най-малко не си даваха сметка, че преживяното през последните дни е нещо като сериозно изпитание за характерите им, и след като първото напрежение отмина, сметнаха, че са се справили добре и заслужават похвала. Това беше наистина вярно. Но грешката им се състоеше във факта, че не продължиха да работят по същия начин, и много скоро я разбраха, но след като преминаха през нови изпитания и разочарования.

– Мег, смятам, че трябва да отидеш да посетиш семейство Хамел, нали помниш, че мама ни поръча да не ги забравяме – каза Бет около десет дни след заминаването на госпожа Марч.

– Доста съм уморена и просто нямам сили да отида днес – отвърна Мег, която се беше изтегнала удобно и шиеше.

– А ти не можеш ли, Джо – обърна се Бет към другата си сестра.

– Как бих могла, след като съм настинала, а навън духа такъв вятър.

– Аз смятах, че вече си се оправила.

– Е, оправила съм се дотолкова, че да мога да изляза да се поразведря с Лари,

но не и да ходя у семейство Хамел – усмихна се Джо, макар че изглеждаше малко позасрамена от постъпката си.

– Защо не отидеш ти? – попита Мег.

– Аз ходя всеки ден, но бебето е болно и не знам как бих могла да му помогна. Госпожа Хамел по цял ден е на работа и за него се грижи Лотхен, но то става все по-зле и по-зле, така че ми се струва, че вие двете с Хана трябва да отидете и да го видите – настоя Бет.

Тя говореше толкова сериозно, че Мег ѝ обеща, че на другия ден ще изпълни желанието ѝ.

– Помоли Хана да пригответи нещо вкусно за ядене и им го занеси, Бет, малко чист въздух ще ти се отрази добре – посъветва я Джо, като добави извинително: – Аз бих отишла, но трябва да свърша с писането.

– Мен ме боли главата и се чувствам доста уморена, затова смятах, че някоя от вас би могла да отиде – каза Бет.

– Ейми ще се върне всеки момент и ще я накараме тя да изтича – предложи Мег.

– Е, аз ще си почина малко, докато я чакам.

И така, Бет си легна на канапето, а останалите се заеха с предишните си занимания и всички забравиха за семейство Хамел. Мина повече от час, но Ейми не се прибра вкъщи. Мег се качи в стаята, за да пробва новата си рокля, Джо беше напълно погълната от историята, която съчиняваше, а Хана бе дълбоко заспала пред огъня, когато Бет тихичко си облече палтото, напълни една кошница с разни лакомства за бедните деца и с тъжен поглед в спокойните си очи излезе навън в студа, макар че главата все още я болеше. Беше доста късно, когато се върна, и никой не забеляза как тя се изкачи едва-едва по стълбите и се затвори в мамината стая. След около половин час Джо се качи да търси нещо в „маминия кът“ и намери там Бет, седнала до шкафчето с лекарства с много тъжна физиономия и бутилка камфор в ръка.

– Боже господи! Какво се е случило? – извика Джо, след като Бет вдигна ръка към нея, сякаш за да я предупреди да не се приближава.

– Ти си боледувала от скарлатина, нали?

– Да, преди години, заедно с Мег. Защо?

– Тогава ще ти кажа. О-о, Джо, бебето почина.

– Какво бебе?

– Бебето на госпожа Хамел, то умря в скута ми, преди още тя да се е прибрала от работа – изплака Бет.

– Бедничката ми, представям си какъв ужас си преживяла! Трябваше аз да отида – каза Джо и като седна на маминия стол, нежно притисна Бет в скута си.

– Не беше толкова ужасно, Джо, просто беше много тъжно! Веднага забелязах, че детето е по-зле от вчера, но Лотхен ми каза, че майка ѝ е отишла да повика лекар, затова го взех на ръце, за да може Лоти да си почине. То изглеждаше заспало, но после внезапно изплака и се разтрепери, а след това не помръдна повече. Опитах се да затопля крачетата му, а Лоти му даваше мляко, но то въобще не искаше и да хапе биберона и тогава разбрах, че е мъртво.

– Не плачи, скъпа, какво направи след това?

– Просто седях и го държах в ръцете си, докато госпожа Хамел пристигна заедно с доктора. Той каза, че бебето е умряло, и прегледа Хайнрих и Мина, тъй като и двамата са с възпалено гърло. „Това е скарлатина, госпожо, трябваше да ме повикате по-рано“, отсече сърдито лекарят. Госпожа Хамел му обясни, че е много бедна, затова се е опитала сама да излекува детето си, но явно вече е твърде късно и единственото нещо, което би го помолила, е да излекува останалите ѝ деца, като ще разчита на щедростта на някои благородни хора, за да може да му заплати. След тези думи той се усмихна и стана малко по-любезен, но всичко беше толкова тъжно, че и аз плаках заедно с децата на госпожа Хамел, докато той не се обърна към мен най-внезапно и не ми нареди веднага да се прибирам вкъщи и да взема беладона, защото може и аз да се разболея от скарлатина.

– Не, няма да се разболееш! – извика Джо и я притисна силно до гърдите си с уплашен поглед. – О-о, Бет, ако се разболееш, никога няма да мога да си простя! Какво ще правим сега?

– Не се страхувай, струва ми се, че няма да я прекарам много тежко. Погледнах в книгата на мама и видях, че скарлатината започва с главоболие, възпалено гърло и

неразположение – точно същото, каквото имам. Затова и пих беладона и сега се чувствам много по-добре – каза Бет, като се опитваше да изглежда спокойна, но когато сложи студената си ръка върху челото си, имаше чувството, че то гори като огън.

– Ако мама можеше да си е вкъщи сега! – възкликна Джо и грабна книгата, като с ужас си мислеше, че Вашингтон е невероятно далече. Набързо прочете съответната страница, след това погледна към Бет, пипна челото ѝ, накара я да отвори уста, за да погледне гърлото ѝ, а след това каза тъжно: – Ти си била близо до бебето повече от седмица, а също и сред останалите деца на госпожа Хамел, които също са болни, така че се страхувам, че си се заразила, Бет. Ще извикам Хана, тя разбира от всякакви болести.

– Не разрешавай на Ейми да идва: тя не е боледувала, а не бих искала да я заразявам. Дали е възможно да ви повтори вас двете с Мег? – попита разтревожено Бет.

– Предполагам, че не, но в момента това съвсем не ме интересува. Заслужавам да се разболея, защото бях такава егоистка и ти разреших да отидеш ти, докато аз си седях тук и пишех онези глупости! – промърмори ядосано Джо и тръгна да се консултира с Хана.

Добрата душа веднага скочи и за минута се разсъни, после се спусна към стаята на госпожа Марч, като едновременно успокояваше Джо, уверяваше я, че няма защо да се безпокои, тъй като всички деца боледуват от скарлатина и ако бъдат правилно лекувани, те скоро оздравяват. Джо повярва на всичко това и се почувства много по-добре, след това двете отидоха да извикат и Мег.

– Сега ще ви кажа какво трябва да се направи – започна Хана, след като беше прегледала и разпитала Бет. – Ще извикаме доктор Бангс, скъпа, само за да те види и той и да потвърди, че сме започнали правилно лечение. След това ще изпратим Ейми у леля Марч, за да я предпазим от заразата, а едната от вас, момичета, ще трябва да си остане вкъщи и да позабавлява ден-два Бет, докато се пооправи.

– Разбира се, че аз трябва да остана, аз съм най-възрастната – каза разтревожено Мег, която също се чувстваше гузна, че бяха оставили малката Бет да ходи сама у семейство Хамел.

– Не, аз ще остана, тъй като аз съм виновна за болестта ѝ. Обещах на мама, че аз ще се отбивам у семейство Хамел, но не го направих – решително обяви Джо.

– Ти кого предпочиташ, Бет? Трябва да избереш, тъй като няма никакъв смисъл и двете да се въртят наоколо – попита Хана.

– Джо, моля – обяви Бет и облегна главата си на ръката на сестра си, като я погледна с толкова любов, че въпросът просто се реши от само себе си.

– Ще отида да кажа на Ейми – обяви Мег, която се чувстваше малко наранена, но все пак решението на Бет бе голямо облекчение за нея, защото тя никак не обичаше да се грижи за болни, докато Джо вече имаше голям опит в това отношение.

Ейми горещо се противопостави и тържествено обяви, че предпочита да се разболее от скарлатина, отколкото да отиде да живее при леля Марч. Мег първо се опита внимателно да ѝ обясни, след това я помоли, накрая твърдо ѝ разпореда да тръгне, но всичко бе напразно. Ейми упорито настояваше да остане вкъщи и Мег я остави напълно разстроена и се затича да се посъветва с Хана какво би могло да се направи в този случай. Преди Мег да се е върнала, във всекидневната влезе Лари и намери там разплаканата Ейми, заровила глава във възглавниците на канапето. Тя му разказа всичко, като се надяваше на разбиране и успокоение, но Лари само мушна нервно ръце в джобовете си и започна да се разхожда насам-натам из стаята, като от време на време си подсвиркваше, свил вежди, сякаш обмисляше нещо важно. След малко той седна до нея и ѝ каза с възможно най-приятелски глас:

– Трябва да бъдеш разумно момиче и да постъпиш така, както искат от теб. Недей да плачеш, а чуй какъв чудесен план съм измислил. Ти ще отидеш у леля Марч, а аз ще идвам да те вземам всеки ден, за да се возим с каретата или да се разхождаме, така че ще си прекарваме чудесно. Няма ли да ти е по-приятно, отколкото да стоиш затворена тук по цял ден?

– Не искам да ме отпращат, сякаш преча на някого – започна да обяснява обидено Ейми.

– Боже господи, какво дете! Та не разбираш ли, че те се опитват да те

предпазят от болестта? Ти не искаш също да се разболееш, нали?

– Не. И съм сигурна, че няма да се разболея. А ако това стане, то ще е, защото вече съм се заразила, тъй като съм била с Бет през цялото време.

– Точно по тази причина трябва веднага да се махнеш оттук – ако не виждаш Бет повече, може би няма да се заразиш. Промяната на въздуха и грижите ще ти се отразят добре, сигурен съм. И дори да прекараш болестта, ще бъде в много по-лека форма. Съветвам те да се махнеш колкото може по-скоро, защото скарлатината съвсем не е шега работа, госпожице.

– Но у леля Марч е толкова скучно, а освен това тя самата е винаги сърдита – каза Ейми, която в този момент изглеждаше доста уплашена.

– Няма да е толкова скучно, след като аз ще се отбивам всеки ден, за да ти разказвам как е Бет и да те извеждам на разходка. Старата дама ме харесва, а аз ще се постарая да бъда възможно най-мил с нея, така че да не ни се кара, каквото и да направим.

– Ще ме разходиш ли с вашата карета?

– Давам ти честната си мъжка дума.

– И ще идваш всеки ден, без да забравяш?

– Ти само се съгласи и ще видиш.

– А ще ме върнеш ли обратно в минутата, когато Бет се оправи?

– На самата минута.

– А ще ме заведеш ли да гледам някое представление?

– Дори на повече от едно, стига да успеем.

– Е, тогава... може би ще отида – бавно каза Ейми.

– Добро момиче! Извикай Мег и ѝ кажи, че се предаваш – извика Лари и одобрително я потупа по рамото, което раздразни Ейми дори повече от определението, че „се предава“.

Мег и Джо дотичаха и направо не можаха да повярват на чудото, което се беше случило. А Ейми, която се чувстваше особено важна личност в този момент и дори жертва на ситуацията, обяви, че ще отиде у леля Марч, ако докторът смята, че Бет ще се разболе.

– Как е малката сладурана? – попита развълнувано Лари, защото Бет беше негова любимка и в момента бе толкова разтревожен за нея, че не можеше да го скрие, дори и да искаше.

– Легнала си е на леглото на мама и изглежда малко по-добре. Смъртта на бебето доста я е разстроила, но според мен по-скоро има само настинка. И Хана казва, че мисли същото, но изглежда толкова разтревожена, че не ми се вярва да казва истината – отвърна Мег.

– Няма край изпитанията в този свят! – възкликна Джо и започна нервно да навива един кичур коса около пръста си. – Тъкмо преодоляхме една беда, и ето че се задава нова. А и мама я няма и ми се струва, че просто нямам никаква опора, сякаш съм пусната направо сред развълнуван океан.

– Не се представяй за чак такава мъченица, просто не ти прилича. Престани да си навиваш косата, Джо, и ми кажи налага ли се да телеграфирам на майка ти, или пък да свърша нещо друго? – попита Лари, който все още не беше се примирил с подстригването на Джо, което я лиши от една от красотите ѝ.

– Това също ужасно ме тревожи – каза Мег. – Смятам, че би трябвало да кажем на мама, ако Бет е наистина болна, но Хана е на мнение, че не бива да го правим, защото тя и без това не може да остави татко и така само ужасно ще ги разтревожим. Бет скоро ще се оправи, а и Хана е наясно какво трябва да пие, за да оздравее. Нали помните, че мама ни поръча да ѝ се подчиняваме, този път ще го направим, макар и да ми се струва, че не е съвсем редно.

– Просто не знам как да постъпим. Може би ще трябва да се посъветваме и с дядо ти, Лари, след като лекарят даде окончателна диагноза.

– Добре тогава. Джо, отиди и доведи доктор Бангс веднага – разпорежи Мег. – Не можем нищо да решим, преди той да е прегледал Бет.

– Остани на мястото си, Джо, тук аз съм момчето за поръчките – обяви Лари и в миг грабна шапката си.

– Опасявах се, че имаш някаква друга работа – започна Мег.

– Не, вече съм си научил уроците за днес.

– Нима учиш и през ваканцията? – попита Джо.
– Следвам примера, който ми дават моите любезни съседи – бе отговорът на Лари и само след минута вече бе изчезнал от стаята.
– Имам големи надежди по отношение на това момче – отбеляза Джо, като го проследи с одобрителна усмивка, докато прелетя през оградата.
– Той се справя чудесно, особено като се има предвид, че е момче – каза малко пренебрежително Мег.

Доктор Бангс пристигна и каза, че Бет има всички симптоми на скарлатина, но смята, че ще я прекара в лек вариант – нещо, което не би могло да се каже за децата на семейство Хамел. На Ейми веднага ѝ бе наредено да напусне къщата и тя тръгна с нежелание, придружавана от Лари и Джо.

Леля Марч ги посрещна с традиционното си „гостоприемство“.

– Какво пък искате сега? – попита тя и ги изгледа сурово през очилата си, докато папагалът, който бе кацнал на облегалката на стола ѝ, изкрещя:

– Махайте се! Тук не се допускат момчета.

Лари се отдалечи към прозореца и Джо разказа на леля Марч какво се е случило.

– Какво ли друго би могло да се очаква, след като ви се разрешава да се завирате в мръсните къщи на бедняците.

Ейми щеше всеки миг да се разреве, но Лари лекичко издърпа опашката на папала, което предизвика силен писък на изненада, а след това извика: „Господ да ми е на помощ!“, по такъв смешен начин, че тя се засмя, вместо да заплаче.

– Какво ви пише майка ви? – попита възрастната дама.

– Татко е много по-добре – отвърна Джо, като се мъчеше да остане сериозна.

– О-о, така ли? Никак не се учудвам, че с него се случи всичко това, Марч никога не е бил от издръжливите – беше бодрият отговор.

– Ха-ха! Никога не казвай умирам, стисни юмрук и извикай довиждане, довиждане – изкряха Поли и излетя към верандата, след като Лари отново го бе дръпнал за опашката.

– Затваряй си човката, проклета стара птицо! И, Джо, смятам, че би трябвало веднага да си тръгваш. Не е редно да се мотаеш по улиците толкова късно с едно празноглаво момче като...

– Не знам дали ще мога да понеса всичко това, но все пак ще трябва да опитам – помисли си Ейми, след като остана сама с леля Марч.

– Разкарай се, плашило такова! – изписка Поли и при тези груби думи Ейми вече не можа да се въздържа и се разплака.

Мрачни дни

Бет наистина се разболя от скарлатина, при това в доста по-тежка форма, отколкото смятаха всички, с изключение на Хана и доктор Бангс. Момичетата не знаеха нищо за болестта, а на господин Лорънс не му беше разрешено да я посещава, така че цялата тежест падна върху плещите на Хана, а доста заетият доктор Бангс полагаше големи усилия, но прехвърляше основната дейност върху чудесната болногледачка. Мег също си остана вкъщи, за да не пренесе заразата и у семейство Кинг, и се грижеше за домакинството. Тя доста се тревожеше и изпитваше известно чувство на вина, когато пишеше писма на майка си, в които не споменаваха нищо за болестта на Бет. Мег в никакъв случай не можеше да приеме, че е редно да мами майка си, но в същото време ѝ бе наредено да се подчинява на Хана, а Хана дори и не искаше да чуе за това, че „на госпожа Марч може да се каже новината и да бъде тревожена за подобно дребно нещо“. Джо бе посветила и деня, и нощта на Бет. Това не беше особено трудна задача, тъй като Бет бе толкова търпелива и понасяше болките си, без да се оплаква, поне докато бе в състояние да се контролира. Но имаше и такива моменти, когато при силни пристъпи на треската тя започваше да бълува, говореше с прегракнал немощен глас или прокараваше пръсти по завивката, сякаш това бе любимото ѝ пиано, опитваше се да пее, но гърлото ѝ бе толкова подутото, че едва-едва излизаше по някой звук от него. Имаше и моменти, когато тя въобще не бе в състояние да разпознае лицата на близките около себе си и ги наричаше с погрешни имена или молеше тъжно да извикат майка ѝ. В тези критични моменти Джо здравата се плашеше, Мег настояваше да ѝ се разреши да

напише истината на майка им и дори Хана признаваше, че „може би ще трябва да се помисли за това, но все още не му е дошло времето“. Лоша новина пристигна и от Вашингтон – състоянието на господин Марч отново се бе вложило и нямаше никаква надежда да се завърне скоро у дома.

Колко тежки и мрачни изглеждаха дните сега, а къщата беше толкова тиха и самотна. Сърцата на момичетата се свиваха от безпокойство и болка, докато работеха и чакаха, а сянката на смъртта сякаш така трайно се бе настанила над този толкова щастлив някога дом! Точно тогава Маргарет, както бе седнала с игла в ръка, а сълзите ѝ капеха върху плата, който шиеше, ясно разбра колко богата е била преди, и то с неща, които са много по-ценни от всякакви луксозни вещи, които могат да се купят с пари. Защото преди тя имаше любовта на близките си, тяхната защита, спокойствието на дома, здравето и изобщо всичко най-благословено в живота. Точно в тези мрачни дни Джо, която живееше непрекъснато в тъмната стая заедно със страдащата си малка сестра, се научи да вижда цялата красота и прелест на характера на Бет, да усеща колко важно място заема тя в сърцата на всички и да осъзнава стойността на тази неегоистична амбиция на Бет да живее за другите, да носи щастие на дома с онези обикновени добродетели, които всички биха могли да притежават и които би трябвало да се ценят по-високо от таланта, богатството или красотата.

В своето принудително заточение Ейми страстно желаше да се върне у дома, за да може да помогне с нещо на Бет. В този момент нито една работа не ѝ се струваше трудна или отегчителна, щом щеше да е от полза за Бет, защото сега с много болка и съжаление Ейми си спомни за десетките пренебрегнати задачи, които сестра ѝ бе свършила вместо нея. Лари трескаво бродеше насам-натам из къщата като призрак, а господин Лорънс заключи голямото пиано, защото просто не можеше да понася мъката, която изпитваше всеки път, когато минаваше покрай него и светещите клавиши му напомняха за болната съседка. Бет липсваше на всички. Млекарят, месарят, пекарят и собственикът на магазина за зеленчуци непрекъснато питаха как е тя, бедната госпожа Хамел дойде да се извини за проявеното неблагоразумие, съседите често ѝ изпращаха най-сърдечни поздравии и благопожелания. И дори онези, които най-добре я познаваха, бяха учудени, че плахата малка Бет има толкова много приятели.

Междувременно тя лежеше на леглото, притиснала старата Джоана до себе си, тъй като дори и в бълнуванията си не забравяше за любимото си протеже. Много тъгуваше за своите котенца, но не искаше да ги довеждат, тъй като се страхуваше да не би и те да се разболеят. А когато се чувстваше малко по-добре, Бет веднага започваше да се тревожи за Джо, която бе почти непрекъснато до нея. Изпращаше сърдечни поздравии на Ейми и ги молеше да кажат на майка им, че тя скоро ще ѝ пише. Често дори искаше молив и лист, за да напише няколко реда, тъй като никак не ѝ се щеше баща ѝ да си помисли, че го е забравила. Но скоро и тези моменти на подобрение и на пълно съзнание свършиха и тя непрестанно лежеше, като се обръщаше ту на една, ту на друга страна, говореше несвързани неща или потъваше в дълбок сън, който не ѝ носеше облекчение. Доктор Бангс идваше по два пъти на ден, Хана бдеше над леглото ѝ през цялата нощ, Мег бе подготвила една телеграма в бюрото си, така че да я пусне веднага, щом се наложи, а Джо почти не излизаше от стаята на Бет.

Първи декември бе един наистина мрачен ден, духаше остър вятър, валише сняг и годината като че се подготвяше за своя край. Когато доктор Бангс пристигна тази сутрин, той прегледа продължително Бет, поддържа около минута парещата ѝ ръчичка между дланите си, а след това внимателно я постави върху леглото и тихо каза на Хана:

– Ако госпожа Марч може да остави съпруга си, мисля, че е по-добре да я извикате.

Хана мълчаливо кимна с глава, а устните ѝ нервно се свиха. Като чу тези думи, Мег се свлече безпомощно върху стола, тъй като чувстваше, че краката ѝ не я държат. Джо постоя за миг цялата пребледняла, а след това събра сили, изтича до всекидневната, грабна телеграмата и се стрелна в бурята навън, като нахлузи набързо палтото и шапката си. Тя се върна съвсем скоро и докато събличаше безшумно палтото си, пристигна Лари с писмо, в което се казваше, че състоянието на господин Марч отново се подобрява. Джо прочете с благодарност писмото, но дори и тази добра новина не можа да премахне тежестта в гърдите ѝ. На лицето ѝ бяха изписани такъв ужас и безпокойство, че Лари бързо попита:

– Какво има? Да не би Бет да е по-зле?

– Току-що изпратих на мама телеграма да си дойде – отвърна Джо с трагично изражение, като се мъчеше да разхлаби връзките на обувките си.

– Браво на теб! Да не би да си го решила на собствена отговорност? – попита Лари и ѝ помогна да седне на един стол в антрето, а след това издърпа сам обувките ѝ, защото виждаше, че ръцете ѝ треперят.

– Не, лекарят каза, че трябва да го направим.

– О-о, Джо, нима е толкова зле? – извика Лари с пребледняло от тревога лице.

– Да, направо е страшно, тя не ни познава, не говори вече дори за ятото зелени гълъби, както нарича лозовите листа на стената. Тя вече не е моята любима Бет и никой не може да ми помогне да го понеса. Мама и татко не са тук, а Господ е толкова далече, че не може да чуе молитвите ми.

И изведнъж сълзите рухнаха по бузите на бедната Джо, тя протегна безнадеждно напред ръка, сякаш се опитваше да намери брод в тъмнината. Лари пое нежно ръката ѝ и я притисна в своята, като с мъка преодоля буцата, която се бе надигнала в гърлото му, и ѝ пошепна:

– Аз съм тук, разчитай на мен, Джо, скъпа!

Тя не можеше да промълви и дума, но остави ръката си в неговата и горещата длан на приятелското човешко същество до нея сякаш наистина поуспокои страдащото ѝ сърце и я доближи до Божията десница, която би ѝ помогнала да преживее тази скръб. На Лари много му се искаше да ѝ каже нещо нежно и успокояващо, но просто не можеше да намери подходящите думи, затова стоеше мълчаливо и само нежно я погали по главата, точно както беше виждал, че прави майка ѝ. Това бе най-доброто нещо, което можеше да направи, то ѝ действа много по-успокоително дори от най-красноречивите думи.

Джо се изпълни с нежност и благодарност към него и макар че не каза нито дума, дълбоко в душата си осъзна, че истинските чувства могат да носят успокоение дори и в най-тъжните моменти. Скоро тя изтри сълзите, които бяха ѝ помогнали да преодолее напрежението си, и го погледна с благодарност:

– Благодаря ти, Теди, чувствам се много по-добре. Вече не съм обзета от такава безкрайна безнадеждност и ще се опитам да понеса дори и най-лошото, ако то се случи.

– Не губи надежда, вярвай, че нещата ще се оправят, това ще ти помогне, Джо. Майка ти скоро ще бъде тук и всичко ще бъде различно.

– Толкова се радвам, че татко е по-добре. Сега тя няма да се тревожи толкова, че се налага да го остави сам. Наистина ми се струва, че всички беди идват едновременно и най-голямата тежест лежи на моите плещи – въздъхна Джо и разстла мократа си носна кърпичка върху коляното си, за да се изсуши.

– Мег не поема ли също своя дял? – с недоумение попита Лари.

– Да, опитва се, но тя просто не може да обича Бет толкова, колкото аз я обичам. На нея Бет няма да ѝ липсва толкова, колкото на мен. Бет е моята съвест и просто не бих могла да се лиша от нея. Не бих могла! Не бих могла!

Джо покри лице с носната си кърпичка и отново горчиво се разплака, толкова дълго се бе въздържала. Опитваше се да проявява смелост, но повече просто не можеше. Лари набързо избърса с ръка очите си, но не бе в състояние да отрони нито дума, трябваше да изчака, докато преглътне горчивината, която се надигна в гърлото му, и успее да успокои треперещите си устни. Може би това не бе съвсем мъжка постъпка, но той просто не можеше да се овладее и на мен лично това ми харесва. Постепенно Джо се успокои и той ѝ каза, изпълнен с надежда:

– Не мисля, че тя ще умре. Тя е толкова добра и всички толкова я обичаме, че не ми се вярва Бог да реши да я прибере при себе си толкова рано.

– Точно добрите и милите хора винаги умират по-рано – изпъшка Джо, но все пак спря да плаче, защото думите на приятеля ѝ малко я поободриха, въпреки че не можаха да разсеят всичките ѝ съмнения и страхове.

– Бедното ми момиче, ти си напълно изтощена. Никога не съм те виждал толкова тъжна. Почакай малко, сега ще се опитам да ти вдъхна малко настроение.

Лари се затича, като вземаше две по две външните стълби, а Джо подпря уморената си глава върху малката кафява качулка на Бет, която никой не се бе сетил да премести от масата, където тя я беше оставила преди няколко дни. Може би тази

качулка притежаваше някаква магическа сила и сякаш чрез нея смиреният дух на нейната притежателка се прехвърли у Джо. И когато Лари се появи зачервен от тичането с чаша вино в ръка, тя я пое с усмивка и смело каза:

– Пия за здравето на моята Бет! Ти си добър доктор, Теди, и толкова мил приятел. Как ли бих могла да ти се отплатя за това, което направи за мен? – допълни тя и нежните слова още повече ободриха главата ѝ.

– Ще ти изпратя сметката, няма защо да се безпокоиш. А довечера ще ти доставя нещо, което ще стопли сърцето ти много повече от цяла бъчва с вино – отвърна Лари и я погледна с блеснали очи, сякаш изпитваше огромно удовлетворение от нещо, което се опитваше да прикрие.

– Какво е то? – извика нетърпеливо Джо, забравила за миг тъжните си проблеми.

– Още вчера изпратих телеграма на майка ти и Брук отговори, че тя тръгва веднага и тази вечер ще бъде тук, така че всичко ще бъде наред. Не се ли радваш, че го направих?

Лари говореше много бързо и целият се изчерви, тъй като предварително бе решил да запази своята постъпка в тайна от страх да не разочарова момичетата или да не навреди на Бет. Джо в миг силно пребледня и скочи от стола си. В момента, в който Лари спря да говори, тя се хвърли на врата му с радостен вик:

– О-о Лари! О-о, мамо! Толкова се радвам!

Този път тя не се разплака отново, а започна истерично да се смее, цялата трепереше и се държеше така, сякаш бе загубила ума си от внезапното съобщение. Макар и доста учуден, Лари успя да запази присъствие на духа. Той я потупа успокоително по гърба и като видя, че започва да идва на себе си, добави две-три плахи целувки, които веднага подействаха. Тя внимателно се отдръпна от него, като продължаваше да се подпира на парапета, и задъхано каза:

– Не, недей! Не исках да го правя, просто беше ужасно от моя страна. Но ти беше толкова мил, постъпи така чудесно, че просто не можах да се въздържа и се хвърлих да те прегръщам. А сега ми разкажи подробно какво точно направи и никога вече не ми давай вино, защото след това върша ужасни глупости.

– На мен ми беше много приятно – усмихна се Лари и си пооправи вратовръзката. – Нали разбираш, бях ужасно разтревожен, дядо – също. Решихме, че Хана просто превишава правата си по отношение на решението да не се съобщава нищо на майка ти, според нас госпожа Марч трябваше да научи. Тя никога не би ни простила, ако Бет... Въобще, ако се случи нещо лошо, нали разбираш. Поговорих с дядо и той каза, че е крайно време да предприемем нещо, тогава изтичах до пощата вчера, особено след като видях колко загрижен изглеждаше докторът, а Хана беше толкова изнервена, че бе готова да ми откъсне главата, когато споменах, че може би трябва да се изпрати телеграма. Не мога да понасям да се отнасят така с мен, така че решението ми бе окончателно взето и го направих. Майка ти ще пристигне още тази нощ, не се съмнявам в това, късният влак е в два часа през нощта. Аз ще отида да я докарам от гарата, а вие ще трябва само да обуздате чувствата си и да не казвате нищо пред Бет, докато тази благословена жена пристигне тук.

– Лари, ти си истински ангел! Просто не знам как бих могла да ти се отблагодаря.

– Можеш отново да се хвърлиш върху мен, толкова ми хареса – с усмивка я подрази Лари, нещо, което не бе вършил повече от две седмици.

– Не, благодаря. Но смятам да го направя друг път, точно когато дядо ти идва към нас например. Стига си ме дразнил, ами отивай да си починеш, че после ще трябва половината нощ да стоиш буден. Господ да те благослови, Теди, Господ да те благослови!

Джо се бе облегнала в ъгъла и след като завърши речта си, бързо изчезна в кухнята, където седна върху шкафа и каза на събралите се котета, че е „щастлива, о-о, толкова е щастлива!“. В същото време Лари си тръгна, дълбоко убеден, че е извършил нещо добро.

– Ах, това момче, как може да се бърка така в нашите работи! Но аз му прощавам и се надявам, че госпожа Марч наистина пътува насам – с облекчение призна Хана, когато Джо ѝ съобщи добрата новина.

Мег също много се зарадва, а след това започна внимателно да чете писмото от Вашингтон, докато Джо се зае да подрежда стаята на болната. Хана слезе долу „да

спретне някой сладкиш, в случай че най-внезапно дойде неочакван гост“. Сякаш глътка свеж въздух премина през къщата и освети тихите стаи много по-ярко, отколкото слънчевите лъчи. Всеки сякаш почувства обнадеждаващата промяна. Птичето на Бет започна да цвърчи отново, почти изсъхналият от студа розов храст на Ейми бе разцъфнал на прозореца, огънят сякаш се разгоря необичайно весело. А когато момичетата се срещаха, бледите им лица се озаряваха от усмивка, те се прегръщаха и радостно си шепнеха: „Мама си идва, скъпа, мама си идва!“ Всички бяха радостни, с изключение на Бет. Тя лежеше неспокойна от високата температура и вече не беше в състояние нито да се радва, нито да се надява, нито да се гневи или съмнява. Тя представляваше жалка гледка – розовичкото лице бе толкова бледо и безжизнено, ръцете, които винаги бяха заети с нещо, сега лежаха безсилно отпуснати, усмихнатите устни бяха неми, а красивата, винаги добре сресана коса, се бе разпиляла без никакъв ред по възглавницата. Бет лежеше така по цял ден, като само от време на време се пробуждаше и едва доловимо пошепваше: „Вода!“ Устните ѝ бяха така сухи и напукани от високата температура, че едва успяваше да произнесе думата. Джо и Мег се грижиха нежно за нея през целия ден, като очакваха, надяваха се и вярваха единствено на Бог и на мама. През целия ден валише сняг, вятърът продължаваше да свисти навън и часовете се нижеха безкрайно бавно. Но дългоочакваната нощ накрая настъпи и двете сестри, седнали от двете страни на леглото, се споглеждаха с радост при всеки звън на часовника, защото той възвестяваше, че помощта се приближава и приближава. Докторът мина да види как е Бет и каза, че някаква промяна към по-добро или към по-лошо би могла да се очаква около полунощ, когато ще се отбие отново.

Хана беше толкова изтощена, че полегна на канапето, което се намиреше точно до леглото на Бет, и веднага дълбоко заспа. Господин Лорънс се разхождаше неспокойно насам-натам из всекидневната, убеден, че би могъл по-лесно да посрещне цяла батарея въстаници, отколкото госпожа Марч с разтревоженото изражение на лицето ѝ, когато влезе. Лари бе полегнал на дивана, като се преструваше, че почива, но не спеше, а бе вперил замислен поглед в огъня, чиито пламъци се отразяваха в очите му и ги правеха нежни и ясни.

Момичетата никога нямаше да забравят тази нощ, в която не мигнаха нито за миг. Те стояха и гледаха към Бет, изпълнени с ужасяващата безпомощност, която обикновено ни обзема в подобни трудни часове.

– Ако Господ пощади Бет, вече никога няма да се оплаквам – пошепна съвсем сериозно Мег.

– Ако Господ пощади Бет, ще го обичам и ще му служа до края на живота си – със същата решителност обяви Джо.

– По-добре въобще да нямах сърце, защото сега така ме боли – въздъхна след малко Мег.

– Ако животът ни подлага често на подобни изпитания, просто не мога да си представя как бихме могли да оживеем – замислено допълни сестра ѝ.

Точно в този момент часовникът удари дванайсет и те на мига забравиха за себе си и скочиха и двете да наблюдават Бет, като непрекъснато им се струваше, че бледото ѝ лице се променя. В къщата цареше мъртвешка тишина и единственото нещо, което я нарушаваше, бе воят на вятъра отвън. Изморената Хана продължаваше да спи и сестрите бяха единствените, които забелязаха как една бледа сянка сякаш се настани над леглото на Бет. Мина още час, в който нищо не се случи, освен че Лари съвсем тихо излезе от къщата и се насочи към гарата. Последва още един мъчителен час – все още никой не идваше. Двете бедни момичета ужасно се тревожеха да не би влакът да се е забавил поради бурята или поради някакъв неочакван инцидент. Идваше им наум и още една, още по-страшна мисъл – да не би да се е случило нещо лошо във Вашингтон, което да е попречило на майка им да тръгне.

Вече минаваше два и Джо бе застанала до прозореца и мислеше колко студен изглежда този свят, обвит в сняг. Внезапно усети някакво движение зад себе си, обърна се бързо и видя, че Мег е коленичила пред люлеещия се стол на майка си със скрито лице. Джо замръзна на мястото си от ужасяващия страх, който я обзе, когато си помисли: „Бет е мъртва и Мег се страхува да ми го каже.“

Само след миг тя вече бе на своя пост при леглото и трескаво търсещите ѝ очи не можеха да не забележат промяната, която бе настъпила. Червенината от треската и болезненото изражение бяха изчезнали и любимото малко личице изглеждало толкова

бледо и спокойно, че Джо просто не можеше нито да ридае, нито да скърби. Като се наведе към най-скъпата от сестрите си, тя целуна горещо изпотеното челце и лекичко пошепна: „Довиждане, моя Бет, довиждане.“

Сякаш разбудена от това раздвижване, Хана се стресна и веднага скочи, като, без да губи нито минута, се приближи към леглото, погледна Бет, пипна ръцете ѝ, после се заслуша в дишането ѝ, а след това покри с престилка главата си, за да приглуши радостния вик, който се изтръгна направо от сърцето ѝ:

– Треската е преминала! Тя вече спи съвсем спокойно, кожата ѝ е влажна и диша много по-леко. Молитвите ни са чути. О-о, Господи, благодаря ти!

Преди момичетата да успеят да повярват на тези радостни думи, пристигна докторът и ги потвърди. Той беше малко саможив, но на тях им се стори, че лицето му придоби божествено изражение, когато се усмихна и бащински им каза:

– Да, скъпи мои, и на мен ми се струва, че малката ще оздравее. Пазете тишина, за да може да се наспи, а когато се събуди, дайте ѝ...

Те изобщо не можаха да чуят какво трябва да ѝ дадат, защото в миг бяха изтичали в тъмното антре и се прегръщаха щастливо, бяха толкова радостни, че не можеха да отронят дори дума. Когато се върнаха, за да ги целуне и прегърне вярната Хана, те намериха Бет да лежи в една от любимите си пози, с ръка, свита под бузката. Тя дишаше съвсем спокойно, все едно че съвсем наскоро бе заспала.

– Само да си дойде мама! – извика Джо, а зимната нощ ѝ отговори със свистенето на вятъра.

– Виж – каза Мег, която носеше една бяла, полуразцъфнала роза в ръката си. – Мислех, че едва ли ще се отвори, за да мога утре да я сложа в ръката на Бет, ако тя... си бе отишла от нас. Но ето че тя е разцъфнала през нощта и сега ще я поставя във вазата до главата ѝ, така че когато скъпото дете се събуди утре рано сутринта, първото нещо, което ще види, ще бъде малката роза и лицето на мама.

Те не бяха виждали никога преди толкова красив изгрев и никога светът не им се бе струвал толкова прекрасен. Двете момичета седяха с натежали за сън очи чак до призори и наблюдаваха изгрева и сякаш ужасът и тревогите бавно се отдалечаваха от тях.

– Изглежда ми като в истински приказен свят – каза Мег, като се усмихна на самата себе си, застанала точно до завесата и загледана в сияещия простор.

– Идват! – извика внезапно Джо и скочи на крака.

Да, звънецът на външната врата наистина иззвъня, след това се чу радостният вик на Хана, а после – гласът на Лари, който радостно прошепна:

– Момичета, тя идва! Тя идва!

Завещанието на Ейми

Докато всичко това се случваше в дома, Ейми преживяваше трудни часове в къщата на леля Марч. Тя се измъчваше жестоко от своето принудително заточение и за първи път в живота си чувстваше с колко любов и ласки е била обграждана у дома. Леля Марч не се отнасяше ласкаво към никого, тя просто смяташе, че ласките само разглеждат и не ги одобряваше, но все пак полагаше усилия да бъде любезна, тъй като това малко, добре възпитано момиченце ѝ беше много симпатично. Изобщо, леля Марч съвсем не беше безразлична към децата на своя племенник, но не смяташе за правилно да признава това. Тя наистина направи всичко възможно, за да бъде Ейми щастлива, но, Господи, колко много грешки направи! Някои възрастни остават с млади сърца и независимо от белите си коси и бръчките си могат да разберат проблемите и радостите на малките деца, успяват да им създадат топлина и уют, стремят се да ги възпитават чрез интересни и приятни игри. И след като са дали толкова топлота и сърдечност, спечелват малките сърчица и получават любовта им. Но леля Марч не притежаваше тази дарба и непрекъснато тормозеше Ейми със своите правила и заповеди, с високомерното си отношение и скучните си разговори. След като установи, че това дете е много по-податливо и мило от сестра си, възрастната дама реши, че е длъжна да превъзпита поне него, като го предпази от вредните ефекти на възпитанието му у дома. Тя се зае ентусиазирано с Ейми и започна да я обучава по начина, по който тя самата бе възпитавана преди шейсет години – това бе един твърде мъчителен процес за Ейми,

който я караше да се чувства като муха, хваната в паяжината на изключително строг паяк.

Тя трябваше да мие всяка сутрин чашите, да излъсква старите сребърни лъжички и големия сребърен чайник, както и порцелановите купички, докато всичко заблести. След това следваше задължението да избърше прахта в стаята, което беше наистина ужасно! Нито една прашинка не убягваше от очите на леля Марч, а всички мебели бяха с разни извивки и вдлъбнатини, които просто не можеха да се изтрият така, че леля Марч да бъде доволна. После трябваше да се нахрани Поли, папагалът, да се приглади козината на кучето и да се търчи десетки пъти до горните стаи и обратно до всекидневната, за да се вземат разни неща или да се предадат заповедите на леля Марч, тъй като тя самата бе саката и прекарваше по-голямата част от времето в своя голям стол. Когато приключеше с всички тези досадни занимания, Ейми бе длъжна да се заеме с уроците си, което бе огромно изпитание за всичките ѝ добродетели. Едва тогава ѝ се разрешаваше да си почине един час, да се разходи, да поиграе или да направи каквото друго би искала. Лари идваше всеки ден и омайваше леля Марч, докато тя се съгласеше да пусне Ейми с него – тогава те се разхождаха, язدهа или се возеха с каретата, въобще, прекарваха чудесно. Следобед Ейми трябваше да чете на глас или да стои мирно, докато старата госпожа дремеше, което обикновено продължаваше около час, като започваше още преди да е свършила първата страница. Следваше досадното шиене, което Ейми направо ненавиждаше, но трябваше да го прави чак докато започне да се смрачава. Едва тогава леля Марч ѝ разрешаваше да се забавлява както на нея ѝ харесва, докато дойде времето за чай. Най-ужасното време от деня бяха вечерите, когато леля Марч неуморно разказваше разни дълги истории от младежките си години, които бяха толкова отегчителни, че Ейми си мечтаеше как по-бързо да се добере до леглото си, да си поплаче за жестоката си съдба и успокоена да заспи.

Тя просто не знаеше как щеше да преживее целия този ад, ако не бяха Лари и старата Естер, прислужницата. Дори само този ужасен папагал бе в състояние да я подлуди, тъй като той много скоро усети, че тя не го харесва, и започна да си отмъщава по всички възможни начини. Дърпаше косата ѝ, когато минеше покрай него, обръщаше храната и млякото си точно след като бе почистила клетката му, кълвеше Моп и го караше да лае точно когато старата госпожа си почиваше, наричаше я с най-отвратителни имена в присъствието на други хора – изобщо, държанието му беше отвратително във всяко едно отношение. Освен това Ейми не можеше да понася и кучето – едно дебело, сърдито животно, което ръмжеше срещу нея и ѝ се зъбеше, докато правеше тоалета му, и което имаше навика да ляга по гръб, с краката нагоре, когато искаше да яде. И тази отвратителна поза то заемаше по десет-дванайсет пъти на ден. Готвачът беше винаги сърдит, а старецът, който караше каретата, бе напълно глух, така че Естер бе единствената, която обръщаше някакво внимание на младата госпожица.

Естер беше францужойка и бе живяла години наред с „мадам“, както наричаше господарката си, като си бе извоювала някаква независимост и дори в известна степен тероризираше старицата, която не бе в състояние да се придвижва без нейната помощ. Истинското ѝ име бе Естел, но леля Марч ѝ бе разпоредила да го промени и тя се бе съгласила, при условие че няма да се иска от нея да сменя и религията си. Естер изпитваше истински симпатии към „мадмоазел“ и се опитваше да я забавлява, като ѝ разказваше разни весели истории от живота си във Франция. Освен това ѝ разрешаваше да се разхожда из огромната къща и да разглежда чудните и красиви неща, прибрани в гардеробите и старинните шкафове, в които леля Марч бе натрупала безценни богатства. Най-голямо удоволствие за Ейми бе да разглежда „индийския“ кабинет, пълен със странни шкафове, малки вдлъбнатини и тайни места, в които бяха поставени най-различни видове украшения, някои – ценни, други – просто любопитни, повече или по-малко старинни. Ейми с интерес разглеждаше и подреждаше всички тези неща, като особено се увличаше по кутиите с бижутата, в които върху кадифени поставчици лежах бижута, изработени преди повече от четирийсет години. Тук беше гранатовият комплект, който леля Марч е носила, когато за първи път се е представила в обществото, перлите, които нейният баща ѝ е дал в деня на сватбата ѝ, диамантите, подарени ѝ от нейния приятел, най-различни комплекти от гривни, пръстени и карфици, странни колиета, в които се пазеха снимките на нейни починали вече приятели,

детските гривнички, които е носила малката ѝ дъщеричка, преди да почине, часовникът на чичо Марч с червения печат, с който така обичаха да си играят децата. И в една отделна кутия лежеше единствено брачната халка на леля Марч. Тя бе твърде малка вече за пръстите ѝ, но беше внимателно прибрана като най-скъпото нещо, което е притежавала.

– Кое от всички бижута би си избрала „мадмоазел“, ако имаше тази възможност? – питаше Естер, която винаги стоеше около нея, за да отваря и после да заключава ценностите.

– Най-много обичам диамантите, но тук няма огърлица от диаманти, а на мен много ми се иска да имам огърлица, затова бих си избрала тази – отвърна Ейми, като гледаше с нескрито възхищение към едно колие от злато и абаносови мъниста, в средата на което имаше тежък кръст, оформен също от злато и абаносови мъниста.

– О-о, и аз бих избрала същото, но за мен то не е колие, просто бих го носила като една добра католичка – каза Естер, като гледаше със светнали очи красивото бижу.

– Нима то е предназначено да се използва, както ти си служиш с огърлицата от дървени мъниста, която виси над огледалото ти? – попита Ейми.

– Всъщност да, точно за това, за молитва. Сигурно на ангелите би им било много по-приятно, ако човек използва в молитвите си такова прекрасно нещо, а не суетно да го носи като някакво бижу. Ако „мадмоазел“ възнамерява всеки ден да се усамотява с него за размисъл и молитва, както правеше добрата господарка, при която служех, преди да постъпя при „мадам“, то тогава това е добре. Тук има един малък параклис, където човек може да се отдаде на молитви, когато го заплашва голяма беда.

– А дали ще бъде редно и аз да ходя там? – попита Ейми, която чувстваше нужда да се избави от самотата, в която живееше в момента, а освен това бе установила, че след като Бет не беше до нея да я подсеща, често забравяше да чете от своята малка книжка.

– Би било наистина чудесно! С удоволствие ще ви приготвя малката стаичка за това. Не казвайте нищо на „мадам“, но когато тя спи, можете да се усамотявате там и да отправяте молитва към добрия Господ да запази сестра ви.

Естер бе доста религиозна и съвсем искрена в съвета си. Освен това тя имаше добро сърце и напълно съчувстваше на сестрите, които толкова се безпокояха за състоянието на Бет. Ейми хареса идеята и я помоли да ѝ подготви малкия килер точно до стаята ѝ, като се надяваше, че това ще ѝ помогне да преживее по-лесно у леля си.

– Много бих искала да знам къде ще отидат всички тези прекрасни неща, когато леля Марч умре – каза тя, докато бавно поставяше бижутата в кутиите и ги затваряше една след друга.

– Те ще останат за теб и за сестрите ти. Знам със сигурност, защото „мадам“ ми има доверие и ме избра за свидетел на нейното завещание, така че можете да ми вярвате – прошепна с усмивка Естер.

– Това е чудесно! Но много бих искала тя да ни разреши да ги ползваме още сега. Съвсем не ми се ще нещата да се отлагат толкова – отбеляза Ейми, като хвърли един последен поглед към диамантите.

– Още сте много млади, за да носите подобни неща. Първата от вас, която се сгоди, ще получи перлите. „Мадам“ специално е отбелязала това в завещанието. Освен това имам чувството, че малкият тюркоазен пръстен ще бъде подарен на вас, когато се представите за първи път в обществото, защото „мадам“ много харесва поведението ви и чудесните ви маниери.

– Така ли мислиш? О-о, готова съм да се държа кротко като агънце, стига да получа този прекрасен пръстен! Той е толкова по-красив от пръстена на Кити Брайън. Все пак аз харесвам леля Марч – и Ейми побърза да премери синия пръстен, твърдо решена да го спечели.

От този ден нататък тя бе истински пример за подчинение, а старата госпожа бе толкова доволна, защото бе убедена, че това поведение е резултат от нейното обучение. Естер приготви малкия килер още същия ден, постави вътре една масичка, пред нея имаше малко столче, върху което Ейми да коленичи, а на стената бе закачена една от картините, взета от затворените стаи. Естер знаеше, че тя няма особено голяма стойност, но я взе, тъй като я смяташе за подходяща и се надяваше, че

„мадам“ никога няма да разбере за това, но дори и по някакъв начин да узнае, няма да има нищо против. Всъщност истината беше, че това е едно от най-ценните копия на картина на художник със световна известност и очите на Ейми, свикнали веднага да откриват красотата, никога не се уморяваха да гледат прекрасното лице на Божията майка, докато сърцето ѝ преливаше от любов към нейната собствена. Върху масата постави своята малка книжка и сборника с химните, а вазата бе винаги пълна с чудесни свежи цветя, които Лари ѝ носеше. Ейми идваше тук всеки ден, седеше сама и „се изпълваше с добри мисли и отправяше молитви към добрия Господ да запази сестра ѝ“. Естер ѝ бе дала една огърлица с черни мъниста и сребърен кръст, но Ейми я бе закачила встрани и не я ползваше, тъй като се опасяваше, че тя не е подходяща за протестантски молитви.

Малкото момиченце се отнасяше съвсем искрено към тази своя дейност, тъй като се чувстваше толкова самотно и безпомощно извън семейното гнездо, че изпитваше дълбока потребност от някаква опора и инстинктивно чувстваше, че може да я намери в силния и нежен приятел, чиято бащинска любов обединява всички малки деца по света. Тя чувстваше острата липса на майчината подкрепа, която да я разбира и да я води напред, но тъй като бе научена накъде да гледа и къде да търси, все пак успя да се ориентира и да намери пътя, а след това уверено да го следва. Но Ейми бе един съвсем начинаещ пилигрим и точно в този момент товарът, който трябваше да носи, ѝ се струваше твърде тежък. Опитваше се да забрави за собствените си грижи, да изглежда весела, да се чувства удовлетворена от това, че постъпва по правилния начин, макар че никой не го забелязваше и не я хвалеше за това. В усилията си да бъде много, много добра тя най-напред реши да направи завещание, както бе сторила и леля Марч. Така, ако се разболееше или умреше, вещите ѝ щяха да се разпределят справедливо и щедро между най-близките ѝ хора. Мисълта, че ще трябва да се прости със своите малки богатства, които в нейните очи имаха стойността на бижутата на старата госпожа, ѝ причиняваше истинска болка, но въпреки това не се отказа.

Тя написа важния документ по време на един от свободните си часове, като се постара да го направи колкото е възможно по-добре. Естер ѝ помогна малко по отношение на някои правни термини и когато най-накрая добронамерената францужойка постави подписа си под документа, Ейми почувства огромно облекчение и прибра завещанието, за да го покаже по-късно на Лари, когото смяташе да използва като втори свидетел. Тъй като навън валеше дъжд, тя се качи през свободния си час да се позабавлява в една от големите стаи, като взе Поли със себе си за компания. В тази стая имаше един гардероб, пълен със старомодни костюми, с които Естер ѝ бе разрешила да си играе. Едно от най-любимите ѝ забавления бе да се облича в рокли от избелели дантели и да се върти с тях пред огледалото, да прави грациозни поклони и да обира с дългите поли всичко по пода. Този ден така се бе увлякла в тези свои занимания, че дори не бе чула звънеца, възвестяващ пристигането на Лари, нито забеляза усмихнатото му лице, което миг по-късно надничаше през вратата и наблюдаваше как тя сериозно се разхожда насам-натам, въртеше суетно ветрилото си и леко поклащаше главата си, на която бе поставила голям розов тюрбан. Той доста странно контрастираше със синята ѝ дантелена рокля и късото палтенце, обшито с жълто по края. Ейми пристъпваше много внимателно, тъй като бе нахлузила и едни обувки на висок ток, и както обясни Лари по-късно на Джо, представляваше доста смешна гледка – скованата ѝ фигура неуверено вървеше из стаята, облечена по доста странен начин, а Поли хвъркаше насам-натам, опитваше се да я имитира, доколкото може, като от време на време спираше, за да се изсмее или да извика: „Не сме ли чудесни? Давай напред, страхливецо! Дръж си езика зад зъбите! Целуни ме, скъпа! Ха! Ха!“

Като положи доста усилия, за да не се разсмее и да обиди с това нейно височество, Лари смирено почука и бе тържествено приет.

– Седни малко и си почини, докато се преоблека и прибера всичко това. После искам да се консултирам с теб по един много важен въпрос – каза му Ейми, след като се бе завъртяла няколко пъти, за да му покаже цялото си величие и бе изгонила Поли в ъгъла. – Тази птица е истинско мъчение за мен – продължи да бърби Ейми, докато смъкваше розовата планина от главата си, а Лари седеше на един фотьойл и внимателно я наблюдаваше. – Вчера, когато леля Марч бе задрямала и аз се опитвах да ходя тихо като мишка, Поли започна да удря с криле в клетката си, така че бях принудена да я

отворя и да го пусна, а когато погледнах в клетката, видях вътре един голям паяк. Избутах го оттам и той избяга под шкафа с книгите. Поли полетя право след него, започна да завира главата си под шкафа, а после в миг изкрещя по неговия си смешен начин: „Излез и се разходи, скъпи мой!“ Просто не можах да се въздържа и се разсмях. Поли започна да ругае високо, леля Марч се събуди и ни се скара и на двамата.

– Паякът прие ли поканата на важния господин? – попита Лари и леко се прозя.

– Да, веднага изскочи и Поли се затича напред като луд, уплашен беше до смърт, кацна на облегалката на стола на леля Марч и започна да крещи: „Хванете я, хванете я, хванете я!“, докато аз гонех паяка.

– Това е лъжа, това е лъжа! – изпищя папагалът и започна да кълве пръстите на Лари.

– Бих ти извил врата, ако беше мой, ти, безобразни мъчителю! – извика Лари и му се закани с юмрук, но птицата само поклати глава и изпищя в отговор: „Алилуя, затваряй си устата, скъпи!“

– Вече съм готова – обади се в този момент Ейми, затвори гардероба и извади един лист от джоба си. – Бих искала да прочетеш това и да ми кажеш дали ти изглежда законно и правилно. Почувствах, че трябва да го направя, тъй като животът е толкова несигурен, а аз не бих искала да оставям разочаровани близките си след моята смърт.

Лари прехапа устни, за да не се изсмее и след като се отдалечи малко от сериозната Ейми, прочете следния документ, като със задоволство забеляза, че правописът беше изряден:

Моето последно желание и завещание

Аз, Ейми Къртис Марч, в състояние на пълно съзнание давам и предоставям цялата си земна собственост, както следва:

На татко – най-добрите си рисунки, карти, произведения на изкуството, включително и рамките. А също така и моите 100 долара, с които може да прави каквото си иска.

На мама – всичките си дрехи, с изключение на синята престилка с джобовете. А също с много любов ѝ оставям и моя медал.

На моята скъпа сестра Маргарет предоставям тюркоазения пръстен (ако успея да се сдобия с него), също зелената си кутия с гълъбите върху капака, парчето истинска дантела, което имам, за да си направи от него шалче за врата, а също така и портрета, който съм ѝ нарисувала, за да ѝ напомня за нейното „малко момиченце“.

На Джо оставям красивата си карфица, тази, която бе счупена, но я залепихме с восък и почти нищо не личи, а също и бронзовата си мастилница, на която тя загуби капачката. Подарявам ѝ и скъпоценния си гипсов заек, тъй като ужасно съжалявам, че ѝ изгорих книгата с разказите.

На Бет (ако ме надживее) давам всичките си кукли и малкото си бюро, ветрилото, ленените якички и новите ми пантофи, ако може да ги носи и не е много отслабнала след болестта. Освен това тук искам да ѝ поднеса огромните си извинения, че често се подигравах с нейната стара Джоана.

На моя приятел и съсед Теодор Лорънс завещавам картонения си статив, а също така и изработения от глина модел на кон, въпреки че той не го хареса и каза, че бил без врат. В знак на благодарност за голямото му внимание и грижи му предоставям и някои от най-добрите си художествени творби, може би той най-много ще хареса Нотър Дам.

На нашия щедър благодетел господин Лорънс оставям лилавата си кутия с огледалния капак, която може да му послужи да си държи моливите и писалките в нея, а също така да му напомня за едно момиче, което вече го няма и което му е много благодарно за всичко, което направи за цялото му семейство и особено за Бет.

Желанието ми е моята най-близка съученичка да получи синята ми копринена престилка и златния ми пръстен заедно с целувка от мен.

На Хана завещавам кутията си за шапки, която тя толкова харесва, и всичките ми парцалчета, за да ѝ напомнят за мен.

А сега, след като разпределих всичко ценно, което притежавам, аз се надявам, че близките ми ще бъдат доволни и няма да си спомнят с лошо за мъртвите. Прощавам всички обиди на хората, които познавам, и се надявам, че ще се срещнем, когато

последната тръба ни призове. Амин.

Под това свое последно желание и завещание поставям подписа си на двайсетия ден на ноември 1861 година.

Ейми Къртис Марч

Свидетели: Естел Валнор, Теодор Лорънс

Последното име бе написано с молив и Ейми веднага се разпорежи да бъде повторено с мастило, а след това – запечатано, както си му е редът.

– Откъде ти дойде в главата тази идея със завещанието? Да не би някой да ти е разказал как Бет раздаде нещата си? – попита тъжно Лари, докато Ейми донесе червен печат и малко парченце восък и постави всичко пред него, за да го подпише и запечата.

– Какво за Бет? – попита след това разтревожено.

– Съжалявам, че го споменах, но след като вече го направих, ще ти разкажа точно какво се случи. Един ден тя се чувстваше толкова зле, че подари пианото си на Мег, котенцата си – на теб, а бедната стара кукла – на Джо, за да я обича така, както обича нея самата. Тя каза, че съжалява, защото притежава толкова малко неща и не може да остави на всекиго по нещо, затова ще подари на всички останали по една своя къдрица от косата си, а на дядо ще остави своята неизразима любов. Но Бет въобще не бе и помислила да пише завещание.

Лари подписа и запечата документа, докато разказваше всичко това, и през цялото време не вдигна очи, само накрая една едра сълза се отрони от тях и капна върху завещанието на Ейми. Нейното лице придоби доста разтревожен вид, но единственото нещо, което каза, беше:

– А хората не правят ли понякога допълнения към завещанията си?

– Да, нарича се „кодицил“, или внасяне на изменение в завещание.

– Тогава сложи едно такова изменение и в моето завещание – че желая всичките ми къдрици да бъдат отрязани и раздадени на приятелите ми. Бях забравила за това, но много искам да бъде изпълнено, макар че едва ли ще изглеждам особено добре с орязани къдрици.

Лари изпълни желанието ѝ, като се усмихваше на тази нейна последна и най-голяма жертва. След това я забавлява около час и с интерес изслуша всичките ѝ болки и вълнения. Но когато дойде време да си тръгва, Ейми го издърпа лекичко встрани и го попита шепнешком с треперещи устни:

– Наистина ли съществува опасност за живота на Бет?

– Страхувам се, че е доста зле, но всички се надяваме, че ще се оправи, така че не плачи, скъпа – опита се да я успокои Лари и я прегърна братски през рамото, после нежно я притисна към себе си, което наистина ѝ даде сили и смелост.

Когато той си тръгна, тя веднага отиде в своята малка стаичка и коленичила под слабата светлина, дълго се моли за Бет със сълзи на очи и свито сърце. В този момент тя ясно осъзна, че дори да получи милиони туркоазени пръстени, те в никакъв случай не биха могли да намалят мъката ѝ от загубата на нежната ѝ малка сестричка.

Нещо съвсем интимно

Не мисля, че ще мога да намеря подходящите думи, за да разкажа за срещата между майката и нейните дъщери. Истинско щастие е да се преживеят подобни часове, но е изключително трудно те да бъдат описани. Така че ще оставя тази среща на въображението на моите читатели, като единственото нещо, което бих искала да посоча, е, че къщата беше изпълнена с невероятно щастие и че надеждите на Мег действително се сбъднаха: когато Бет се събуди най-накрая след своя продължителен и често мъчителен сън, първите неща, на които попадна погледът ѝ, бе леко разтворилият се розов цвят и лицето на майка ѝ. Твърде изтощена, за да се учудва на каквото и да било, тя само се усмихна и се настани удобно в любещите ръце, протегнати към нея, доволна, че това, за което толкова време страстно мечтаеше, най-накрая става реалност. След това отново заспа, а момичетата търчаха нагоре-надолу и обслужваха майка си, която изобщо не можеше да се измъкне от силната прегръдка на малките ръчички – дори в съня си те силно стискаха любимото същество.

Хана беше „спретнала“ една невероятна закуска за пътешественичката, убедена, че не би могла по никакъв друг начин да изрази радостта си от завръщането на госпожа Марч. Мег и Джо се надпреварваха коя да поднесе още нещо на майка си, докато слушаха тихия ѝ разказ за състоянието на баща им, за обещанието на господин Брук да остане с него и да му помага, за забавянето при пътуването към дома, причинено от силната буря, и за огромното облекчение, което е изпитала при пристигането си, когато – уморена, разстроена и измръзнала, изведнъж забелязала изпълненото с надежда лице на Лари.

Колко странен и в същото време колко приятен бе този ден! Навън бе толкова красиво и весело, защото сякаш всичко живо бе излязло да се порадва на първия сняг, и толкова тихо и спокойно бе вътре, защото всички спяха и в цялата къща цареше невероятна тишина. Само Хана дремеше пред вратата – един страшно уморен, но верен пазач, който искаше да осигури няколко часа сън на всички в къщата. С чувството, че един огромен, тежък товар се е свалил от плещите им, Мег и Джо затвориха уморено очи и заспаха непробудно, подобно на преживели буря лодки, които най-накрая бяха пуснали котва в безопасно и тихо пристанище. Госпожа Марч не искаше да се отдели от Бет, затова остана да си почива в големия люлеещ се стол, като от време на време се събуждаше, поглеждаше и дори пипваше челцето на своето дете, подобно на скъперник, който отново е намерил изгубено съкровище.

В това време Лари отиде да успокои Ейми и разказа толкова вълнуващо цялата история по пристигането на майка ѝ, че леля Марч нито веднъж не се намръщи и не каза своето „Аз ви предупреждавах“. Ейми се показва толкова силна в тази ситуация, че на човек би могло да му се стори, че добрите мисли в малкото параклисче вече са започнали да дават своите плодове. Тя бързо избърса сълзите си, успя да сдържи нетърпението си час по-скоро да изтича при майка си и дори не помисли за тюркоазения пръстен, когато възрастната дама най-сърдечно се съгласи с твърдението на Лари, че се е държала като „невероятна малка жена“. Дори папагалът Поли изглеждаше доста впечатлен и я нарече „добро момиче“ и я помоли: „Ела да се разходим, скъпа!“, при това със съвсем приятелски тон. Тя с удоволствие би излязла да се разходи в това чудесно снежно време, но щом забеляза, че Лари едва държи очите си отворени от умора, въпреки че правеше усилия да не го показва, тя го убеди да си почине малко на канапето, докато напише една бележка на майка си. Ейми се позабави доста време горе и когато слезе, видя, че той се е изтегнал на канапето с двете си ръце под главата и дълбоко спи, а леля Марч бе пуснала завесите и седеше, без да върши нищо, като явно се намираше в необичайно добро настроение.

Мина доста време и те започнаха да мислят, че Лари няма да се събуди чак до настъпването на нощта. Аз лично съм убедена, че това би могло да стане, ако не бе събуден от радостния вик на Ейми, когато майка ѝ пристигна. Може би в този ден е имало много щастливи момиченца, които са се разхождали из града, но според мен Ейми бе най-щастливата от всички, докато седеше в полата на майка си и ѝ разказваше за преживяванията си, получаваше утеха и компенсация за тях под формата на одобрителни усмивки и нежни прегръдки. Те двете останаха за малко сами в малката стаичка, срещу която майка ѝ нямаше никакви възражения, след като разбра предназначението ѝ.

– Точно обратното, харесвам я много, мила – каза майка ѝ, като огледа малкото столче, поотърканата вече книжка и прекрасната картина над масата. – Идеята да си имаш едно малко кътче, където да останеш сама, когато ти е радостно или тъжно, е наистина чудесна. В живота има толкова много трудности и мъка, но човек винаги може да ги преживее, ако потърси помощ в правилната посока. Струва ми се, че моето малко момиченце е научило точно това.

– Да, мамо. И когато се прибера вкъщи, ще си отделя едно малко свое ъгълче в големия килер, където ще сложа книжката си и копието от тази картина, което се опитам да направя. Лицето на жената не можа да стане много хубаво – то е толкова красиво, че просто ми е невъзможно да го предам, – но бебето съм нарисувала съвсем добре и толкова го обичам. Приятно ми е да си мисля, че Той е бил някога малко дете, така не се чувствам толкова далече от него и това много ми помага.

В момента, в който Ейми посочи към усмихнатия Христос в ръцете на майка си, госпожа Марч забеляза нещо необичайно на ръката ѝ, което я накара да се усмихне. Тя

не каза нищо, но Ейми разбра погледа ѝ и след кратка пауза започна да обяснява:

– Исках да говоря с теб по този въпрос, мамо, но после съм забравила. Леля ми даде този пръстен днес. Извика ме при себе си, целуна ме и го постави на пръста ми, като ми каза, че съм нейната любимка и би искала да остана завинаги при нея. Харесва ми да го нося, мамо, ще ми разрешиш ли?

– Пръстенът е наистина много красив, но ми се струва, че ти си прекалено малка за подобни бижута, Ейми – каза госпожа Марч, като гледаше нежната ръчичка с големия пръстен, обсипан с небесносини камъни.

– Не бих се и опитвала просто да бъда суетна – каза Ейми. – Не смятам, че харесвам пръстена единствено поради това, че е много красив. По-скоро искам да го нося, както онова момиче в приказката носеше гривната, за да ми напомня за нещо.

– Да не би да имаш предвид леля Марч? – попита с усмивка майка ѝ.

– Не, искам да ми напомня да не бъда егоистка – обяви Ейми толкова сериозно и искрено, че майка ѝ веднага престана да се смее и внимателно се вслуша в по-нататъшните ѝ обяснения.

– Напоследък си мислех доста за „торбата с недостатъците си“ и смятам, че егоизмът ми е най-големият от тях. Затова ще се опитам да се излекувам от него, ако успея, естествено. Бет не е егоистка и затова всички я обичат и толкова силно се разстройваха при мисълта, че могат да я загубят. Хората сигурно не биха се тревожили чак толкова, ако аз бях болна, пък и аз самата не го заслужавам. Но все пак много ми се иска приятелите ми да ме обичат и да чувстват липсата, когато ме няма, затова ще направя всичко възможно, за да приличам на Бет. Имам навика да забравям за взетите решения, но ми се струва, че ако нещо непрекъснато ми напомня за тях, нещата ще се развият много по-добре. Мога ли да опитам по този начин?

– Да, но лично аз вярвам много повече на малкото ъгълче в големия килер. Носи пръстена си, скъпа, и се старай. Вярвам, че ще успееш, защото искреното желание да бъдеш добър означава вече наполовина спечелена битка. Сега трябва да се върщам обратно при Бет. Дръж се още малко, момичето ми, и скоро ще си бъдеш отново у дома.

Същата вечер, докато Мег пишеше писмо на баща си, за да му съобщи за успешното пристигане на майка си, Джо се промъкна тихичко горе в стаята на Бет, където намери госпожа Марч, седнала на леглото ѝ. Тя остана там известно време, като неуверено навиваше на пръст косата си и гледаше плахо, сякаш не можеше да се реши дали да направи нещо, или не.

– Какво има, скъпа? – попита майка ѝ, като ѝ протегна ръка и я погледна така нежно, че тя в миг реши да ѝ се довери.

– Искам да ти кажа нещо, мамо.

– За Мег ли?

– Как бързо се досети! Да, за нея е, всъщност е нещо дребно, но непрекъснато ме човърка отвътре.

– Бет спи, така че можеш да ми разкажеш всичко. Да не би този Мофът да се е навъртал насам? – малко разтревожено попита госпожа Марч.

– Не, бих треснала вратата под носа му, ако беше посмял – каза Джо, като се настани в краката на майка си. – Миналото лято Мег си забрави ръкавиците у семейство Лорънс, а после си намери само едната, другата бе изчезнала. Бяхме забравили вече за това, когато Теди ми каза, че тя е у господин Брук. Той я пазел в джоба на палтото си и веднъж тя паднала, а когато Теди започнал да се шегува с него, той признал, че харесва Мег, но не смее да ѝ го признае, защото тя е толкова млада, а той е много беден. Не ти ли се струва, че това е направо ужасно?

– Смяташ ли, че Мег го харесва? – попита госпожа Марч доста разтревожено.

– Господи! Та аз не разбирам нищо от любов и подобни глупости! – извика Джо и в гласа ѝ се съдържаше една странна смесица от интерес и неприязън. – В романите момичетата показват това, като се изчервяват, объркват и дори припадат, някои пък започват да слабеят или се държат като истински глупачки. При Мег не забелязвам нито един от тези признаци: тя си яде, пие и спи като нормално същество. Тя ме гледа най-спокойно право в очите, когато говоря за този човек, и само малко се изчервява, когато Теди започне да се шегува на тема любовници. Забраних му да го прави, но той не ме послуша и продължава.

– Значи ти смяташ, че Мег не проявява никакъв интерес към Джон?

– Към кого? – извика учудено Джо.

– Към господин Брук, вече го наричам просто Джон. Свикнах да се обръщам към него по този начин в болницата и мисля, че на него му е приятно.

– Господи! Знаех си, че ще бъдеш на негова страна. Той се е отнесъл така добре с татко, че в никакъв случай няма да решиш да го отпратиш и ще разрешиш на Мег да се омъжи за него, ако пожелае! Но това е просто ужасно! Да се грижи за татко и да помага на теб само за да спечели благоразположението ти! – възмутено изтърси Джо и нервно издърпа косите си.

– Скъпа моя, не се ядосвай без причина. Ще ти разкажа как точно се случи. Джон дойде да ме придружи по молба на господин Лорънс и се грижеше толкова мило за бедния ти баща, че просто не можехме и двамата да не го харесаме. Той съвсем честно и почтено ни призна за Мег, каза ни, че я обича, но преди да поиска ръката ѝ, ще ѝ осигури един почтен дом. Единственото нещо, за което ни помоли, беше да му разрешим да я обича и да работи, за да осигури общото им бъдеще, а също така и да се опита да спечели нейната любов, ако успее. Той е действително един чудесен младеж, така че нямахме право да му откажем да го изслушаме. Но аз в никакъв случай няма да се съглася Мег да се сгодява толкова рано.

– Разбира се, че не трябва да се съгласяваш. Това би било пълна идиотщина! Знаех си, че ни грози някакво нещастие, просто го усещах, но се оказва, че е дори по-лошо, отколкото съм очаквала. Така ми се иска аз самата да можех да се омъжа за Мег и да я запазя завинаги за семейството.

Тази странна идея накара госпожа Марч да се засмее. Но след това сериозно каза:

– Джо, аз ти се доверявам, но не бих искала да казваш все още нещо на Мег. Когато Джон се върне и ги наблюдавам известно време двамата, ще мога по-точно да отсъдя какви са чувствата ѝ към него.

– Само като погледне тези прекрасни очи, както самата се изразява, и с нея е свършено. Тя има толкова меко сърце, че ще се разтопи като масло под слънцето веднага щом някой започне да я гледа влюбено. Тя отделяше повече време за кратките доклади, които той ѝ изпращаше, отколкото за писмата ти, и ми се разсърди, когато го казах. Освен това харесва кафяви очи и не смята, че Джон е грозно име – няма съмнение, че ще се влюби в него. И тогава – край на спокойствието и смехориите, на приятните часове, които прекарваме заедно. Вече ми е напълно ясно какво ще се случи! Те ще се разхождат влюбено наоколо, а ние ще трябва да се крием и отдалече да ги наблюдаваме. Мег така ще потъне в тази любовна история, че няма да има никакво време за мен. Този Брук ще успее някак си да натрупа богатство, ще я отвлече оттук и в семейството ще се появи такава празнота, която никой не би могъл да запълни. А на мен сърцето ми ще се пръсне от мъка и вече никога няма да се чувствам така добре у дома, както преди. О-о, Господи, защо всички не бяхме момчета! Тогава нямаше да имаме подобни грижи!

Джо подпря брадичката на коляното си и размаха юмрук на въображаемия Джон. Госпожа Марч въздъхна и Джо веднага вдигна с надежда очи към нея.

– На теб това също не ти харесва, нали, мамо? Нека да го отпратим да си гледа работата и да не казваме нито дума на Мег по този въпрос. Така всички ще си бъдем отново щастливи, точно както бяхме и преди.

– Може би неправилно си разбрала въздишката ми, Джо. Съвсем естествено и правилно е всяка от вас след време да си отиде в свой собствен дом. Но все пак на мен ми се иска да задържа момичетата си при мен колкото е възможно по-дълго. Наистина съжалявам, че стана така, защото Мег е само на седемнайсет, а освен това сигурно ще минат няколко години, преди Джон да успее да ѝ осигури дом. Двамата с татко ти решихме, че ще бъде най-добре тя да не напуска нашия дом и да не се омъжва, преди да навърши двайсет. Ако те двамата с Джон се обичат, биха могли да почакаат, като по този начин изпитат силата на любовта си. Тя е много разумна и не се опасявам, че ще се отнесе непочтено с него. Моето красиво и нежно момиче! Така се надявам, че ще бъде щастливо!

– Нима не предпочиташ да се омъжи за богат мъж? – попита Джо, след като майка ѝ повиши малко повече глас при последните си думи.

– Парите са хубаво и необходимо нещо, Джо. Надявам се, че моите момичета никога няма да изпитват твърде сериозни парични затруднения, нито пък ще изпитват желание да притежават прекалено много. Ще се радвам, ако науча, че Джон се е заел

постоянно с някаква дейност, която му осигурява достатъчно голям доход, за да не бъде принуден да прави дългове, за да осигури удобен живот на Мег. Нямам амбицията моите момичета да се омъжат за твърде богати хора, с високи постове или с известни имена. Естествено, ако парите и положението са съчетани с любов и добродетели, аз с радост ще ги приема и ще се радвам на щастливото им бъдеще. Но от собствения си опит знам какво невероятно щастие може да се преживее и в малка обикновена къща, където с мъка се изкарва хлябът и удоволствията имат особена сладост, тъй като са ограничени. Ще бъда доволна дори ако Мег започне живота си така скромно, защото, ако не се лъжа, тя ще притежава едно друго голямо богатство – сърцето на един добър човек, което е много по-важно от парите.

– Разбирам те, мамо, и до голяма степен съм съгласна с теб. Но съм малко разочарована за Мег, защото се надявах, че един ден тя би могла да се омъжи за Теди и да живее в лукс и охолство през целия си живот. Не смяташ ли, че така би било много по-добре? – попита с блеснали очи Джо.

– Но той е по-млад от нея, както знаеш – започна госпожа Марч, но Джо бързо я прекъсна:

– Съвсем малко. Освен това той е доста зрял за възрастта си и много висок. Може да се държи съвсем като възрастен човек, когато поиска. Освен това той е богат и щедър и ни обича всички. Така че жалко, че плановете ми няма да се осъществят.

– Опасявам се, че Лари съвсем не е достатъчно голям за Мег и въобще в момента той съвсем не е стъпил на краката си, така че някой друг да зависи от него. Не прави подобни планове, Джо, по-добре остави времето и собствените им сърца да насочват твоите приятели. Човек не би трябвало да се меси в подобни работи, да не навлизаме в този „романтичен боклук“, както ти самата се изразяваш, защото по този начин можем само да развалим доброто ви приятелство.

– Е, добре, няма да се меса. Но просто не мога да понасям да стоя безучастна и да наблюдавам как нещата се объркват, докато бих могла веднага да ги оправя, само ако побутна тук и там. Така ми се иска, носейки забрадки на главите си, никога да не пораснем. Но пъпката се превръща в розов цвят, котенцата стават котки – а по-нататък е много тъжно.

– Какво си говорите тук за забрадки и котки? – попита Мег, която бе влязла тихо в стаята с написаното писмо в ръка.

– Просто една от глупавите ми речи. Аз вече си лягам, ти няма ли да дойдеш с мен, Меги? – започна доста объркано Джо.

– Много добре, чудесно е написано. Добави само, моля те, че изпращам най-сърдечни поздравии на Джон – каза госпожа Марч, след като хвърли едно око на писмото и й го върна обратно.

– Нима го наричаш вече Джон? – попита учудено Мег и засмените й очи погледнаха искрено майка й.

– Да, той ни беше направо като син и толкова се привързахме към него – отвърна госпожа Марч и я изгледа изпитателно.

– Много се радвам, защото той е толкова самотен. Лека нощ, скъпа мамо. Толкова се радвам, че се върна! – бе краткият отговор на Мег.

Майка й я целуна нежно и когато тя си тръгна, госпожа Марч си каза със смесица от задоволство и съжаление:

– Тя все още не е обикнала Джон, но това сигурно скоро ще стане.

Лари извършва глупост, а Джо оправя нещата

Лицето на Джо беше доста напрегнато през следващия ден, тъй като тайната доста й тежеше и тя просто не бе в състояние да преодолее убеждението си, че трябва да се прави на много странна и важна. Мег забеляза промяната, но не си даде труд да задава въпроси на какво се дължи тя, тъй като вече добре познаваше сестра си и отлично разбираше, че най-правилната стратегия да се измъкне нещо от нея бе изобщо да не я разпитваш. Тя бе убедена, че по този начин ще накара Джо сама да отиде и да й разкаже всичко. Затова бе много учудена, когато мълчанието не бе нарушено и Джо дори започна да се държи някак покровителствено с нея, което ужасно я дразнеше. В отговор Мег стана доста резервирана по отношение на сестра си и посвети цялото си

време на майка си. По този начин Джо остана съвсем изолирана. Госпожа Марч бе заела мястото ѝ край леглото на Бет и ѝ нареди да си почива, да се разхожда и да се забавлява, след като толкова време не се бе отделяла от болната си сестра. Тъй като и Ейми я нямаше, единствената ѝ утеха бе Лари, но макар че, общо взето, много го харесваше, в този момент никак не ѝ се искаше да общува с него, защото той винаги безпогрешно усещаше настроенията ѝ и дори разгадаваше мислите ѝ, така че тя се страхуваше, че ще успее да измъкне тайната ѝ.

Джо се оказа напълно права. Това момче наистина много обичаше лудориите и щом усетеше някаква тайнственост у нея, веднага се заемаше да разбере за какво точно става дума. Той превърна живота ѝ в истински ад, непрекъснато се въртеше около нея, слухтеше, присмиваше се, заплашваше и дори ѝ се сърдеше. Друг път демонстрираше безразличие, като се надяваше по този начин да успее по-лесно да измъкне нещо от нея. Друг път казваше, че прекрасно знае за какво става дума, но това ни най-малко не го интересува. И в края на краищата все пак успя да стигне до извода, че става дума за нещо, което се отнася до Мег и господин Брук. Почувствал се засегнат, че възпитателят не му се е доверил, той се зае да измисли начин, по който да си отмъсти.

Междувременно Мег като че напълно бе забравила за този въпрос и бе изцяло погълната от приготовленията за пристигането на баща си. Но съвсем внезапно с нея стана някаква невъобразима промяна и от един-два дни тя направо не приличаше на себе си. Стряскаше се, когато някой я заговореше, изчервяваше се в мига, в който някой я погледнеше, стана много тиха, шиеше, без да продума нито дума, а на лицето ѝ бяха изписани тревога и покорство. На тревожните въпроси на майка си отговаряше, че се чувства съвсем добре, а в отговор на опитите на Джо да разбере какво става отвърщаше само колкото да я остави на мира.

– Може би направо я чувства във въздуха – любовта, искам да кажа – и това я разтърсва цялата. Май всички симптоми при нея са налице – непрекъснато е сърдита и напрегната, не яде, лежи с часове будна в леглото и все гледа да се свре в някой ъгъл. Забелязах, че си пее песента, която той ѝ даде, а веднъж се изпусна и каза „Джон“, както правиш ти, после ужасно се смути и се изчерви като божур. Какво ще правим? – попита Джо, готова да предприеме всякакви мерки, дори и най-крутите.

– Нищо, трябва просто да изчакаме. Бъди внимателна и търпелива с нея и пристигането на татко ти ще уреди нещата – отвърна майка ѝ.

– Има писмо за теб, Мег, затворено! Колко странно! Теди никога не запечатва бележките, които ми пише – каза Джо, докато разпределяше съдържанието от тяхната малка пощенска станция.

Госпожа Марч и Джо бяха потънали в своите работи, когато изведнъж викът на Мег ги накара да вдигнат очи към уплашеното ѝ лице, докато четеше бележката, която наскоро бе получила.

– Какво има, детето ми? – извика майка ѝ и се затича към нея, докато Джо се опита да измъкне от ръката ѝ писмото, което бе предизвикало бурната ѝ реакция.

– Това е някаква грешка – той не може да е изпратил подобно нещо. О-о, Джо! Как можа да го направиш? – и Мег скри с ръце лицето си и заплака така горчиво, сякаш сърцето ѝ бе напълно разбито.

– Аз? Аз не съм правила нищо! За какво говориш? – попита объркано Джо.

Нежните очи на Мег горяха от гняв, докато измъкна бележката от джоба си и я хвърли на Джо.

– Ти си го написала и онова лошо момче ти е помогнало! – с болка я обвини Мег. – Как можеш да бъдеш толкова груба, подла и жестока и към двама ни?

Джо почти не чу думите ѝ, тъй като двете с майка си четяха бележката, написана с доста разкритвен почерк:

Моя скъпа Маргарет,

Не съм в състояние повече да сдържам страстите си и бих искал да знам каква ще бъде съдбата ми още преди да се върна. Още не смея да кажа на родителите ти, но съм уверен, че те ще се съгласят, щом разберат, че се обичаме страстно един друг. Господин Лорънс ще ми помогне да се настаня на някаква постоянна работа и тогава ние ще бъдем щастливи, мое скъпо дете. Умолявам те да не казваш все още нищо на семейството си, но да пратиш поне една дума и да вдъхнеш надежда чрез Лари на своя

любим:

Джон

– Ах, този малък злодей! Ето как е решил да си отмъсти за това, че удържах на думата, дадена пред мама, и нищо не му казах. Сега здравата ще се разправя с него и ще го доведе направо тук да поиска извинение! – извика ядосано Джо, която гореше от нетърпение да раздаде правосъдие. Но майка ѝ я спря, като я погледна с поглед, който ѝ бе почти непознат, и каза:

– Спри, Джо. Първо да изясним това, което засяга теб. От всичко, което наговори, имам чувството, че и ти имаш пръст в цялата тази история.

– Давам ти честната си дума, мамо, че нямам нищо общо. Никога преди не съм виждала тази бележка, нито пък знам нещо за нея. Това е истината, уверявам те! – извика толкова сериозно Джо, че всички наистина ѝ повярваха. – Ако бях взела участие в тази история, нещата щяха да бъдат много по-добре замислени, а бележката щеше да е по-смислено написана. Щях със сигурност да предвидя, че вие няма да повярвате, че господин Брук би написал подобна глупост – допълни тя, като тръсна ядосано листа.

– Прилича на неговия почерк, не смяташ ли? – обади се Мег, която бе взела едно друго писмо на господин Брук.

– О-о, Мег, но ти не му отговори, нали? – попита разтревожено госпожа Марч.

– Отговорих му, разбира се! – отвърна Мег и наведе лице, защото цялата се изчерви.

– Това е подправен почерк. Нека да доведе тук това ужасно момче, за да му поискаме обяснение и да му изнесем една лекция. Няма да се успокоя, докато не го направя – и Джо отново тръгна към вратата.

– Стой! Трябва да разбере всичко, защото може да стане по-лошо, отколкото е в момента. Маргарет, разкажи ми всичко от самото начало – изкомандва госпожа Марч, като седна до Мег, а в същото време държеше и Джо за ръка, за да ѝ попречи да излезе.

– Получих първото писмо от Лари, който изглеждаше така, сякаш изобщо не знае за какво става дума – започна да разказва Мег, без да вдига очи от земята. – Първо бях разтревожена и мислех да ти разкажа всичко, но след това си спомних колко харесваш господин Брук, затова реших, че може би няма да имаш нищо против, ако запазя тайната си за няколко дни. Бях толкова глупава, че се надявах, че никой няма да научи. Чудех се какво точно да ви кажа и се чувствах като момичетата от книгите, които изпадаха точно в същото положение. Прости ми, мамо, сега плащам скъпо и прескъпо за глупостта си. Вече няма да мога да го погледна в очите.

– Какво му каза? – попита госпожа Марч.

– Казах му, че още съм прекалено млада, за да взема някакво решение по този въпрос, и че не бих искала да имам никакви тайни от вас, така че би трябвало да говори с татко. Благодарих му за любезността и му обясних, че бих могла да му бъда единствено приятел и нищо повече, и то още доста дълго време.

Госпожа Марч се усмихна, сякаш беше доволна от това, което чу, а Джо плесна с ръце и възкликна през смях:

– Ти си постъпила почти като Каролин Пърси, която е пример за благоразумие! Разказвай нататък, Мег. Той какво ти отговори на това?

– На следващия път той ми написа нещо съвсем различно: в писмото се казваше, че никога не ми е изпращал любовни послания и че много съжалява за моята вироглава сестра Джо, която вероятно си е позволила подобни волности от наше име. Писмото беше много мило и изпълнено с уважение, но представете си как се почувствах аз самата!

Мег сложи глава на рамото на майка си напълно отчаяна, а Джо започна нервно да се разхожда из стаята, като наричаше Лари с какви ли не имена. После внезапно спря, взе двете бележки и се зае внимателно да сравнява почерците, като не след дълго решително каза:

– Не вярвам Брук някога да е виждал нито едното, нито другото писмо. Теди ги е написал и двете, а сега възнамерява да използва отговора, който ти си му изпратила, за да ми натяква, дето не съм му разказала какво знам по въпроса.

– На никого нищо не разказвай, Джо, довери се само на мама, защото иначе

можеш да попаднеш в такава каша, в каквато се намирам аз в момента – предупреди я Мег.

– Господ да ти е на помощ, Мег! Та аз знам всичко от мама!

– Достатъчно, Джо. Аз ще успокоя Мег и ще ѝ обясня всичко, а ти веднага иди и доведи Лари. Бих искала да разбере всичко по този въпрос и да сложа точка на всякакви шеги и измами.

Джо избяга, а госпожа Марч внимателно обясни на Мег какви са истинските чувства на господин Брук към нея.

– Е, скъпа, а ти как се отнасяш към него? Обичаш ли го достатъчно, за да си готова да чакаш дотогава, докато той успее да се установи на постоянна работа и да ти осигури дом, или предпочиташ засега да запазиш свободата си?

– Преживях толкова страхове и тревоги през последните дни, че не бих искала да имам нищо общо с никакви любовници в скоро време – а може би завинаги! – отвърна решително Мег. – Ако Джон наистина не знае нищо за тази глупост, най-добре е изобщо нищо да не му се казва, трябва да се погрижим Джо и Лари да си държат езика зад зъбите. Няма да търпя да ме мамят и да се подиграват с мен – това е просто срамът!

Като видя, че обикновено спокойната Мег в момента е доста разстроена и гордостта ѝ е силно наранена от тази глупава шега, госпожа Марч я успокои, като ѝ обеща да пази пълна тайна и да бъде съвсем дискретна по въпроса в бъдеще. Щом стъпките на Лари се чува във входното антре, Мег веднага избяга в кабинета, така че госпожа Марч посрещна сама фалшификатора. Джо не му беше казала защо го вика майка ѝ, защото се страхуваше, че той може да откаже да отиде. Но щом видя изражението на лицето ѝ, той веднага разбра и застина на мястото си, като нервно въртеше шапката в ръцете си, а цялото му изражение ясно показваше колко виновен се чувства. На Джо бе наредено да напусне стаята, но тя не се отдалечи много – разхождаше се неспокойно в антрето, изпълнена със страх, че „затворникът“ може най-внезапно да се спусне и да се опита да избяга. Близко половин час във всекидневната гласовете им ту се повишаваха, ту отново придобиваха нормалната си сила. Но момичетата никога не узнаха какво точно се случи по време на този разговор.

Когато бяха извикани вътре, Лари бе застанал до майка им с такова посърнало лице, че Джо моментално му прости всичко, но реши, че не е разумно да признава този факт. Мег прие плахите му извинения и бе до голяма степен успокоена от твърдението му, че Брук няма ни най-малка представа за тази шега.

– Няма да му кажа нито дума, докато съм жив, дори да ме пекат жив на огън, пак няма да успеят да измъкнат нещо от мен. Така че прости ми, Мег, а аз ще направя каквото поискаш, за да ти докажа колко много съжалявам за случилото се – каза накрая Лари и наистина изглеждаше ужасно засрамен.

– Ще се опитам, но това беше толкова груба и неджентълменска постъпка. Никога не съм вярвала, че можеш да бъдеш толкова зъл и долен, Лари – отвърна Мег.

– Наистина беше отвратително и аз наистина не заслужавам да размениш и дума с мен поне месец. Но ти няма да ме накажеш толкова строго, нали? – каза с убедителен тон, като в същото време направи умолителен жест с ръце, така че просто бе невъзможно човек да му се сърди, независимо от скандалното му поведение. Мег му прости, а напрегнатото лице на госпожа Марч се поотпусна, въпреки че се стараеше да изглежда сериозна, когато той започна да обяснява, че ще се накаже по най-жесток начин за греховете си.

Джо стоеше встрани, като се стараеше да си внуши, че е ужасно възмутена, но единственото нещо, което успяваше, бе да си придаде израз на пълно неодобрение. Лари погледна един-два пъти към нея, но не успя да смекчи този израз и се почувства доста засегнат. Престана изобщо да ѝ обръща каквото и да било внимание и след като приключи разговорите си с останалите, кимна с глава за сбогом и напусна стаята, без да каже дума повече.

Веднага щом той си тръгна, Джо съжали за поведението си, искаше ѝ се да бе се държала малко по-приятелски с него, а когато Мег и майка ѝ се качиха горе, тя в миг се почувства ужасно самотна и закопня за Теди. Опита се да потисне желанието си известно време, но след като разбра, че няма да успее, взе една книга, която трябваше да му върне, и се запъти към съседната къща.

– Господин Лорънс вкъщи ли е? – попита тя прислужницата, която точно се спускаше по стълбата.

– Да, госпожице, но не смятам, че е особено подходящо да го посещавате точно в този момент.

– Защо? Да не би да е болен?

– О-о, не, госпожице, но току-що имаха огромна кавга с господин Лари, който е ужасно вкиснат за нещо и с това раздражни страхотно стария господин, така че не бих искала да му се мяркам пред очите сега.

– А къде е Лари?

– Затвори се в стаята си и изобщо не иска да отвори на никого, макар че аз ходих преди малко и чуках. Просто не знам какво ще стане с вечерята, защото тя е готова, но няма кой да я яде.

– Ще отида да видя какво по-точно става. Мен не ме е страх нито от единия, нито от другия.

Джо се качи по стълбите и внимателно почука на вратата на малкия кабинет на Лари.

– Престани да чукаш, защото ще отворя вратата и ще ти дам да се разбереш! – извика младият господин отвътре със заплашителен тон.

Джо веднага почука отново, вратата рязко се отвори и тя веднага се вмъкна вътре, преди Лари да успее да дойде на себе си след учудването си, че я вижда. Уверила се с очите си, че той е наистина в ужасно настроение, Джо, която отлично знаеше как да се справи с него, веднага направи миловидна физиономия и като падна артистично на колене пред него, започна да нарежда:

– Прости ми, моля те, че бях толкова сърдита и груба с теб. Дойдох да оправя нещата и няма да мръдна оттук, докато това не стане.

– Всичко е наред, ставай и не се дръж като надута гъска, Джо! – бе отговорът на кавалера на нейната петиция.

– Благодаря ти. А сега мога ли да попитам какво се е случило? Ти съвсем не ми изглеждаш успокоен.

– Направо съм разтърсен и смазан и не знам как ще го понеса – гордо изрецитира Лари.

– Кой е виновен за това? – започна да разпитва Джо.

– Дядо, ако ставаше дума за някой друг, въобще нямаше да... – и вместо да довърши, младежът направи само един пренебрежителен жест с ръка.

– Какво толкова сложно има. И аз често те разтърсвам, а ти изобщо нямаш нищо против – успокоително заговори Джо.

– Какво говориш! Ти си момиче и това е просто шега, но не мога да позволя на никой мъж да се държи така с мен.

– Не вярвам някой да има желание да опита, след като ти приличаш на буреносен облак, както в момента. Защо се скарахте?

– Просто защото не исках да му кажа какво искаше от мен майка ти. Обещах ѝ да не казвам на никого за нашия разговор и, естествено, нямам никакво намерение да не изпълнявам обещанието си.

– Не можа ли да го залъжеш с нещо друго?

– Не, той искаше истината, цялата истина и нищо друго, освен истината. Бих му разказал каква каша забърках, ако можех да представя така нещата, че да не споменавам нищо за Мег. Но тъй като това е невъзможно, реших да си държа езика зад зъбите и да понасям караницата, докато накрая старият господин посегна да ме удари. Тогава побеснях и избягах от стаята, защото се уплаших да не направя още някоя глупост в гнева си.

– Постъпил е лошо, но съм сигурна, че вече съжалява. Така че слез долу и се опитай да оправиш нещата, аз ще ти помогна.

– Няма да мръдна оттук! Няма да понасям лекциите и назидателните слова на всички заради някаква си глупост. Съжалявам за това, което причиних на Мег, и като мъж ѝ поисках извинение. Но нямам намерение да се извинявам на никого повече, просто не смятам, че съм толкова виновен.

– Но той просто не е знаел.

– Длъжен е да ми вярва, а не да се държи с мен така, сякаш съм някакво си бебе. Няма никакъв смисъл, Джо, крайно време е да разбере, че аз мога сам да се грижа за себе си и нямам нужда от престилчица, за която да се хващам, за да мога да вървя напред.

– Ах, какъв си пиперлия само! – въздъхна Джо. – И как смяташ да оправиш нещата?

– Е, той трябва да ми се извини и да ми вярва друг път, когато му казвам, че не мога да му кажа каква е причината за скандала.

– Господи! Та той никога няма да направи подобно нещо!

– Няма да сляза долу, докато не го направи.

– Теди, бъди малко по-разумен, успокой се и ми разреши аз да обясня това, което мога. Не можеш да стоиш вечно тук, така че защо трябва да бъдеш толкова мелодраматичен?

– Нямам намерение да оставам вечно тук. Ще се измъкна от тази къща и ще замина някъде, а когато дядо разбере, че не може без мен, веднага ще тръгне да ме търси.

– Възможно е, но не е ли по-добре да не го разстройваш толкова и да не му създаваш подобни затруднения?

– Не ме убеждавай. Ще замина за Вашингтон и там ще се срещна с Брук. Чувал съм, че в града е доста интересно, така че ще мога да се позабавлявам след тези ужасни неприятности тук.

– Да, това наистина ми звучи привлекателно. И аз бих искала да избягам заедно с теб – призна Джо, като в миг забрави за помирителната си мисия, обзета от вълнение при мисълта за интересния живот в столицата.

– Хайде тогава да отидем заедно! Защо не? Ти ще изненадаш приятно баща си, а аз ще зарадвам стария Брук. Ще бъде страхотно изпълнение, хайде да го направим, Джо! Да оставим писмо, в което да напишем, че всичко е наред, и да заминем, без да отлагаме. Разполагам с достатъчно пари, а и за теб ще бъде доста полезно – ще отидеш при баща си.

За момент Джо изглеждаше така, сякаш имаше намерение да приеме предложението му. Защото колкото и невероятно да беше, то напълно я устройваше. Тя бе толкова уморена от безкрайните грижи и от преживяното напрежение, жадуваше за промяна, а мисълта да види баща си също бе изключително изкушение за нея. Той сега живееше съвсем друг живот, свързан с лагери, болници, свобода и смях, и можеше да й разкаже за него. Очите й светнаха, когато погледът ѝ през прозореца се насочи към далечината, но бързо угаснаха, щом се спряха на малката къща отсреща. И тя поклати със съжаление глава.

– Ако бях момче, можехме да избягаме заедно и да си прекараме чудесно. Но аз съм едно нещастно момиче и трябва да се държа прилично, длъжна съм да си остана у дома. Не ме изкушавай, Теди, защото това е един налудничав план.

– Точно затова ще бъде толкова вълнуващо – започна да я убеждава Лари, който бе обзет от непреодолимото желание да скъса с всекидневие си, да промени по някакъв начин живота си.

– Млъквай! – извика Джо и запуши ушите си. – Подобни безумни идеи за пътешествия непрекъснато обсебват съзнанието ми и просто с мъка се удържам да не се поддам на тези свои пориви. Но аз също дойдох тук, за да се сдобрим, а не да слушам за идеите ти, които после няма да ми дават мира.

– Знам, че Мег веднага би отклонила подобна покана, но вярвах, че ти имаш повече дух и смелост – не се отказваше Лари.

– Не казвай нито дума повече, лошо момче! Седни и се замисли за собствените си грехове и не се опитвай да ме накараш да прибавя още някой към моите. Ако успея да накарам дядо ти да ти се извини за кавгата, ти ще се откажеш ли от идеята да бягаш от вкъщи? – съвсем сериозно попита Джо.

– Да, но ти просто не можеш да го направиш – отвърна Лари, който вече бе склонен да се примири със ситуацията, но все пак чувстваше, че трябва да получи някакво удовлетворение за преживяното.

– След като успях да се справя с младия, защо да не опитам да се справя и със стария – измърмори Джо, като се измъкна от стаята и остави Лари наведен над картата с железопътната мрежа, която изучаваше внимателно, подпрял глава с ръцете си.

– Влез! – дрезгавият глас на господин Лорънс този път прозвуча дори още по-дрезгаво, след като Джо почука на вратата му.

– Аз съм, сър, дойдох да върна една книга – започна плахо тя, след като влезе вътре.

– Искаш ли някоя друга? – попита старият господин, който очевидно бе много изнервен и ядосан, но се опитваше да не го показва.

– Да, моля. Харесах тази толкова много, че ми се иска да прочета и втория том – отвърна Джо, като се надяваше да го умилюва малко с приемането на втора доза от книгата на Базуел* „Джонсън“, която той така горещо ѝ бе препоръчал.

[* Джеймс Базуел (1740–1795) – шотландски адвокат и писател, биограф на Самюел Джонсън. – Б.пр.]

Гъстите вежди на стария господин се повдигнаха леко, докато стана и се насочи към шкафа, в който бяха подредени книгите на Базуел, а Джо също се приближи и се престори, че търси избраната от нея книга, докато в същото време се чудеше как по най-добър начин да подхване опасната тема, която бе всъщност целта на визитата ѝ. Господин Лорънс сякаш подозираше, че нещо се върти в главата ѝ, и след като се повъртя малко из стаята, застана точно пред нея и рязко я попита:

– Какво всъщност е направил този калпазанин? И не се опитвай да го прикриваш. Много добре разбирам, че е забъркал някаква каша, веднага го разбрах, щом го видях как изглеждаше, когато се прибра у дома. Не мога да измъкна нито една дума от устата му. А когато го заплаших, че ще изтръгна със сила истината от него, той се въртна, качи се и се заключи в стаята си.

– Той наистина си направи една лоша шега, но ние му простихме и всички обещахме, че няма да казваме нито дума по този въпрос на никого – започна с нежелание Джо.

– Тази няма да мине. Не може той да се крие зад някакво обещание, което е изтръгнал от момичета като вас, с толкова добри сърца. Ако е извършил нещо лошо, трябва да си признае, да поиска извинение и да бъде наказан за това. Така че изобщо не се опитвай да го защитаваш, Джо. Аз няма да търпя да бъда държан настрана от цялата тази история.

Господин Лорънс изглеждаше толкова разтревожен и говореше така остро, че Джо с удоволствие би избягала от кабинета му, ако можеше. Но тя бе по-навътре в стаята, а той бе застанал близо до вратата, като лъв, охраняващ изхода, така че не ѝ оставаше нищо друго, освен да остане.

– Наистина, сър, не бих могла да ви кажа нищо повече! Мама ми забрани. Лари си призна вината, поиска извинение и вече бе достатъчно наказан. Ние не говорим за този случай не толкова заради Лари, а заради друг човек, който действително няма никаква вина, и нещата само ще се усложнят, ако вие се намесите. Моля ви, не го правете. Аз също имам до известна степен вина за случилото се, но всичко вече се справи. Така че нека да забравим и да поговорим за нещо по-приятно.

– Я не ме залъгвай! Искам да ми дадеш честната си дума, че този мой калпазанин не е извършил нещо неблагоприятно или недопустимо. Ако е виновен, ще си го получи от мен, независимо че вие така благородно сте му простили.

Думите му звучаха доста застрашително, но Джо не се уплаши особено, тъй като добре знаеше, че старият господин никога не вдигаше пръст дори срещу своя внук, независимо че на думи доста се палеше. Тя покорно седна и започна да му обяснява за какво става дума, като се опитваше хем да се придържа към истината, хем да не каже нещо, което би компрометирало Мег.

– Е, добре... Ако момчето наистина е мълчало само защото е поело пред вас ангажимент да не казва нищо, а не от глупаво упорство, тогава може и да му простя. Той е толкова упорит, че човек трудно може да се справи с него – каза господин Лорънс и приглади назад косата си, а на лицето му се изписа известно облекчение.

– И аз съм такава, но една нежна дума може да ме усмири много повече от всякакви караници и убеждения – отвърна Джо, като се опитваше да помогне на своя приятел, който от едно изпитание у тях сега се бе прехвърлил на друго в собствения си дом.

– Ти да не би да искаш да кажеш, че не се държа мило с него?! – бе острият отговор.

– О-о, какво говорите, ни най-малко, сър. Вие сте даже прекалено мил понякога, но друг път малко се нервирате, когато той направи нещо, което не ви харесва. Не смятате ли, че е така?

Джо бе твърдо решила, че моментът е подходящ да доведе нещата докрай, така че се опитваше да изглежда доста смирена, макар че вътрешно трепереше след смелата си

реч. За нейно облекчение и учудване старият господин само хвърли очилата си върху масата и искрено възкликна:

– Права си, момиче, такъв съм! Толкова го обичам, но той понякога направо ме изкарва от търпение и просто не знам какво може да се случи, ако нещата продължават така.

– Ще ви кажа, сър, той ще избяга.

Джо съжали за думите си в момента, в който ги каза. Тя се бе надявала, че ще може да предупреди стария господин, че Лари просто не може да понася подобно ограничение и би трябвало да се държи по-меко с него. Но лицето на господин Лорънс в миг ужасно пребледня и той сякаш остана без сили, защото безпомощно седна на стола и с безпокойство погледна към портрета на красив мъж, който висеше на стената зад масата. Това беше бащата на Лари, който наистина бе избягал от вкъщи, когато бе съвсем млад, а след това се бе оженил против волята на суровия си баща. Джо си помисли, че може би в този момент той си е спомнил за миналото и за съжалението и болката, които бе преживял, затова й се искаше да не бе споменавала всичко това.

– Не ми се вярва да го направи, освен ако не е страшно ядосан. По-скоро ми се струва, че обича само да заплашва с бягство, и то когато е твърде уморен от ученето. И на мен понякога ми се иска да направя подобно нещо особено след като си отрязах косата. Така че ако ви липсваме, можете да дадете обява за изчезването на две момчета или да ни потърсите в някой от корабите, които заминават за Индия.

Тя се усмихна, докато говореше, и господин Лорънс бе явно успокоен, тъй като прие всичките й приказки просто като шега.

– Ама и теб си те бива, как можеш да ми говориш по този начин? Забрави ли за респекта и доброто възпитание? Ах, тези благословени момчета и момичета! Какво мъчение са те за нас, но всъщност не бихме могли да живеем без тях – усмихна се господин Лорънс и с любов я щипна по бузата. – А сега отиди и доведи това момче да вечеря. Кажу му, че всичко е наред, и го посъветвай да не прави трагедии от някакво малко спречкване с дядо си. Няма да търпя подобни фасони.

– Той едва ли ще дойде, сър. Чувства се ужасно, тъй като не сте му повярвали, когато ви е обяснил, че няма право да ви разказва за случката у нас. Мисля, че кавгата с вас доста го е разстроила.

Джо се опитваше да говори патетично, но явно това не й се бе удало, защото господин Лорънс започна да се смее. И в този миг тя разбра, че е спечелила.

– Съжалявам за грубостта си и може би трябва да му благодаря, че и той не ми отвърна по същия начин! Какво, по дяволите, очаква този младеж?

– На ваше място бих му написала една бележка, която да съдържа някакво извинение, сър. Той казва, че няма да излезе от стаята си, докато не получи такава бележка, и говори за Вашингтон и други подобни абсурдни неща. Едно формално извинение би му показало колко глупаво постъпва и би го довело долу, при това съвсем смирен. Опитайте, той обича шегите, а това е много по-лесно, отколкото да се извините по време на разговор с него. аз ще занеса бележката и ще го накарам да си припомни какви са задълженията му.

Господин Лорънс я погледна намръщено и докато си слагаше очилата, бавно каза:

– Ти си голяма хитруша, но нямам нищо против двете с Бет да ме водите за носа. Хайде, дай ми един лист и нека да приключим с тази глупост.

Бележката бе написана точно в стила, който един възрастен джентълмен би използвал, за да поднесе извиненията си на друг джентълмен, когото страшно е обидил. Джо целуна господин Лорънс нежно по челото и изтича, за да мушне бележката под вратата на Лари, като го посъветва през ключалката да бъде благоразумен, смирен и още няколко други напълно невъзможни неща. След като вратата все още бе заключена, тя се надяваше, че бележката ще свърши добра работа, и тихичко се отдалечи. В същото време младият джентълмен прелетя покрай нея, пързалейки се по парапета на стълбите, и я изчака долу с възможно най-нежно и приятелско изражение.

– Какъв добър човек си ти, Джо! Не си ли изпати здравата заради мен? – добави след това той и се засмя.

– О-о, съвсем не. Той беше доста мек, общо взето.

– Ами, знам си го аз. Съжалявам, че те натопих в тази каша, но се чувствах така ужасно – започна извинително Лари.

– Не говори повече за това. Обърни нова страница и започни всичко отначало,

Теди.

– Непрекъснато отварям нови страници и все с нещо ги оцапвам, точно така ставаше винаги с тетрадките ми. И досега съм започвал толкова пъти отначало, че просто не знам дали някога ще достигна до някакъв край – разколебано обяви Лари.

– Я по-добре иди и изяж вечерята си. След това ще се почувстваш много по-добре, сигурна съм. Мъжете са винаги намръщени, когато са гладни – посъветва го Джо и бързо се измъкна през входната врата.

– Явно такава ми е „орисията“ – обяви Лари, цитирайки Ейми, и се запъти към трапезарията, за да хапне заедно с дядо си, който се държа съвсем смирено и дори преливаше от внимание и уважение до края на деня.

Всички смятаха, че с това въпросът е приключен и малкият облак се е разсеял. Само Мег не забрави за тази случка, която за всички останали вече бе минало. Тя нито веднъж не спомена за една точно определена личност, но мислеше доста често за нея и почти всяка нощ я сънуваше. Един ден, ровичкайки в бюрото на сестра си за марки, Джо намери една бележка, подписана с думите: „Госпожа Джон Брук“, което я накара да въздъхне отчаяно и да хвърли листчето в огъня. В този миг тя ясно си даде сметка, че кашата, забъркана от Лари, бе спомогнала за приближаването на ужасния ден, в който щеше да загуби сестра си.

Блажени селения

Спокойните седмици, които последваха, приличаха на слънчеви дни след буря. Болните бързо се възстановяваха и господин Марч започна да говори за завръщане в началото на новата година. Бет също бе значително по-добре и вече можеше да лежи на канапето във всекидневната, където първоначално по цял ден си играеше с любимите си котенца, а след време се зае и с шиене на дрехи за куклите си, тъй като тази дейност бе ужасно изостанала. Но така активните ѝ преди крайници бяха толкова отслабнали, че се налагаше Джо да я изнася на ръце в двора, за да се поразведри. Мег с радост си мърсеше белите ръце, за да готви любимите ястия и сладкиши на „скъпото дете“, докато Ейми, верният слуга на пръстена, отпразнува завръщането си, като раздаде на сестрите си всички свои скъпоценности, които те се съгласиха да приемат.

С наближаването на Коледа къщата се изпълваше с предчувствия за приятни преживявания и Джо често изумяваше всички с предложенията си за напълно невъзможни или грандиозни до абсурдност церемонии в чест на тази необикновено радостна Коледа. Лари беше също толкова непредвидим и ако зависеше от него, с радост би се съгласил за организирането на фойерверки, издигането на триумфални арки и дори на изстрелването на ракети. След доста спорове и разправи амбициозната двойка бе принудена да се откаже от грандиозните си планове и двамата ходеха с тъжни лица, които в миг се разведряваха и избухваха в смях, когато оставаха насаме.

Точно преди Коледа времето стана необичайно меко и приятно. Хана обяви, че „чувства с костите си“, че и на самата Коледа времето ще бъде прекрасно, и се оказа доста добра пророчица – всички бяха наистина щастливи и всичко наоколо блестеше, огряно от слънцето. За обща радост на семейството господин Марч им писа, че в най-скоро време ще се върне при тях. Бет също се чувства необичайно добре сутринта на Коледа и облечена в подаръка на мама – бледорозов пуловер от меринос – бе заведена триумфално до прозореца, за да погледне това, което бяха приготвили Джо и Лари. „Непредвидимите“ този път наистина се бяха постарали да заслужат името си, бяха се трудили като истински елфи през цялата нощ, за да могат да учудят всички. Навън в градината стоеше една внушителна фигура на девойка от сняг с венец на главата, с кошница, пълна с плодове и цветя, в едната си ръка и цяло руло с нови ноти в другата. Ледените ѝ рамене бяха загърнати в красив вълнен шал.

Бет така се смя на всичко това, а Лари неуморно тичаше нагоре-надолу, за да ѝ даде всички подаръци. А какви смешни речи държеше само Джо, докато ги раздаваше!

– Аз съм толкова щастлива в момента, че единственото нещо, което би могло да ми достави още малко радост, е пристигането на татко – призна Бет и въздъхна развълнувано, докато Джо я отнесе на канапето да си почине след всичко преживяно и да се подкрепи с гроздето, поднесено ѝ от „Снежанка“ с кошницата.

– И с мен е същото – допълни Джо, като потупа джоба си, където бе скрила дългоочакваната книга „Русалката и Синтрам“.

– Сигурна съм, че същото се отнася и за мен – не пропусна да се обади Ейми, която с удоволствие се наслаждаваше на гравюрата на Мадоната с младенеца, която, поставена в красива рамка, ѝ бе подарена от майка ѝ.

– А помислете си само как се чувствам аз – извика Мег и продължи да оправя сребристите гънки на първата си копринена рокля. Господин Лорънс бе настоял да ѝ даде този чудесен подарък.

– Нима аз бих могла да се чувствам другояче? – присъедини се към тях и госпожа Марч, като погледна първо към писмото от съпруга си, после към усмихнатото лице на Бет, а накрая погали новата брошка, която момичетата току-що бяха закачили на гърдите ѝ.

Понякога в този забързан и изпълнен с труд и напрежение свят нещата се подреждат по същия чудесен начин, описан в книгите, и това носи толкова радост и облекчение. Само половин час след като всички бяха обявили, че са толкова щастливи, че биха могли да понесат още само малка частица щастие, тази частица пристигна. Лари отвори вратата на всекидневната и съвсем тихо мушна вътре главата си и се огледа. Лицето му издаваше огромното вълнение, което се опитваше да потисне, а гласът му предателски показва изпълващата го радост, когато извика леко, сякаш останал без дъх:

– А сега още един коледен подарък за семейство Марч!

Думите му накараха всички да скочат на крака. А преди още да е изрекъл докрай фразата, той се поотдръпна встрани, за да направи място на един висок мъж, върху чиято ръка се бе облегал друг висок мъж, който се опитваше да каже нещо, но просто не бе в състояние да го направи. В първия миг всички застанаха като вцепенени, никой не можеше да повярва на очите си, защото това бе най-странното нещо, което би могло да се случи, затова и никой не отрони нито дума. Госпожа Марч се изгуби в прегръдката на любимия човек, Джо се изложи, като едва не припадна от вълнение, и се наложи след това да бъде продължително време свестявана от Лари в антрето, господин Брук целуна Мег просто погрешка, както объркано обясняваше по-късно, а гордата Ейми се свлече на стола и през сълзи прегръщаше обутите във високи ботуши крака на баща си. Госпожа Марч първа дойде на себе си и побърза да ги предупреди:

– Тихо, ще събудим Бет, а нали трябва да почива!

Но вече беше твърде късно, вратата на кабинета се отвори с трясък и на вратата се показва малкото зачервено и усмихнато личице – неочакваната радост ѝ бе дала невероятни сили – и тя се втурна право в ръцете на баща си. Няма да разказвам подробно какво точно се случи след това, защото в изпълнените с радост сърца вече нямаше никакво място за горчивите спомени от миналото, в тях остана само сладостта от сегашния миг.

Естествено, не всичко през този ден бе толкова романтично. Всички най-искрено се смяха, когато откриха Хана да плаче зад вратата в кухнята, тъй като развълнувана от радостните събития, бе забравила да сложи пуйката във фурната. След като се поуспокоиха, госпожа Марч започна да благодари на господин Брук за огромните грижи, които бе положил за съпруга ѝ. В този момент господин Брук изведнъж се сети, че господин Марч има нужда от почивка, и като издърпа най-безцеремонно Лари, бързо си тръгна. След това на двамата болни бе разпоредено да си отдъхнат, което те направиха, като седнаха един в друг в големия люлеещ се стол и дълго разговаряха.

Господин Марч разказа как си е мечтал да ги изненада и как, след като времето се подобрило, лекарите му разрешили да осъществи тази своя мечта. Каза им колко всеотдаен е бил Брук и какъв сериозен и сърдечен млад човек е той. Ще ви оставя вие да се досетите защо при тези думи той направи малка пауза и след като погледна към Мег, която се правеше на твърде заета с разместването на дървата в огнището, вдигна въпросително очи и към съпругата си. Няма да ви казвам и какво означаваше лекото кимане с глава на госпожа Марч, която веднага след това побърза да го попита дали не иска нещо за ядене. Джо видя този поглед и съвсем ясно го разбра, затова и малко намръщено тръгна да донесе чай, като си измърмори тихо, след като тресна вратата:

– Мразя ги тези сериозни и сърдечни млади хора с кафяви очи!

Коледната вечеря никога не е била толкова прекрасна както този път! Тлъстата пуйка представляваше изключителна гледка, когато Хана тържествено я поднесе на

масата – апетитно препечена и чудесно украсена. Същото се отнася и за сладкиша от сливи, който направо се топеше в устата, а кремът беше невероятен и Ейми му се нахвърли като муха на мед. Според Хана само Бог ѝ е помогнал да приготви всичко както трябва.

– Толкова бях развълнувана, мадам, че е истинско чудо, дето не прегорих сладкиша и не обърках печенето на пуйката – призна тя.

Господин Лорънс и внукът му също бяха поканени на вечерята, присъстваше и господин Брук, към когото Джо често отправяше мрачни погледи за голямо удоволствие на Лари. На двата стола, поставени един до друг в центъра на масата, седяха Бет и баща ѝ, които се угощаваха по-скромно – с пиле и малко плодове. Те вдигаха тостове, разказваха най-различни истории, пяха песни, въобще прекарваха си чудесно. Лари предложи накрая да се повозят с шейна, но на момичетата не им се искаше да оставят баща си. Затова гостите си тръгнаха рано, а щастливото семейство се настани удобно около огнището.

– Само преди година бяхме толкова тъжни, защото ни предстоеше една съвсем нерадостна Коледа. Помните ли? – попита Джо, за да наруши дългата пауза, настъпила след продължителния разговор за най-различни неща.

– Е, общо взето, годината беше доста приятна! – възкликна Мег, която гледаше в огъня и дълбоко в себе си бе доволна, че успя да посрещне с достойнство господин Брук.

– Струва ми се, че беше доста трудна – отбеляза Ейми, като със замислени очи наблюдаваше как огънят се отразява в пръстена ѝ.

– Радвам се, че свърши, защото най-накрая и ти се върна при нас – пошепна Бет, която бе седнала на коляното на баща си.

– Май ви се наложи да извървите доста тежък път, мои малки пилигрими, особено последната част от него. Но вие проявихте изключителна смелост и се справихте. Струва ми се, че много скоро товарите ви ще отпаднат по вълшебен начин – каза господин Марч и погледна с бащинско задоволство четирите млади лица, които го бяха наобиколили.

– Откъде знаеш за това? Мама ли ти каза? – попита Джо.

– Не съвсем. Сламките показват накъде духа вятърът и аз направих няколко открития днес.

– О-о, кажи ни какви са те! – извика Мег, която бе седнала точно зад него.

– Ето първото от тях! – и като хвана ръката ѝ, която бе опряна на стола му, той посочи малко задебелите пръсти, един белег от изгорено върху горната страна и няколко заздравяващи ранички върху дланта. – Спомням си времето, когато тази ръка бе бяла и мека, без никакви белези върху нея и твоята основна грижа бе да я поддържаш точно такава. Тогава тя беше много красива, но лично за мен сега е още по-красива – тъй като в тези малки белегчета мога да прочета толкова много неща. Изгореното върху горната част на ръката е може би резултат от суетата, тъй като ми се струва, че е направено с машата. Но дланта показва, че тази ръка доста е работила, освен това съм сигурен, че ушитото от тези малко позадебели пръсти ще издържи дълго. Така че белезите са свързани с добри дела. Скъпа моя Мег, аз толкова ценя женските умения, които носят много повече щастие и радост на дома, отколкото белите ръце и външната красота. Затова съм горд, че мога да стисна тази добра, трудова малка ръка и се надявам, че няма да се наложи твърде скоро да я дам на друг.

Ако Мег бе търсила някаква награда за часовете упорит труд, тя я намери напълно в този момент, когато баща ѝ нежно стисна ръката ѝ и ѝ се усмихна одобрително.

– Ами Джо? Моля те, кажи нещо хубаво, защото тя толкова много се стараеше и бе така добра с мен – пошепна Бет в ухото на татко си.

Той се усмихна и погледна към високото момиче, което бе седнало срещу него с необичайно топло изражение на тъмното си лице.

– Независимо от изчезналите къдрици аз не виждам „сина Джо“, когото оставих тук преди година – започна господин Марч. – Срещу мен стои една млада госпожица, която внимателно е прикрепил якичката към роклята си, обувките ѝ са добре завързани, тя не подсвирква и не използва жаргонни думи, нито се изтяга на пода, както правеше преди. Лицето ѝ е доста поотслабнало и бледо, а в момента издава

голямата ѝ радост и вълнение. И аз с удоволствие се взирам в това лице, защото то е станало по-нежно, а гласът ѝ е по-топъл. Тя не хвърчи из къщата, а се движи тихо и внимателно, а майчинските ѝ грижи към едно малко същество вкъщи ми доставиха толкова радост. Трябва да призная, че моето необуздало момиче малко ми липсва, но ако на негово място получа една силна и нежна жена с добро сърце, аз ще бъда напълно удовлетворен. Не знам дали подстригването е натъжило нашата черна овчица, но със сигурност мога да твърдя, че в цял Вашингтон не можах да намеря нещо достатъчно красиво, което да купя с двайсетте и пет долара, които моето момиче ми изпрати.

Очите на Джо се замъглиха за миг, а слабото ѝ лице се зачерви, когато получи тази чудесна похвала от баща си. Тя бе дълбоко убедена, че е заслужила поне част от нея.

– Сега Бет – каза Ейми, която много искаше по-скоро да дойде и нейният ред, но бе готова да почака заради сестра си.

– Тя така се е смалила, че ме е страх да кажа много неща за нея, тъй като се опасявам, че може съвсем да изчезне. Все пак ми се струва, че Бет вече не е толкова плаха, колкото беше преди – започна бодро баща ѝ, но като си спомни колко близо бе до възможността да я изгуби, той я притисна силно към себе си и каза нежно, доближил бузата си до нейната: – Вече си в безопасност, скъпа моя Бет, и с Божията помощ ще се помъча да те опазя и в бъдеще.

След кратка пауза господин Марч погледна към Ейми, която бе седнала в краката му, погали блестящата ѝ коса и каза:

– Забелязах, че Ейми помагаше по време на обяда, изпълняваше всички поръчения, които ѝ даваше майка ѝ следобеда, отстъпи на Мег мястото си тази вечер и прояви търпение, като изчака да спомена за всички, докато дойде нейният ред. Забелязах също така, че вече не се мръщи, нито пък се върти така често пред огледалото и дори не е споменавала и дума за красивия пръстен, който носи. От всичко това си правя извода, че Ейми се е научила да мисли повече за другите и по-малко за себе си, че е решила да моделира внимателно характера си точно както старателно изработва фигурките си от глина. Толкова се радвам за това. Защото макар че бих се чувствал много горд, ако моята дъщеря създаде една чудесна статуя, още по-горд бих бил, ако тя се превърне в обична жена, надарена с талант да създава красота в своя живот и в живота на другите.

– За какво мислиш, Бет? – попита Джо, след като Ейми благодари на баща си и разказа за пръстена.

– Прочетох в „Пътешествието на пилигрима“, че след много трудности и изпитания Християнина и Надеждата успели да стигнат до една прекрасна зелена ливада, където лилиите цъфтели през цялата година, и там си починали щастливи, точно както и ние сега. След това продължили, за да завършат своето пътешествие – отвърна Бет. После се смъкна от скута на баща си и тръгна към пианото, като обяви: – Дойде време да попеем и аз искам да заема старото си място. Ще се опитам да изпея песента на овчарчето, която пилигримите чули. Подготвих тази песен специално за татко, защото той обича такава музика.

И като седна пред малкото пиано, Бет натисна леко клавишите и запя с невероятния си глас един великолепен химн под свой собствен акомпанимент.

Леля Марч урежда въпроса

Както пчелите неотклонно следват своята кралица, така и майката и дъщерите ѝ не се отделяха от господин Марч на следващия ден. Те пренебрегнаха всичко друго, което и без това можеше да почака, и неуморно слушаха разказите на своя болен, който се разтапяше от тяхното внимание. Той седеше на големия стол, близо до каналето, на което бе легнала Бет, а останалите момичета и госпожа Марч почти не се отделяха от него, като и Хана от време на време показваше глава, за да „погледне скъпия човек“, и сякаш нищо друго не им трябваше, за да бъдат напълно щастливи. Но все пак още нещо не достигаше и по-големите сестри и възрастните го почувстваха, макар че не смееха да си го признаят. Господин и госпожа Марч си разменяха тревожни погледи, докато наблюдаваха Мег. Джо усещаше внезапни пристъпи на тъга и бе

забелязана, че се заканва с юмрук на чадъра на господин Брук, който бе забравен в хола. Мег бе доста разсеяна, плаха и мълчалива и се стряскаше при всяко позвъняване на външния звънец, а освен това се изчервяваше всеки път, когато се споменеше името на Джон. Ейми откровено обяви:

– Всички като че очакват нещо и са доста неспокойни, което е доста странно, тъй като татко вече си е у дома.

Бет пък невинно се учуди, че техните съседи не идват да ги посетят, както правеха преди.

Лари мина покрай тях следобед и като видя Мег на прозореца, сякаш в миг бе обзет от мелодраматичен пристъп, коленичи с единия си крак в снега, започна да се удря по гърдите, свали шапката си и протегна ръце, сякаш молеше за нещо. Когато Мег му каза строго да се държи както трябва или да се маха, той изтри въображаемите си сълзи от очите си и се повлече тъжно по пътя, сякаш обзет от пълно отчаяние.

– Какво иска да каже този гъсок? – каза Мег, като се засмя, с което се опита да прикрие смущението си.

– Опитва се да ти покаже как твоят Джон ще минава всеки ден покрай прозореца ти. Вълнуващо, нали? – намръщено отвърна Джо.

– Не го наричай „моя Джон“, това не е нито правилно, нито вярно – опита се да й се противопостави Мег, но гласът ѝ малко потрепери и като че всичко това ѝ беше приятно. – Моля те, не ме поставяй в ужасно положение, Джо. Казах ти, че не държа кой знае колко на него, така че не би трябвало непрекъснато да се говори за това. Ние сме просто добри приятели точно както и преди.

– Нещата не са както преди и вече нещо бе казано по този въпрос. Шегата на Лари ясно ми показва, че те губя. Все по-ясно и по-ясно го виждам, мама също. Ти съвсем не приличаш на предишната Мег, вече си толкова далече от мен и сякаш непрекъснато се отдалечаваеш все повече и повече. Не бих искала да те поставям в ужасно положение и ще понеса всичко мъжки, но нещата така или иначе трябва да се изяснят. Не обичам да чакам, така че ако имаш намерение да го направиш, побързай и нека всичко свърши веднъж завинаги – нареждаше Джо.

– Аз не бих могла да кажа или да направя каквото и да било, преди той да е предприел нещо. А той без съмнение ще изчака, защото татко му е казал, че съм твърде млада – започна Мег и наведе глава над работата си, а на устните ѝ се появи една доста странна усмивка, която очевидно означаваше, че тя не е съвсем съгласна с баща си по отношение на възрастта.

– Ако все пак той ти направи предложение, ти няма да знаеш какво да кажеш, сигурно ще се разплачеш или ще се изчервиш, или ще се съ согласиш с всичко, което ти каже, вместо да се държиш на положение – отсече Джо.

– Не съм нито толкова глупава, нито толкова слаба, колкото си мислиш. Много добре знам какво ще му кажа, защото вече всичко съм планирала, така че няма да ме завари неподготвена. Човек не знае какво може да му се случи, затова е хубаво да е подготвен.

Джо просто не можа да се въздържа и се смя на важността, която може би съвсем несъзнателно си придаваше Мег в този момент. Тя много ѝ отиваше, както и червенията, която обля бузите ѝ.

– Имаш ли нещо против да ми кажеш какво точно си намислила да му отговориш? – попита Джо и в тона ѝ се чувстваше голямо уважение.

– Ни най-малко. Ти си вече на шестнайсет, така че си достатъчно голяма, за да мога да ти се доверя. А освен това моят опит може би ще ти е от полза след известно време, когато бъдеш поставена в същата ситуация.

– Нямам намерение да изпадам в същата ситуация. Доста е интересно да наблюдаваш любовните истории на другите, но ако аз самата съм действащото лице, мисля, че ще изглеждам ужасно глупаво – отвърна Джо, която изглеждаше доста разстроена само при мисълта за подобно нещо.

– Не мисля, че е така. Ако ти харесваш някого и той те харесва, ще видиш, че всичко се променя – каза сякаш на себе си Мег и зарея замечтан поглед към зелената алея, където често бе виждала да се разхождат влюбени.

– Струва ми се, че щеше да ми казваш какъв отговор си намислила – извика Джо и грубо я откъсна от красивата ѝ малка мечта.

– Е, просто съвсем спокойно и решително ще кажа: „Благодаря ви, господин

Брук, вие сте много мил. Но съм съгласна с татко, че все още съм твърде млада, за да се сгодявам. Така че, моля ви, не казвайте нищо повече и нека засега да си останем само приятели, каквито бяхме досега.”

– Хм, това ми изглежда доста твърдо и хладно. Не вярвам, че ще успееш да го кажеш, а и той никак няма да е доволен да го чуе. Ако той продължи да настоява, както правят обикновено отхвърлените любовници в книгите, ти със сигурност ще се предадеш и няма да нараняваш чувствата му.

– Не, няма да се предам, ще му кажа, че решението ми е окончателно, и с достойнство ще напусна стаята.

Мег стана веднага след като произнесе последната фраза, сякаш имаше намерение да изрепетира достойното излизане от стаята. Но някакви стъпки в антрето я накараха веднага да се върне на мястото си, да грабне иглата и плата и да започне да шие толкова съсредоточено, като че ли целият ѝ живот зависи единствено от това дали ще успее да завърши работата си за определено време. Джо едва успя да потисне смеха си, като наблюдаваше тази внезапна промяна, а когато някой почука леко на вратата, тя отиде да отвори с доста мрачна физиономия, която трудно би могла да се нарече гостоприемна.

– Добър ден. Дойдох да прибера чадъра си... искам да кажа, да видя как се чувства баща ви днес – започна доста объркано господин Брук, като бързо преместваше погледа си от едната сестра към другата.

– Татко е много добре, а чадърът е в антрето, ще отида да го донеса – обяви Джо и се измъкна от стаята, за да даде възможност на Мег да произнесе предварително подготвената реч и да излезе с достойнство от стаята. Но в момента, в който сестра ѝ изчезна, Мег веднага скочи от мястото си и се насочи към вратата, като промълви:

– Мама би се радвала да ви види. Моля, седнете, ще отида да я извикам.

– Не си отивайте, нима се страхувате от мен, Маргарет? – попита господин Брук и в този момент изглеждаше толкова наранен, че Мег реши, че се е държала прекалено грубо. Тя се изчерви чак до красивите къдрици в горната част на челото ѝ, тъй като той никога преди не я беше наричал Маргарет и с изумление установи, че това обръщение звучи толкова естествено и приятно в устата му. В желанието си да прояви по-голяма сърдечност и да му засвидетелства приятелството си, тя му протегна ръка и каза с благодарност:

– Как бих могла да се страхувам от вас, след като бяхте толкова мил с татко? Много бих искала да успея да ви благодаря по някакъв начин за това.

– Искате ли да ви кажа как бихте могли да го направите? – попита господин Брук, като притисна малката ръка в двете свои и погледна Мег с толкова любов, че сърцето ѝ се разтуптя силно и ѝ се искаше хем да избяга, хем да остане и да продължи да го слуша.

– О-о, не, моля ви, пуснете ме... – започна объркано тя и се опита да измъкне ръката си, като изглеждаше доста уплашена.

– Няма да ви безпокоя, бих искал единствено да знам дали изпитвате поне някакви чувства към мен, Мег. аз ви обичам толкова много, скъпа! – добави господин Брук нежно.

Точно сега бе моментът за спокойната, предварително обмислена реч, но Мег не можа да я произнесе, тя не можа да си спомни нито дума от нея, затова само наведе глава и отвърна:

– Не знам.

Каза го толкова тихо, че Джон трябваше да наведе глава, за да чуе този глупав отговор. Но на него той като че му се стори прекрасен, защото се усмихна щастливо и изглеждаше толкова доволен, когато в следващия миг стисна нежно ръката ѝ и с благодарност ѝ каза:

– Ще се опитате ли да разберете? Толкова много бих искал да зная. Не бих могъл да свърша нищо като хората, преди да съм научил дали ще получа моята награда или не.

– аз съм твърде млада – започна неуверено Мег, като се чудеше защо е толкова развълнувана и щастлива.

– аз ще почакам. А в това време вие бихте могли да се научите да ме харесвате. Това няма да бъде особено труден урок, нали, скъпа?

– Едва ли, ако реша да го уча, но...

– Моля ви, заемете се с този урок, Мег. Аз толкова обичам да преподавам, а това е нещо много по-лесно от немския език – не спираше да я убеждава Брук, после взе и другата ѝ ръка, така че тя вече нямаше къде да скрие лицето си, което той се наведе да погледне.

Тонът му бе толкова нежен и мил, но когато му хвърли един плах поглед, Мег установи, че очите му не само блестят от възбуждане, но в тях има и едно задоволство от очевидния му успех. Това доста я ядоса. В миг главата ѝ се изпълни с глупавите уроци по кокетство, които Ани Мофът се бе опитвала да ѝ преподава, и желанието за господство, което дреме в гърдите на всяка жена, сякаш се разбуди и бързо овладя съзнанието ѝ. Тя се почувства някак си странно развълнувана и почти без да осъзнава какво прави, се поддаде на капризния импулс, издърпа ръцете си и каза категорично:

– Но аз няма да се заема. Моля ви, вървете си и ме оставете на мира!

Бедният господин Брук изглеждаше така, сякаш целият му замък от мечти в миг се е стоварил върху главата му. Той никога не бе виждал Мег в подобно настроение и бе напълно объркан.

– Наистина ли искате точно това? – попита той нетърпеливо, като плътно я следваше, докато тя се насочи към вратата.

– Да. И не бих искала повече да ме безпокоите по този въпрос. Татко смята, че е твърде рано за това. Аз съм на същото мнение.

– Не мога ли поне да се надявам, че постепенно ще промените мнението си? Готов съм да чакам търпеливо и да не говоря повече за това, докато вие не прецените, че е минало достатъчно време. Не си играйте с мен, Мег. Просто не мога да повярвам, че бихте го направили.

– Няма какво изобщо да мислите за мен. Предпочитам да не го правите – каза Мег с високомерно задоволство от възможността да изпита търпението на своя кандидат, а и собствената си власт над него.

Той изглеждаше толкова тих и тъжен в този момент, че със сигурност много повече приличаше на героите от романите, които тя харесваше. Но за разлика от тях той не започна да удря челото си в стената, нито да снове отчаяно из стаята. Той просто стоеше неподвижно и я гледаше така нежно, че сърцето ѝ се изпълни с болка и съжаление, въпреки че не ѝ се искаше да си го признава. Не знам какво би могло да се случи по-нататък, ако точно в този момент внезапно не беше пристигнала леля Марч.

Старата госпожа не бе могла да устои на желанието си да види племенника си. Тя бе срещнала Лари по време на разходката си и от него разбра, че господин Марч е пристигнал, затова се насочи право към дома им. Всички членове на семейството бяха заети с разни работи в задната част на къщата и тя се беше приближила тихо, за да ги изненада. Наистина бе успяла да изненада двама души: Мег толкова се стресна, че пребледня като платно, сякаш виждаше призрак пред себе си, а господин Брук се опита да се скрие в кабинета.

– Господи, какво става тук? – извика старата госпожа и потропа с бастуна си, като гледаше ту бледия млад господин, ту изчервената млада госпожица.

– Това е един приятел на татко. Толкова се изненадвам, че ви виждам! – изтърси Мег, защото чувстваше, че все пак би трябвало да каже нещо.

– В това няма никакво съмнение – отвърна леля Марч и седна на близкия стол. – А какво точно ти казваше този приятел на баща ти, че си се изчервила цялата като божур? Тук става нещо нередно и настоявам веднага да ми кажете какво е то – отсече леля Марч и отново потропа с бастуна си.

– Ние просто си говорехме. Господин Брук дойде да си вземе чадъра – започна Мег, като така искаше господин Брук и чадърът му вече да бяха напуснали къщата.

– Брук? Възпитателят на момчето? А-а, сега вече всичко разбирам. Отлично съм информирана по този въпрос. Джо доста се обърка и не можеше да обясни някои изречения в едно от писмата на баща ти, но аз накрая я принудих да ми разкаже всичко. Да не би да си приела предложението му, дете мое? – извика леля Марч, напълно скандализирана от самата мисъл, че това е възможно.

– Тихо, нали той ще чуе. Не е ли по-добре да повикам мама? – объркано каза Мег.

– Не, рано е да го правиш. Имам нещо, което бих искала да кажа само на теб, и смятам, че е най-добре да го направя веднага. Кажи ми, наистина ли смяташ да се

омъжиш за този възпитател? Ако го направиш, няма да получиш нито пени от парите ми. Помни това и бъди разумно момиче – убедително каза старата дама.

Госпожа Марч наистина притежаваше невероятното умение да настройва срещу себе си дори най-благите хора и да ги кара да ѝ се съпротивляват. А може би дори ѝ доставяше удоволствие да прави точно това. Всеки от нас е способен на известна упоритост особено когато е млад и е влюбен. Ако леля Марч бе помолила Мег да приеме предложението на Джон Брук, тя със сигурност би отвърнала, че не може и да се мисли за това. Но след като така безцеремонно ѝ бе разпоредено да не го харесва, тя веднага реши, че не би могла да живее без него. Предварителните ѝ чувства, а и желанието да се противопостави на леля си помогнаха решението да се вземе веднага. И тъй като и без това бе доста развълнувана, Мег не можа да се въздържи и веднага възрази на леля си:

– Ще се омъжа, за когото си поискам, лельо Марч, а вие можете да оставите парите си, на когото си поискате – каза тя, като тръсна решително глава.

– Какви са тези глупости! Нима се отнасяш по този начин към съветите ми? Горчиво ще съжаляваш за това, когато след време се „насладиш“ достатъчно на изпълнения с любов живот в колибка и разбереш, че напълно си се провалила.

– Е, не знам дали това ще бъде по-голям провал, отколкото да живееш сам в огромна къща – не ѝ остана дължна Мег.

Леля Марч си сложи очилата и изгледа продължително момичето, тъй като никога не я бе виждала в подобно настроение. Самата Мег не можеше да се познае, чувстваше се толкова смела и независима в този момент – възможността да защити Джон и собственото си право да обича, когото сама пожелае, ѝ доставяше огромно удоволствие. Леля Марч разбра, че не е постъпила съвсем тактично, затова помълча известно време, а след това започна по възможно най-мекия начин:

– Виж какво, скъпа Мег, бъди разумно момиче и приеми съвета ми. Правя го единствено заради теб, не бих искала да проваляш живота си, като направиш някоя ужасна грешка още в самото му начало. Трябва да се омъжиш за заможен човек и да помогнеш на семейството си. Това е просто твое задължение и не разбирам защо искаш да направиш нещо друго.

– Мама и татко не мислят така. Те харесват Джон, независимо от факта, че той е беден.

– Твоите родители, скъпа моя, нямат повече разум в главата си от две деца.

– Радвам се, че е точно така! – извика дръзко Мег.

Леля Марч не обърна никакво внимание на забележката ѝ и продължи своята лекция:

– Този Брук е съвсем беден и няма никакви богати роднини, нали?

– Така е, но има много добри приятели.

– Човек не може да живее за сметка на приятелите си. Само опитай и ще видиш, че те веднага ще станат твърде резервирани. Освен това той няма и никаква професия или бизнес, нали?

– Все още не. Но господин Лорънс ще му помогне да започне нещо.

– Какво ще му помогне? Та Джеймс Лорънс е вече толкова стар, че на него изобщо не може да се разчита. Значи ти имаш намерение да се омъжиш за един човек без пари, без никакво положение и без професия и да работиш дори още повече, отколкото в момента, вместо да се устроиш удобно и да живееш в охолство до края на живота си? И го правиш единствено защото не би искала да се съгласиш с мен? Смятах, че имаш малко повече разум в главата си, Мег.

– Не бих могла да се устроя по-добре, ако чакам с години подходящ човек! Джон е добър и разумен, освен това е изключително надарен; той има желание да работи и със сигурност бързо ще напредне, защото е смел и енергичен. Всички го харесват и го уважават и аз се гордея при мисълта, че такъв човек ме е харесал, макар че съм бедна, млада и доста глупава – отвърна Мег, която изглеждаше толкова красива, докато изричаше съвсем сериозно последните думи.

– Той добре знае, че имаш богати роднини, точно в това се крие тайната на неговото харесване, струва ми се.

– Лельо Марч, как смееш да говориш подобни неща! Джон стои над подобни мизерни мисли и няма да остана и минута повече тук, ако продължаваш да говориш по този начин – извика възмутено Мег, която в този момент бе забравила за всичко

друго, освен за несправедливостта на обвиненията на старата госпожа. – Моят Джон няма никога да се ожени за пари, както и аз самата не бих го направила. Ние сме готови да работим, както и да изчакаме с брака си, докато съберем достатъчно средства, за да имаме собствен дом. Аз не се страхувам от бедността, живяла съм толкова щастливо в бедност досега, ще бъда щастлива и с него, защото той ме обича и аз...

Мег в миг спря, защото най-внезапно си спомни, че всъщност тя самата съвсем не е взела окончателно решение и че само преди няколко минути бе казала на „своя Джон“ да се маха, и че може би в този момент той чува думите ѝ.

Леля Марч бе ужасно ядосана, тъй като си бе наумила, че ще помогне на своята красива племенница да си намери подходящ съпруг. Но нещо в щастливото лице на момичето ясно ѝ подсказваше, че това вече е невъзможно.

– Добре тогава, измивам си ръцете от цялата тази история. Ти си едно неразумно дете и трябва да знаеш, че в момента благодарение на глупостта си загуби много повече, отколкото можеш да си представиш. Ето, това е всичко. Толкова съм разочарована, че просто нямам желание да се виждам и с баща ти в този момент. Не очаквай нищо от мен, когато решиш да се омъжваш. Може би приятелите на господин Брук ще се погрижат за теб. Във всеки случай трябва да знаеш, че на мен не можеш да разчиташ.

Леля Марч бавно се изправи и се запъти към външната врата, като ядосано я тресна след себе си точно пред лицето на Мег. Тя сякаш отнесе всичката смелост на момичето със себе си. Защото след като възрастната дама си тръгна, Мег застана като вкаменена и се чудеше дали да се разплаче, или да се засмее. Преди още да успее да вземе решение по този въпрос, господин Брук се приближи до нея и докосна нежно ръката ѝ, като каза на един дъх:

– Просто нямаше как да не чуя, Мег. Благодаря ви, че ме защитихте. Но съм благодарен също така и на леля Марч, защото благодарение на нея разбрах, че вие все пак не сте напълно безразлична към мен.

– И аз самата не си давах сметка за това до момента, в който тя започна да ви обижда – започна плахо Мег.

– Но нали вече не бихте искали да се махам, ще ми разрешите да остана и да бъда щастлив до вас, нали, скъпа?

Този момент отново бе подходящ за предварително подготвената реч и излизането с достойнство от стаята. Но на Мег дори не ѝ дойде наум да направи нещо подобно и напълно се изложи в очите на Джо, като пошепна едва-едва:

– Да, Джон – и скри лице в сакото му.

Петнадесет минути след като леля Марч си тръгна, Джо слезе тихо по стълбите, застана за минута пред вратата на всекидневната и като не чу никакъв звук, кимна с глава и се усмихна.

– Явно тя вече го е отпратила, както планирахме, и нещата са уредени. Ще вляза вътре да чуя какво се е случило и да се посмеем двете с Мег – каза си Джо.

Но бедното момиче съвсем не можа да се засмее, защото беше направо изумено от гледката, която видя вътре. Тя направо замръзна на мястото си и устата ѝ бе почти толкова широко отворена, колкото и очите ѝ. След като бе влязла с намерението да се порадва над победения враг и да похвали разумната си сестра за това, че е отхвърлила един неподходящ кандидат, Джо бе направо шокирана при вида на така наречения враг, който се беше настанил удобно на канапето, а смятаната за толкова разумна нейна сестра бе седнала на коленете му и го гледаше с влюбени очи. Джо цялата потрепери, сякаш студен душ се бе изсипал отгоре ѝ, и остана така на мястото си, тъй като това съвсем неочаквано развитие на нещата я бе оставило в пълен шок. Все пак шумът от затварянето на вратата стресна двамата влюбени, те се обърнаха и я забелязаха. Мег веднага скочи, като изглеждаше малко смутена, но също така и доста горда. Но „този човек“, както го наричаше Джо, само се засмя и след като целуна обърканото момиче, каза доста хладно:

– Сестричке Джо, можете да ни поздравите!

С това към болката ѝ се прибави и унижение – и всичко ѝ дойде твърде много, затова Джо побърза да излезне от стаята, като преди това направи само някакъв възмутен жест. Тя се затича нагоре по стълбите и се втурна в стаята, като разбуди болните с трагичното си възклицание:

– Някой трябва веднага да слезе долу! Джон Брук се държи ужасно, а на Мег това като че ли й харесва!

Господин и госпожа Марч веднага напуснаха стаята, а Джо се стовари отчаяно на леглото и започна да плаче и да ругае с омраза, докато разказваше ужасната новина на Бет и Ейми. Двете момичета обаче сметнаха, че това е едно съвсем естествено и интересно събитие, така че Джо не можа да получи от тях нито разбиране, нито одобрение за своята реакция. Затова тя се усамоти в своето кътче на тавана, където сподели проблемите си с плъховете.

Никой не разбра какво точно се е случило във всекидневната този следобед, но разговорът, който се води там, бе доста продължителен. И тихият обикновено господин Брук изуми своите приятели с красноречието и твърдостта, с които хвалеше своята избраница, представяше своите планове за бъдещето и ги убеждаваше да подредят нещата точно така, както той би искал.

Звънецът оповести, че е време за чай, а той все още не бе свършил с описанието на рая, който възнамеряваше да осигури за Мег. Той гордо я хвана под ръка и я поведе на вечеря, двамата изглеждаха толкова щастливи, че Джо просто нямаше сърце да им се сърди или да им завижда. Ейми бе изключително впечатлена от вниманието и нежността на Джон, Бет ги гледаше със светнали очи отдалече, докато господин и госпожа Марч наблюдаваха младата двойка с такова удовлетворение, че бе напълно очевидно, че леля Марч наистина е права, като ги нарича „неразумни като деца“. Никой не яде кой знае колко, но всички бяха толкова щастливи, че старата стая сякаш бе по-светла от всякога, огряна от първия любовен романс.

– Вече не можеш да говориш, че нищо приятно не се случва, нали, Мег? – попита Ейми, като в същото време се опитваше да си представи как би могла да нарисува двамата влюбени.

– Да, наистина, нямам основание да твърдя подобно нещо. Колко много неща се случиха, след като го казах. Май беше преди година – отвърна Мег, която витаеше някъде в облаците от щастие и изобщо не можеше да помисли за подобни прозаични неща като хляба и маслото, които бяха пред нея на масата.

– Радостите ни споходиха толкова наскоро след тревогите този път, така ми се иска да мисля, че нещата вече са се обърнали към добро – каза госпожа Марч. – В повечето семейства има такива години, изпълнени с толкова много събития. Тази беше точно такава за нас, но все пак е добре, че свършва добре.

– Надявам се, че следващата ще свърши по-добре – промърмори Джо, на която й бе толкова трудно да наблюдава пред себе си Мег, напълно обсебена от един свършено чужд човек. Джо изпитваше дълбоки чувства към малко хора и затова трудно понасяше мисълта, че се налага да се лиши от любовта на един от тях или дори да бъде принудена да се задоволи с по-малко чувства и внимание към себе си.

– А аз се надявам, че третата ще завърши по-добре. По-точно, сигурен съм, че ще бъде така, ако съм жив и здрав и успея да осъществя плановете си – каза господин Брук и се усмихна на Мег, чувствайки се така, сякаш всичко може да постигне.

– Не ви ли се струва, че това е твърде дълго за чакане? – намеси се Ейми, на която много й се искаше сватбата да стане по-скоро.

– Аз имам да се уча на още толкова много неща, че на мен ми се струва дори твърде кратко – отвърна Мег с една тържественост на лицето си, каквато никой не бе забелязвал у нея преди.

– Вие ще трябва само да чакате, аз съм този, който ще трябва да работи особено упорито – каза Джон, като започна усилията си с вдигане на салфетката на Мег. При това го направи с такова изражение, че Джо само поклати глава, а след това чу, че входният звънец звъни, и си каза с облекчение:

– Ето че идва Лари, най-накрая ще можем да поговорим и за нещо смислено.

Но Джо дълбоко се заблуждаваше. Защото Лари пристигна с тържествени стъпки и в приповдигнато настроение, с огромен булчински букет в ръце, предназначен за „госпожа Джон Марч“. Очевидно той бе дълбоко убеден, че благоприятното развитие на събитията се дължи на неговата умела намеса.

– Знаех си, че Брук ще постигне това, което желае. Той винаги успява да го направи. Щом веднъж е решил да осъществи някаква идея, тя със сигурност ще стане реалност, дори небето да се продъни – обяви Лари, след като поднесе поздравленията си и подаде букета.

– Много съм ти задължен за тази препоръка, която ми даде. Приемам я като добро предзнаменование за бъдещето и още в тази минута те каня на сватбеното си тържество – отвърна господин Брук, който в момента се чувстваше приятелски настроен към цялото човечество, дори и към своя непокорен възпитаник.

– Ще дойда, дори да се наложи да пропътувам целия свят. Защото си заслужава човек да направи и най-дългото пътешествие, за да успее да види лицето на Джо по време на церемонията. Вие съвсем не изглеждате радостна, мадам! Какво се е случило? – попита я Лари, като тръгна след нея към ъгъла на всекидневната, в която всички се бяха събрали, за да поздравят господин Лорънс.

– Не одобрявам особено този брак, но все пак съм решила да го приема и няма да кажа нито дума против него – тържествено обяви Джо. – Ти просто не можеш да си представиш колко е трудно за мен да се лиша от Мег – продължи тя и гласът ѝ леко потрепери.

– Но ти не се лишаваш от нея. Просто няма да живеете под един покрив – опита се да я успокои Лари.

– Нещата вече никога няма да бъдат същите. Загубих най-добрата си приятелка – въздъхна Джо.

– Но все още имаш мен. Знам, че не ставам кой знае за какво, но ще бъда винаги до теб, Джо, през всичките дни до края на живота си. Давам ти честната си дума, че ще бъде така! – тържествено обяви Лари и наистина имаше намерение да го направи.

– Знам, че ще бъдеш, и толкова съм ти задължена за това. Ти си бил за мен винаги такава опора, Теди – отвърна Джо и с благодарност му стисна ръката.

– Е, тогава недей да тъгуваш, Брук е добър човек. Всичко ще бъде наред, ще видиш. Мег е щастлива; Брук ще замине и веднага ще се установи, дядо ще му помогне. Ще бъде толкова весело да видим Мег в нейната нова малка къща. След като тя заминем, ще имаме толкова много време, аз ще съм завършил вече колежа и ще можем да заминем в чужбина, ще си направим едно чудесно пътешествие. Нима това не би те успокоило?

– Да, със сигурност ще бъде приятно. Но как би могъл да знае човек какво точно ще се случи след три години? – замислено каза Джо.

– Права си. Не ти ли се иска понякога да можеш да погледнеш напред и да видиш къде ще бъдем ние тогава? Аз много бих искал – отвърна Лари.

– Аз по-скоро не бих го направила, защото може да видя нещо много тъжно. В момента всички изглеждат толкова щастливи, едва ли ще бъдат по-добре след време – и очите на Джо бавно обходиха цялата стая, като заблестяха от радост при вида на толкова щастливи хора.

Майка ѝ и баща ѝ бяха седнали един до друг, потънали в сладки спомени за първите си срещи преди около двацет години, когато бе започнала тяхната любов. Ейми рисувахе двамата влюбени, които се бяха пренесли в своя собствен красив свят, който придаваше на лицата им блясък, какъвто малката художничка трудно би могла да отрази върху рисунката си. Бет лежеше на канапето и щастливо разговаряше със своя възрастен приятел, който бе притиснал малката ѝ ръчичка между дланите си, убеден, че тя притежава някаква магическа сила, която би могла да го отведе на спокойния друм, по който вървеше тя самата. Джо се бе разположила на любимото си ниско столче, а на лицето ѝ бе изписана една тъга, която я правеше толкова красива. Лари се бе облегнал зад нея, като брадичката му докосваше къдравата ѝ коса, усмихваше ѝ се приятелски и ѝ кимаше в продълговатата стъклена чаша, върху чиято повърхност се виждаха отраженията им.

* * *

В този момент завесата пада и скрива нашите прекрасни героини Мег, Джо, Бет и Ейми. Дали тя ще се вдигне отново, зависи единствено от начина, по който ще се приеме първото действие от домашната драма, наречена „Малки жени“.

\$id = 38434

\$book_id = 8248

Източник: Моята библиотека / <http://chitanka.info/text/38434>

Сканиране: map81, 2017
Корекция: maskara, 2017

__Издание:__

Автор: Луиза Мей Олкът

Заглавие: Малки жени

Преводач: Правда Игнатова

Година на превод: 2006

Език, от който е преведено: английски

Издание: второ

Издател: Книгоиздателска къща „Труд“

Град на издателя: София

Година на издаване: 2006

Тип: роман

Националност: американска

Печатница: Полиграфически комбинат „Димитър Благоев“ ООД

Технически редактор: Станислав Иванов

Художник: Кремена Сокерова

Коректор: Антония Михайлова

ISBN: 954-528-604-0

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/1777>